

Balvatn reinbeitedistrikt
v/ Kristine Blind Helland
Saltfjellveien 2086
8255 Røkland

Saltdal, 03.05.24

Miljødirektoratet
Postboks 5672
Torgarden
7485 Trondheim

Søknad om hittuak av jerv i kalvingsområde

Viser til samtaler med Miljødirektoratets vakttelefon for rovvilt ang. hiuttak av jerveyngling.

Balvatn reinbeitedistrikt er et helårsdistrikt og har ingen beiteområder med mindre press fra rovvilt. Dette fører til store tap hele året og skadeomfanget til rovvilt er alt for stort slik det er i dag.

Ynglingen i Storforsdalen (Saltdal kommune) er lokalisert midt i kalvingsområdet og i et sentralt beiteområde som er viktig hele året. På våren blir det tidlig bart og er derfor et naturlig sted for simlene å kalve. Det er i tillegg avblåste rabber på vinteren og hvert år rein som beiter i området hele vinteren. Denne vinteren har det blitt dokumentert flere kadaver drept av fredet rovvilt i området.

Se vedlagt bilde. Dette viser dagens posisjon for simlene, i nærheten av dokumentert yngling.

Kalvingen har startet og vi ser fra dag til dag at kalver forsvinner, men det er krevende å dokumentere tap av nyfødte kalver. Vi ser daglig jervespor gjennom reinflokken, i tillegg til spor av gaupe og stor aktivitet av kongeørn. Det samlede mengden rovvilt i kalvingsområdet har et alvorlig stort skadepotensiale og det forventede tapet kommer til å få store konsekvenser for produksjonen i fremtiden.

Viser til forvaltningsplan for rovvilt i region 7.

«2.3.5 I blå sone er skadefelling av jerv aktuelt ved akutte skadesituasjoner. I kalvingsland for rein hvor hovedflokken kalver skal terskelen for uttak være lavere enn utenfor kalvingsland. Bestandsmålet skal så langt mulig oppnås utenfor kalvingsland i blå sone. Viktige vurderingspunkter for skadefelling av jerv i blå sone er: 1. skadeomfang; 2. skadepotensiale; 3. jervebestanden i området; 4. om bestandsmålet er oppnådd.»

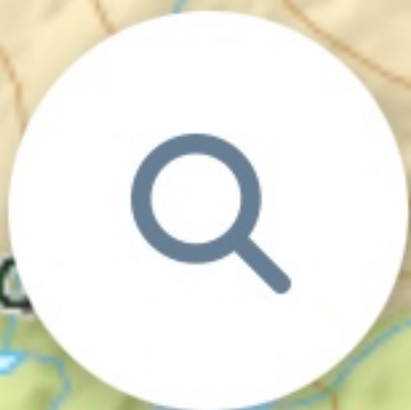
Søker om at jerveynglingen lokalisert i Storforsdalen blir tatt ut så fort som mulig, mens det fortsatt er spor- og kjøreforhold. De siste årene har det årlig vært yngling av jerv i kalvingsområdet. Tapstall fra tidligere år og mengden jerv i distriktet viser at det forventes et stort skadeomfang under kalvingsperioden. Særlig hvis det ikke blir satt i gang uttak. Det er fortsatt tidlig i kalvingsperioden og hurtig uttak vil forhindre et stort skadepotensiale.

Mvh

Kristine Blind Helland
Leder, Balvatn reinbeitedistrikt

00:09

4G 77

Stålberget

1006

Stållebakte

Storforsdalselva

Vatnfjellet

825

1077

1138

Bálldoajvve

Bås-

1192

haugen

Oppsett

Hjem

Innstillinger

KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENTET
Postboks 8013 DEP
0030 OSLO

Trondheim, 03.05.2024

Deres ref.:

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2024/285

Saksbehandler:
Anders Braa

Miljødirektoratet oversender klage på vedtak om avslag på søknad om skadefelling av bjørn i Grane kommune - rowiltregion 7

Miljødirektoratet avsto 10. januar 2024 søknad om skadefelling av bjørn i Grane kommune. Søknaden ble sendt fra Grane kommune 4. april 2024. Grane kommune påklaget vedtaket 12. april. Direktoratet kan ikke se at det i klagen fremkommer nye opplysninger som gir grunnlag for å endre våre vedtak, og oversender klagesaken til Klima- og miljødepartementet (KLD) for endelig avgjørelse.

Vi har mottatt brev fra Grane kommune, der de klager på direktoratet sitt vedtak om avslag på søknad om skadefelling av bjørn. Klagen er sendt innen fristen. Vi vurderer at vilkårene for å behandle klagen er oppfylt.

Vi viser til vårt vedtak av 10. april som bakgrunn for saken.

Lovgrunnlag

Miljødirektoratet sin behandling av saken er hjemlet i Lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 18 første ledd b) og § 77, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rowilt (rowiltforskriften) § 13, jf. §§ 1 og 3.

Klagen

Klagen viser til at bjørnen er innenfor kalvingslandet for Jillen Njaarke reinbeitedistrikt, og i nabodistriktet Voengel Njaarke er det meldt om beitekrise i vinter. Det er i tidligere år påvist høye tap av sau til bjørn i kommunen. Det betyr at det er et stort potensiale for skade fra bjørn både på tamrein og sau. Erstattede sauer som tapt til bjørn gir et bedre bilde av tapssituasjonen enn påviste tap i 2023.

Kommunen viser til et vedtak fra direktoratet i 2015, som førte til at to bjørner ble felt i skadefelling på våren. Ingen sauer ble skadet av bjørn den påfølgende beitesesongen. Kommunen ber om en forklaring på hvorfor direktoratet vurderer situasjonen annerledes nå.

Grane kommune er innenfor beiteprioritert område i forhold til bjørn. Kommunen viser til rovviltforliket av 2011 og Hurdalsplattformen som signaliserer en mer restriktiv rovviltpolitikk. Det vises også til vedtak datert 1. mai 2022, der Klima- og miljødepartementet bestemte ekstraordinært uttak av bjørn blant annet av hensyn til nært forestående kalvingsperiode for tamrein.

Vi viser til klagen i sin helhet.

Miljødirektoratet sin vurdering

Vi viser til vår begrunnelse for avslag på søknad om skadefelling i brev av 10. april. Det er ikke registrert flere observasjoner av bjørn i Nordland siden 5. april. Det er heller ikke registrert skade på tamrein eller sau fra bjørn i Nordland i 2024.

Klager viser til fellingstillatelse på bjørn som ble gitt i 2015, og spør om hvorfor søknaden fra i år behandles fra den gang. Ifølge overvåkningsprogrammet for rovvilt var det påvist 11 ulike bjørner i Nordland i 2014, de aller fleste hannbjørner. I 2023 ble det påvist kun en bjørn i Nordland. Bestandsutviklingen for bjørn går i feil retning i forhold til bestandsmålet på en årlig yngling i region 7. I tillegg kan det være andre årsaker til at behovet for uttak ble vurdert forskjellig i 2015 sammenlignet med situasjonen i dag.

Bjørneobservasjonene i april ble gjort innenfor Jillen Njaarke reinbeitedistrikt, men utenfor kartfestede kalvingsområder for distriktet.

Miljødirektoratet kan ikke se at det er anført klagepunkter som ikke var kjent på vedtakstidspunktet, eller som endrer forutsetningene for vedtaket. Vi ber Klima- og miljødepartementet om å avgjøre klagen på vårt vedtak av 10. april 2024.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Erik Lund
seksjonsleder

Anders Braa
seniorrådgiver

Kopi til:

GRANE KOMMUNE	Industriveien 2	8682	TROFORS
STATSFORVALTEREN I NORDLAND	Postboks 1405	8002	BODØ
Rovviltnemnda i region 7	Moloveien 10	8002	BODØ

Vedlegg

- 1 Klage på avslag vedr søknad om ekstraordinært uttak av bjørn i Grane kommune (252318)
- 2 E-post
- 3 Avslag på søknad om skadefelling av bjørn i Grane kommune
- 4 Søknad om ekstraordinært uttak av bjørn i Grane kommune våren 2024

Fra: Balvatn reinbeitedistrikt[balvatn@gmail.com]
Sendt: 07.05.2024 13:55:49
Til: post@miljodir.no[post@miljodir.no]
Kopi: Postmottak
SFNO[sfnopost@statsforvalteren.no];samediggi@samediggi.no[samediggi@samediggi.no];Postmottak
Saltdal kommune[postmottak@saltdal.kommune.no];
Tittel: Hiuttak av jerv. Saksnr 24/294

Hei

Viser til søkand om hiuttak av jerv i kalvingsområde sendt 3. mai 2024. Saksnummer 24/294.

Det er nå dokumentert to ynglinger av jerv innenfor Balvatn reinbeitedistrikt - en i Saltdal kommune og en i Fauske kommune. Den ene utenfor jervesonen, innenfor kalvingsområdet for rein. Balvatn reinbeitedistrikt er et lite distrikt med store tap til rovvilt. Distriktet er et helårsdistrikt og alle beiteområdene er viktige året rundt. Kalvingen har startet og vi ser daglig at kalv blir drept av rovvilt. Barmark og skare gjør det vanskelig å dokumentere tapene. Ynglingen dokumentert i nærheten av Storforsdalen (Saltdal kommune) er lokalisert sentralt i distriktet og forventes å gjøre stor skade – spesielt i kalvingsperioden. De siste årene har vi årlig hatt yngling av jerv innenfor distriktet, flere år har det vært to dokumenterte ynglinger. Det ble gjort uttak våren 2023, men dette har ikke minsket antallet rein drept av jerv. Hele vinteren har det vært stor aktivitet av jerv i distriktet og flere kadaver dokumenter drept av rovvilt - også i området hvor ynglingen er lokalisert. Det er uakseptabelt med to ynglinger av jerv innenfor distriktet, i tillegg til en økning av gaupe og store tap til kongeørn.

Viser også til punktene i brev sendt fra KLD om tiltak for å redusere tap av tamrein under kalvingsperioden.

- Miljødirektoratet skal ha en økt innsats for å gjennomføre ekstraordinære uttak av jerv, med særlig fokus på områder hvor det over tid har vært store tap til jerv og i områder med bestandstall som har ligget over det regionale bestandsmålet. Uttak i eller i tilknytning til kalvingsområder for tamrein skal prioriteres.

- Der lisensfelling ikke gir tilfredsstillende uttelling, skal miljøforvaltningen så langt det er mulig sørge for at resterende kvote tas ut i de områdene der lisensfellingskvote er gitt. Uttak i eller i tilknytning til kalvingsområder for tamrein skal prioriteres. Miljødirektoratet skal gi dette svært høy prioritet.

- Senket terskel for skadefelling av rovdyr i kalvingsområder for tamrein som ligger innenfor prioritert yngleområde for rovvilt, innenfor rammene av rovviltforliket.

Tapstall fra tidligere år og mengden jerv i distriktet viser at det forventes et stort skadeomfang under kalvingsperioden.

Balvatn reinbeitedistrikt krever at yngling dokumentert i nærheten av Storforsdalen (Saltdal kommune) tas ut for å forhindre store tap av rein til rovvilt.

Mvh

Kristine Blind Helland

Leder, Balvatn reinbeitedistrikt

Fra: torstein appfjell[torstein.appfjell@gmail.com]
Sendt: 08.05.2024 11:23:50
Til: post@miljodir.no[post@miljodir.no]
Kopi: Postmottak SFNO[sfnopost@statsforvalteren.no];Arnesen, Charlotte
Holmstad[charlotte.arnesen@statsforvalteren.no];
Tittel: skadefelling - uttak av jerv

Jillen-Njaarke reinbeitedistrikt søker om skadefelling - uttak av jerv innen sentrale kalvingsområder i distriktet.

Distriktet er kjent med at det er dokumentert yngling av jerv i grenseområdet mellom Røssåga/ Toven og Jillen-Njaarke reinbeitedistrikt i Vefsn kommune.

Lokaliteten ligger helt inntil kalvingsområdet for rein i distriktet.

Distriktet mener at uttak av jerv er nødvendig for å forhindre store tap under kalvingsperioden.

Viser for øvrig til brev fra KLD Om tiltak for å redusere tap til tamrein under kalvingsperioden.

Ber om en rask tilbakemelding på denne søknaden.

Hilsen
Torstein Appfjell

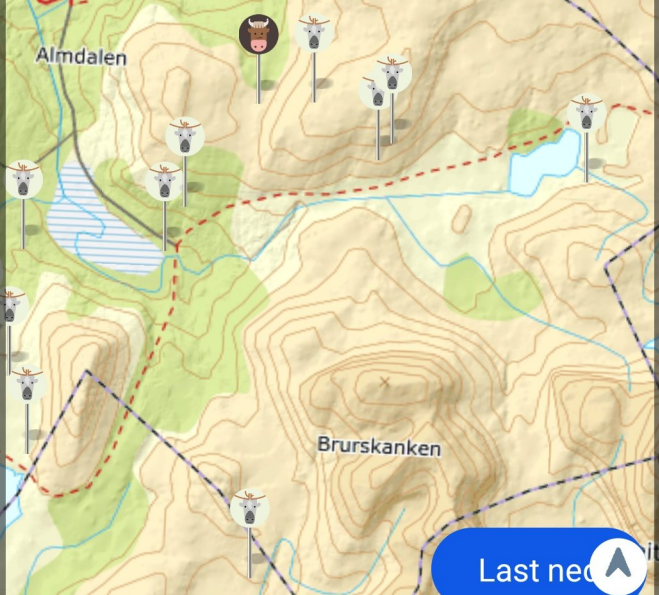

Brekkfjellet

Almdalen

Brurskanken

Last ned

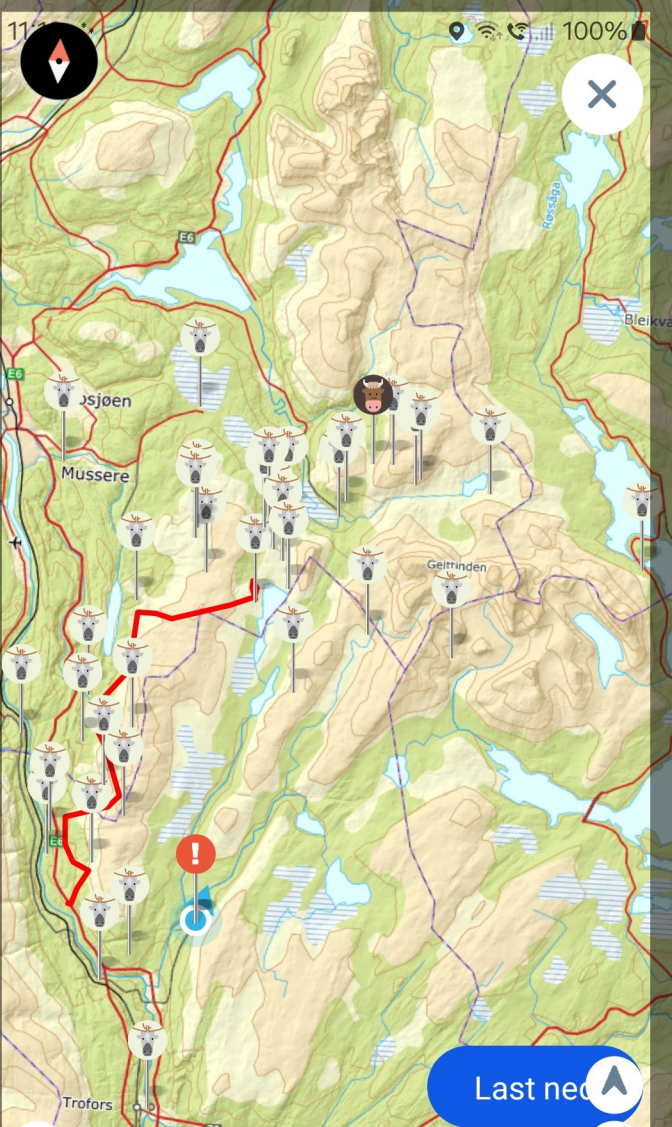

Oppsett

Hjem

Innstillinger

Last ned

Oppsett

Hjem

Innstillinger

BALVATN REINBEITEDISTRIKT
c/o Kristine Blind Helland Saltfjellveien 2086
8255 RØKLAND

Trondheim, 16.05.2024

Deres ref.:

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2024/294

Saksbehandler:
Anders Braa

Avslag på søknad om uttak av jervehi i Saltdal kommune

Vi viser til søknad datert 3. mai og tilleggsopplysninger 7. og 13. mai 2024 om uttak av jervehi i Saltdal kommune fra Balvatn reinbeitedistrikt.

Vedtak

Miljødirektoratet avslår søknaden om å felle jerv i Saltdal kommune.

Vedtaket er fattet etter naturmangfoldloven § 18 første ledd bokstav b og rovviltforskriften § 13. Du finner [naturmangfoldloven](#) og [rovviltforskriften](#) i sin helhet på Lovdata.no.

[Representantforslag 163 S \(2010-2011\)](#) (Stortinget.no) ligger også til grunn for vurderingene.

Kort om bakgrunnen for saken

Jerven er fredet. Det er likevel mulig å felle jerv, blant annet for å hindre skade på husdyr eller tamrein. Vilkårene for fellingstillatelsen er at fellingen ikke skal være til skade for bestandens overlevelse, og at formålet ikke kan bli oppnådd på annen tilfredsstillende måte.

Stortingets rovviltforlik fra 2011 gir føringene for forvaltningen av rovvilt i Norge. Den todelte målsettingen i forliket, som vektlegger både rovviltbestandens overlevelse og hensynet til levedyktige beitenæringer, er det grunnleggende prinsippet i forvaltningen.

Stortinget har fastsatt et nasjonalt mål om 39 årlige kull av jerv med delmål fordelt på fem av de åtte rovviltregionene. De regionale rovviltmyndene har i sine forvaltningsplaner for rovvilt lagt grunnlaget for en geografisk differensiert forvaltning innenfor regionene, med prioriterte jerveområder og prioriterte beiteområder.

Det går fram av rovviltforliket at det er et mål at lisensfelling skal være det primære virkemiddelet for å regulere jervebestanden for å forhindre skader på husdyr og tamrein. Ekstraordinære uttak av valpekull av jerv over tid, kan på denne måten reduseres til et minimum. Med ekstraordinære uttak mener vi våre vedtak eller beslutninger om skadefelling av jerv, som Statens naturoppsyn gjennomfører i tråd med fellingsinstruksen.

Bestandssituasjonen og overvåkingen av jerv i region 7

Stortinget har fastsatt følgende bestandsmål for jerv, målt i årlige valpekull:

- Antall valpekull for landet: 39
- Antall valpekull for regionen: 10

Tall fra overvåkingen av jerv i regionen viser følgende:

- Påviste valpekull i 2023: 11
  - Påviste valpekull i perioden 2021-2023: 8, 11 og 11
  - Gjennomsnittlig antall valpekull etter ekstraordinære uttak de siste tre årene: 9,3
  - Påviste valpekull hittil i sesongen: 7
- Rapport om antall ungekull av jerv i regionen for 2024 publiseres av Rovdata 1. oktober.

Skadesituasjonen og erstatninger for rovviltskader i region 7

Statsforvalteren i Nordland utbetalte erstatning for 91 tamrein til Balvatn reinbeitedistrikt som tap til jerv i reinbeiteåret 2022/2023.

Siden 1. april 2023 er det ikke påvist tilfeller av tamrein som er drept eller skadd av jerv innenfor Balvatn reinbeitedistrikt.

Miljødirektoratets vurderinger

Jervebestanden i region 7, Nordland, ligger på eller like under det nasjonale målet for regionen på 10 årlige ynglinger som gjennomsnitt av de tre siste årene, avhengig av om hiuttakene regnes inn eller ikke. De foreløpige resultatene av årets overvåking viser at det er registrert 7 ynglinger, med status dokumentert eller antatt sikker. En av disse er tatt ut av Statens naturoppsyn, to av de andre er registrert ved funn av døde valper. Så langt i år er det påvist 4 ynglinger i region 7 der valpene trolig er i live. Flere ynglinger kan bli påvist i løpet av våren og gjennom barmarkskontroller, men vi vurderer at sannsynligheten for å oppnå 10 vellykkede ynglinger i regionen i år er liten.

Av de to ynglingene som er registrert innenfor Balvatn reinbeitedistrikt er en registrert med døde valper (Fauske kommune).

Roviltnemnda vedtok en lisensfellingskvote på 15 jerver i regionen for sesongen 2023/2024. Fra vedtaksdato til 15. februar ble det felt 9 jerver i Nordland. Etter 15. februar er det registrert 7 døde jerver i Nordland, fordelt på 3 voksne og resten valper.

Vi har lagt vekt på følgende i vurderingen vår:

- skadehistorikken og skadepotensialet på tamrein i området
- bestandssituasjonen for jerv i regionen
- den geografiske differensieringen av prioriterte beiteområder og forvaltningsområdet for jerv nedfelt i forvaltningsplanen
- rovviltnemndas årlige prioritering av aktuelle områder for uttak

- den nasjonale bestandsstatusen for jerv

Det skal i prinsippet være en tydelig forskjell på forvaltningen av rovilt utenfor og innenfor forvaltningsområdene for rovilt. Det aktuelle området i Saltdal er utenfor forvaltningsområdet for jerv. Forvaltningsplanen for region 7 har avsatt mindre arealer som forvaltningsområder for jerv, som i praksis ikke er egnet for å ivareta forvaltningsmålet for regionen. Det er derfor ikke mulig å praktisere like tydelig forskjell på beiteområder og forvaltningsområder for jerv i Nordland som i andre regioner med forvaltningsmål for jerv.

Ifølge våre kart på Rovbase er den aktuelle ynglingen utenfor avmerket område for kalving.

Vi har mottatt oppdrag fra Klima- og miljødepartementet 30. april som er en oppfølging av et tidligere oppdrag om tiltak for å redusere belastningen for tamreinnæringen fram mot årets kalvesesong, som igjen er et av flere tiltak knyttet til regjeringens tiltakspakke for tamrein og energi. I oppdraget blir det blant annet fokusert på uttak av jerv innenfor kalvingsområder for tamrein. Vi kan ikke se at kriteriene i oppdraget og regelverket for forvaltning av rovilt aktualiserer uttak av den aktuelle ynglingen.

Vi har vurdert opplysningene i saken. Det ikke er grunnlag for å gi tillatelse til å felle jervetispe og valper på den aktuelle lokaliteten i Saltdal kommune.

Klagerett

Dere kan klage på vedtaket. Fristen for å klage er tre uker fra dere har mottatt dette brevet. Klagen sendes til Miljødirektoratet.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Susanne Hanssen
Fung. seksjonsleder

Anders Braa
seniorrådgiver

Kopi til:

SALTDAL KOMMUNE
STATSFORVALTEREN I NORDLAND
Roviltnemnda i region 7

Kirkegata 23
Postboks 1405
Moloveien 10

8250   ROGNAN
8002   BODØ
8002   BODØ

Vedlegg

1 Faglig grunnlag for felling av jerv mars 2024

JILLEN-NJAARKE REINBEITEDISTRIKT
c/o leder Torstein Appfjell Haustreisvegen 98
8684 TROFORS

Trondheim, 16.05.2024

Deres ref.:

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2024/294

Saksbehandler:
Anders Braa

Avslag på søknad om uttak av jervehi i Vefsn kommune

Vi viser til søknad datert 8. mai 2024 om uttak av jervehi i Vefsn kommune fra Torstein Appfjell i Jillen Njaarke reinbeitedistrikt.

Vedtak

Miljødirektoratet avslår søknaden om å felle jerv i Vefsn kommune.

Vedtaket er fattet etter naturmangfoldloven § 18 første ledd bokstav b og rovviltforskriften § 13. Du finner [naturmangfoldloven](#) og [rovviltforskriften](#) i sin helhet på Lovdata.no.

[Representantforslag 163 S \(2010-2011\)](#) (Stortinget.no) ligger også til grunn for vurderingene.

Kort om bakgrunnen for saken

Jerven er fredet. Det er likevel mulig å felle jerv, blant annet for å hindre skade på husdyr eller tamrein. Vilkårene for fellingstillatelsen er at fellingen ikke skal være til skade for bestandens overlevelse, og at formålet ikke kan bli oppnådd på annen tilfredsstillende måte.

Stortingets rovviltforlik fra 2011 gir føringene for forvaltningen av rovvilt i Norge. Den todelte målsettingen i forliket, som vektlegger både rovviltbestandens overlevelse og hensynet til levedyktige beitenæringer, er det grunnleggende prinsippet i forvaltningen.

Stortinget har fastsatt et nasjonalt mål om 39 årlige kull av jerv med delmål fordelt på fem av de åtte rovviltregionene. De regionale rovviltnemndene har i sine forvaltningsplaner for rovvilt lagt grunnlaget for en geografisk differensiert forvaltning innenfor regionene, med prioriterte jerveområder og prioriterte beiteområder.

Det går fram av rovviltforliket at det er et mål at lisensfelling skal være det primære virkemiddelet for å regulere jervebestanden for å forhindre skader på husdyr og tamrein. Ekstraordinære uttak av valpekull av jerv over tid, kan på denne måten reduseres til et minimum. Med ekstraordinære uttak mener vi våre vedtak eller beslutninger om skadefelling av jerv, som Statens naturoppsyn gjennomfører i tråd med fellingsinstruksen.

Bestandssituasjonen og overvåkingen av jerv i region 7

Stortinget har fastsatt følgende bestandsmål for jerv, målt i årlige valpekull:

- Antall valpekull for landet: 39
- Antall valpekull for regionen: 10

Tall fra overvåkingen av jerv i region Nordland viser følgende:

- Påviste valpekull i 2023: 11
  - Påviste valpekull i perioden 2021-2023: 8, 11 og 11
  - Gjennomsnittlig antall valpekull etter ekstraordinære uttak de siste tre årene: 9,3
  - Påviste valpekull hittil i sesongen: 7
- Rapport om antall ungekull av jerv i regionen for 2024 publiseres av Rovdata 1. oktober.

Skadesituasjonen og erstatninger for rovviltskader i region 7

Statsforvalteren i Nordland utbetalte for 2023 erstatninger for 10 sau/lam i Vefsn kommune og 127 tamrein til Jillan Njaarke reinbeitedistrikt som tap til jerv i reinbeiteåret 2022/2023. Statsforvalteren erstattet 41 tamrein til Røssåga/Toven reinbeitedistrikt samme reindriftsår.

Siden 1. april 2023 er det påvist 6 tilfeller av tamrein som er drept eller skadd av jerv i Vefsn kommune. Det er ikke påvist jerveskade på sau i Vefsn kommune i samme periode.

Miljødirektoratets vurderinger

Jervebestanden i region 7, Nordland, ligger på eller like under det nasjonale målet for regionen på 10 årlige ynglinger som gjennomsnitt av de tre siste årene, avhengig av om hiuttakene regnes inn eller ikke. De foreløpige resultatene av årets overvåking viser at det er registrert 7 ynglinger, med status dokumentert eller antatt sikker. En av disse er tatt ut av Statens naturoppsyn, to av de andre er registrert ved funn av døde valper. Så langt i år er det påvist 4 ynglinger i region 7 der valpene trolig er i live. Flere ynglinger kan bli påvist i løpet av våren og gjennom barmarkskontroller, men vi vurderer at sannsynligheten for å oppnå 10 overlevende ungekull i regionen i år er liten.

Rovviltnemnda vedtok en lisensfellingskvote på 15 jerver i regionen for sesongen 2023/2024. Fra vedtakdato til 15. februar ble det felt 9 jerver i Nordland. Etter 15. februar er det registrert 7 døde jerver i Nordland, fordelt på 3 voksne og resten valper.

Vi har lagt vekt på følgende i vurderingen vår:

- skadehistorikken og skadepotensialet på tamrein i området
- bestandssituasjonen for jerv i regionen
- den geografiske differensieringen av prioriterte beiteområder og forvaltningsområdet for jerv nedfelt i forvaltningsplanen
- rovviltnemdas årlige prioritering av aktuelle områder for uttak
- den nasjonale bestandsstatusen for jerv

Det skal i prinsippet være en tydelig forskjell på forvaltningen av rovvilt utenfor og innenfor forvaltningsområdene for rovvilt. Det aktuelle området er utenfor forvaltningsområdet for jerv. Forvaltningsplanen for region 7 har avsatt mindre arealer som forvaltningsområder for jerv, som i praksis ikke er egnet for å ivareta forvaltningsmålet for regionen. Det er derfor ikke mulig å praktisere like tydelig forskjell på beiteområder og forvaltningsområder for jerv i Nordland som i andre regioner med forvaltningsmål for jerv.

Ifølge våre kart på Rovbase er den aktuelle ynglingen litt utenfor beiteområdet til Jillen Njaarke reinbeitedistrikt, og utenfor avmerket område for kalving.

Vi har mottatt oppdrag fra Klima- og miljødepartementet 30. april som er en oppfølging av et tidligere oppdrag om tiltak for å redusere belastningen for tamreinnæringen fram mot årets kalvesesong, som igjen er et av flere tiltak knyttet til regjeringens tiltakspakke for tamrein og energi. I oppdraget blir det blant annet fokusert på uttak av jerv innenfor kalvingsområder for tamrein. Vi kan ikke se at kriteriene i oppdraget og regelverket for forvaltning av rovvilt aktualiserer uttak av den aktuelle ynglingen.

Vi har vurdert opplysningene i saken. Det er ikke grunnlag for å gi tillatelse til å felle jervetispe og valper på den aktuelle lokaliteten i Vefsn kommune.

Klagerett

Dere kan klage på vedtaket. Fristen for å klage er tre uker fra dere har mottatt dette brevet. Klagen sendes til Miljødirektoratet.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Susanne Hanssen
Fung. seksjonsleder

Anders Braa
seniorrådgiver

Kopi til:

VEFSN KOMMUNE

STATSFORVALTEREN I NORDLAND

Rovviltnemnda i region 7

Postboks 560

Postboks 1405

Moloveien 10

8651

8002

8002

MOSJØEN

BODØ

BODØ

Vedlegg

1 Faglig grunnlag for felling av jerv mars 2024

«MottakerNavn»
«Adresse»
«PostNr» «Poststed»

Trondheim, 24.05.2024

Deres ref.:
«Ref»

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2023/5532

Saksbehandler:
Anders Braa

Avgjørelse i klagesak - vedtak om skadefelling av gaupe i deler av Saltdal kommune

Vi viser til klager fra NOAH – For dyrs rettigheter av 5. mars og Rovviltets Røst 4. februar, på Statsforvalteren i Nordland sitt vedtak om tillatelse til skadefelling av gaupe i deler av Saltdal kommune av 15. februar 2024. Klagesaken ble oversendt til oss 27. april 2024. Klagene er fremsatt innenfor tidsfristen.

Vedtak

Miljødirektoratet opprettholder Statsforvalterens vedtak av 15. februar 2024.

Klagene er ikke tatt til følge.

Vedtaket er fattet etter naturmangfoldloven § 18 første ledd bokstav b, rovviltforskriften § 9 og forvaltningsloven § 34 fjerde ledd.

Dere kan ikke klage på vedtaket.

Bakgrunn for saken

Saltfjellet reinbeitedistrikt søkte om skadefellingstillatelse på gaupe på bakgrunn av tap av tamrein til gaupe. Statsforvalteren gav fellingstillatelse på 1 gaupe i perioden 15. – 29. februar 2024. Fellingstillatelsen ble gitt først til reinbeitedistriktet og deretter til Saltdal kommune og det kommunale skadefellingslaget i kommunen. Det ble felt en gaupe på denne tillatelsen 18. februar.

Klagene

Klagen fra NOAH kan oppsummeres slik:

- Skadefelling vil skade bestandens overlevelse, og føre-var-prinsippet må vektlegges
- Vilkåret om skade er ikke oppfylt
- Vilkåret om at det ikke finnes andre tilfredsstillende løsninger er ikke oppfylt
- Det er ikke tilstrekkelig vektlagt andre tapsårsaker enn gaupe
- Det er ikke foretatt en konkret avveiing av behovet for å gi dispensasjon til bruk av snøskuter, jf. Bernkonvensjonen artikkel 8.

Klagen fra Rovviltets Røst kan oppsummeres slik:

- Gaupebestanden er under forvaltningsmålet for region 7
- Det er ikke mulig å være sikker på at fellingen rettes mot skadegjørende individ
- I områder med "byrdefordeling" må det påregnes forekomst av gaupe.
- Det er ikke en pågående akutt skadesituasjon
- Det er gitt dispensasjon til bruk av inntil 6 snøskutere også innenfor vernede områder.

Vi viser til klagen i sin helhet.

Statsforvalterens behandling av klagen

Statsforvalteren vurderer at klagen ikke gir grunnlag for å endre vedtaket og har derfor sendt klagen til oss for å avgjøre saken.

Vi viser til Statsforvalterens oversendelsesbrev.

Miljødirektoratets vurderinger

Vi er klageinstans i saken og kan derfor prøve alle sider av den. Vi kan også ta hensyn til nye forhold som ikke er tatt opp i klagen.

Gaupe er klassifisert som "sterkt truet" i Norsk rødliste (Artsdatabanken 2021). Det er likevel jakttid på gaupe i perioden 1. februar–31. mars. Det er også mulig å felle gaupe for å hindre skade på husdyr eller tamrein. Vilkårene for fellingstillatelsen er at fellingen ikke skal være til skade for bestandens overlevelse, og at formålet ikke kan bli oppnådd på annen tilfredsstillende måte.

Miljødirektoratet viser til at målet med skadefelling primært er å håndtere akutte skadesituasjoner, eller der hvor skadepotensialet er overhengende.

Skadefelling skal kun iverksettes dersom uttaket ikke truer bestandens overlevelse og formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte, jf. naturmangfoldloven § 18. Vi viser i den forbindelse til direktoratets vurderinger i forbindelse med vedtak om kvote for betinget skadefelling av gaupe i region 7, der det ble fastsatt en kvote for betinget skadefelling på 4 gauper for perioden 1. juni 2023 til og med 15. februar 2024, og videre en kvote på 3 gauper fra 16. februar til og med 31. mai 2024. Vi viser til vedlagt kunnskapsgrunnlag for gaupe.

Miljødirektoratet vedtok en kvote på seks gauper (maksimum 2 voksne hunndyr) som kunne felles i kvotejaktperioden fra 1. februar til 31. mars 2024 i deler av Nordland, etter anbefaling fra nemnda i region 7. Kvoten ble fylt etter skadefelling av et hunndyr 22. januar.

Vedtaket om betinget kvote har gitt statsforvalteren i Nordland myndighet til å vurdere skadefelling i konkrete situasjoner. Ved vurdering om det skal gis tillatelse til skadefelling, skal Statsforvalteren vektlegge føringene i den regionale forvaltningsplanen og drøfte skjønnskriteriene som er listet opp i rovviltforskriften § 9 og vurdere det opp mot den aktuelle og/eller fremtidige skadesituasjonen og det aktuelle geografiske fellingsområdet.

Det aktuelle området er innenfor forvaltningsområdet for gaupe. Det betyr at det skal være en høyere terskel for felling enn utenfor forvaltningsområdet.

Områdets betydning som beitemark

Det aktuelle området er ifølge Statsforvalteren vinterbeite for Saltfjellet reinbeitedistrikt. Dårlige værforhold gjør at mye rein går spredt i skogsområdene.

Skadeomfang og potensiale for skade

Skadefelling er et virkemiddel som kan iverksettes dersom det oppstår en akutt skadesituasjon, og dersom det ikke finnes en annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning. Et element for å iverksette en skadefelling, er at det foreligger kadaver eller skader som kan undersøkes og påvises som tatt av rovvilt.

Dersom det er sannsynlig at skadesituasjonen vil vedvare, og det ikke er andre rimelige forebyggende tiltak som kan iverksettes, vil skadefelling kunne gis. I særskilte tilfeller kan skadehistorikken og skadepotensialet være så omfattende og sannsynlig, at uttak uten direkte forutgående skade kan vurderes. Det må da være en viss nærhet i tid til skadene potensielt kan oppstå.

3 rein er påvist tapt til gaupe innenfor dette området med skadedato mellom 1. februar og 15. februar 2024. Statsforvalteren vurderer at dette var en pågående skadesituasjon. Direktoratet slutter seg til denne vurderingen.

Muligheten for å gjennomføre forebyggende tiltak

Muligheten for å iverksette andre forebyggende tiltak mot skade på tamrein er i utgangspunktet begrenset.

Bruk av motorisert kjøretøy

Ved vedtak om skadefelling etter rovviltforskriften § 9 kan Statsforvalter sette til side de regler som ellers gjelder i viltloven om felling/jakt- og fangstmetoder, jf. Ot.prp.nr.37 (1999-2000), kap. 4.1 og 4.4.

Behovet for å dispensere for de regler som gjelder om felling/jakt – og fangstmetoder må vurderes i hvert enkelt tilfelle. Direktoratet ser at det ofte vil være nødvendig å gi tillatelse til bruk av snøskuter på denne tiden av året for å kunne gjennomføre nødvendig skadefelling. Av hensyn til de formål det generelle forbudet skal ivareta er det imidlertid viktig at Statsforvalteren vurderer nøye omfanget av unntaket. Vi viser spesielt til at fellingsområdet berører flere vernede områder.

I vedtaket har Statsforvalteren åpnet for at i alt 6 snøskutere kan benyttes av fellingslaget. Det er ikke gitt en nærmere begrunnelse for vedtaket. Direktoratet stiller spørsmål ved om det var nødvendig med en så omfattende dispensasjon i den aktuelle situasjonen, og mener i så fall at det burde blitt nærmere begrunnet i vedtaket.

Konklusjon

Miljødirektoratet stadfester Statsforvalteren i Nordland sitt vedtak av 15. februar 2024 om tillatelse til skadefelling av gaupe i deler av Saltdal kommune.

Direktoratet ser at det er gitt tillatelse til bruk av et stort antall snøskutere i fellingsforsøket, og mener at Statsforvalteren burde gitt en tydelig begrunnelse for behovet i vedtaket.

Klagene er ikke tatt til følge.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Erik Lund
seksjonsleder

Anders Braa
seniorrådgiver

Kopi til:

STATSFORVALTEREN I NORDLAND	Postboks 1405	8002	BODØ
SALTDAL KOMMUNE	Kirkegata 23	8250	ROGNAN
SALTFJELLET REINBEITEDISTRIKT	C/O Per Ole Oskal Saltfjellveien 1991	8255	RØKLAND
Roviltnemnda i region 7	Moloveien 10	8002	BODØ

Vedlegg

1 Kunnskapsgrunnlag gaupe i Norge 2024

«MottakerNavn»
«Adresse»
«PostNr» «Poststed»

Trondheim, 24.05.2024

Deres ref.:
«Ref»

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2023/5532

Saksbehandler:
Anders Braa

Avgjørelse i klagesak - vedtak om tillatelse til skadefelling av gaupe i deler av Saltdal, Bodø og Beiarn kommuner

Vi viser til klager fra NOAH – For dyrs rettigheter av 27. mars og Aktivt Rovdyrvern 2. april, på Statsforvalteren i Nordland sitt vedtak om tillatelse til skadefelling av gaupe i deler av Saltdal, Bodø og Beiarn kommuner av 20. mars 2024. Fellingstillatelsen ble endret i vedtak av 21. mars. Klagesaken ble oversendt til oss 27. april 2024. Klagen er fremsatt innenfor tidsfristen.

Vedtak

Miljødirektoratet opprettholder Statsforvalterens vedtak av 20. og 21. mars 2024.

Klagene er ikke tatt til følge.

Vedtaket er fattet etter naturmangfoldloven § 18 første ledd bokstav b, rovviltforskriften § 9 og forvaltningsloven § 34 fjerde ledd.

Dere kan ikke klage på vedtaket.

Bakgrunn for saken

Saltfjellet reinbeitedistrikt søkte om skadefellingstillatelse på gaupe på bakgrunn av tap av tamrein til gaupe. Statsforvalteren gav fellingstillatelse på 1 gaupe i perioden 20. – 27. mars 2024. Fellingstillatelsen ble gitt til Saltdal kommune og det kommunale skadefellingslaget i kommunen. Fellingsområdet ble utvidet 21. mars. Samtidig ble det gitt dispensasjon til bruk av 3 flere snøskutere i fellingsforsøket, til sammen 6 snøskutere. Det ble felt en gaupe på denne tillatelsen.

Klagene

Klagen fra NOAH kan oppsummeres slik:

- Skadefelling vil skade bestandens overlevelse, og føre-var-prinsippet må vektlegges
- Vilkåret om skade er ikke oppfylt
- Vilkåret om at det ikke finnes andre tilfredsstillende løsninger er ikke oppfylt
- Det er ikke tilstrekkelig vektlagt andre tåpsårsaker enn gaupe

- Det er ikke foretatt en konkret avveining av behovet for å gi dispensasjon til bruk av snøskuter, jf. Bernkonvensjonen artikkel 8.

Klagen fra Aktivt Rovdyrvern kan oppsummeres slik:

- Gaupebestanden er under forvaltningsmålet for region 7
- Det er kun ett dyr igjen på den betingede kvoten for skadefelling
- I områder med "byrdefordeling" må det påregnes forekomst av gaupe.
- Det er en relativt beskjeden skadesituasjon med 4 rein som er tatt over flere dager
- Det er gitt dispensasjon til bruk av inntil 6 snøskutere også innenfor vernede områder.

Vi viser til klagen i sin helhet.

Statsforvalterens behandling av klagen

Statsforvalteren vurderer at klagen ikke gir grunnlag for å endre vedtaket og har derfor sendt klagen til oss for å avgjøre saken.

Vi viser til Statsforvalterens oversendelsesbrev.

Miljødirektoratets vurderinger

Vi er klageinstans i saken og kan derfor prøve alle sider av den. Vi kan også ta hensyn til nye forhold som ikke er tatt opp i klagen.

Gaupe er klassifisert som "sterkt truet" i Norsk rødliste (Artsdatabanken 2021). Det er likevel jakttid på gaupe i perioden 1. februar–31. mars. Det er også mulig å felle gaupe for å hindre skade på husdyr eller tamrein. Vilkårene for fellingstillatelsen er at fellingen ikke skal være til skade for bestandens overlevelse, og at formålet ikke kan bli oppnådd på annen tilfredsstillende måte.

Miljødirektoratet viser til at målet med skadefelling primært er å håndtere akutte skadesituasjoner, eller der hvor skadepotensialet er overhengende.

Skadefelling skal kun iverksettes dersom uttaket ikke truer bestandens overlevelse og formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte, jf. naturmangfoldloven § 18. Vi viser i den forbindelse til direktoratets vurderinger i forbindelse med vedtak om kvote for betinget skadefelling av gaupe i region 7, der det ble fastsatt en kvote for betinget skadefelling på 3 gauper for perioden 16. februar til og med 31. mai 2024. Vi viser til vedlagt kunnskapsgrunnlag for gaupe.

Miljødirektoratet vedtok en kvote på seks gauper (maksimum 2 voksne hunndyr) som kunne felles i kvotejaktperioden fra 1. februar til 31. mars 2024 i deler av Nordland, etter anbefaling fra nemnda i region 7. Kvoten ble fylt etter skadefelling av et hunndyr 22. januar. Ytterligere ett hunndyr ble felt på skadefelling 18. februar 2024, i tillegg til et hunndyr som ble felt på den aktuelle tillatelsen 25. mars.

Vedtaket om betinget kvote har gitt statsforvalteren i Nordland myndighet til å vurdere skadefelling i konkrete situasjoner. Ved vurdering om det skal gis tillatelse til skadefelling, skal Statsforvalteren vektlegge føringene i den regionale forvaltningsplanen og drøfte

skjønnskriteriene som er listet opp i rovviltforskriften § 9 og vurderer det opp mot den aktuelle og/eller fremtidige skadesituasjonen og det aktuelle geografiske fellingsområdet.

Det aktuelle området er innenfor forvaltningsområdet for gaupe. Det betyr at det skal være en høyere terskel for felling enn utenfor forvaltningsområdet.

Områdets betydning som beitemark

Det aktuelle området er ifølge Statsforvalteren i deler av vårbeite for Saltfjellet reinbeitedistrikt.

Skadeomfang og potensiale for skade

Skadefelling er et virkemiddel som kan iverksettes dersom det oppstår en akutt skadesituasjon, og dersom det ikke finnes en annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning. Et element for å iverksette en skadefelling, er at det foreligger kadaver eller skader som kan undersøkes og påvises som tatt av rovvilt.

Dersom det er sannsynlig at skadesituasjonen vil vedvare, og det ikke er andre rimelige forebyggende tiltak som kan iverksettes, vil skadefelling kunne gis. I særskilte tilfeller kan skadehistorikken og skadepotensialet være så omfattende og sannsynlig, at uttak uten direkte forutgående skade kan vurderes. Det må da være en viss nærhet i tid til skadene potensielt kan oppstå.

4 rein er påvist tapt til gaupe innenfor dette området siden 1. mars 2023 (per 20. mars). Statsforvalteren vurderer at dette var en pågående skadesituasjon. Direktoratet slutter seg til denne vurderingen.

Muligheten for å gjennomføre forebyggende tiltak

Muligheten for å iverksette andre forebyggende tiltak mot skade på tamrein er i utgangspunktet begrenset.

Bruk av motorisert kjøretøy

Ved vedtak om skadefelling etter rovviltforskriften § 9 kan Statsforvalter sette til side de regler som ellers gjelder i viltloven om felling/jakt- og fangstmetoder, jf. Ot.prp.nr.37 (1999-2000), kap. 4.1 og 4.4.

Behovet for å dispensere for de regler som gjelder om felling/jakt – og fangstmetoder må vurderes i hvert enkelt tilfelle. Direktoratet ser at det ofte vil være nødvendig å gi tillatelse til bruk av snøskuter på denne tiden av året for å kunne gjennomføre nødvendig skadefelling. Av hensyn til de formål det generelle forbudet skal ivareta er det imidlertid viktig at Statsforvalteren vurderer nøye omfanget av unntaket.

I vedtak av 21. mars har Statsforvalteren åpnet for at i alt 6 snøskutere kan benyttes av fellingslaget, og viser til søknad om dette for å effektivisere fellingen. Det er ikke gitt en nærmere begrunnelse for vedtaket. Direktoratet stiller spørsmål ved om det var nødvendig med en så omfattende dispensasjon i den aktuelle situasjonen, og mener i så fall at det burde blitt nærmere begrunnet i vedtaket.

Konklusjon

Miljødirektoratet stadfester Statsforvalteren i Nordland sitt vedtak av 20. og 21. mars 2024 om tillatelse til skadefelling av gaupe i deler av Saltdal, Bodø og Beiarn kommuner.

Direktoratet ser at det er gitt tillatelse til bruk av et stort antall snøskutere i fellingsforsøket, og mener at Statsforvalteren burde gitt en tydelig begrunnelse for dette i vedtak av 21. mars.

Klagene er ikke tatt til følge.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Erik Lund
seksjonsleder

Anders Braa
seniorrådgiver

Kopi til:

STATSFORVALTEREN I NORDLAND	Postboks 1405	8002	BODØ
SALTDAL KOMMUNE	Kirkegata 23	8250	ROGNAN
SALTFJELLET REINBEITEDISTRIKT	C/O Per Ole Oskal Saltfjellveien 1991	8255	RØKLAND
Roviltnemnda i region 7	Moloveien 10	8002	BODØ

Vedlegg

1 Kunnskapsgrunnlag gaupe i Norge 2024

Til:

Rovviltnemnda i region 7
v/ Statsforvalteren i Nordland
sfnopost@statsforvalteren.no

Fra:

NOAH – for dyrs rettigheter
Dronningens gate 13
0152 Oslo
register@dyrsrettigheter.no

Ref: 2023/34070

Dato: 27.05.2024

**Klage på vedtak om kvote for betinget skadefelling av brunbjørn i region 7 – Nordland
2024/2025**

NOAH – for dyrs rettigheter påklager med dette vedtak om kvote for betinget skadefelling av brunbjørn i region 7 Nordland i 2024/2025. Rovviltnemnda har den 7.mai 2024 fattet vedtak om én betinget skadefellingstillatelse på bjørn i perioden 01.06.2024 til og med 15.02.2025.

Innledende kommentarer

Innledningsvis vil NOAH uttrykke stor bekymring over at det i det hele tatt tillates skadefelling av bjørn som er kategorisert som sterkt truet på norsk rødliste. Bjørn lå ved siste rødlistevurdering (2021) på grensen mellom kritisk og sterkt truet. Den tilgrensende bestanden i Sverige er også i nedgang, og den svenske bestanden er kategorisert som nær truet (NT). I tillegg er verken det nasjonale eller regionale bestandsmålet nådd. Dette medfører at det ikke under noen omstendigheter kan tillates skadefelling av bjørn.

I brev fra Klima- og miljødepartementet den 19.mai 2023 om vedtaksmyndighet til nemndene står det at: «Rovviltnemndene skal ved eventuelle vedtak om betinget skadefelling og lisensfelling av brunbjørn forvalte bestanden med formål å nå de regionale bestandsmålene.» NOAH mener at å tillate betinget skadefelling på én bjørn ikke er forenelig med økt bestandsvekst og oppnåelse av bestandsmålet.

NOAHs vurdering

1. Vilkåret om bestandens overlevelse er ikke oppfylt

Ifølge naturmangfoldloven (nml.) § 18 kan vedtak om skadefelling kun treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse. NOAH understreker at de norske bestandene av store rovdyr ikke er levedyktige. Bjørn er kategorisert som sterkt truet på den norske rødlista. Artsdatabanken påpeker at bjørnebestanden i Norge ligger på grensen mellom kritisk truet og sterkt truet. Den tilgrensende bestanden i Sverige er også i nedgang, og den svenske bestanden er kategorisert som nær truet (NT). I tillegg er det regionale og nasjonale bestandsmålet langt fra nådd. Det er meget uansvarlig å tillate skyting av utrydningstruede dyr i naturkrisen, kort tid etter at Norge inngikk en global naturavtale for å beskytte naturmangfoldet.

Ifølge Rovdata ble det identifisert 178 brunbjørner i Norge i 2023. Bestandsstatus for 2023 er beregnet til 9,6 kull, altså fortsatt godt under det nasjonale bestandsmålet på 13 årlige ynglinger. I Nordland viser DNA-analyser en negativ bestandsutvikling for bjørn i perioden 2014-2021, jf. saksframlegget. I 2023 ble det kun påvist ett individ i Nordland. Det er ingen påviste ynglinger i Nordland. Det er dermed klart at skyting av bjørn er negativt for bestanden og rødlistekategorien.

Derfor er det vanskelig å forstå hvorfor rovviltnemnda ikke har anvendt føre-var-prinsippet i denne saken. Vedtaket viser ikke til noen tidsramme for å bringe bjørn ut av statusen som sterkt truet. Det er heller ikke en plan for hvordan man skal få bestanden opp på bestandsmålet (som et minimum), eller som beskriver andre måter for hvordan målet i nml. § 5 vil bli nådd. Dette innebærer at økologiske mål blir satt til side til fordel for ikke-økologiske hensyn, og oppfyllelsen av forpliktelser i nml. § 5 blir utsatt til en ubestemt fremtid. NOAH vil understreke at forpliktelsen i § 5 nml. innebærer å ta tiltak for å forbedre bevaringsstatusen, slik at bjørn ikke lenger ville være sterkt truet i Norge. Norge har denne forpliktelsen overfor det internasjonale samfunnet, på grunnlag av Bernkonvensjonens artikkel 2.

På grunn av mangel på en forvaltningsplan om langsiktig overlevelse av brunbjørnbestanden i Norge og de relaterte usikkerhetene med hensyn til hvordan levedyktigheten av bestanden skal sikres på lang sikt, er kravet til kunnskapsgrunnlaget henholdsvis større (jf. § 8 nml.) enn det ville vært hvis det var en slik plan vedtatt. Derfor har rovviltnemnda også en større byrde for å vise hvordan den langsiktige overlevelsen sikres ved andre tiltak. NOAH mener at rovviltnemnda ikke har tatt tilstrekkelige tiltak for å sikre at fellingene ikke medfører fare for langsiktig overlevelse og levedyktighet av bjørnebestanden i Norge. Rovviltnemnda har heller ikke vist til en plan for hvordan å nå bestandsmålet i regionen. Rovviltnemnda gir verken kunnskapsgrunnlaget eller forklaringer for konklusjonene sine om bestandens evne til

overlevelse på kort eller lang sikt. Disse konklusjonene synes snarere å være ønsketenkning og spekulasjon om utviklingen av bjørnebestanden. Dette oppfyller ikke kravet i § 8 i nml. om kunnskapsgrunnlaget til offentlige beslutninger. Siden det foreligger en risiko for alvorlig og irreversibel skade på naturmangfoldet, bør føre-var-prinsippet komme til anvendelse i denne saken.

NOAH mener at rovviltnemnda i dette tilfellet ikke har sikret at fellingen ikke medfører fare for langsiktig overlevelse og levedyktighet av bjørnebestanden i Norge.

2. Vilkåret om skade er ikke oppfylt

NOAH mener at den fastsatte kvoten er uforholdsmessig høy, og at det ikke finnes noe juridisk grunnlag til å åpne for skadefelling av bjørn, jf. naturmangfoldloven § 18 bokstav b. Klima- og miljødepartementet har i sine klageavgjørelser påpekt at artikkel 9 nr. 1 i Bernkonvensjonen åpner for felling av vilt for å avverge «alvorlig skade» på blant annet husdyr og tamrein, så fremt visse vilkår er tilfredsstillt. Departementet skriver: «Ordet «alvorlig» innebærer krav til et visst omfang og en viss alvorlighetsgrad. Også konvensjonens verneformål trekker i retning av at det må være tale om fare for kvalifisert skade».

NOAH mener at skadeomfanget ikke er av en slik størrelse eller alvorlighet som gir grunnlag til å tillate skadefelling av sterkt truet bjørn, jf. nml. § 18 første ledd bokstav b. NOAH henviser til Revised Resolution No. 2 (1993) on the scope of Articles 8 and 9 of the Bern Convention, vedtatt av den Stående Komiteen den 2. desember 2011 hvor det lyder i henhold til anvendelse og fortolkning av artikkel 9 første ledd bokstav b (som tilsvarer nml. § 18 første ledd bokstav b): «(...) *The exceptions should be proportional to the damage suffered (...)*»

På lignende måte har Lovavdelingen uttalt at «loven oppstiller et visst minstekrav til skadens alvorlighetsgrad og omfang, før uttak kan skje» (Lovavdelingens uttalelse den 15.12.2016, s 5). NOAH mener at dette minstekravet ikke er oppfylt i vedtaket.

Bjørn er svært mobile dyr og spesielt unge hannbjørner er kjent for å vandre lange avstander på jakt etter partner. Myndighetene er nødt til å tolerere at bjørn går inn og passerer gjennom områder som er beiteprioritert. Dette er avgjørende for å sikre overlevelsen til bjørnebestanden på lang sikt. Det betyr også at et visst «skadepotensiale» må tolereres, og at skade på beitedyr må forhindres på andre måter enn letale grep.

Vedtaket unnlater å gjennomføre en konkret vurdering av skaderisikoen og å vise – utover generelle uttalelser – hva som er omfanget, alvorlighetsgraden eller sannsynligheten av den eventuelle skaden. Dette betyr at et av hovedvilkårene for å tillate felling ikke er vist å være oppfylt, jf. nml. § 18 første ledd bokstav b, og Bernkonvensjonens artikkel 9 første ledd bokstav b. I tillegg har de nevnte manglene virket bestemmende på vedtakets innhold som utgjør vedtaket ugyldig, jf. forvaltningslovens § 41.

3. Vilkåret om andre tilfredsstillende løsninger er ikke oppfylt

Ifølge naturmangfoldlovens § 18 er det adgang til skadefelling kun dersom vilkåret om at formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte, er oppfylt. Det finnes mange alternativer til nedskyting av bjørn, men disse er ikke vurdert av rovviltnemnda. NOAH mener at vedtaket unnlater å oppfylle kravet om reell vurdering av andre løsninger uttalt i p. 7 i vedlegg til «Revised Resolution No. 2 (1993) on the scope of Articles 8 and 9 of the Bern Convention»: «*The competent national authority should choose, among possible alternatives, the most appropriate one that will have the least adverse effects on the species while solving the problem. The reasoning of the choice should be objective and verifiable*». NOAH anser at vilkåret om andre tilfredsstillende løsninger ikke er oppfylt, og at vedtaket dermed er ugyldig, jf. nml. § 18. Nemnda har ikke gitt noen objektiv eller verifiserbar begrunnelse for hvorfor felling er den eneste løsningen i denne saken, slik Bernkonvensjonen krever.

NOAH mener det finnes en rekke ikke-dødelige tiltak som kan brukes, og som er mer effektive for beskyttelse av beitedyr, enn skyting av bjørn som uansett vil vandre tilbake til de aktuelle områdene i region 7. Bedøving og flytting av enkeltindivider av bjørn til andre områder er et virkemiddel som ofte ikke blir vurdert eller brukt i «skadesituasjoner». Det må også vurderes å flytte sau og tamrein til områder der det er mindre sannsynlighet for konflikt mellom beitedyr og rovdyr. Om våren kan utslipp av beitedyr til utmark utsettes. Det er også mulig å gjennomføre tiltak slik at beitedyr ikke slippes ut i rovdyrområder overhodet. Forvaltningen har gode intensiver i form av tydelig økonomisk kompensasjon for innkjøp av fôr til fôring på gårder. Det finnes også tilskudd til sauehold som velger å holde dyrene hjemme i beitesesongen. Rovviltnemnda har heller ikke vurdert andre tiltak, som for eksempel rovviltavvisende gjerder, skremming (apparater som utløser lyd og lys), sanke dyr ned fra utmarksbeite, holde dyr tilbake fra utmarksbeite og sanke dyr inn i nattkve. Det vil være effektivt å bringe husdyr inn i bjørnesikre innhegninger eller låver om kvelden da flertallet av bjørneangrep skjer om natten.¹ Data indikerer at husdyrpredasjon ikke er en lært atferd hos bjørnen, men et instinkt om å utnytte

---

¹ Rigano, K. Bear-Livestock Conflicts Coexistence in a Crowded World: Brown Bears and Livestock Depredation. Tilgjengelig på nett: <https://appliedbehavior.wordpress.com/behavior-projects/bear-livestock/>.

enkle fôringsmuligheter.² Tiltak for å endre driftsform vil dermed være mer effektive for å forhindre angrep i fremtiden enn felling av bjørn som uansett vil forekomme i regionen.

Det er klart at skyting ikke vil være effektivt for å gjøre noe med den «vedvarende skadesituasjonen», så lenge det finnes bjørn i Norge og Sverige. Det vil alltid forekomme bjørn i området og vedvarende skyting vil ikke endre den situasjonen. Rovdyrangrep vil skje så lenge vi fortsetter å slippe forsvarsløse husdyr i naturen. Å skyte hvert rovdyr som tar husdyr, er ikke en bærekraftig løsning. NOAH mener det er på høy tid å se nærmere på den økologiske og biologiske dynamikken i bjørnenes bevegelse og bruk av områder, og basere politikk på denne kunnskapen.

Rovviltnemnda har ikke gitt noen objektiv eller verifiserbar begrunnelse for hvorfor felling er den eneste tilfredsstillende løsningen i saken. Rovviltnemnda har ikke engang vurdert vilkåret om andre tilfredsstillende løsninger i denne saken. NOAH mener at det finnes andre tilfredsstillende løsninger som ikke har blitt vurdert i denne saken. Derfor kan NOAH ikke se at et av hovedvilkårene for felling er oppfylt, jf. nml. § 18 andre ledd og Bernkonvensjonens artikkel 9.

Konklusjon

NOAH konkluderer med at vedtaket utgjør uforsvarlig forvaltning av bjørn, og strider med nasjonal og internasjonal lov – §§ 5, 8, 9 og 18 andre ledd i nml., Grunnlovens § 112 og artikkel 2 og 9 i Bernkonvensjonen. I tillegg strider vedtaket med mål 4 i den nye naturavtalen (Kunming-Montreal rammeverket) som ble vedtatt i desember 2022. Vi ber derfor om at vår klage tas til følge og at det ikke tillates betinget skadefelling av én sterkt truet bjørn i region 7 i 2024-2025.

Med vennlig hilsen

NOAH – for dyrs rettigheter v/
Henriette Diesen (biolog)

---

² Rigano, K. Bear-Livestock Conflicts Coexistence in a Crowded World: Brown Bears and Livestock Depredation. Tilgjengelig på nett: <https://appliedbehavior.wordpress.com/behavior-projects/bear-livestock/>.

Til:

Rovviltnemnda i region 7
v/ Statsforvalteren i Nordland
sfnopost@statsforvalteren.no

Fra:

NOAH – for dyrs rettigheter
Dronningens gate 13
0152 Oslo
register@dyrsrettigheter.no

Ref: 2023/34070

Dato: 27.05.2024

Klage på vedtak om kvote for betinget skadefelling av jerv i region 7 – Nordland 2024/2025

NOAH – for dyrs rettigheter påklager med dette vedtak om kvote for betinget skadefelling av jerv i region 7 Nordland i 2024/2025. Rovviltnemnda har vedtatt en kvote for betinget skadefelling av fem jerv i perioden 01.06.2024 til og med 15.02.2025.

Innledning

NOAH mener vedtaket er i strid med Bernkonvensjonen og naturmangfoldloven. Jerv er kategorisert som sterkt truet på den norske rødlista. I 2023 ble det registrert kun 64 jervekull i Norge. Dette er et katastrofalt lite antall for å sikre bestandens overlevelse, og bør medføre at det ikke under noen omstendigheter tillates skadefelling av jerv. Selv om det nasjonale bestandsmålet er oppfylt, påpeker NOAH at dette er satt altfor lavt, spesielt med tanke på Norges forpliktelse til å ta vare på arten, samt det faktum at bestandsmålet verken er basert på forskning eller i utgangspunktet var ment å være maksimumsmål.

NOAH understreker at jerv er en norsk ansvarsart, ettersom en stor del av den europeiske jervebestanden lever i Norge (mellom 25-50 %). Det er skammelig at det er slik norske myndigheter behandler truede dyr, og ikke minst en norsk ansvarsart. Verden står midt i en naturkrise, og Norge undertegnet nylig en naturavtale som er tydelig på at alle land må stanse aktiviteter som fører til risiko for at ville dyr blir utryddet. I Norge er den rådende politikken overfor rovdyr nettopp en slik faktor.

Forskning viser dessuten at skyting av rovdyr ikke er det mest effektive for å forebygge skader på beitedyr. Dette kommer av at det alltid vil vandre nye individer av samme art til de samme områdene. Man gjør ikke områdene mindre attraktivt for nye dyr ved å felle enkeltindivider av rovdyr, og resultatet blir rutinemessig skyting av truede rovdyr som egentlig skal være fredet. Hovedkonklusjonen fra studier om hvordan redusere konflikt mellom beitedyr og rovdyr er derimot at man legger vekt på ikke-letale forebyggende tiltak. NOAH minner også om at Norge er forpliktet etter Bernkonvensjonen til å finne andre løsninger enn skyting.

NOAHs vurdering

1. Vilkåret om bestandenes overlevelse er ikke oppfylt

Ifølge naturmangfoldloven (nml.) § 18 kan vedtak om felling kun treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse. NOAH kan ikke se hvordan rovviltnemnda kan forsvare felling av en art som er sterkt truet i Norge. I pressede og små bestander slik som jervebestanden, vil ethvert uttak kunne ha store konsekvenser for artene som helhet. Det er også store genetiske utfordringer med jervebestanden, hvilket medfører at det ikke bør tillates kontinuerlige skadefellinger og lisensjakt på jerv.

Vedtaket viser ikke til noen tidsramme for å få bestanden ut av status som sterkt truet, og det er heller ikke en plan som beskriver andre måter for hvordan målet i nml. § 5 vil bli nådd. Dette innebærer at økologiske mål blir satt til side til fordel for ikke-økologiske hensyn, og oppfyllelsen av forpliktelser i nml. § 5 blir utsatt til en ubestemt fremtid. NOAH vil understreke at forpliktelsen i § 5 nml. innebærer å ta tiltak for å forbedre bevaringsstatusen, slik at jerv ikke lenger ville være utrydningstruet. Norge har denne forpliktelsen overfor det internasjonale samfunnet, på grunnlag av Bernkonvensjonens artikkel 2.

Føre-var-prinsippet:

Det finnes ikke noen forvaltningsplan om langsiktig overlevelse av jervebestanden i Norge, eller noen plan for hvordan bestanden skal fås ut av statusen som sterkt truet på rødlista. I lys av de relaterte usikkerhetene med hensyn til hvordan levedyktigheten av bestanden skal sikres på lang sikt er kravet til kunnskapsgrunnlaget henholdsvis større (jf. § 8 nml.) enn det ville være hvis det var en slik plan vedtatt. Derfor har rovviltnemnda også en større plikt til å vise hvordan den langsiktige overlevelsen sikres ved andre tiltak. NOAH mener at rovviltnemnda ikke har synliggjort noen tiltak som skal sikre at felling ikke medfører fare for overlevelse og levedyktighet av jervebestanden i Norge. Bestandsmålet for jerv er altfor lavt til at jervene kan

fylle sin naturlige plass og økologiske rolle i naturen.

Det foreligger heller ingen vurdering av konsekvenser av kontinuerlige skadefellingstillatelser og høye lisensfellingkvoter på jerv i vedtaket. Uten bevis konkluderer rovviltnemnda med at felling ikke vil true bestandens overlevelse. Dette oppfyller ikke kravet i § 8 i nml. om kunnskapsgrunnlaget til offentlige beslutninger. Siden det foreligger en risiko for alvorlig og irreversibel skade på naturmangfoldet, bør føre-var-prinsippet komme til anvendelse i denne saken.

2. Vilkåret om skade er ikke oppfylt

NOAH mener at de vedtatte kvotene er uforholdsmessig høye, og at det ikke finnes noe juridisk grunnlag for å åpne opp for skadefelling av utrydningstruede rovdyr av et slikt omfang, jf. nml. § 18 bokstav b. NOAH understreker at det ikke foreligger et skadeomfang som tilsier at det bør iverksettes betinget skadefelling på fem jerv i region 7. Omfanget av tap av sau til jerv har gått kraftig ned over tid. I 2022 var det kun 16 påviste tap av sau til jerv.

NOAH henviser til Revised Resolution No. 2 (1993) on the scope of Articles 8 and 9 of the Bern Convention, vedtatt av den Stående Komiteen den 2. desember 2011 hvor det lyder i henhold til anvendelse og fortolkning av artikkel 9 første ledd bokstav b (som tilsvarer nml. § 18 første ledd bokstav b): «(...) *The exceptions should be proportional to the damage suffered (...)*».

På lignende måte har Lovavdelingen uttalt at «*loven oppstiller et visst minstekrav til skadens alvorlighetsgrad og omfang, før uttak kan skje*» (Lovavdelingens uttalelse den 15.12.2016, s 5). NOAH mener at dette minstekravet ikke er oppfylt i vedtaket.

NOAH kan ikke se at rovviltnemnda har gitt begrunnelse eller vist bevis om at tap forårsaket av jerv i region 7 er av et slikt omfang eller alvorlighetsgrad at nml. § 18 første ledd bokstav b kan anses å være oppfylt.

3. Vilkåret om andre tilfredsstillende løsninger er ikke oppfylt

Ifølge naturmangfoldlovens § 18 er det adgang til felling av rovdyr kun dersom vilkåret om at formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte, er oppfylt. Det finnes mange alternativer til nedskyting av jerv, hvilket betyr at vilkåret om andre tilfredsstillende løsninger ikke er oppfylt, jf. nml. § 18.

Rovviltnemnda har ikke engang drøftet vilkåret om at det ikke må finnes andre tilfredsstillende løsninger for å kunne skyte fredet rovvilt. Det er opp til nemnda å foreslå og beskrive slike løsninger, og nemnda har ikke gjort dette. Vedtaket oppfyller dermed ikke kravet om prioritering av andre løsninger uttalt på side 7 i vedlegg til Revised resolution No. 2 (1993) on the scope of Articles 8 and 9 of the Bern Convention: *«The competent national authority should choose, among possible alternatives, the most appropriate one that will have the least adverse effects on the species while solving the problem. The reasoning of the choice should be objective and verifiable.»*

Rovviltnemnda har ikke gitt noen objektiv eller verifiserbar begrunnelse for hvorfor skyting er den eneste tilfredsstillende løsningen i denne saken, og heller ikke forklart hvorfor andre løsninger ikke er tilfredsstillende. Derfor kan NOAH ikke se at et av hovedvilkårene for anvendelse av unntaket er oppfylt, jf. nml § 18 andre ledd og Bernkonvensjonens artikkel 9. Bedøving og flytting av enkeltindivider av jerv til andre områder er et virkemiddel som ofte ikke blir vurdert eller brukt i såkalte «skadesituasjoner». Det må også vurderes å flytte sau og tamrein til områder der det er mindre sannsynlighet for konflikt mellom beitedyr og rovdyr. Om våren kan utslipp av beitedyr til utmark utsettes. Det er også mulig å gjennomføre tiltak slik at beitedyr ikke slippes ut i rovdryrområder overhodet. Forvaltningen har gode intensiver i form av økonomisk kompensasjon for innkjøp av fôr til fôring på gårder. Det finnes også tilskudd til sauehold som velger å holde dyrene hjemme i beitesesongen. I tillegg finnes rovviltsikre gjerder, droner, vokterhund og flaggliner, som alle er forebyggende tiltak som har vist seg å være effektivt i andre land.

Skyting av rovdyr har kun kortsiktig effekt og er ikke effektivt med hensikt å forhindre ytterligere angrep. Dette er på grunn av at det vandrer inn andre individer av den samme arten i området. NOAH mener det finnes alternative tiltak som er langt mer effektive enn skadefelling for å hindre skade på beitedyr.

Rovviltnemnda har ikke gitt noen objektiv eller verifiserbar begrunnelse for hvorfor felling er den eneste tilfredsstillende løsningen, og har ikke tilstrekkelig drøftet eventuelle andre løsninger i denne saken. NOAH mener derfor at vilkåret om å finne andre tilfredsstillende løsninger ikke er oppfylt i dette tilfellet, jf. nml. § 18 andre ledd og Bernkonvensjonens artikkel 9.

Konklusjon

NOAH konkluderer med at vedtaket utgjør uforsvarlig forvaltning av jerv, og strider med

nasjonal og internasjonal lov – §§ 5, 8, 9 og 18 andre ledd i nml., Grunnlovens § 112 og artikkel 2 og 9 i Bernkonvensjonen. I tillegg strider vedtaket med mål 4 i den nye naturavtalen (Kunming-Montreal rammeverket) som ble vedtatt i desember 2022.

NOAH ber om at vår klage tas til følge og at det ikke tillates betinget skadefelling av fem jerver i region 7 Nordland i perioden 01.06.2024 til og med 15.02.2025. Vi ber om at vedtaket erklæres ugyldig på grunn av at vilkårene for å tillate skadefelling ikke er oppfylt.

Med vennlig hilsen

NOAH – for dyrs rettigheter

v/

Henriette Løkken Diesen (biolog)

Til:

Rovviltnemnda i region 7
v/ Statsforvalteren i Nordland
sfnopost@statsforvalteren.no

Fra:

NOAH – for dyrs rettigheter
Dronningens gate 13
0152 Oslo
register@dyrsrettigheter.no

Ref: 2023/34070

Dato: 27.05.2024

Klage på vedtak om kvote for lisensfelling av jerv i region 7 – Nordland 2024/2025

NOAH – for dyrs rettigheter påklager med dette vedtak om kvote for lisensfelling av jerv i region 7 Nordland i 2024/2025. Rovviltnemnda har vedtatt en kvote for lisensfelling av 15 jerv, hvorav maksimalt 10 tisper, i 2024-2025. Vi ber om at vår klage tas til følge og at det ikke tillates lisensfelling av jerv i region 7 i 2024-2025, fordi vilkårene for å tillate felling ikke er oppfylt i denne saken.

Innledning

NOAH mener vedtaket er i strid med Bernkonvensjonen og naturmangfoldloven. Jerv er kategorisert som sterkt truet på den norske rødlista. I 2023 ble det registrert kun 64 jervekull i Norge. Dette er et katastrofalt lite antall for å sikre bestandens overlevelse, og bør medføre at det ikke under noen omstendigheter tillates lisensfelling av jerv. Selv om det nasjonale bestandsmålet er oppfylt, påpeker NOAH at dette er satt altfor lavt, spesielt med tanke på Norges forpliktelse til å ta vare på arten, samt det faktum at bestandsmålet verken er basert på forskning eller i utgangspunktet var ment å være maksimumsmål.

NOAH understreker at jerv er en norsk ansvarsart, ettersom en stor del av den europeiske jervebestanden lever i Norge (mellom 25-50 %). Det er skammelig at det er slik norske myndigheter behandler truede dyr, og ikke minst en norsk ansvarsart. Verden står midt i en naturkrise, og Norge undertegnet nylig en naturavtale som er tydelig på at alle

land må stanse aktiviteter som fører til risiko for at ville dyr blir utryddet. I Norge er den rådende politikken overfor rovdyr nettopp en slik faktor.

Forskning viser dessuten at skyting av rovdyr ikke er det mest effektive for å forebygge skader på beitedyr. Dette kommer av at det alltid vil vandre nye individer av samme art til de samme områdene. Man gjør ikke områdene mindre attraktivt for nye dyr ved å felle enkeltindivider av rovdyr, og resultatet blir rutinemessig skyting av truede rovdyr som egentlig skal være fredet. Hovedkonklusjonen fra studier om hvordan redusere konflikt mellom beitedyr og rovdyr er derimot at man legger vekt på ikke-letale forebyggende tiltak. NOAH minner også om at Norge er forpliktet etter Bernkonvensjonen til å finne andre løsninger enn skyting.

NOAHs vurdering

1. Vilkåret om bestandens overlevelse er ikke oppfylt

Ifølge naturmangfoldloven (nml.) § 18 kan vedtak om felling kun treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse. NOAH kan ikke se hvordan rovviltneemnda kan forsvare felling av en art som er kategorisert som sterkt truet i Norge, og sårbar i andre deler av Skandinavia. Denne lisensfelling kan bidra til å redusere bestandens overlevelse på kort og lang sikt. I en presset og liten bestand som jervebestanden i Norge, vil ethvert uttak kunne ha store konsekvenser for arten som helhet. Det er fullstendig uforsvarlig å gi tillatelse til å skyte så mange dyr. Som sterkt truet art på norsk rødliste, skal jerven både etter Bernkonvensjonen og naturmangfoldloven ivaretas og sikres levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. I tillegg er jerven en norsk ansvarsart, hvilket betyr at vi har et internasjonalt ansvar for å ta vare på den.

Ifølge Rovdata ble det påvist kun 64 jervekull i Norge. Det nasjonale bestandsestimater anslår at bestanden ligger på omkring 350 voksendyr (usikkerhetsintervall: 291-456).¹ Bestanden er kategorisert som sterkt truet på norsk rødliste, og det er utfordringer med den genetiske levedyktigheten til jervebestanden i Skandinavia.² Riksrevisjonens undersøkelse av rovviltforvaltningen viser at myndighetene ikke har lyktes i å etablere et godt samarbeid om forvaltning av jerv på tvers av regiongrensene. Dette er svært bekymringsverdig, og burde medføre at det ikke tillates lisensjakt på jerv. Det bør også tas hensyn til at Klima- og miljødepartementet har hatt innvendinger mot forvaltningsplanen for rovvilt i region 7 siden 2011, fordi den ikke er i samsvar med gjeldende regelverk og nasjonal rovviltpolitikk. Det handler spesielt om rovviltsonene i regionen, som er altfor små og fragmenterte.

---

¹ <https://rovdata.no/Jerv/Bestandsstatus.aspx>.

² Riksrevisjonens undersøkelse av rovviltforvaltningen. Dokument 3:13 (2018-2019).

Miljødirektoratet har påpekt at planen gjør det vanskelig å oppnå bestandsmål og forvalte virkemidlene i rovviltpolitikken.³ Rovviltnemnda er dermed nødt til å legge til rette for ynglende jerv også utenfor forvaltningsområdene.

Føre-var-prinsippet:

Det finnes ikke noen forvaltningsplan om langsiktig overlevelse av jervebestanden i Norge, eller noen plan for hvordan bestanden skal fås ut av statusen som sterkt truet på rødlista. I lys av de relaterte usikkerhetene med hensyn til hvordan levedyktigheten av bestanden skal sikres på lang sikt er kravet til kunnskapsgrunnlaget henholdsvis større (jf. § 8 nml.) enn det ville være hvis det var en slik plan vedtatt. Derfor har rovviltnemnda også en større plikt til å vise hvordan den langsiktige overlevelsen sikres ved andre tiltak. NOAH mener at rovviltnemnda ikke har synliggjort noen tiltak som skal sikre at fellingen ikke medfører fare for overlevelse og levedyktighet av jervebestanden i Norge. Bestandsmålet for jerv er altfor lavt til at jervene skal fylle sin naturlige plass og økologiske rolle i naturen.

Det foreligger heller ingen vurdering av konsekvenser av kontinuerlige skadefellingstillatelser og høye lisensfellingskvoter på jerv i vedtaket. Uten bevis konkluderer rovviltnemnda med at fellingen ikke vil true bestandens overlevelse. Dette oppfyller ikke kravet i § 8 i nml. om kunnskapsgrunnlaget til offentlige beslutninger. Siden det foreligger en risiko for alvorlig og irreversibel skade på naturmangfoldet, bør føre-var-prinsippet komme til anvendelse i denne saken.

NOAH mener at en lisensfellingskvote på 15 jerver vil true bestandens overlevelse. Dette betyr at et av vilkårene for å tillate lisensfelling ikke er oppfylt, jf. nml. §§ 9 og 18.

2. Vilkåret om skade er ikke oppfylt

NOAH mener at den vedtatte kvoten er uforholdsmessig høy, og at det ikke finnes noe juridisk grunnlag for å åpne for lisensfelling av jerv av et slikt omfang, jf. nml. § 18 bokstav b. NOAH påpeker at omfanget av tap av sau til jerv har vist en nedgang over flere år i region 7. I 2022 var det kun 16 påviste tap av sau til jerv. Det er også nedgang i påviste tap av rein til jerv i driftsåret 2022/2023, og i beiteåret 2022/23 ble det kun påvist 32 rein tapt til jerv. I den forbindelse henviser NOAH til Revised Resolution No. 2 (1993) on the scope of Articles 8 and 9 of the Bern Convention, vedtatt av den Stående Komiteen den 2. desember 2011 hvor det lyder i henhold til anvendelse og fortolkning av artikkel 9 første ledd bokstav b (som tilsvarende nml. § 18 første ledd

³ Riksrevisjonens undersøkelse av rovviltforvaltningen. Dokument 3:13 (2018-2019).

bokstav b): «(...) *The exceptions should be proportional to the damage suffered (...)*». På lignende måte har Lovavdelingen uttalt at «*loven oppstiller et visst minstekrav til skadens alvorlighetsgrad og omfang, før uttak kan skje*» (Lovavdelingens uttalelse den 15.12.2016, s 5). NOAH mener at dette minstekravet ikke er oppfylt i vedtaket.

NOAH kan ikke se at rovviltnemnda har gitt begrunnelse eller vist bevis om at skade forårsaket av jerv i region 7 eller skadepotensialet er av et slikt omfang eller alvorlighetsgrad at nml. § 18 første ledd bokstav b kan anses å være oppfylt.

3. Vilkåret om andre tilfredsstillende løsninger er ikke oppfylt

Ifølge naturmangfoldlovens § 18 er det adgang til felling av rovdyr kun dersom vilkåret om at formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte, er oppfylt. Det finnes mange alternativer til nedskyting av jerv, men disse er verken drøftet eller forsøkt av rovviltnemnda, hvilket betyr at vilkåret om andre tilfredsstillende løsninger ikke er oppfylt, jf. nml. § 18 og Bernkonvensjonen artikkel 9.

Rovviltnemnda har ikke drøftet andre tiltak enn skyting i denne saken. Det er opp til nemnda å foreslå og beskrive slike løsninger, og nemnda har ikke gjort dette. Vedtaket oppfylder dermed ikke kravet om prioritering av andre løsninger uttalt på side 7 i vedlegg til Revised resolution No. 2 (1993) on the scope of Articles 8 and 9 of the Bern Convention: «*The competent national authority should choose, among possible alternatives, the most appropriate one that will have the least adverse effects on the species while solving the problem. The reasoning of the choice should be objective and verifiable.*»

Det finnes en rekke tiltak som har bevist langt større effekt enn å ta livet av rovdyr for å beskytte beitedyr. Det beste tiltaket er å skille rovdyr og beitedyr i tid og rom. Det bør også vurderes å flytte sau og tamrein til områder der det er mindre sannsynlighet for konflikt mellom beitedyr og rovdyr. Det er også mulig å gjennomføre tiltak slik at beitedyr ikke slippes ut i rovdyrområder overhodet. Det finnes også tilskudd til sauehold som velger å holde dyrene hjemme i beitesesongen. I tillegg finnes rovviltsikre gjerder, droner, vokterhund og flaggliner, som alle er forebyggende tiltak som har vist seg å være effektivt i andre land.

Det er bevis fra en rekke forskningsstudier at lokale forhold, ikke antallet rovdyr, spiller en nøkkelrolle for å redusere omfanget av tap av husdyr til rovdyr.⁴ En av hovedkonklusjonene fra

---

⁴ Rigg, R., Find'o, S., Wechselberger, M., Gorman, M. L., Sillero-Zubiri, C., & Macdonald, D. W. (2011). Mitigating carnivore–livestock conflict in Europe: lessons from Slovakia. *Oryx*, 45(2), 272-280.

studier om hvordan redusere rovdyr- og husdyrkonflikter er at det bør legges mer vekt på ikke-letale forebyggende tiltak.^{5 6}

Ikke-selektiv felling av rovdyr har kun kortsiktig effekt og er ikke effektivt med hensikt å forhindre ytterligere angrep. Dette er på grunn av at det vandrer inn andre individer av den samme arten i området. En undersøkelse gjennomført i Spania kom til at felling av ulv er kontraproduktiv fra et skadehåndterings- og bevaringsperspektiv.⁷ Studien anbefalte å sette fokus på bedre dyreholdpraksis (ubeskuttet husdyr er mer utsatt for predasjon). Studien baserte seg på flere nye vitenskapelige publikasjoner og konkluderte med at felling av bestander av store rovdyr er uberettiget av vitenskapelige grunner. Felling undertrykker visse egenskaper i rovdyr og endrer dermed rovdyrenes rolle i økosystemet. Forskerne påpekte dessuten at gjennomføring og utfall av forvaltningstiltak rettet mot store rovdyr bør vurderes av *etiske* grunner. Det er på høy tid at rovviltnemnda oppdaterer seg på nyere forskning innen dette feltet, hvorav resultatene helt klart peker på at felling av truede rovdyr ikke er effektivt for å hindre skade på husdyr.

NOAH mener det finnes alternative tiltak som er langt mer effektive enn lisensfelling for å hindre skade på beitedyr. Rovviltnemnda har ikke gitt noen objektiv eller verifiserbar begrunnelse for hvorfor felling er den eneste tilfredsstillende løsningen, og har ikke tilstrekkelig drøftet eventuelle andre løsninger. NOAH mener derfor at vilkåret om å finne andre tilfredsstillende løsninger ikke er oppfylt i denne saken, jf. nml. § 18 andre ledd og Bernkonvensjonens artikkel 9.

4. Den fastsatte kvoten for lisensfelling av jerv er motivert ut ifra bestandsmål

Det står i saksframlegget at «Vi vurderer at et slikt uttak vil ha en skadereduserende effekt samtidig som det ikke vil være til skade for jervebestandens overlevelse, og at et slikt uttak vil bidra til å stabilisere bestanden omkring 10 årlige ynglinger». Det er dermed klart at sekretariatets forslag og vedtaket i seg selv er motivert ut fra et mål om å forvalte bestanden av jerv ned mot det vedtatte bestandsmålet i regionen.

NOAH understreker at det ikke er lovlig adgang til lisensfelling av jerv som kun er styrt av bestandsmål. Det finnes ikke hjemmel for ren bestandsdesimering av sterkt truet jerv i loven –

⁵ Karlsson, J., & Johansson, Ö. (2010). Predictability of repeated carnivore attacks on livestock favours reactive use of mitigation measures. *Journal of Applied Ecology*, 47(1), 166-171.

⁶ Treves, Adrian., Kropfel, Miha., & McManus, Jeannine. Predator control should not be a shot in the dark. *Front Ecol Environ* 2016; 14(7): 380– 388, doi:10.1002/fee.1312.

⁷ Fernández-Gil, A., Naves, J., Ordiz, A., Quevedo, M., Revilla, E., & Delibes, M. (2016). Conflict misleads large carnivore management and conservation: brown bears and wolves in Spain. *PLoS ONE*, 11(3), e0151541., s 10.

det finnes kun hjemmel for å gjøre unntak fra strengt vern dersom helt konkrete vilkår er møtt. Vi henviser her til Lovavdelingens uttalelse den 15. desember 2016 hvor Lovavdelingen konkluderer med at «*Bernkonvensjonen tillater imidlertid ikke at en styrer etter et bestandsmål uavhengig av konvensjonens vilkår for felling.*» (s. 7). Det er oppsiktsvekkende at rovviltneemnda i region 7 begrunner lisensfelling av jerv med bestandsmål, og ser bort i fra lovens krav til lisensfelling som gjelder både utenfor og innenfor forvaltningsområder for jerv. Bruk av unntakene i den hensikt å drive forvaltningsmessige inngrep for å motvirke vekst i eller utbredelse av jervebestanden slik at de forblir i en sterkt truet status, er utelukket for jerv som er oppført i vedlegg II av Bernkonvensjonen. Tvert imot anmoder Anbefaling nr. 163 (2012) fra den Stående Komitéen om å ønske vekst i bestanden velkommen: «*In that context, welcome the natural expansion of large carnivores' populations, especially where this may help a population to reach a satisfactory conservation status and/or improve its genetic variability.*»⁸

Konklusjon

NOAH konkluderer med at vedtaket utgjør uforsvarlig forvaltning av jerv, og strider med nasjonal og internasjonal lov – §§ 5, 8, 9 og 18 andre ledd i nml., Grunnlovens § 112 og artikkel 2 og 9 i Bernkonvensjonen. I tillegg strider vedtaket med mål 4 i den nye naturavtalen (Kunming-Montreal rammeverket) som ble vedtatt i desember 2022.

NOAH ber om at vår klage tas til følge og at det ikke tillates lisensfelling av 15 jerv i region 7 i 2024-2025. Vi ber om at vedtaket erklæres ugyldig på grunn av at vilkårene for å tillate lisensjakt ikke er oppfylt.

Med vennlig hilsen

NOAH – for dyrs rettigheter v/
Henriette Løkken Diesen (biolog)

---

⁸ Recommendation No. 163 (2012) of the Standing Committee (30.11.2012) on the management of expanding populations of large carnivores in Europe. Tilgjengelig på: <https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?p=&id=2010757&Site=&BackColorInternet=B9BDEE&BackColorIntranet=FFCD4F&BackColorLogged=FFC679&direct=true>.

Epost: post@rovdyrvern.no
ida.skjerden@hotmail.com

Dato: 28.05.2024

Klima- og miljødepartementet
Statsforvalteren i region 7

Klage fra Aktivt Rovdyrvern på vedtak om kvote for betinget skadefelling av ulv i region 7 - Nordland 2024/2025

*Rovviltnemnda i region 7 – Nordland har den 7. mai 2024 fattet følgende vedtak:
Rovviltnemndas vedtak: Rovviltnemnda legger til grunn at bestandsmålet for ulv er oppfylt i region 7, og at myndigheten til å vedta kvote for betinget fellingstillatelser for ulv i Nordland 2024/2025 derfor ligger hos nemnda. Rovviltnemnda i Nordland fatter vedtak om to (2) betingede fellingstillatelser på ulv i perioden 01.06.2024 – 15.02.2025.*

Region 7 har ikke bestandsmål for ulv. Dette er i seg selv svært kritikkverdig. Det er heller ikke slik at ulv ikke skal forekomme i områder der det ikke er bestandsmål; de skal forekomme i sine naturlige utbredelsesområder, jf Naturmangfoldloven §§1,5. Rovviltforlikets passus om at også ynglinger utenfor forvaltningsområdet for ynglende ulv skal medregnes i bestandsinterveneringen, illustrerer nettopp dette.

ARV vil vise til siste tall fra Rovdata/NINA, hvor det fremgår at vi kun har 31-33 helnorske ulver igjen i Norge. Arten er kritisk truet og er i kraftig nedgang i Norden. Bestanden er dessuten sterkt innavlet og trenger nye gener inn i bestanden, noe som sikres ved ivaretagelse av genetisk viktige ulver som kommer som immigranter fra finskrussisk område og får avkom, minst hvert 5. år. Dette er faktisk en forutsetning som ligger til grunn for det alarmerende lave bestandsmålet. Vi finner det derfor fullstendig uforsvarlig og i strid med avtalen fra 2011, som Norge har med Sverige om bevaring av genetisk viktige ulver at det skytes genetisk viktige ulver hvert eneste år. Disse ulvene kommer gjerne inn i nordområdene, men blir ikke vernet, slik Bernkonvensjonen, Naturmangfoldloven og Rovviltforskriften skisserer. Dette vedtaket er derfor i strid med lovverket som skal beskytte kritisk truet ulv da en risikerer å avlive genetisk viktige individer. Det er heller ikke knyttet vilkår til vedtaket, om at ulvens DNA skal stadfestes FØR en avliver den.

Vedtaket er for øvrig mangelfullt, dårlig hjemlet og vitner om mangel på kunnskap om forvaltning av kritisk truet ulv i Norge. Vi vil derfor invitere oss inn på et møte med Rovviltnemnda i region 7 slik at vi kan utveksle og formidle kunnskap om ulv og andre truet rovvilt i Norge. Vi imøteser invitasjon og dialog. ARV krever vedtaket ugyldiggjort.

NB! Vi gjør oppmerksom på at vi har fått ny epostadresse og ber om at denne erstatter den gamle på distribusjonslistene:

post@rovdyrvern.no

For ARV,
Ida Skjerden og Jan Pahle Koritzinsky
sekretær/styremedlem og styreleder

Til:

Rovviltnemnda i region 7
v/ Statsforvalteren i Nordland
sfnopost@statsforvalteren.no

Fra:

NOAH – for dyrs rettigheter
Dronningens gate 13
0152 Oslo
register@dyrsrettigheter.no

Ref: 2023/34070

Dato: 27.05.2024

Klage på vedtak om kvote for betinget skadefelling av ulv i region 7 – Nordland 2024/2025

NOAH – for dyrs rettigheter påklager med dette vedtak om kvote for betinget skadefelling av ulv i region 7 Nordland i 2024/2025. Rovviltnemnda i region 7 har vedtatt en kvote for betinget skadefelling av to ulver i perioden 01.06.2024 til og med 15.02.2025.

Innledende kommentarer

NOAH er svært bekymret over norsk rovdyrpolitikk hvor unntak fra forbudet mot skyting av ulv anvendes så ofte slik at forbudet er blitt selve unntaket og skyting av ulv er hovedregelen utenfor ulvesonen. En slik praksis er ikke i samsvar med Bernkonvensjonen.

NOAH mener at vedtaket strider mot nasjonal og internasjonal lov – §§ 4,5,8,9, 10 og 18 i naturmangfoldloven (nml.), Grunnlovens § 112, og artikler 2,6 og 9 i Bernkonvensjonen. Vedtaket bør omgjøres slik at det ikke tillates betinget skadefelling på ulv i Norge. I stedet for å tillate skadefelling, bør man heller fokusere på å legge til rette for en mer effektiv erstatningsordning og mer effektiv bruk av ikke-letale forebyggende tiltak.

NOAHs vurdering

1. Vilkåret om bestandens overlevelse er ikke oppfylt

NOAH uttrykker stor bekymring over at rovviltnemnda tillater betinget skadefelling av ulv som er kategorisert som kritisk truet på den norske rødlista. Ifølge Rovdata ble det registrert kun 43-44 ulver som holdt til innenfor Norges grenser i 2022-2023. I tillegg ble det registrert 46-48 ulver i grenserevir. Dette er et katastrofalt lavt antall for å sikre bestandens overlevelse. NOAH minner om at den skandinaviske ulvebestanden lider av ekstrem innavl. Dette fører til at foreldrepar får færre unger og at valpene overlever i mindre grad.¹ Fortsetter det å være slik i mange nok generasjoner, vil det føre til store problemer med artens langsiktige overlevelse. Det betyr at det ikke under noen omstendigheter bør gjennomføres skyting av ulv. Ved å skyte alle ulver som vandrer utenfor ulvesonen, gis det ikke rom for vandring, noe ulvebestanden er helt avhengig av for å overleve. Generelt mener NOAH at ulver må tillates å vandre nettopp fordi det er den eneste måten å tilføre nye gener og sørge for at det er en mulighet for enslige foreldre å danne nye par slik at revirene kan holde seg stabile. På den måten unngår man med stor sannsynlighet unødige skader på beitedyr.

Bestandsmålet for ulv er satt slik at ynglinger utenfor ulvesonen skal medregnes, jf. § 3 første ledd i rovviltforskriften. Det var opprinnelig ikke ment at prinsippet om geografisk differensiert forvaltning skulle anvendes slik at det ikke kan forekomme ynglinger i det hele tatt utenfor ulvesonen. Praksisen som allerede har medført nulltoleranse for ulv utenfor ulvesonen kan ikke forsvares å være i samsvar med Bernkonvensjonen. Det skal ikke felles ulv før vi har en levedyktig bestand av ulv i Norge og så lenge ulven er oppført i vedlegg II av Bernkonvensjonen. Det er også svært alvorlig at det i liten grad tas hensyn til genetisk verdifulle dyr. Felling av ulv utenfor ulvesonen setter ulvebestands overlevelse i fare, siden det er høy sannsynlighet for at genetisk viktige dyr skytes.

NOAH finner det svært kritikkverdig at det ikke er nevnt i vedtaket at ulven er kategorisert som sterkt truet på den svenske rødlista (2020). Det betyr at bestandens status i Sverige har forverret seg sammenlignet med rødliste-vurderingen fra 2015 da ulven var kategorisert som sårbar. Dette kunnskapsgrunnlaget burde ha vært tatt med i vurdering av vilkåret om bestandens overlevelse i Skandinavia. Rødlistevurdering gir et mer helhetlig bilde om bestandens status enn de matematiske beregningene om populasjonsstørrelsen med ulike beskatningsnivå. Det er ikke vurdert viktigheten av å tilrettelegge vandring av ulv og av å beskytte og opprettholde sosial struktur i ulvebestanden, for bestandens overlevelse på lang sikt.

---

¹ Marty Kardos m.fl. Genomic consequences of intensive inbreeding in an isolated wolf population. Nature Ecology & Evolution.20. november 2017.

Dette taler for at det ikke bør tillates skadefelling av ulv i Norge. Den omtalte kunnskapen tyder på at det er grunnlag til å være føre-var i vurdering av hvorvidt vilkåret om bestandens overlevelse er oppfylt. NOAH mener at kunnskapsgrunnlaget i rovviltnemndas vurdering er mangelfullt og ikke oppfylder krav til kunnskapsgrunnlag i nml. § 8. NOAH kan heller ikke forstå hvorfor rovviltnemnda ikke har anvendt føre-var-prinsippet i denne saken. Det finnes ingen forvaltningsplan om langsiktig overlevelse av ulvebestanden i Norge. Ut ifra føre-var-prinsippet bør man derfor avstå fra skyting av ulv i Norge. All annen praksis er etter NOAHs syn svært uansvarlig.

NOAH mener at det ikke bør tillates betinget skadefelling av ulv i region 7 i 2024/2025, siden det i seg selv vil være skadelig for bestandens overlevelse på kort og lang sikt.

2. Vilkåret om skade er ikke oppfylt

NOAH mener at det ikke finnes noe juridisk grunnlag for å åpne for skadefelling av ulv, jf. nml. § 18 bokstav b. Det er svært lite sagt om skadeomfanget og skadepotensialet i vedtaket selv. Sekretariatet nevner et tilfelle av tap av sau til ulv i 2004 i saksfremlegget, men påpeker at det ikke med sikkerhet har blitt dokumentert sau eller rein tatt av ulv i Nordland siden 2004. Sekretariatet har ikke gått nærmere inn på vurderingen av skadepotensialet eller i det hele tatt vist at det foreligger et skadeomfang som oppfylder kravet om alvorlighet i Bernkonvensjonen. Klima- og miljødepartementet har i sine klageavgjørelser påpekt at artikkel 9 nr. 1 i Bernkonvensjonen åpner for felling av vilt for å avverge «alvorlig skade» på blant annet husdyr og tamrein, så fremt visse vilkår er tilfredsstillt. Departementet skriver: «*Ordet «alvorlig» innebærer krav til et visst omfang og en viss alvorlighetsgrad. Også konvensjonens verneformål trekker i retning av at det må være tale om fare for kvalifisert skade».*

NOAH henviser til Revised Resolution No. 2 (1993) on the scope of Articles 8 and 9 of the Bern Convention, vedtatt av den Stående Komiteen den 2. desember 2011 hvor det lyder i henhold til anvendelse og fortolkning av artikkel 9 første ledd bokstav b (som tilsvarer nml. § 18 første ledd bokstav b): «*(...) The exceptions should be proportional to the damage suffered (...)».*

På lignende måte har Lovavdelingen uttalt at «*loven oppstiller et visst minstekrav til skadens alvorlighetsgrad og omfang, før uttak kan skje»* (Lovavdelingens uttalelse den 15.12.2016, s 5). NOAH mener at dette minstekravet ikke er oppfylt i vedtaket.

Vedtaket unnlater å gjennomføre en konkret vurdering av skaderisikoen og å vise – utover generelle uttalelser – hva som er omfanget, alvorlighetsgraden eller sannsynligheten for

den eventuelle skaden. Dette betyr at et av hovedvilkårene for å tillate felling ikke er vist å være oppfylt, jf. nml. § 18 første ledd bokstav b og Bernkonvensjonens artikkel 9 første ledd bokstav b. I tillegg har de nevnte manglene virket bestemmende på vedtakets innhold som utgjør vedtaket ugyldig, jf. forvaltningslovens § 41.

3. Vilkåret om andre tilfredsstillende løsninger er ikke oppfylt

Ifølge nml. § 18 kan uttak av vilt bare gjøres hvis formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte. Prinsippet om en geografisk differensiert forvaltning kan ikke tolkes på en måte som utgjør kravene fastsatt i nml. § 18 faktisk ugyldige i de prioriterte beiteområdene.

NOAH mener at vilkåret om å finne andre tilfredsstillende løsninger ikke er oppfylt i denne saken. Som vist ovenfor, bør lav terskel for felling ikke føre til nulltoleranse for rovdyr utenfor sonen som er avsatt til rovdyr. Dette betyr at en annen tilfredsstillende løsning ikke bør forventes å forebygge skade med 100 %. Rovviltnemnda har likevel ikke vurdert andre eventuelle alternativer til felling og deres potensial for å forebygge skade effektivt i denne saken.

Rovviltnemnda har ikke behandlet bruk av rovviltavvisende gjerder, flaggliner, vokterhund, fangst og flytting av dyr eller tiltak som generelt skiller rovdyr og beitedyr i tid og rom (for eksempel tidlig nedsanking eller flytte husdyr til områder der det er mindre sannsynlighet for konflikt mellom beitedyr og rovdyr). Vedtaket unnlater dermed å oppfylle kravet om vurdering av andre løsninger uttalt i p. 7 i vedlegg til «Revised Resolution No. 2 (1993) on the scope of Articles 8 and 9 of the Bern Convention»: *«The competent national authority should choose, among possible alternatives, the most appropriate one that will have the least adverse effects on the species while solving the problem. The reasoning of the choice should be objective and verifiable.»*

NOAH minner om at en av hovedkonklusjonene fra studier om hvordan redusere rovdyr- og husdyrkonflikter er at det bør legges mer vekt på ikke-letale forebyggende tiltak.^{2 3 4} NOAH mener derfor at vedtaket ikke er basert på kunnskapsgrunnlaget som kreves av § 8 i nml.

---

² Rigg, R., Find'ò, S., Wechselberger, M., Gorman, M. L., Sillero-Zubiri, C., & Macdonald, D. W. (2011). Mitigating carnivore–livestock conflict in Europe: lessons from Slovakia. *Oryx*, 45(2), 272-280.

³ Treves, Adrian., Kropfel, Miha., & McManus, Jeannine. Predator control should not be a shot in the dark. *Front Ecol Environ* 2016; 14(7): 380– 388, doi:10.1002/fee.1312.

⁴ Karlsson, J., & Johansson, Ö. (2010). Predictability of repeated carnivore attacks on livestock favours reactive use of mitigation measures. *Journal of Applied Ecology*, 47(1), 166-171.

Rovviltnemnda har ikke gitt noen objektiv eller verifiserbar begrunnelse for hvorfor felling er den eneste tilfredsstillende løsningen i denne saken, eller forklart hvorfor andre løsninger ikke er tilfredsstillende. NOAH mener at det finnes andre tilfredsstillende løsninger som ikke har vært vurdert eller forsøkt i denne saken. Derfor kan NOAH ikke se at et av hovedvilkårene for felling er oppfylt, jf. nml. § 18 andre ledd og Bernkonvensjonens artikkel 9 første ledd.

Konklusjon

NOAH – for dyrs rettigheter mener at vedtaket strider mot nasjonal og internasjonal lov – §§ 4,5,8,9, 10 og 18 i naturmangfoldloven, Grunnlovens § 112, og artikler 2,6 og 9 i Bernkonvensjonen. Vi ber om at vår klage tas til følge slik at det ikke tillates betinget skadefelling av to ulver i perioden 01.06.2024 til og med 15.02.2025.

Med vennlig hilsen

NOAH – for dyrs rettigheter
v/ Henriette L. Diesen (biolog)

Epost: post@rovdyrvern.no
ida.skjerden@hotmail.com

Dato: 29.05.2024

Klima- og miljødepartementet
Statsforvalteren i region 8

Klage fra Aktivt Rovdyrvern på Rovviltnemndas vedtak om kvote for lisensfelling av jerv i region 7 - Nordland 2024/2025

Saksnummer 2024/ 34070

Rovviltnemndas vedtak: Rovviltnemnda legger til grunn at bestandsmålet for jerv er oppfylt i region 7, og at myndigheten til å vedta kvote for lisensfelling av jerv i Nordland vinteren 2024/2025 derfor ligger hos nemnda. Rovviltnemnda i Nordland fatter vedtak om lisensfelling av jerv innenfor region 7 – Nordland 2024/2025. Kvota settes til totalt 15 jerv, hvorav maksimalt 10 tisper.

Jerv er sterkt truet på rødlista i Artsdatabanken. Jerv er en ansvarsart for Norge. Region 8, naboregionen har vedtatt jakt på hele 37 jerver. Dette blir samlet sett et voldsomt jakttrykk på en truet art i nordområdene. Det er blitt drept 9 jerver det siste året i region 7, dersom en legger rovbases data til grunn. Det er også blitt besluttet to jervehiuttak i regionen i 2024. Det er i år registrert 7 ynglinger av jerv i region 7 ifølge jervetelleren. Det regionale bestandsmål er som kjent 10. Jerv ligger følgelig for tiden UNDER det regionale bestandsmålet. Da er det uforsvarlig å vedta jaktkvoter.

Bestanden befinner seg for tiden over det nasjonale bestandsmålet, men arten er fortsatt sterkt truet og har rett til et ekstra vern. Naturavtalen forplikter oss også til å sikre jerven en trygg plass i norsk natur. Dette ansvaret påhviler i særdeleshet Rovviltnemndene som er delegert myndighet til å forvalte det truede rovviltet. Det er derfor avgjørende at Rovviltnemndene viser måtehold i iveren etter å drepe fredet, truet rovvilt.

ARV ber rovviltforvaltningen besinne seg, nemndene har en forpliktelse til å forholde seg til en todelt målsetting; den skal ivareta både beitenæringenes og rovdyras interesser og har et stort ansvar i det å ivareta truede rovdyrs bestander i Norge. Forvaltningen må også se forvaltningen mer helhetlig.

ARV ser at jerv ikke jaktes på i jerveprioriterte områder der jerven skal ha særlig beskyttelse. Dette er veldig bra, skulle egentlig bare mangle, men vi vil likevel henlede oppmerksomheten på Rovviltnemndas ansvar for å fordele områdene i regionen i hhv beiteområder, rovviltområder og byrdefordelingsområder. Det er viktig at jerven har sammenhengende områder som er foretrukne utbredelsesområder for jerv og at eventuelle korridorer bevares for utveksling av gener i bestanden.

ARV begjærer vedtaket ugyldiggjort og ber regionen om å totalfredre jerven, i tråd med lovverket og Bernkonvensjonen.

For ARV,

Ida Skjerden og Jan Pahle Koritzinsky
sekretær/styremedlem og styreleder

Jack Mikael Silåmo
Kvandalsveien 4
8630 Storforsheia

Trondheim, 30.05.2024

Deres ref.:

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2024/294

Saksbehandler:
Anders Braa

Avslag på søknad om ekstraordinær skadefelling av jerv i Rana kommune

Vi viser til søknad om ekstraordinær skadefelling av jerv i deler av Rana kommune av 22. april 2024.

Vedtak

Miljødirektoratet avslår søknad om å felle jerv i Rana kommune.

Samtidig viser vi til at søknad fra Rana kommune, siste gang 14. februar 2024, om skadefelling av jerv er imøtekommet gjennom beslutning om felling av jerv som direktoratet har gjort av eget tiltak. To hannjerver ble felt av Statens naturoppsyn som følge av beslutningen.

Vedtaket er fattet etter naturmangfoldloven § 18 første ledd bokstav b og rovviltforskriften § 13. Du finner [naturmangfoldloven](#) og [rovviltforskriften](#) i sin helhet på Lovdata.no.

[Representantforslag 163 S \(2010-2011\)](#) (Stortinget.no) ligger også til grunn for vurderingene.

Kort om bakgrunnen for saken

Jerven er fredet. Det er likevel mulig å felle jerv, blant annet for å hindre skade på husdyr eller tamrein. Vilkårene for fellingstillatelsen er at felling ikke skal være til skade for bestandens overlevelse, og at formålet ikke kan bli oppnådd på annen tilfredsstillende måte.

Stortingets rovviltforlik fra 2011 gir føringer for forvaltningen av rovvilt i Norge. Den todelte målsettingen i forliket, som vektlegger både rovviltbestandens overlevelse og hensynet til levedyktige beitenæringer, er det grunnleggende prinsippet i forvaltningen.

Stortinget har fastsatt et nasjonalt mål om 39 årlige kull av jerv med delmål fordelt på fem av de åtte rovviltregionene. De regionale rovviltmyndene har i sine forvaltningsplaner for rovvilt lagt grunnlaget for en geografisk differensiert forvaltning innenfor regionene, med prioriterte jerveområder og prioriterte beiteområder.

Det går fram av rovviltforliket at det er et mål at lisensfelling skal være det primære virkemiddelet for å regulere jervebestanden for å forhindre skader på husdyr og tamrein. Ekstraordinære uttak av enkeltindivider og valpekull av jerv, kan på denne måten reduseres til et minimum over tid.

Med ekstraordinære uttak mener vi våre vedtak eller beslutninger om skadefelling av jerv, som Statens naturoppsyn gjennomfører i tråd med fellingsinstruksen.

Bestandssituasjonen og overvåkingen av jerv i region 7

Stortinget har fastsatt følgende bestandsmål for jerv, målt i årlige valpekull:

- Antall valpekull for landet: 39
- Antall valpekull for regionen: 10

Tall fra overvåkingen av jerv i regionen viser følgende:

- Påviste valpekull i 2023: 11
- Påviste valpekull i perioden 2021-2023: 8, 11 og 11
- Gjennomsnittlig antall valpekull etter ekstraordinære uttak de siste tre årene: 9,3
- Påviste valpekull hittil i sesongen: 7, Av disse er ett ynglekull tatt ut av SNO og to registrert ved funn av døde valper.

Rapport om antall ungekull av jerv i regionen for 2024 publiseres av Rovdata 1. oktober.

Skadesituasjonen og erstatninger for rovviltskader i region 7

Statsforvalteren i Nordland utbetalte i 2023 erstatninger for 448 sau og lam som tapt til jerv i Rana kommune. Statsforvalteren erstattet 119 tamrein som tapt til jerv i Ildgruben reinbeitedistrikt for reindriftsåret 2022/2023.

Miljødirektoratets vurderinger

Rovviltnemnda vedtok en lisensfellingsskvote på 15 jerver i regionen for perioden 2023/2024. Etter kvotevedtaket og fram til 15. februar i år er det registrert 9 døde jerver i region 7, inkludert et uttak av ynglehi (en valp og tise) 9. mai. Etter 15. februar er det registrert 7 døde jerver, hvorav 4 valper fordelt på to ynglinger. I tillegg er det dokumentert døde valper på en ynglelokalitet i Fauske kommune.

Vi har lagt vekt på følgende i vurderingen vår:

- skadehistorikken og skadepotensialet på sau og tamrein i regionen
- bestandssituasjonen for jerv i regionen
- den geografiske differensieringen av prioriterte beiteområder og forvaltningsområdet for jerv nedfelt i forvaltningsplanen
- rovviltnemndas årlige prioritering av aktuelle områder for uttak
- den nasjonale bestandsstatusen for jerv

Lisensfelling har ikke vært tilstrekkelig for å regulere bestanden av jerv og/eller redusere skadepotensialet for beitenæringen i enkelte områder av region 7. Vi har derfor vedtatt å iverksette noen ekstraordinære uttak i regionen i løpet 2023/2024. I andre deler av regionen har vi ikke gitt tillatelse for uttak av jerv.

Dere viser i søknadene til skadepotensialet på utmarksbeite. Vi har forståelse for at dere er bekymret for faren for tap av sau og tamrein til jerv i den kommende beitesesongen. Vi har gjort en avveining mellom skadepotensialet og bestandssituasjonen i regionen.

Vi har vurdert opplysningene i saken. Det ikke er grunnlag for å gi tillatelse til å felle jerv i region 7 ut over de tillatelsene vi har gitt vintersesongen 2023/2024.

Klagerett

Dere kan klage på vedtaket. Fristen for å klage er tre uker fra dere har mottatt dette brevet. Klagen sendes til Miljødirektoratet.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Susanne Hanssen
Fung. seksjonsleder

Anders Braa
seniorrådgiver

Kopi til:

RANA KOMMUNE

STATSFORVALTEREN I NORDLAND

Roviltnemnda i region 7

Postboks 173

Postboks 1405

Moloveien 10

8601

8002

8002

MO I RANA

BODØ

BODØ

Vedlegg

1 Faglig grunnlag for felling av jerv mars 2024

ROWILTETS RØST
c/o Anne M Vadder Røsslyngveien 16D
1812 ASKIM

Trondheim, 30.05.2024

Deres ref.:

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2023/5532

Saksbehandler:
Anders Braa

Avgjørelse i klagesak - vedtak om tillatelse til skadefelling av gaupe i Hattfjelldal kommune

Vi viser til klager fra Rowiltets Røst og Aktivt Rovdyrvern, begge 5. mars, på Statsforvalteren i Nordland sitt vedtak om tillatelse til skadefelling av gaupe i Hattfjelldal kommune av 4. mars 2024. Fellingsområdet ble utvidet i vedtak av 11. mars 2024. Klagesaken ble oversendt til oss 24. april 2024. Klagen er fremsatt innenfor tidsfristen.

Vedtak

Miljødirektoratet endrer Statsforvalterens vedtak av 4. mars 2024. Søknaden om skadefelling av gaupe er avslått.

Klagene er tatt til følge.

Vedtaket er fattet etter naturmangfoldloven § 18 første ledd bokstav b, rovviltforskriften § 9 og forvaltningsloven § 34 fjerde ledd.

Dere kan ikke klage på vedtaket.

Bakgrunn for saken

Byrkije reinbeitedistrikt søkte om skadefellingstillatelse på gaupe på bakgrunn av tap av tamrein til gaupe. Statsforvalteren gav fellingstillatelse på 1 gaupe i perioden 4. – 13. mars 2024. Fellingsområdet ble utvidet 11. mars. Det ble ikke felt gaupe under fellingsforsøket.

Klagene

Klagen fra Aktivt Rovdyrvern kan oppsummeres slik:

- Gaupebestanden er under bestandsmålet for region 7
- Det er ikke en pågående akutt skadesituasjon.
- Det er usikkert om felling rettes inn mot aktuell skadevolder
- Det er gitt tilskudd til ekstra tilsyn, og det synes som om det ikke har oppstått skade etter dette
- Gaupe skal hensyntas innenfor såkalt "byrdefordelingsområdet" jf. forvaltningsplanen.
- Det er gitt dispensasjon til å benytte hele 4 snøskutere til blant annet kjøring i naturreservat etter viltloven § 21.

Klagen fra Rovviltets Røst kan oppsummeres slik:

- Gaupebestanden er under forvaltningsmålet for region 7
- Det er ikke mulig å være sikker på at fellingen rettes inn mot skadegjørende individ
- Argumentasjonen bak vedtaket viser at fellingen har et bestandsregulerende formål, mer enn skadefelling
- I områder med "byrdefordeling" må det påregnes forekomst av gaupe.
- Det er ikke funnet tapt rein etter 28. februar, og det er derfor ingen akutt skadesituasjon.
- Det er ikke gjennomført andre forebyggende tiltak
- Dispensasjon til bruk av snøskuter i naturreservat er i strid med forvaltningsplanen § 9, og er til skade for natur og dyreliv.

Vi viser til klagen i sin helhet.

Statsforvalterens behandling av klagen

Statsforvalteren vurderer at klagen ikke gir grunnlag for å endre vedtaket og har derfor sendt klagen til oss for å avgjøre saken.

Vi viser til Statsforvalterens oversendelsesbrev.

Miljødirektoratets vurderinger

Vi er klageinstans i saken og kan derfor prøve alle sider av den. Vi kan også ta hensyn til nye forhold som ikke er tatt opp i klagen.

Gaupe er klassifisert som "sterkt truet" i Norsk rødliste (Artsdatabanken 2021). Det er likevel jakttid på gaupe i perioden 1. februar–31. mars. Det er også mulig å felle gaupe for å hindre skade på husdyr eller tamrein. Vilkårene for fellingstillatelsen er at fellingen ikke skal være til skade for bestandens overlevelse, og at formålet ikke kan bli oppnådd på annen tilfredsstillende måte.

Miljødirektoratet viser til at målet med skadefelling primært er å håndtere akutte skadesituasjoner, eller der hvor skadepotensialet er overhengende.

Skadefelling skal kun iverksettes dersom uttaket ikke truer bestandens overlevelse og formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte, jf. naturmangfoldloven § 18. Vi viser i den forbindelse til direktoratets vurderinger i forbindelse med vedtak om kvote for betinget skadefelling av gaupe i region 7, der det ble fastsatt en kvote for betinget skadefelling på 3 gauper for perioden 16. februar til og med 31. mai 2024. Vi viser til vedlagt kunnskapsgrunnlag for gaupe.

Miljødirektoratet vedtok en kvote på seks gauper (maksimum 2 voksne hunndyr) som kunne felles i kvotejaktperioden fra 1. februar til 31. mars 2024 i deler av Nordland, etter anbefaling fra nemnda i region 7. Kvoten ble fylt etter skadefelling av et hunndyr 22. januar. Ytterligere ett hunndyr ble felt på skadefelling 18. februar 2024.

Vedtaket om betinget kvote har gitt statsforvalteren i Nordland myndighet til å vurdere skadefelling i konkrete situasjoner. Ved vurdering om det skal gis tillatelse til skadefelling, skal Statsforvalteren vektlegge føringene i den regionale forvaltningsplanen og drøfte

skjønnskriteriene som er listet opp i rovviltforskriften § 9 og vurdere det opp mot den aktuelle og/eller fremtidige skadesituasjonen og det aktuelle geografiske fellingsområdet.

Det aktuelle området er innenfor forvaltningsområdet for gaupe. Det betyr at det skal være en høyere terskel for felling enn utenfor forvaltningsområdet.

Områdets betydning som beitemark

Det aktuelle området er ifølge Statsforvalteren i deler av vinterbeite for Byrkjje reinbeitedistrikt.

Skadeomfang og potensiale for skade

Skadefelling er et virkemiddel som kan iverksettes dersom det oppstår en akutt skadesituasjon, og dersom det ikke finnes en annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning. Et element for å iverksette en skadefelling, er at det foreligger kadaver eller skader som kan undersøkes og påvises som tatt av rovvilt.

Dersom det er sannsynlig at skadesituasjonen vil vedvare, og det ikke er andre rimelige forebyggende tiltak som kan iverksettes, vil skadefelling kunne gis. I særskilte tilfeller kan skadehistorikken og skadepotensialet være så omfattende og sannsynlig, at uttak uten direkte forutgående skade kan vurderes. Det må da være en viss nærhet i tid til skadene potensielt kan oppstå.

5 rein er påvist tapt til gaupe ved Rotfjellet i distriktet siden 1. desember 2023 (per 4. mars), i tillegg til 17 andre innmeldte kadavre der det er fastsatt andre tapsårsaker eller ukjent tapsårsak. Siste skadedato for påvist tapt rein til gaupe var 25. februar.

Muligheten for å gjennomføre forebyggende tiltak

Muligheten for å iverksette andre forebyggende tiltak mot skade på tamrein er i utgangspunktet begrenset.

Bruk av motorisert kjøretøy

Ved vedtak om skadefelling etter rovviltforskriften § 9 kan Statsforvalter sette til side de regler som ellers gjelder i viltloven om felling/jakt- og fangstmetoder, jf. Ot.prp.nr.37 (1999-2000), kap. 4.1 og 4.4.

Konklusjon

Innenfor forvaltningsområdet for gaupe skal det praktiseres en høyere terskel for felling enn i beiteprioriterte områder. I region 7 er fastlandsarealet ikke differensiert mellom beite- og gaupeområder, som betyr at det må forventes faste forekomster av gaupe over det meste av arealet. Terskelen for skadefelling må derfor tilpasses til det.

I dette tilfellet var siste tilfellet av tap til gaupe fastsatt til ca. 25. februar, det vil si en drøy uke før det ble fattet vedtak om skadefelling. Vi mener derfor det ikke forelå en akutt tapssituasjon. Tapsomfanget til gaupe er i seg selv tilstrekkelig for å kunne iverksette skadefelling, men mangel på nærhet i tid reduserer betraktelig muligheten for å kunne rette felling mot det skadegjørende individet, som er en sentral del av rovviltforskriften § 9. Vedtaket blir da i praksis et bestandsregulerende virkemiddel. Bestandsregulering skal ivaretas gjennom kvotejakt og ikke gjennom skadefelling.

Størrelsen på fellingsområdet og den vedtatte utvidelsen av fellingsområdet mot vest 11. mars understøtter inntrykket av vedtaket som et bestandsregulerende virkemiddel. Innretting av felling mot sporfunn av gaupe 10 -20 km fra skadestedet gir liten trygghet for at det aktuelle dyret er ansvarlig for skaden som vedtaket bygger på. I dette tilfellet er det for stor avstand i både tid og rom til at kriteriene for iverksetting av skadefelling er tilfredsstillende.

Miljødirektoratet omgjør Statsforvalteren i Nordland sitt vedtak av 4. mars 2024 om tillatelse til skadefelling av gaupe i deler av Hattfjelldal kommune.

Klagene er tatt til følge.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Ivar Myklebust
avdelingsdirektør

Erik Lund
seksjonsleder

Kopi til:

STATSFORVALTEREN I NORDLAND	Postboks 1405	8002	BODØ
BYRKIJE REINBEITEDISTRIKT	c/o Tor Enok Larsen Austfiplingdalsvegen 490	8685	TROFORS
HATTFJELLDAL KOMMUNE Roviltnemnda i region 7	O.T. Olsens vei 3A Moloveien 10	8692 8002	HATTFJELLDAL BODØ

Vedlegg

1 Kunnskapsgrunnlag gaupe i Norge 2024

«MottakerNavn»
«Adresse»
«PostNr» «Poststed»

Trondheim, 30.05.2024

Deres ref.:
«Ref»

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2024/5443

Saksbehandler:
Anders Braa

Kvote for betinget skadefelling av gaupe 2024/2025 - regionene 4, 7 og 8

Vedtak

Miljødirektoratet gir statsforvalteren i rovviltregion 4, 7 og 8 myndighet til å iverksette betinget skadefelling av henholdsvis 2, 5 og 4 gauper i perioden fra og med 1. juni 2024 til og med 15. februar 2025. Kvote gjelder i aktuelle forvaltningsregioner og kan iverksettes i flere områder samtidig.

Miljødirektoratet tar forbehold om at overvåkingsrapporten for gaupe for 2024 som Rovdata publiserer vil kunne endre hvem som har myndighet for forvaltning av gaupe i region 7. Miljødirektoratet viser til at vi kan fatte en kvote for betinget skadefelling av gaupe i perioden frem til nemnda selv fatter eget vedtak i nemndsmøte. Rovviltnemnda i region 7 har i brev 8. mai anmodet Miljødirektoratet om å fastsette en kvote for betinget skadefelling i tråd med praksis for tidligere år. Perioden for vedtaket kvote for betinget skadefelling av gaupe i region 7 er fra 1. juni 2024 til og med 15. februar 2025 eller til når nemnda i region 7 eventuelt har fattet nytt vedtak.

Tabell 1: Kvote for betinget skadefelling av gaupe f.o.m. 1. juni 2024 til og med 15. februar 2025 i regioner der Miljødirektoratet har myndigheten. Tallene i parentes for region 8, angir fastsatt mål for antall familiegupper i Finnmark.

Forvaltningsregion	Nasjonalt mål (ungekull)	Snitt 2021-2023 (ungekull)	Kvote for betinget skadefelling
Region 8*	10 (4)	9 (1)	4
Region 7	10	9,2	5
Region 4	6	3,5	2

Vedtaket er fattet etter naturmangfoldlovens § 18 første ledd bokstav b, se § 7, og rovviltforskriften § 13. Du finner [naturmangfoldloven](#) og [rovviltforskriften](#) i sin helhet på Lovdata.no.

[Representantforslag 163 S \(2010-2011\)](#) (Stortinget.no) ligger også til grunn for vurderingene.

Vi viser til vedlegget "kunnskapsgrunnlag gaupe 2024".

Føringer

- Statsforvalteren skal i hvert enkelt tilfelle vurdere om felling er nødvendig, se vilkårene i rovviltforskriften § 9, se § 1 og § 6.
- Statsforvalteren må koordinere seg når en rovviltregion omfatter flere fylker. Dette er særlig viktig i tilfellene hvor det kun er/gjenstår én skadefellingstillatelse i området.
- Statsforvalteren kan iverksette skadefellingstillatelser i flere områder samtidig.
- Statsforvalteren skal være restriktive med å gi tillatelse til skadefelling innenfor prioriterte yngleområder for gaupe. Hvis slik tillatelse gis, skal det komme tydelig fram i vedtaksbrevet hvilke andre forebyggende tiltak som er vurdert.
- Familiegrupper av gaupe som opptrer sammen er unntatt fra tillatelsen. I tilfeller der det er kjente familiegrupper av gaupe innenfor aktuelle områder for skadefelling, skal de tiltak som er mulige for å unngå felling av voksen hunngaue, være iverksatt.
- Gauper som felles på eventuell kvotejakt, skal ikke belastes denne kvoten for skadefelling. Gaupe felt på skadefelling i perioden for kvotejakt på gaupe (1. februar til 31. mars), skal belastes jaktkvoten i regionen.
- Den som fatter enkeltvedtak om felling, dvs. både tillatelser og avslag, skal umiddelbart registrere vedtaket i Miljøvedtaksregisteret.
- Felling av gaupe i samsvar med dette vedtaket, skal umiddelbart registreres i Rovbase.
- Vi kan til enhver tid omfordele, trekke tilbake eller gi tillegg til kvoten for betingede fellingstillatelser.

Se også vedlegget "Forhold av betydning ved iverksettelse av skadefelling".

Bakgrunnen for saken

Stortingets rovviltforlik fra 2011¹ gir føringene for forvaltningen av rovvilt i Norge. Den todelte målsettingen i forliket, som vektlegger både rovviltbestandens overlevelse og hensynet til levedyktige beitenæringer, er det grunnleggende prinsippet i forvaltningen.

Stortinget har fastsatt et nasjonalt mål om 65 familiegrupper av gaupe med delmål fordelt på syv av de åtte rovviltregionene². Rovviltforskriften gir de regionale rovviltnemndene myndighet til å fatte vedtak om kvote for betinget skadefelling når bestandene ligger over de nasjonalt fastsatte bestandsmålene for hver enkelt art i regionene. Kvoten fastsettes som antall enkeltindivider som kan felles innenfor regionen i perioden 1. juni til og med 15. februar.

For perioden 16. februar til og med 31. mai, kan Miljødirektoratet fatte vedtak om betinget kvote etter rovviltforskriften § 13.

Bestandssituasjonen for gaupe på landsbasis

- Dokumenterte familiegrupper 2023: 71,5
- Dokumenterte familiegrupper gjennomsnitt de tre siste årene: 65,7
- Estimert bestand i Norge 2023: 421 dyr (95 % CI = 351-491)

---

¹ [Rovviltforliket](#) (Stortinget.no)

² [St.meld. nr. 15 \(2003-2004\) Rovvilt i norsk natur](#) (Regjeringen.no)

Antall døde gauper på landsbasis

- Antall døde gauper registrert i jaktåret 2023/2024: 71
- Kvotejakt: 45 gauper
- Skadefelling: 12 gauper
- Andre årsaker: 14 gauper
- Antall døde gauper så langt i inneværende jaktår 31. mai 2024: 2 (region 4 og 8)

Skadesituasjonen og erstatninger for rovviltskader på tamrein på landsbasis

- Antall rein påvist tatt av gaupe i løpet av reindriftsåret 2023/2024: 362
- Antall rein påvist tatt av gaupe i så langt i inneværende reindriftsår per 30. mai 2024: 63
- Antall rein erstattet som tapt til gaupe i løpet av reindriftsåret 2022/2023: 6210

Skadesituasjonen og erstatninger for rovviltskader på sau på landsbasis

- Antall sau påvist tatt av gaupe i løpet av beitesesongen 2023: 205

Region 4

Bestandssituasjonen

- Dokumenterte familiegrupper i 2023: 4,5
- Dokumenterte familiegrupper gjennomsnitt de tre siste årene: 3,5

Antall døde gauper

- Antall døde gauper registrert i jaktåret 2023/2024: 2
- Antall døde gauper så langt i inneværende jaktår 31. mai 2023: 1

Skadesituasjonen og erstatninger

- Antall sau og lam påvist tatt av gaupe i løpet av 2023: 4
- Antall sau og lam erstattet som tapt til gaupe i løpet av 2023: 131

Region 7

Bestandssituasjonen

- Dokumenterte familiegrupper i 2023: 11,5
- Dokumenterte familiegrupper gjennomsnitt de tre siste årene: 9,2

Antall døde gauper

- Antall døde gauper registrert i jaktåret 2023/2024: 4
- Skadefelling: 3 gauper
- Annen avgang: 1 gauper
- Antall døde gauper så langt i inneværende jaktår per 30. mai 2024: 0

Skadesituasjonen og erstatninger

- Antall rein påvist tatt av gaupe i løpet av reindriftsåret 2023/2024: 103
- Antall rein påvist tatt av gaupe i så langt i inneværende reindriftsåret 30. mai 2024: 15
- Antall rein erstattet som tapt til gaupe i løpet av reindriftsåret 2022/2023: 1 416

- Antall sau og lam påvist tatt av gaupe i løpet av 2023: 50
- Antall sau og lam erstattet som tapt til gaupe i løpet av 2023: 928

Region 8

Bestandssituasjonen

- Dokumenterte familiegrupper i 2023: 8 i Troms og 1 i Finnmark
- Dokumenterte familiegrupper gjennomsnitt de tre siste årene: 6 i Troms og 1 i Finnmark

Antall døde gauper

- Antall døde gauper registrert i jaktåret 2023/2024: 5
- Skadefelling: 1
- Kvotejakt: 4 gauper
- Antall døde gauper så langt i inneværende jaktår 30. mai 2024: 1

Skadesituasjonen og erstatninger

- Antall rein påvist tatt av gaupe i løpet av reindriftsåret 2023/2024: 169
- Antall rein påvist tatt av gaupe i så langt i inneværende reindriftsår per 30. mai 2024: 44
- Antall rein erstattet som tapt til gaupe i løpet av reindriftsåret 2023/2023: 3 866

- Antall sau og lam påvist tatt av gaupe i løpet av 2023: 30
- Antall sau og lam erstattet som tapt til gaupe i løpet av 2023: 635

Miljødirektoratets vurderinger

Gaupe er klassifisert som "sterkt truet" i Norsk rødliste (Artsdatabanken 2021). Det er likevel mulig å felle gaupe, blant annet for å hindre skade på husdyr eller tamrein. Vi legger følgende til grunn når vi vurderer kvotestørrelsen:

- føringene i de regionale forvaltningsplanene og den geografisk differensierte forvaltningen av gaupe med prioriterte gaupeområder og prioriterte beiteområder
- bestandssituasjonen og kunnskap om forekomst av gaupe i regionene
- antall døde gauper de siste årene
- skadehistorikken og skadepotensialet i de ulike områdene

Direktoratet har fått tilrådning om betingede kvoter fra rovviltnemndene i region 4 og 8, henholdsvis 1 og 6 gauper. Direktoratet har tatt rovviltnemndenes anbefalinger med i vurderingene som er gjort om kvote for betinget skadefelling av gaupe. Vi gir kvoter for betinget skadefelling i rovviltregion 4, 7 og 8 for å begrense skade på husdyr og tamrein.

Vår vurdering er at kvoten ikke vil være til skade for bestandens overlevelse. Det vil heller ikke komme i konflikt med det nasjonale bestandsmålet for gaupe.

Klagerett

Dere og andre med rettslig klageinteresse kan klage på vedtaket. Fristen for å klage er tre uker fra dere har mottatt dette brevet. Klagen sendes til Miljødirektoratet.

Hilsen

Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Susanne Hanssen
Fung. seksjonsleder

Anders Braa
seniorrådgiver

Kopi til:

KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENTET	Postboks 8013 DEP	0030	OSLO
LANDBRUKS- OG MATDEPARTEMENTET	Postboks 8007 Dep	0030	OSLO
LANDBRUKSDIREKTORATET	Postboks 56	7701	STEINKJER
MATTILSYNET	Felles postmottak Postboks 383	2381	BRUMUNDDAL
Roviltnemnda i region 4	Postboks 325	1502	MOSS
Roviltnemnda i region 7	Moloveien 10	8002	BODØ
Roviltnemnda i region 8	Postboks 6105	9291	TROMSØ

Vedlegg

- 1 Kunnskapsgrunnlag gaupe i Norge 2023-2024
- 2 Forhold av betydning ved iverksettelse av skadefelling

STATSFORVALTEREN I NORDLAND

Postboks 1405

8002 BODØ

Deres ref:	Vår ref 2024/106-14	Saksbehandler Ann-Marit Andreassen	Dato 31.05.2024
------------	------------------------	---------------------------------------	--------------------

MELDING OM POLITISK VEDTAK – Uttalelse om rovviltforvaltning og utfordringer for beitenæringer i Hamarøy

De underrettes herved om at det er fattet følgende vedtak:

Hovedutvalg for samfunnsutviklings behandling av sak 33/2024 i møte den 29.05.2024:

Vedtak

- Hábmera suohkan-Hamarøy kommune er bekymret for en økende rovviltbestand som setter beitenæringene under stadig press i vår kommune. Det er svært viktig at rovviltet forvaltes slik at det sikrer muligheten for bærekraftige beitenæringer i kommunen.
- Hábmera suohkan-Hamarøy kommune viser til «tiltak som kan kompensere for ulemper» knyttet til rovvilt i regjeringens tiltakspakke for reindrift og energi. Det er positivt at det skal utredes tiltak for å redusere rovvilttap i særlig utsatte områder, og reduksjon av bestandsmålene for gaupe og jerv i de nordligste forvaltningsregionene. Det er viktig at dette arbeidet prioriteres og nye tiltak beslutes.
- Hábmera suohkan-Hamarøy kommune ber om at det blir GPS-merket flere gauper i Nordland for å få et bedre kunnskapsgrunnlag om gaupers leveområder i fylket og dermed avstandsreglene. Ved flere GPS-merkede gauper i Nordland må noen merkes i Hamarøy.

Hábmera suohkan
Hamarøy kommune

Med hilsen

Ann-Marit Andreassen
Utvalgssekretær

Dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur

Vedlegg

1 Saksframlegg med vedtak

Kopi til:

Britt Kristoffersen Løksa

Ifølge liste

Deres ref

Vår ref

Dato

24/859-

3. juni 2024

Oppdatering av styringsdialogen med rovviltnemndene

Vi viser til de årlige styrings- og dialogmøtene mellom Klima- og miljødepartementet (KLD) og rovviltnemndene, der også Landbruks- og matdepartementet (LMD), Miljødirektoratet, Statens naturoppsyn, Landbruksdirektoratet, Mattilsynet og Rovdata deltar. Dette har vært møter som KLD har hatt med nemndene i fellesskap, der ikke bare styring, men også dialog og informasjon har stått sentralt. Erfaringen er at vi gjennom disse møtene får noe innblikk i situasjonen i de ulike forvaltningsregionene og rovviltnemndenes arbeid, men departementet mener det er potensial for videreutvikling av styringsdialogen.

Den styringsdialogen KLD har med rovviltnemndene i dag skiller seg fra vanlig praksis overfor andre underliggende organer. KLD ønsker en normalisering der man har en styringsdialog med hver enkelt rovviltnemnd. KLD mener rovviltforvaltningen samlet sett vil være best tjent med en mer vanlig, formalisert og skriftliggjort styringsdialog mellom departementet og den enkelte rovviltnemnd. En slik styringsdialog vil kunne gi ytterligere forbedret oppnåelse av den todelte målsettingen og andre sentrale føringer i gjeldende rovviltpolitikk. Departementet viser i denne sammenheng også til regjeringens politiske plattform (Hurdalsplattformen) der det er en målsetting om å styrke rovviltnemndenes rolle.

En mer vanlig styringsdialog vil kunne gi både KLD og nemndene en mer systematisk og bedre oversikt over status i den enkelte forvaltningsregion. Slik statusgjennomgang gir grunnlag for et godt felles utgangspunkt også med tanke på å vurdere eventuelle behov for nødvendige endringer i forvaltningen som føres og/eller politiske rammer.

KLD ber på den bakgrunn hver enkelt rovviltnemnd utarbeide en årsrapport med gjennomgang av status for rovviltbestandene og beitenæringene i den enkelte forvaltningsregion, hvilke tiltak som er iverksatt og vurderinger av i hvilken grad man har lyktes med å levere i tråd med gjeldende føringer i rovviltpolitikken. Årsrapporten vil utgjøre det sentrale grunnlaget for etterfølgende styringsmøte mellom departementet og hver enkelt rovviltnemnd. KLD vil kalle inn den enkelte nemnd til disse møtene.

Departementet ber om at følgende tema inngår i rovviltnemndenes årsrapporter:

1. Sammendrag
2. Regionale bestandsmål og bestandsstatus for ulv, bjørn, jerv og gaupe
3. Oppnåelse av regionale bestandsmål for ulv, bjørn, jerv og gaupe sett i forhold til soneinndelingen
4. Status for beitenæringene (sau og tamrein)
5. Påviste (dokumentert og antatt sikker) tap og erstattede tap av sau og tamrein til rovvilt.
6. Totalt tap av sau og tamrein uavhengig av tapsårsak
7. Oversikt over døde rovdyr i regionen fordelt på ulike dødsårsaker
8. Oversikt over kvoter for lisensfelling, kvotejakt og betinget skadefelling
9. Oversikt over søknader om skadefelling, utfall av behandling og utfall av eventuelle skadefellingsforsøk. Sorteres per art.
10. Oversikt over bruken av FKT-midler. Departementet ber her også om særskilt oversikt over tiltak som siste år er gjennomført i henholdsvis rovdyrprioriterte og beiteprioriterte områder.
11. Status for forvaltningsplanen og eventuelle planer om rullering
12. Annen informasjon, som eksempelvis regionale/lokale prosjekter eller annet relevant arbeid.
13. Rovviltnemndenes vurderinger av egen måloppnåelse og eventuelle behov for justeringer i deres regionale forvaltning for styrket måloppnåelse.

Departementet ber om at rovviltnemndene leverer en slik årsrapport innen 31. januar for forrige kalenderår.

Departementet viser avslutningsvis til at det også er under planlegging å innføre maler for bruk i rovviltnemndenes arbeid. Dette vil blant annet omfatte mal for vedtak i nemndene for å sikre en mer enhetlig skriftlig form på tvers av regionene.

Med hilsen

Torbjørn Lange (e.f.)
avdelingsdirektør

Tommy Andersen
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi

Landbruks- og matdepartementet
Landbruksdirektoratet
Miljødirektoratet
Sametinget
Statsforvalteren i Agder
Statsforvalteren i Innlandet
Statsforvalteren i Møre og Romsdal
Statsforvalteren i Nordland
Statsforvalteren i Oslo og Viken
Statsforvalteren i Rogaland
Statsforvalteren i Troms og Finnmark
Statsforvalteren i Trøndelag
Statsforvalteren i Vestfold og Telemark
Statsforvalteren i Vestland

Adresseliste

Roviltnemnda i region 1	c/o Statsforvalteren i Vestland, Njøsavegen 2	6863	LEIKANGER
Roviltnemnda i region 2	c/o Statsforvalteren i Oslo og Viken, Postboks 325	1502	MOSS
Roviltnemnda i region 3	c/o Statsforvalteren i Innlandet, Postboks 987	2604	LILLEHAMMER
Roviltnemnda i region 4	c/o Statsforvalteren i Oslo og Viken, Postboks 325	1502	MOSS
Roviltnemnda i region 5	c/o Statsforvalteren i Innlandet, Postboks 987	2604	LILLEHAMMER
Roviltnemnda i region 6	c/o Statsforvalteren i Trøndelag, Postboks 2600	7734	STEINKJER
Roviltnemnda i region 7	c/o Statsforvalteren i Nordland, Moloveien 10	8002	BODØ
Roviltnemnda i region 8	c/o Statsforvalteren i Troms og Finnmark, Statens hus	9815	VADSØ

DET KONGELIGE
KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENT

Ifølge liste

Deres ref.:

Vår ref.: 24/1174

Dato

25. 06 2024

Avgjørelse av klage på vedtak om kvote for betinget skadefelling av ulv våren 2024 – region 5, 6, 7 og 8

Klima- og miljødepartementet viser til klage fra Aktivt rovdyrvern av 16. februar 2024 og fra NOAH – for dyrs rettigheter 5. mars 2024 på Miljødirektoratets vedtak 15. februar 2024 om kvote for betinget skadefelling av ulv våren 2024 for region 5 (Hedmark), 6 (Møre og Romsdal og Trøndelag), 7 (Nordland) og 8 (Troms og Finnmark).

Klima- og miljødepartementet opprettholder Miljødirektoratet sitt vedtak om kvote for betingede skadefellingstillatelser for ulv i perioden 16. februar 2024 til 31. mai 2024 på inntil 7 dyr for region 5, 6, 7 og 8.

I avgjørelsen har vi lagt vekt på historikk og potensial for skade fra ulv i regionen. Departementet finner at det foreligger et potensial for skader som oppfyller vilkåret i naturmangfoldloven § 18 første ledd bokstav b, og at det er behov for en kvote for betinget skadefelling dersom akutte skadesituasjoner skulle oppstå. Vi finner samtidig at den vedtatte kvoten ikke truer bestandens overlevelse, og at det ikke er andre tilfredsstillende løsninger enn å åpne for en kvote for betinget skadefelling. Departementet presiserer at de mer konkrete vurderingene av vilkårene for skadefelling, herunder andre tilfredsstillende løsninger, skal gjøres av statsforvalteren i den enkelte sak der skadefelling blir vurdert. Det må også vurderes hvorvidt det er fare for at genetisk viktig streifulv rammes.

Klagene er ikke tatt til følge.

Postadresse
Postboks 8013 Dep
0030 Oslo
postmottak@kld.dep.no

Kontoradresse
Kongens gate 20
www.kld.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org.nr.
972 417 882

Avdeling
Naturforvaltningsavdelingen

Saksbehandler
Joakim Hjorth
46 07 1

Saksgang

Miljødirektoratet vedtok 15. februar 2024 å gi statsforvalterne en kvote på inntil 7 ulv for betinget skadefelling i region 5, 6, 7 og 8. Kvoten for betinget skadefelling gjelder fra 16. februar – 31. mai 2024. Vedtaket ble påklaget av henholdsvis Aktivt Rovdyrvern 15. februar 2024 og NOAH – for dyrs rettigheter 5. mars 2024. Miljødirektoratet behandlet klagene og opprettholdt sitt vedtak. Saken ble oversendt Klima- og miljødepartementet 15. mars 2024 for endelig avgjørelse.

Til orientering fattet Miljødirektoratet 30. april 2024 en kvote for betinget skadefelling av ulv i hele landet for perioden 30. april til 31. mai 2024.

Klagernes anførsler

Miljødirektoratet har i oversendelsen av saken trukket frem følgende hovedpunkter fra klagene:

"Aktivt Rovdyrvern anser den betingede kvoten som et ledd i tiltakspakken knyttet til Fosen-saken, og mener at å tilby drapstillatelser på kritisk truet, fredet ulv som forhandlingskort er uetisk og helt forkastelig. Tar videre til orde for å endre det nasjonale bestandsmålet for ulv og mener at Norge ikke kan lene seg på at Sverige opprettholder en bestand på 300 dyr. Mener at dom i Frostating lagmannsrett om faunakriminalitet, underbygger at norsk forvaltning ikke kan legge til grunn tallene for den felles svensk-norske ulvebestanden i spørsmål om felling. Det vises til de felles svensk-norske retningslinjene for ivaretagelse av genetisk verdifulle individer av ulv og til at flere slik verdifulle ulver er blitt felt, og at det per nå kun er én genetisk viktig ulv som har produsert avkom. ARV mener vårt vedtak er i strid med Viltloven § 19, Dyrevelferdsloven § 3, Straffeloven §240, Naturmangfoldloven §§ 1 og 5, samt Bernkonvensjonen og Naturavtalen.

NOAH – for dyrs rettigheter mener at den norske bestanden av ulv er katastrofalt lav. Og ser det som svært alvorlig at felling av ulv utenfor ulvesonen, siden det er høy sannsynlighet for at genetisk viktige dyr skytes. De mener videre at skadevilkåret ikke er oppfylt. NOAH mener videre at vilkåret om at formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte ikke er oppfylt, og at Miljødirektoratets kunnskapsgrunnlag ikke står i et rimelig forhold til sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet, gitt ulvens status som kritisk truet art i Norge. NOAH legger til grunn at vedtaket er i strid med norsk lov og internasjonale avtaler, legger til grunn at vedtak er i strid med Naturmangfoldloven §§ 4, 5, 8, 9, 10 og 18, Grunnlovens § 112, samt artikkel 2, 6 og 9 i Bernkonvensjonen. Ber om at vedtaket omgjøres slik at det ikke gis kvote for region 8 ."

Departementet viser for øvrig til klagene i sin helhet.

Miljødirektoratets vurdering

Miljødirektoratets vedtak av 15. februar 2024 er tilgjengelig på Miljøvedtaksregisterets sider: [Kvote for betinget skadefelling av ulv - vår 2024 \(miljovedtak.no\)](https://miljovedtak.no)

Ved behandling av klagen konkluderte Miljødirektoratet med følgende:

"Miljødirektoratet har vurdert vedtaket av 15. februar 2024 på nytt, men kan ikke se at det er kommet inn nye opplysninger som har avgjørende betydning for vår vurdering av saken. Vi finner ikke grunnlag for å endre på vedtaket og sender med dette saken til Klima- og miljødepartementet for klagebehandling."

Departementet viser for øvrig til direktoratets øvrige vurderinger i oversendelsen av saken 15. mars 2024. Klagerne har mottatt kopi av direktoratets oversendelsesbrev.

Klima- og miljødepartementets vurdering

Rettslige utgangspunkter

Saken er behandlet etter naturmangfoldloven (nml.) § 18 og rovviltforskriften §§ 3, 4, og 13. Videre har departementet, i henhold til nml. § 7, lagt prinsippene i nml. §§ 8 til 10 og 12 til grunn som retningslinjer. Det samme gjelder nml. § 14 om andre viktige samfunnsinteresser. Prinsippet i nml. § 11 om at tiltakshaver bærer kostnadene ved miljøforringelse, anses ikke relevant i denne saken. Også forvaltningsmålet for arter i nml. § 5 er trukket inn skjønnsvurderingen.

På rovviltfeltet må forvaltningsmålet etter nml. § 5 sees i sammenheng med de vedtatte bestandsmålene som Stortinget har fastsatt for de fire store rovdyrartene, og skal forstås slik at det ikke er til hinder for en geografisk differensiert rovviltforvaltning, jf. Ot.prp. nr. 52 (2008-2009) s. 376. Nml. § 5 og prinsippet om en geografisk differensiert rovviltforvaltning er konkretisert i rovviltforskriften §§ 3 og 4 og de regionale forvaltningsplanene for rovvilt. De nasjonale bestandsmålene er fordelt på de åtte forvaltningsregionene for rovvilt, jf. rovviltforskriften § 4. Det er ikke fastsatt bestandsmål for yngling av ulv i region 6, 7 og 8. Derimot er det felles bestandsmål og bestandsstatus for region 4 og 5. Bestandsmålene i region 4 og 5 samsvarer med de nasjonale målene og ligger på 4-6 ungekull, hvorav 3 helnorske. Bestandsstatus per 1. juni 2024 (*Bestandsobservasjon av ulv vinteren 2023-2024. Bestandsstatus for store rovdyr i Skandinavia. 1-2024. 61 s. Wabakken m.fl.*) viser at det vinteren 2023/2024 ble registrert fem ungekull i helnorske revir og tre ungekull i revir på tvers av riksgrensen mellom Sverige og Norge. Ved å regne ungekull i grenserevir med en faktor på 0,5, betyr det at det ble registrert 6,5 ungekull i Norge i vinter.

Avgjørelsen bygger på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon og effekten av påvirkninger. Departementet har også lagt vekt på kunnskap som er basert på generasjoners erfaringer gjennom bruk av og samspill med naturen, herunder samisk bruk. Departementet anser at kunnskapsgrunnlaget oppfyller kravene i nml. § 8. Departementet vurderer at det foreligger tilstrekkelig kunnskap om hvilke virkninger avgjørelsen kan ha for naturmiljøet.

Føre-var-prinsippet i nml. § 9 får derfor mindre betydning.

Når det gjelder effekten av påvirkninger, jf. nml. § 10, foreligger det årlige rapporter om bestandsstatus og annen vitenskapelig kunnskap som gir betydelig kunnskap om den samlede belastningen rovdyrartene utsettes for. Skadefelling utgjør en relativt liten andel av den kjente dødeligheten for ulv i Norge og har ikke blitt gjennomført i en utstrekning som kan forventes å ha en betydelig effekt på bestanden. For ulv er det samtidig kjent at uttak av individer enten det er ved lisensfelling, skadefelling eller annen avgang vil kunne gi negativ påvirkning på den genetiske variasjonen, og det vil alltid være en risiko for at sjeldne alleler (genvariasjoner) går tapt ved uttak av et enkelt dyr. Gjennom statusrapporter og annen vitenskapelig kunnskap, har forvaltningen betydelig kunnskap om den samlede belastningen ulvebestanden utsettes for. At bestanden registreres årlig på individnivå ved bruk av DNA-analyser gir også god oversikt over endringer mellom år.

Departementet skal ta stilling til om det skal gis en kvote for betinget skadefelling av ulv i rovviltregion 5, 6, 7 og 8, som vedtatt av Miljødirektoratet. Skadefelling kan tillates for å avverge skade på blant annet tamrein eller husdyr, jf. nml. § 18 første ledd bokstav b. Nml. § 18 andre ledd stiller som vilkår at vedtak bare kan treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse og formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte.

Vurderingen av vilkåret om at uttaket ikke må true bestandens overlevelse

Det følger av nml. § 18 andre ledd at vedtak etter bestemmelsens første ledd bokstav a til f bare kan treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse. Vilkåret må vurderes konkret i den enkelte sak, og terskelen kan tenkes å variere avhengig av blant annet fellingsgrunnet og kunnskapsgrunnet, jf. HR-2021-662-A. Eventuell usikkerhet om den fremtidige utviklingen av en bestand har betydning i vurderingen, og det ligger en viss margin i begrepet «truer» bestandens overlevelse, jf. HR-2021-662-A.

Departementet viser til Miljødirektoratets vurdering av om kvoten truer bestandens overlevelse i vedtak 15. februar 2024, der det fremgår:

«Miljødirektoratet legger til grunn at ulvebestanden i Norge ikke er en egen bestand, men at den norske delbestanden er del av den større skandinaviske bestanden, som igjen har tilknytning til Finland og Russland igjennom innvandring og utvandring, jf. A. Eriksen m.fl. 2020.

Gjennom flere rapporter har Naturvårdsverket utredet hva som omfattes av begrepet gunstig bevaringsstatus (fra EUs habitatdirektiv) og hva som kreves for at den svenske (og skandinaviske) ulvebestanden skal ha gunstig bevaringsstatus. Gjennom dette arbeidet er det fastsatt en såkalt referanseverdi for gunstig bevaringsstatus (FRP). Minste levedyktige bestand (MVP) er betydelig lavere enn FRP, og ikke tilstrekkelig for å oppnå gunstig bevaringsstatus.

Naturvårdsverket la i 2015 til grunn at referanseverdien for ulv i Sverige er minst 300 individer (en skandinavisk ulvepopulasjon på minst 340 ulver ville ha høy sannsynlighet for overlevelse, fordelt på 300 for Sverige og 40 for Norge). Referanseverdien forutsetter at det forekommer migrasjon og innvandring fra den finsk-russiske ulvebestanden til den sør-skandinaviske ulvebestanden, hvor minst en finsk-russisk immigrant per ulvegenerasjon etablerer seg og produserer valper som igjen får egne valper. Vi viser til det som tidligere er skrevet om viktigheten av immigranter fra den større finsk-russiske bestanden for bestandens overlevelse i et langsiktig perspektiv.

Sveriges landbruksuniversitet (SLU) har i samarbeid med Høgskolen i Innlandet i rapport 2. juni 2023 Beräkningar av beskattning av den Skandinaviske vargpopulationen 2024 gjort beregninger av forventet populasjonsstørrelse, gitt ulike nivå av uttak ved jakt/felling fra den Skandinaviske ulvebestanden. Samlet antall dyr skutt ved jakt og felling i Norge og Sverige er i perioden 1. mai 2023 til 10. februar 2024 er 72 ulver, som vil gi en forventet bestand 1. oktober 2024 på mellom 430 og 436 individ. En økt avgang 10 dyr jf. denne betingede kvoten, vil redusere forventet bestand. Men kvoten vil etter vår vurdering ikke true den Skandinaviske ulvebestandens overlevelse. Vi vurderes at et uttak om vedtatt heller ikke vil være til hinder for å nå det nasjonale bestandsmålet for ulv.»

Departementet er enig i Miljødirektoratets vurdering, og finner at vilkåret om at uttaket ikke må true bestandens overlevelse er oppfylt for kvoten som er vedtatt av direktoratet for region 5, 6, 7 og 8, jf. nml. § 18 andre ledd.

Vurdering av vilkåret om at uttaket må avverge skade

Etter nml. § 18 første ledd bokstav b kan uttak av ulv tillates for å «avverge skade» på blant annet husdyr og tamrein. Nml. § 18 er utformet med sikte på å gjennomføre Bernkonvensjonen artikkel 9 nr. 1, jf. lovens forarbeider (Ot.prp. nr. 52 (2008-2009)). I begrepet «avverge» ligger at felling kan skje som et forebyggende tiltak, jf. HR-2021-662-A. I lys av Bernkonvensjonen må det stilles visse minstekrav til skadenes alvorlighet og omfang, jf. HR-2021-662-A, som gjaldt tre vedtak fra Klima- og miljødepartementet om felling av ulv.

Skadehistorikken viser at det enkelte år skjer tap av tamrein til ulv i region 5, 6, 7 og 8. I de fem siste reindriftsårene ble det ifølge Rovbase påvist 97 tilfeller av rein som ble skadet av ulv i region 5, 6, 7 og 8 (nivå: Antatt sikker og dokumentert). 36 av disse tilfellene fant sted i reindriftsåret 2023/2024 i region 8. I region 5 og 6 har det de siste fem årene vært betydelig skade på sau utført av ulv. Totalt er det påvist 608 tilfeller de siste fem årene, hvorav 204 skjedde i reindriftsåret 2023/2024 (Rovbase.no).

Departementet legger til grunn at det var stor sannsynlighet for at det også ville oppstå skader av et visst omfang og en viss alvorlighetsgrad på sau og tamrein i perioden mellom 16. februar 2024 til 31. mai 2024 i de gjeldende regioner og finner at vilkåret i nml. § 18 første ledd bokstav b om å avverge skade er oppfylt for å åpne for en kvote for betinget

skadefelling av ulv. Departementet viser videre til at dette vilkåret vil bli vurdert av statsforvalteren i de enkelte situasjonene der skadefelling blir vurdert.

Vurdering av vilkåret om at formålet ikke må kunne nås på en annen tilfredsstillende måte

Det er i tillegg et vilkår at formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte, jf. nml. § 18 andre ledd. I vurderingen av vilkåret vil prinsippet om geografisk differensiert forvaltning veie tungt. Av rovviltforliket 2011 (Stortingets vedtak 687 i behandlingen av dokument 8:163 S (2010-2011)) framgår det at soneinndelingen må forvaltes tydelig. Dette innebærer at beitenæring skal tilpasses rovvilt i de områder der rovvilt har prioritet, mens det i prioriterte beiteområder skal være lav terskel for å tillate uttak av rovdyr som gjør skade på beitedyr.

Rovviltpolitikken er bygget opp om prinsippet om geografisk differensiert forvaltning, og Stortinget har vedtatt at soneinndelingen skal forvaltes tydelig. Dette setter klare grenser for hvor store ressurser som skal settes inn og i hvor stor grad tilpassing av beitenæringene skal avkreves utenfor ulvesonen. Innenfor ulvesonen og områder prioritert til andre rovviltarter stilles større krav om tilpassing av beitenæringene til en fast forekomst av ulv. Utenfor ulvesonen kan andre tiltak enn felling rettet mot ulvene i særskilte tilfeller være et alternativ. Dette gjelder først og fremst tilfeller der det påvises genetisk verdifulle ulver utenfor ulvesonen. Radiomerking for nærmere å følge slike ulvers bevegelser og eventuelt senere flytting er aktuelle alternative tiltak som vurderes fortløpende. Både radiomerking og flytting av ulver er imidlertid ressurskrevende tiltak som vurderes lite egnet for alle ulver som beveger seg utenfor ulvesonen.

Klima- og miljødepartementet viser til skadehistorikken i regionen, og til sannsynligheten for at akutte skadesituasjoner kan oppstå også våren 2024. Departementet finner at det for å nå formålet om å avverge skade, ut fra føringene i rovviltpolitikken, ikke finnes annen tilfredsstillende løsning enn å åpne for en kvote for betinget skadefelling av ulv i region 5, 6, 7 og 8. Det er imidlertid viktig å presisere at den konkrete vurderingen av andre tilfredsstillende løsninger, slik som eksempelvis flytting av beitedyr, bruk av rovdyravvisende gjerder og tidlig nedsanking, skal gjøres av statsforvalteren i tilknytning til den enkelte sak der tillatelse til skadefelling eventuelt blir vurdert. Dette følger av rovviltforskriften § 9, og slike vurderinger kan variere fra sak til sak avhengig av blant annet områdets beliggenhet, betydningen som beiteområde, tid på året m.m. Departementet presiserer videre at statsforvalteren i den forbindelse skal vurdere om det er fare for å felle genetisk viktige individer.

Øvrige anførsler

I tillegg til anførsler som gjelder naturmangfoldloven mener Aktivt Rovdyrvern at vedtaket strider med villtloven § 19 og dyrevelferdsloven § 3, mens NOAH – for dyrs rettigheter mener at vedtaket strider med Grunnloven § 112 og artikkel 2, 6 og 9 i Bernkonvensjonen.

Om Bernkonvensjonen artikkel 2, 6 og 9

Bernkonvensjonen Artikkel 6 bokstav a oppstiller i utgangspunktet et forbud mot å avlive ville fredede dyr, deriblant ulv. Artikkel 9 åpner for unntak fra dette utgangspunktet for å ivareta enkelte opplistede formål, blant annet dersom uttaket skjer for å forebygge skade på beitedyr. Departementet viser til beskrivelsen over om at nml. § 18 er utformet med sikte på å gjennomføre Bernkonvensjonen artikkel 9 nr. 1, jf. lovens forarbeider (Ot.prp. nr. 52 (2008-2009)), og vurderer at vedtaket er i tråd med Bernkonvensjonen artikkel 9.

Bernkonvensjonen artikkel 2 oppstiller visse forpliktelser til å treffe nødvendige tiltak for å opprettholde ("maintain") eller tilpasse ("adapt") bestandene av vill flora og fauna til et nivå som blant annet skal svare til økologiske, vitenskapelige og kulturelle krav. Høyesterett har lagt til grunn at Norge er folkerettslig bundet til å sikre ulvens overlevelse i norsk natur, med henvisning til konvensjonens artikkel 2 jf. HR-2021-662-A avsnitt 67-69.

I HR-2021-662-A avsnitt 71, fant Høyesterett det klart at Norge ikke bryter forpliktelsen «så lenge den norske delbestanden er så stor at dette bestandsmålet nås». Miljødirektoratet viser i sitt vedtak til Rovdatas bestandsrapport som angir at det er beregnet 6 ynglinger, inkludert grenserevir, i Norge i 2022/2023. Dette er innenfor det fastsatte bestandsmålet på 4-6 årlige ynglinger i Norge, hvorav 3 er helnorske. Deres vurdering er at kvoten ikke vil være til skade for bestandens overlevelse eller komme i konflikt med det nasjonale bestandsmålet for ulv. Departementet er enig i Miljødirektoratets vurdering. Etter at vedtaket ble fattet har Rovdata publisert bestandsstatus for vinteren 2023/2024, som viser at det var påvist valpekull i fem helnorske revir, samt tre kull i grenserevir sist vinter. Dette tilsvarer 6,5 kull i Norge. Departementet finner på denne bakgrunn at vedtaket ikke er strid med Bernkonvensjonens artikkel 2.

Om Grunnloven § 112

Av dom i Høyesterett (HR-2021-662-A), som gjaldt tre vedtak om felling av ulv, står følgende vurdering om Grunnloven § 112:

«Grunnloven § 112 verner miljøet og gir rett til «en natur der produksjonsevne og mangfold bevares». Jeg kan ikke se at naturmangfoldloven § 18 er i strid med Grunnloven § 112, noe partene heller ikke har anført. Slik naturmangfoldloven og rovviltforskriften er utformet, kan jeg heller ikke se at § 112 får nevneverdig betydning som tolkningsfaktor i saken her.»

Departementet har i denne saken kommet til at vilkårene i nml. § 18 er oppfylt, og kan på denne bakgrunn ikke se at vedtaket er i strid med Grunnloven § 112.

Om viltloven § 19 og dyrevelferdsloven § 3

I enkelte klager/ klagene anføres det at Miljødirektoratets vedtak er i strid med viltloven § 19 og dyrevelferdsloven § 3, ettersom vedtaket gjelder i tidsrommet for artens parings- og yngletid.

Når det gjelder viltloven § 19, viser departementet at vi forutsetter at utøvelsen av skadefelling av ulv skjer i overensstemmelse med relevant regelverk. Mistanke om eventuelle

lovbrudd under utøvelsen av skadefelling må etter departementets vurdering håndteres på annen måte enn som et argument mot å åpne for felling, for eksempel ved at konkrete forhold meldes til politiet. Departementet kan for øvrig ikke se at vedtaket er i strid med viltloven § 19.

Når det gjelder dyrevelferdsloven § 3 om dyrs egenverdi og beskyttelse mot fare for unødige påkjenninger og belastninger, viser vi til at denne bestemmelsen omhandler krav til god behandling av dyr generelt, men likevel ikke i slik betydning at det innebærer et forbud mot jakt, felling og fangst av vilt. Departementet kan ikke se at vedtak om kvote for betinget skadefelling av ulv medfører brudd på dyrevelferdsloven § 3.

Konklusjon

Klima- og miljødepartementet opprettholder Miljødirektoratet sitt vedtak om kvote for betingede skadefellingstillatelser for ulv i perioden 16. februar 2024 til 31. mai 2024 på inntil 7 dyr for region 5, 6, 7 og 8.

I avgjørelsen har vi lagt vekt på historikk og potensial for skade fra ulv i regionen. Departementet finner at det foreligger et potensial for skader som oppfyller vilkåret i naturmangfoldloven § 18 første ledd bokstav b, og at det er behov for en kvote for betinget skadefelling dersom akutte skadesituasjoner skulle oppstå. Vi finner samtidig at den vedtatte kvoten ikke truer bestandens overlevelse, og at det ikke er andre tilfredsstillende løsninger enn å åpne for en kvote for betinget skadefelling. Departementet presiserer at de mer konkrete vurderingene av vilkårene for skadefelling, herunder andre tilfredsstillende løsninger, skal gjøres av statsforvalteren i den enkelte sak der skadefelling blir vurdert. Det må også vurderes hvorvidt det er fare for at genetisk viktig streifulv rammes.

Klagene er ikke tatt til følge.

Med hilsen

Torbjørn Lange (e.f.)
avdelingsdirektør

Joakim Hjorth
førstekonsulent

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikke håndskrevne signaturer.

Kopi

Statsforvalteren i Innlandet

Statsforvalteren i Møre og Romsdal

Statsforvalteren i Troms og Finmark

Statsforvalteren i Trøndelag

Statsforvalteren i Nordland

Rovviltnemnda i region 5

Rovviltnemnda i region 6

Rovviltnemnda i region 7

Rovviltnemnda i region 8

Miljødirektoratet

Landbruks- og matdepartementet

Mottakere
Aktivt Rovdyrvern
NOAH – for dyrs rettigheter

Ifølge liste

Deres ref

Vår ref

Dato

24/2417-

26. juni 2024

Avgjørelse av klage på vedtak om kvote for betinget skadefelling av ulv våren 2024 - hele landet

Klima- og miljødepartementet viser til klage fra ARV – Aktivt Rovdyrvern av 30. april 2024 og NOAH – for dyrs rettigheter av 21. mai 2024 på Miljødirektoratet sitt vedtak av 30. april 2024 om kvote for betinget skadefelling av ulv våren 2024 for hele landet.

Klima- og miljødepartementet opprettholder Miljødirektoratet sitt vedtak om kvote for betinget skadefelling av ulv i perioden 30. april 2024 til og med 31. mai 2024 på inntil 8 dyr for hele landet, unntatt ulvesonen.

Den vedtatte kvoten vil ikke true bestandens overlevelse og er ikke til hinder for å nå det nasjonale bestandsmålet neste år. Departementet viser til at det årlig oppstår skadesituasjoner på sau og tamrein forårsaket av ulv, og mener det ut fra føringene i rovviltpolitikken ikke foreligger andre tilfredsstillende løsninger enn å vedta kvote for betinget skadefelling. Departementet viser til at konkrete vurderinger av vilkårene for skadefelling skal gjøres av Statsforvalteren i hver enkelt situasjon som måtte oppstå og før vedtak om å gi skadefellingstillatelse fattes. Det må også vurderes hvorvidt det er fare for at genetisk viktig streifulv rammes.

Klagene er ikke tatt til følge.

Saksgang

Miljødirektoratet vedtok 30. april 2024 en kvote for betinget skadefelling av ulv, gjeldende for områdene utenfor ulvesonen i hele landet. Vedtaket ble påklaget av ARV - Aktivt Rovdyrvern og NOAH – for dyrs rettigheter henholdsvis 30. april 2024 og 21. mai 2024. Miljødirektoratet

behandlet klagene 13. juni 2024 og opprettholdt sitt vedtak. Saken ble oversendt Klima- og miljødepartementet samme dag for endelig avgjørelse.

Klagers anførsler

I oversendelsen av saken har Miljødirektoratet trukket fram følgende hovedpunkter fra klagene:

«ARV har i henvendelse 30. april 2024 både klaget på vårt vedtak om betinget kvote, og på Statsforvalteren i Oslo og Viken sitt vedtak om å iverksette fellingsforsøk på en ulv i medhold av vårt vedtak om betinget kvote. Vi vil i denne omgang ta for oss den delen av klagen som angår vårt vedtak om betinget kvote av 30. april 2024. Den delen av klagen som angår Statsforvalteren i Oslo og Viken sitt vedtak om å iverksette skadefelling av en ulv behandles for seg.

Det vises til at det er åpnet for lisensfelling av ulv i de samme områdene som det er blitt gitt betinget kvote, og at kvotene ikke er fylt. ARV mener at lisenskvotene burde trekkes tilbake når det blir gitt kvote for betinget skadefelling. Samtidig påpekes det at ARV er motstander av både lisensfelling og skadefelling av ulv, all den tid arten er kritisk truet. De mener det er oppsiktsvekkende at den vedtatte betingede kvoten bare varer i en måned, og mener at kvoten truer bestandens overlevelse. Det vises også til det pågående arbeidet med å vurdere MVP for bestanden som er bestilt av svensk forvaltning, og en stiller seg kritisk til de forskningsresultatene som er fremkommet der.

ARV krever at vedtaket om betinget skadefellingskvote blir kjent ugyldig.

NOAH – for dyrs rettigheter mener at den norske bestanden av ulv er katastrofalt lav. Og ser det som svært alvorlig at det tillates felling av ulv utenfor ulvesonen, siden det er høy sannsynlighet for at genetisk viktige dyr skytes. NOAH mener videre at skadevilkåret ikke er oppfylt, samt at vilkåret om at formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte ikke er oppfylt. De kritiserer også kunnskapsgrunnlaget som er lagt til grunn og mener at det er mangelfullt og at føre-var-prinsippet tilsier at en burde avstå fra skadefelling av ulv i Norge.

NOAH mener at vedtaket er i strid med nasjonal og internasjonal lov, og legger til grunn at vedtak er i strid med Naturmangfoldloven §§ 4, 5, 8, 9, 10 og 18, Grunnlovens § 112, samt artikkel 2, 6 og 9 i Bernkonvensjonen. Ber om at vedtaket omgjøres slik at det ikke blir gitt tillatelse til betinget skadefelling av ulv i Norge.»

Departementet viser ellers til klagene i sin helhet.

Miljødirektoratets vurdering

Miljødirektoratet har i sitt vedtak blant annet redegjort for regelverket, bestandssituasjonen for ulv, og for skadepotensialet. Om bakgrunnen for saken sier direktoratet blant annet:

«[...] Stortinget har fastsatt et nasjonalt mål om 4-6 årlige kull av ulv, hvorav 3 helnorske. Målet skal søkes oppnådd innenfor ulvesonen i rovviltregion 4 og 5. De

regionale rovviltnemndene har i sine forvaltningsplaner for rovvilt lagt grunnlaget for en geografisk differensiert forvaltning innenfor regionene, med prioriterte rovviltområder og prioriterte beiteområder.

Rovviltforskriften gir de regionale rovviltnemndene myndighet til å fatte vedtak om kvote for betinget skadefelling når bestandene ligger over de nasjonalt fastsatte bestandsmålene for hver enkelt art i regionene. Kvoten fastsettes som antall enkeltindivider som kan felles innenfor regionen i perioden 1. juni til og med 15. februar. For perioden 16. februar til og med 31. mai, kan Miljødirektoratet fatte vedtak om betinget kvote etter rovviltforskriften § 13.»

Miljødirektoratet fattet følgende vedtak:

«Miljødirektoratet gir statsforvalterne i Norge myndighet til å iverksette betinget skadefelling av inntil 8 ulver, gjeldende i perioden fra og med 30. april 2024 til og med 31. mai 2024.

(...)

Føringer

- Statsforvalteren skal i hvert enkelt tilfelle vurdere om felling er nødvendig, se vilkårene i rovviltforskriften § 9, se § 1 og § 6.*
- Statsforvalteren kan iverksette skadefellingstillatelser i flere områder samtidig.*
- Kvoten gjelder kun for områder utenfor ulvesonen.*
- Retningslinjene for forvaltning av genetisk verdifulle individer gjelder*
- All felling på lisensfelling og skadefelling, samt annen menneskeskapt avgang av ulv etter dato for dette vedtaket skal belastes kvoten.*
- Den som fatter enkeltvedtak om felling, dvs. både tillatelser og avslag, skal umiddelbart registrere vedtaket i Miljøvedtaksregisteret.*
- Felling av ulv i samsvar med dette vedtaket, skal umiddelbart registreres i Rovbase.*
- Vi kan til enhver tid trekke tilbake denne kvoten for betingede fellingstillatelser.*

Se også vedlegget "Forhold av betydning ved iverksettelse av skadefelling".

Miljødirektoratet vurderer videre at den vedtatte kvoten etter direktoratets vurdering ikke vil true den Skandinaviske ulvebestandens overlevelse, og vurderer at et uttak som vedtatt heller ikke vil være til hinder for å nå det nasjonale bestandsmålet for ulv.

I sin vurdering av klagen uttaler Miljødirektoratet blant annet:

«Miljødirektoratet har myndighet til å fatte vedtak om alle former for felling og jakt dersom situasjonen tilsier det, jf. nml § 18 og rovviltforskriften § 13, også om bestanden ligger under det fastsatte bestandsmålet for en region eller for landet. Det er et vilkår at slik felling eller jakt ikke er skadelig for bestandens overlevelse, og at det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om en geografisk differensiert forvaltning.

Miljødirektoratet har de senere sesongene vurdert at det er hensiktsmessig at myndigheten til å iverksette skadefelling av ulv for områdene utenfor ulvesonen delegeres til statsforvalterne for en periode før 1. juni. Klima- og miljødepartementet har også tidligere klagebehandlet tilsvarende kvotevedtak, senest 19. juli 2022.

Myndigheten til å vurdere felling av ulv har blitt delegert til alle statsforvalterne i Norge i form av vedtak om en betinget kvote som gir statsforvalteren anledning til å iverksette felling, etter en konkret vurdering av den aktuelle situasjon jf. rovviltforskriften § 9.

(...)

Ved vurdering av kvoter for skadefelling skal det gjøres en samlet vurdering av bestandsstatus og forventede utvikling og sannsynliggjøre at bestanden etter neste yngling fortsatt vil oppfylle det nasjonalt fastsatte bestandsmålet. Det skal også vurderes om uttaket av kvoten vil være skadelig for bestandens overlevelse. Det har Miljødirektoratet gjort i sitt vedtak. Bruk av betingede skadefellingskvoter er ikke et bestandsregulerende virkemiddel, men skal brukes i en akutt situasjon mot spesifikke individer som utgjør et stort skadepotensial. Skadefellinger vil videre bli tatt i betraktning ved vurdering av eventuelle vedtak om lisensfelling av ulv for sesongen 2024/2025. Felte dyr på skadefellingsvedtak vil videre trekkes fra både skadefellingskvoten og eventuelle lisenskvoter som løper samtidig for området der felling skjer etter at kvotevedtak er fattet jf. rovviltforskriften § 7.»

Departementet viser ellers til Miljødirektoratets vedtak 30. april 2024, og direktoratets vurderinger ved oversendelse av saken 13. juni 2024 i sin helhet. Klagerne har mottatt kopi av direktoratets brev.

Klima- og miljødepartementets vurdering

Saken er behandlet etter naturmangfoldloven (nml.) § 18 og rovviltforskriften §§ 3, 4, 7 og 13. Videre har departementet, i henhold til nml. § 7, lagt prinsippene i nml. §§ 8 til 10 og 12 til grunn som retningslinjer. Det samme gjelder nml. § 14 om andre viktige samfunnsinteresser. Prinsippet i nml. § 11 om at tiltakshaver bærer kostnadene ved miljøforringelse, anses ikke relevant i denne saken.

Også forvaltningsmålet for arter i nml. § 5 er trukket inn i skjønnsvurderingen. På rovviltfeltet må forvaltningsmålet etter nml. § 5 ses i sammenheng med de vedtatte bestandsmålene som Stortinget har fastsatt for de fire store rovdyrartene, og skal forstås slik at det ikke er til hinder for en geografisk differensiert rovviltforvaltning, jf. Ot.prp. nr. 52 (2008-2009) s. 376. Nml. § 5 og prinsippet om en geografisk differensiert rovviltforvaltning er konkretisert i rovviltforskriften §§ 1, 3, 4 og 6 og de regionale forvaltningsplanene for rovvilt. De nasjonale bestandsmålene er videre fordelt på de åtte forvaltningsregionene for rovvilt, jf.

rovviltforskriften § 4. Det er et bestandsmål på 4–6 årlige ynglinger av ulv hvorav 3 skal ha skjedd i revir som i sin helhet ligger i Norge for region 4 (Østfold, Akershus og Oslo) og 5 (Hedmark).

I denne saken foreligger det tilstrekkelig kunnskap og føre-var-prinsippet i nml. § 9 får mindre betydning. Departementet anser også at kunnskapsgrunnlaget i hovedsak er basert på eksisterende og tilgjengelig kunnskap, og at kravet i nml. § 8 dermed er oppfylt.

Etter nml. § 10 skal en påvirkning av et økosystem vurderes ut fra den samlede belastningen som økosystemet er eller vil bli utsatt for. Sett i sammenheng med føre-var-prinsippet i § 9, innebærer prinsippet om samlet belastning også at en beslutning skal vurderes i lys av muligheten for flere påvirkninger på samme art senere, eller for andre fremtidige påvirkninger som sammen med denne påvirkningen kan gi en uønsket virkning på naturmangfoldet, jf. Ot.prp.nr.52 (2008-2009) s. 382.

Når det gjelder effekten av påvirkninger på rovvilt, foreligger det årlige rapporter om bestandsstatus og annen vitenskapelig kunnskap som gir betydelig kunnskap om den samlede belastningen rovviltartene utsettes for. Skadefelling av ulv utgjør en relativt liten andel av den kjente dødeligheten for ulv i Norge og har ikke blitt gjennomført i en utstrekning som kan forventes å ha en betydelig effekt på bestanden. For ulv er det samtidig kjent at uttak av individer enten det er ved lisensfelling, skadefelling eller annen avgang vil kunne gi negativ påvirkning på den genetiske variasjonen, og det vil alltid være en risiko for at sjeldne alleler (genvariasjoner) går tapt ved uttak av et enkelt dyr. Gjennom statusrapporter og annen vitenskapelig kunnskap, har forvaltningen betydelig kunnskap om den samlede belastningen ulvebestanden utsettes for. At bestanden registreres årlig på individnivå ved bruk av DNA-analyser gir også god oversikt over endringer mellom år.

Departementet skal ta stilling til om det skal gis en kvote for betinget skadefelling av ulv som vedtatt av Miljødirektoratet, for å forhindre at ulv gjør skade på husdyr eller tamrein, jf. rovviltforskriften § 13. Skadefelling kan tillates for å avverge skade på blant annet husdyr eller tamrein, jf. rovviltforskriften § 2 bokstav a og nml. § 18 første ledd bokstav b. Nml. § 18 andre ledd stiller som vilkår at vedtak bare kan treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse og formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte.

Vilkåret om at uttaket skjer for å avverge skade

Etter nml. § 18 første ledd bokstav b kan uttak av ulv tillates for å «avverge skade» på blant annet husdyr og tamrein. Nml. § 18 er utformet med sikte på å gjennomføre Bernkonvensjonen artikkel 9 nr. 1, jf. lovens forarbeider (Ot.prp. nr. 52 (2008-2009)). I begrepet «avverge» ligger at fellingen kan skje som et forebyggende tiltak, jf. HR-2021-662-A. I lys av Bernkonvensjonen må det stilles visse minstekrav til skadenes alvorlighet og omfang, jf. HR-2021-662-A, som gjaldt tre vedtak fra Klima- og miljødepartementet om felling av ulv.

Skadehistorikken viser at det er registrert beitedyr tatt av ulv i de senere årene i alle regionene, unntatt region 7 og 8. Departementet vurderer at det ikke kan utelukkes at det kan oppstå konkrete skadesituasjoner i de aktuelle områdene som oppfyller vilkårene for felling, også i inneværende fellingsperiode. Dette gjelder også for regionene som ikke har registrerte skader fra ulv på beitedyr de senere årene.

Departementet legger til grunn at det er stor sannsynlighet for at det også vil oppstå skader av et visst omfang og en viss alvorlighetsgrad på sau og tamrein i inneværende fellingsperiode i samtlige regioner, og finner at vilkåret i nml. § 18 første ledd bokstav b om å avverge skade er oppfylt for å åpne for en kvote for betinget skadefelling av ulv. Departementet viser videre til at dette vilkåret vil bli vurdert av statsforvalteren i de enkelte situasjonene der skadefelling blir vurdert.

Når det gjelder iverksetting av skadefelling ved akutte skadesituasjoner, skal hvert enkelt tilfelle vurderes av statsforvalteren etter rovviltforskriften § 9. I tråd med rovviltforskriften § 9 skal Statsforvalteren blant annet gjøre en nærmere vurdering av det enkelte områdets betydning som beitemark, skadenes omfang og utvikling, potensialet for fremtidige skader og muligheten for å gjennomføre forebyggende tiltak. Kvoten er med andre ord ikke en gitt størrelse for hvor mange ulv som vil bli felt, men et handlingsrom dersom det oppstår skadesituasjoner som blir underlagt nærmere konkrete vurderinger av Statsforvalteren i hvert enkelt tilfelle. Departementet mener at vilkåret om at uttak må avverge skade i nml. § 18 første ledd bokstav b ivaretas gjennom regelverket for fastsettelse av kvote og for behandling av enkeltsøknader om skadefelling.

Vilkåret om at uttaket ikke må true bestandens overlevelse

Det følger av nml. § 18 andre ledd at vedtak etter bestemmelsens første ledd bokstav a til f bare kan treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse. Vilkåret må vurderes konkret i den enkelte sak, og terskelen kan tenkes å variere avhengig av blant annet fellingsgrunnet og kunnskapsgrunnet, jf. HR-2021-662-A. Eventuell usikkerhet om den fremtidige utviklingen av en bestand har betydning i vurderingen, og det ligger en viss margin i begrepet «truer» bestandens overlevelse, jf. HR-2021-662-A.

Departementet viser til Miljødirektoratets redegjørelse for bestandssituasjonen nasjonalt i vedtaket 30. april 2024. Miljødirektoratets vurdering er at den vedtatte kvoten ikke vil true den Skandinaviske ulvebestandens overlevelse, og at et uttak som vedtatt heller ikke vil være til hinder for å nå det nasjonale bestandsmålet for ulv. Departementet legger vurderingen til grunn, og finner at vilkåret om at uttaket ikke må true bestandens overlevelse er oppfylt for kvoten som er vedtatt av rovviltnemnda for region 8, jf. nml. § 18 andre ledd.

Vilkåret om at formålet ikke kan nås på en annen tilfredsstillende måte

Det er i tillegg et vilkår at formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte, jf. nml. § 18 andre ledd. I vurderingen av vilkåret vil prinsippet om geografisk differensiert forvaltning veie tungt. Av rovviltforliket 2011 (Stortingets vedtak 687 i behandlingen av dokument 8:163 S (2010-2011)) framgår det at soneinndelingen må forvaltes tydelig. Dette innebærer at

beitenæring skal tilpasses rovvilt i de områder der rovvilt har prioritet, mens det i prioriterte beiteområder skal være lav terskel for å tillate uttak av rovdyr som gjør skade på beitedyr.

Rovviltpolitikken er bygget opp om prinsippet om geografisk differensiert forvaltning, og Stortinget har vedtatt at soneinndelingen skal forvaltes tydelig. Dette setter klare grenser for hvor store ressurser som skal settes inn og i hvor stor grad tilpassing av beitenæring skal avkrefes av beitenæringene utenfor ulvesonen. Innenfor ulvesonen og området prioritert til andre rovviltarter stilles større krav om tilpassing av beitenæringene til en fast forekomst av rovvilt.

Tiltak som innebærer tilpassing av beitenæringene, som inngjerding av beitedyr, grunnet forekomst av ulv i de aktuelle områdene som omhandles i dette vedtaket, er noe departementet på denne bakgrunn ikke finner å være en annen tilfredsstillende løsning.

Andre tiltak rettet mot ulvene kan i særskilte tilfeller være et alternativ. Dette gjelder først og fremst tilfeller der det påvises genetisk verdifulle ulver utenfor ulvesonen. Radiomerking for nærmere å følge slike ulvers bevegelser og eventuelt senere flytting er aktuelle alternative tiltak som vurderes fortløpende. Både radiomerking og flytting av ulver er imidlertid ressurskrevende tiltak som vurderes lite egnet for alle ulver som beveger seg utenfor ulvesonen.

Klima- og miljødepartementet viser til skadehistorikken i regionene, og sannsynligheten for at akutte skadesituasjoner kan oppstå også i inneværende fellingsperiode. Departementet mener det ut fra føringene i rovviltpolitikken ikke foreligger andre tilfredsstillende løsninger enn å vedta en kvote for betinget skadefelling.

Det er imidlertid viktig å presisere at den konkrete vurderingen av andre tilfredsstillende løsninger, slik som eksempelvis flytting av beitedyr, bruk av rovdyravvisende gjerder og tidlig nedsanking, skal gjøres av statsforvalteren i tilknytning til den enkelte sak der tillatelse til skadefelling eventuelt blir vurdert. Dette følger av rovviltforskriften § 9, og slike vurderinger kan variere fra sak til sak avhengig av blant annet områdets beliggenhet, betydningen som beiteområde, tid på året m.m. Departementet presiserer videre at statsforvalteren i den forbindelse skal vurdere om det er fare for å felle genetisk viktige individer.

Øvrige anførsler

I tillegg til anførsler som gjelder naturmangfoldloven mener NOAH – for dyrs rettigheter at vedtaket strider med Grunnlovens § 112 og artikkel 2, 6 og 9 i Bernkonvensjonen. ARV – Aktivt rovdyrvern mener at lisenskvotene burde trekkes tilbake når det blir gitt kvote for betinget skadefelling.

Om Bernkonvensjonen artikkel 2, 6, og 9

Artikkel 6 i Bernkonvensjonen fastsetter et forbud mot «all forms of deliberate capture and keeping and deliberate killing». Fra dette forbudet kan det gjøres unntak etter artikkel 9 nr. 1. Departementet viser til beskrivelsen over om at nml. § 18 er utformet med sikte på å

gjennomføre Bernkonvensjonen artikkel 9 nr. 1, jf. lovens forarbeider (Ot.prp. nr. 52 (2008-2009)).

Bernkonvensjonen artikkel 2 oppstiller visse forpliktelser til å treffe nødvendige tiltak for å opprettholde ("maintain") eller tilpasse ("adapt") bestandene av vill flora og fauna til et nivå som blant annet skal svare til økologiske, vitenskapelige og kulturelle krav. Høyesterett har lagt til grunn at Norge er folkerettslig bundet til å sikre ulvens overlevelse i norsk natur, med henvisning til konvensjonens artikkel 2 jf. HR-2021-662-A avsnitt 67-69.

I HR-2021-662-A avsnitt 71, fant Høyesterett det klart at Norge ikke bryter forpliktelsen «så lenge den norske delbestanden er så stor at dette bestandsmålet nås». Departementet viser til Miljødirektoratets faglige vurdering, der det fremgår at de vedtatte kvotene for betinget skadefelling av ulv mest sannsynlig ikke vil være til hinder for å kunne nå det nasjonale bestandsmålet for ulv i Norge etter neste yngling. Departementet finner på denne bakgrunn at vedtaket ikke er strid med Bernkonvensjonens artikkel 2.

Om Grunnloven § 112

Av dom i Høyesterett (HR-2021-662-A), som gjaldt tre vedtak om felling av ulv, står følgende vurdering om Grunnloven § 112:

«Grunnloven § 112 verner miljøet og gir rett til «en natur der produksjonsevne og mangfold bevares». Jeg kan ikke se at naturmangfoldloven § 18 er i strid med Grunnloven § 112, noe partene heller ikke har anført. Slik naturmangfoldloven og rovviltforskriften er utformet, kan jeg heller ikke se at § 112 får nevneverdig betydning som tolkningsfaktor i saken her.»

Departementet har i denne saken kommet til at vilkårene i nml. § 18 er oppfylt, og kan på denne bakgrunn ikke se at vedtaket er i strid med Grunnloven § 112.

Om forholdet til lisenskvotene

Aktivt Rovdyrvern viser til at skadefelling og annen avgang belastes skadefellingskvoten, og anmoder derfor om at lisensjaktkvoten trekkes tilbake slik at en kun opererer med skadefelling. Departementet viser til at i områdene utenfor ulvesonen varer fellingsperioden fra 1. desember til og med 31. mai, jf. rovviltforskriften § 10 femte ledd bokstav e, og at det dermed er delvis overlapp i tidsrom mellom kvoter for lisensfelling og Miljødirektoratets kvote for betinget skadefelling av ulv i hele landet, som gjelder mellom 30. april 2024 til og med 31. mai 2024. Departementet anser likevel ikke at dette medfører et behov for å oppheve kvotene for lisensfelling av ulv, og viser blant annet til at formålet med de to fellingsformene er ulikt. Departementet viser videre til Miljødirektoratets vedtak, hvor det er lagt følgende føring: *«All felling på lisensfelling og skadefelling, samt annen menneskeskapt avgang av ulv etter dato for dette vedtaket skal belastes kvoten.»*

Samlet vurdering

Departementet viser til Miljødirektoratets vurdering i vedtaket av 30. april 2024, der de vurderer at den vedtatte kvoten ikke vil true den Skandinaviske ulvebestandens overlevelse,

og at et uttak som vedtatt heller ikke vil være til hinder for å nå det nasjonale bestandsmålet for ulv. Departementet er enig i disse vurderingene, og opprettholder Miljødirektoratets vedtak.

Konklusjon

Klima- og miljødepartementet opprettholder Miljødirektoratet sitt vedtak om kvote for betinget skadefelling av ulv i perioden 30. april 2024 til og med 31. mai 2024 på inntil 8 dyr for hele landet, unntatt ulvesonen.

Den vedtatte kvoten vil ikke true bestandens overlevelse og er ikke til hinder for å nå det nasjonale bestandsmålet neste år. Departementet viser til at det årlig oppstår skadesituasjoner på sau og tamrein forårsaket av ulv, og mener det ut fra føringene i rovviltpolitikken ikke foreligger andre tilfredsstillende løsninger enn å vedta kvote for betinget skadefelling. Departementet viser til at konkrete vurderinger av vilkårene for skadefelling skal gjøres av Statsforvalteren i hver enkelt situasjon som måtte oppstå og før vedtak om å gi skadefellingstillatelse fattes. Det må også vurderes hvorvidt det er fare for at genetisk viktig streifulv rammes.

Klagene er ikke tatt til følge.

Med hilsen

Torbjørn Lange (e.f.)
avdelingsdirektør

Emilie Sørmo Svendsen
førstekonsulent

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi

Miljødirektoratet
Rovviltnemnda i region 1
Rovviltnemnda i region 2
Rovviltnemnda i region 3
Rovviltnemnda i region 4
Rovviltnemnda i region 5
Rovviltnemnda i region 6
Rovviltnemnda i region 7
Rovviltnemnda i region 8
Statsforvalteren i Agder

Statsforvalteren i Innlandet
Statsforvalteren i Møre og Romsdal
Statsforvalteren i Nordland
Statsforvalteren i Oslo og Viken
Statsforvalteren i Rogaland
Statsforvalteren i Troms og Finnmark
Statsforvalteren i Trøndelag
Statsforvalteren i Vestfold og Telemark
Statsforvalteren i Vestland

KOPPI

Adressliste

Aktivt Rovdyrvern
NOAH - for dyrs
rettigheter

KOPPI

NOAH - for dyrs rettigheter

Deres ref

Vår ref

Dato

24/2242-

1. juli 2024

Avgjørelse av klage på vedtak om kvote for betinget skadefelling av jerv i region 7

Klima- og miljødepartementet viser til klage fra NOAH – for dyrs rettigheter 27. mai 2024 over rovviltnemnda i region 7 sitt vedtak 7. mai 2024 om kvote for betinget skadefelling av jerv i region 7 2024-2025.

Klima- og miljødepartementet opprettholder rovviltnemndas vedtak om kvote på 5 dyr for betinget skadefelling av jerv.

I avgjørelsen har vi lagt vekt på historikk og potensial for skade fra jerv i region 7. Departementet finner at det foreligger et potensial for skader som oppfyller vilkåret i naturmangfoldloven § 18 første ledd bokstav b, og at det er behov for en kvote for betinget skadefelling dersom akutte skadesituasjoner skulle oppstå. Vi finner samtidig at den vedtatte kvoten ikke truer bestandens overlevelse, og at det ikke er andre tilfredsstillende løsninger enn å åpne for en kvote for betinget skadefelling. Departementet presiserer at de mer konkrete vurderingene av vilkårene for skadefelling, herunder vurderingene av skadepotensial og om det er andre tilfredsstillende løsninger, skal gjøres av statsforvalteren i den enkelte sak der skadefelling blir vurdert.

Klagen er ikke tatt til følge.

Saksgang

Rovviltnemnda i forvaltningsregion 7 vedtok 7. mai 2024 en kvote for betinget skadefelling av jerv i region 7 for perioden 1. juni 2024 – 15. februar 2025. Vedtaket ble påklaget av NOAH –

for dyrs rettigheter 27. mai 2024. Rovviltnemnda behandlet klagen 3. juni 2024 og opprettholdt sitt vedtak. Saken ble oversendt Klima- og miljødepartementet samme dag for endelig avgjørelse. Miljødirektoratet ga sin faglige tilråding for kvoter for betinget skadefelling av jerv i hele landet 19. juni 2024.

Klagers anførsler

NOAH – for dyrs rettigheter har oppsummert anført at:

«... vedtaket utgjør uforsvarlig forvaltning av jerv, og strider med nasjonal og internasjonal lov – §§ 5, 8, 9 og 18 andre ledd i nml., Grunnlovens § 112 og artikkel 2 og 9 i Bernkonvensjonen. I tillegg strider vedtaket med mål 4 i den nye naturavtalen (Kunming-Montreal rammeverket) som ble vedtatt i desember 2022.

NOAH ber om at vår klage tas til følge og at det ikke tillates betinget skadefelling av fem jerver i region 7 Nordland i perioden 01.06.2024 til og med 15.02.2025. Vi ber om at vedtaket erklæres ugyldig på grunn av at vilkårene for å tillate skadefelling ikke er oppfylt.»

Departementet viser ellers til klagen i sin helhet.

Rovviltnemndas vurdering

Rovviltnemndas vedtak av 7. mai 2024 er tilgjengelig på Miljøvedtaksregisterets sider: [Vedtak om kvote for betinget skadefelling av jerv i region 7 - Nordland 2024/2025 \(miljovedtak.no\)](https://miljovedtak.no).

Ved behandling av klagene vedtok rovviltnemnda følgende:

«Rovviltnemnda i region 7 – Nordland opprettholder vedtak i sak 18/2024 av 7. mai 2024. Klagen fra NOAH – for dyrs rettigheter oversendes derfor til Klima- og miljødepartementet for endelig avgjørelse, jf. forvaltningsloven § 33.»

Departementet viser også til nemndas oversendelse av saken i brev av 3. juni 2024. Klager har mottatt kopi av nemndas brev.

Miljødirektoratets faglige tilråding

Miljødirektoratet har redegjort for bestandssituasjonen og bestandsutviklingen for jerv i Skandinavia, nasjonalt og for de ulike forvaltningsregionene. Blant annet viser gjennomgangen at det i Sverige og Norge i 2023 ble påvist 155 valpekull av jerv, hvorav 91 i Sverige og 64 i Norge. Den Skandinaviske jervebestanden ble estimert til 865 jerv som er ett år eller eldre. Den norske delen av bestanden teller 353 individer og er om lag på samme nivå som i fjor. Estimater for Sverige er på 512 individer, unntatt Nordbottens län ettersom det ikke ble gjort hiinventeringer der i 2023. DNA-analyser av innsamlede prøver på vinteren viser at den felles svensk-norske bestanden mest sannsynlig besto av i overkant av 1000 dyr i 2023 med en overvekt av bestanden registrert i Sverige.

Antall ynglinger av jerv nasjonalt var 60 i 2021, 45 i 2022, og 64 i 2023. Det nasjonale målet er 39 årlige ynglinger. I region 7 er det nasjonalt fastsatte regionale bestandsmålet 10 årlige ynglinger. I 2021 ble det registrert 8 ynglinger, i 2022 var antallet ynglinger 11, i 2023 var antall ynglinger påvist 11. Snittet for disse tre årene for region 7 er 10 årlige ynglinger av jerv. De foreløpige dataene for jerv i Norge viser at det per 14. juni er påvist 45 registrerte jerveynglinger i 2024. Tallene fra inneværende år antyder at rovviltregion 3, 5 og 6 er over de regionale bestandsmålene og at region 7 og 8 kanskje er under det fastsatt måltall for sesongen 2024, men det gjenstår enda noe kartleggingsarbeid og kvalitetssikring av data så måltallene for de to nordlige regionene kan bli nådd før endelig rapport foreligger. Det ble i løpet av vinteren avlivet i alt 37 jerv ved ekstraordinære uttak av Statens Naturoppsyn. Endelige data vil foreligge i oktober 2024.

Direktoratet viser til at vi har omfattende kunnskap om den samlede belastningen jervebestanden blir utsatt for. Utover enkelte påkjørsler og predasjon, skjer avgangen av jerv i hovedsak gjennom lisensfelling og skadefelling, slik at miljøforvaltningen har god oversikt over den samlede belastningen. Kjent avgang av jerv i perioden 1. april 2023 – 31. mars 2024 var 100 jerv i Norge, og 21 jerv i Sverige, som henholdsvis utgjør en økning på 11 dyr og en nedgang på 15 dyr, målt mot samme periode forrige sesong.

Miljødirektoratet har også redegjort for skadesituasjonen og erstatninger for tap av sau og tamrein til jerv. Det er vist til at det for beitesesongen 2023 nasjonalt ble utbetalt erstatning for 6 612 sau og lam tapt til jerv. Dette utgjorde om lag 41 prosent av den samlede rovvilterstatningen for sau. For tamrein ble det for sesongen 2022/2023 utbetalt erstatning for tap av 6 429 tamrein tapt til jerv. Det utgjorde om lag 31 prosent av den samlede rovvilterstatningen for tamrein.

Miljødirektoratet vurderer at et samlet uttak av dyr tilsvarende nemndenes vedtak ikke vil kunne true bestandens overlevelse. Direktoratet vurderer også at den totale kvoten som er satt for regionene mest sannsynlig ikke vil føre til at vi kommer under det nasjonale bestandsmålet etter neste yngling. Videre vurderer direktoratet det som sannsynlig at det regionale bestandsmålet vil kunne oppnås, selv om de vedtatte kvotene for betinget skadefelling på jerv som nemndene har vedtatt i den enkelte region skulle bli effektivert.

Departementet viser ellers til den faglige tilrådingen og det faglige kunnskapsgrunnlaget i sin helhet.

Klima- og miljødepartementets vurdering

Rettslige utgangspunkter

Saken er behandlet etter naturmangfoldloven (nml.) § 18 og rovviltforskriften §§ 3, 4, 7 og 8. Videre har departementet, i henhold til nml. § 7, lagt prinsippene i nml. §§ 8 til 10 og 12 til grunn som retningslinjer. Det samme gjelder nml. § 14 om andre viktige samfunnsinteresser. Prinsippet i nml. § 11 om at tiltakshaver bærer kostnadene ved miljøforringelse, anses ikke

relevant i denne saken. Også forvaltningsmålet for arter i nml. § 5 er trukket inn skjønnsvurderingen.

På rovviltfeltet må forvaltningsmålet etter nml. § 5 sees i sammenheng med de vedtatte bestandsmålene som Stortinget har fastsatt for de fire store rovdyrartene, og skal forstås slik at det ikke er til hinder for en geografisk differensiert rovviltforvaltning, jf. Ot.prp. nr. 52 (2008-2009) s. 376. Nml. § 5 og prinsippet om en geografisk differensiert rovviltforvaltning er konkretisert i rovviltforskriften §§ 3 og 4 og de regionale forvaltningsplanene for rovvilt. De nasjonale bestandsmålene er fordelt på de åtte forvaltningsregionene for rovvilt, jf. rovviltforskriften § 4. For region 7 er det fastsatt mål om 10 årlige ynglinger av jerv.

Avgjørelsen bygger på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon og effekten av påvirkninger. Departementet har også lagt vekt på kunnskap som er basert på generasjoners erfaringer gjennom bruk av og samspill med naturen, herunder samisk bruk. Departementet anser at kunnskapsgrunnlaget oppfyller kravene i nml. § 8. Departementet vurderer at det foreligger tilstrekkelig kunnskap om hvilke virkninger avgjørelsen kan ha for naturmiljøet. Førre-var-prinsippet i nml. § 9 får derfor mindre betydning.

Etter nml. § 10 skal en påvirkning av et økosystem vurderes ut fra den samlede belastningen som økosystemet er eller vil bli utsatt for. Sett i sammenheng med førre-var-prinsippet i § 9, innebærer prinsippet om samlet belastning også at en beslutning skal vurderes i lys av muligheten for flere påvirkninger på samme art senere, eller for andre fremtidige påvirkninger som sammen med denne påvirkningen kan gi en uønsket virkning på naturmangfoldet, jf. Ot.prp.nr.52 (2008-2009) s. 382.

Når det gjelder effekten av påvirkninger på rovvilt, foreligger det årlige rapporter om bestandsstatus og annen vitenskapelig kunnskap som gir betydelig kunnskap om den samlede belastningen rovviltartene utsettes for. For jerv er det kjent at infanticid kan forekomme, det vil si at hannjerver dreper jervunger som ikke er deres eget avkom. I tillegg er det kjent at det forekommer enkelte tilfeller av ulovlig jakt. Avgangen av jerv skjer likevel i hovedsak gjennom lisensfelling og skadefelling, og miljøforvaltningen har derfor god oversikt over de negative påvirkningsfaktorene på jervebestanden, og tar hensyn til dette i sine vurderinger av om uttak skal tillates. At bestanden registreres årlig på individnivå ved bruk av DNA-analyser gir også god oversikt over endringer mellom år.

Departementet skal ta stilling til om det skal gis en kvote for betinget skadefelling av jerv som vedtatt av rovviltnemnda, for å forhindre at jerv gjør skade på husdyr eller tamrein, jf. rovviltforskriften § 8. Skadefelling kan tillates for å avverge skade på blant annet husdyr eller tamrein, jf. rovviltforskriften § 2 bokstav a og nml. § 18 første ledd bokstav b. Nml. § 18 andre ledd stiller som vilkår at vedtak bare kan treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse og formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte.

Vedtaksmyndighet

Etter rovviltforskriften § 7 har rovviltnemnda myndighet til å fatte vedtak om kvote for blant annet skadefelling "når bestanden av den enkelte art ligger over de nasjonalt fastsatte bestandsmålene for regionen". For jerv skal nemndas myndighet baseres på gjennomsnittet av dokumenterte data om ynglinger de tre siste årene fra Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt. De tre siste årene har det blitt registrert henholdsvis 11 (2023), 11 (2022) og 8 (2021) ynglinger av jerv i regionen, noe som gir et gjennomsnitt for region 7 på 10 ynglinger av jerv. Det følger av dette at rovviltnemnda i forvaltningsregion 7 har myndighet til å fatte vedtak om kvote for betinget skadefelling av jerv for 2024.

Vilkåret om at uttaket skjer for å avverge skade

Etter nml. § 18 første ledd bokstav b kan uttak av jerv tillates for å «avverge skade» på blant annet husdyr og tamrein. Nml. § 18 er utformet med sikte på å gjennomføre Bernkonvensjonen artikkel 9 nr. 1, jf. lovens forarbeider (Ot.prp. nr. 52 (2008-2009)). I begrepet «avverge» ligger at fellingen kan skje som et forebyggende tiltak, jf. HR-2021-662-A. I lys av Bernkonvensjonen må det stilles visse minstekrav til skadenes alvorlighet og omfang, jf. HR-2021-662-A, som gjaldt tre vedtak fra Klima- og miljødepartementet om felling av ulv.

Skadehistorikken viser at det skjer årlige tap av sau og tamrein til jerv i region 7. De siste erstatningsoppgjørene viser at det i 2023 ble utbetalt erstatning for 1093 sau/lam tapt til jerv og 1125 tamrein i reindriftsåret 2022-2023 i region 7. Erstatning for jerveskader på sau/lam og tamrein utgjør henholdsvis 38 og 36 prosent av den samlede rovvilterstatningen i region 7. I 2024 er det så langt (pr. 21 juni) ikke påvist tap av sau til jerv i region 7, men det er påvist 28 tamrein tapt til jerv i regionen.

Departementet legger til grunn at det er stor sannsynlighet for at det også vil oppstå skader av et visst omfang og en viss alvorlighetsgrad på sau og tamrein i inneværende fellingsperiode i region 7, og finner at vilkåret i nml. § 18 første ledd bokstav b om å avverge skade er oppfylt for å åpne for en kvote for betinget skadefelling av jerv. Departementet viser videre til at dette vilkåret vil bli vurdert av statsforvalteren i de enkelte situasjonene der skadefelling blir vurdert.

Vilkåret om at uttaket ikke må true bestandens overlevelse

Det følger av nml. § 18 andre ledd at vedtak etter bestemmelsens første ledd bokstav a til f bare kan treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse. Vilkåret må vurderes konkret i den enkelte sak, og terskelen kan tenkes å variere avhengig av blant annet fellingsgrunnlaget og kunnskapsgrunnlaget, jf. HR-2021-662-A. Eventuell usikkerhet om den fremtidige utviklingen av en bestand har betydning i vurderingen, og det ligger en viss margin i begrepet «truer» bestandens overlevelse, jf. HR-2021-662-A.

Departementet viser til Miljødirektoratets redegjørelse for bestandssituasjonen nasjonalt og i region 7 i den faglige tilrådingen for jerv. Miljødirektoratets vurdering er at et samlet uttak av

dyr tilsvarende nemndenes totale kvoter for betinget skadefelling av jerv ikke vil true bestandens overlevelse. Departementet legger direktoratets vurderinger til grunn, og finner at vilkåret om at uttaket ikke må true bestandens overlevelse er oppfylt for kvoten som er vedtatt av rovviltnemnda i region 7, jf. nml. § 18 andre ledd.

Vilkåret om at formålet ikke kan nås på en annen tilfredsstillende måte

Det er i tillegg et vilkår at formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte, jf. nml. § 18 andre ledd. I vurderingen av vilkåret vil prinsippet om geografisk differensiert forvaltning veie tungt. Av rovviltforliket 2011 (Stortingets vedtak 687 i behandlingen av dokument 8:163 S (2010-2011)) framgår det at soneinndelingen må forvaltes tydelig. Dette innebærer at beitenæring skal tilpasses rovvilt i de områder der rovvilt har prioritet, mens det i prioriterte beiteområder skal være lav terskel for å tillate uttak av rovdyr som gjør skade på beitedyr.

Departementet understreker at det fortsatt skal arbeides aktivt med effektive forebyggende tiltak, som tidlig nedsanking av sau/lam, i områder rovviltnemndene har prioritert for yngling av jerv. Forebyggende tiltak skal være det primære tiltaket for å avverge skader i slike områder. Samtidig ser departementet at det er vanskeligere å gjennomføre like effektive tiltak som skiller beitedyr og jerv i tid og rom når det kommer til tamrein.

Klima- og miljødepartementet viser til skadehistorikken i regionen, og til sannsynligheten for at akutte skadesituasjoner kan oppstå også i inneværende fellingsperiode. Departementet finner at det for å nå formålet om å avverge skade, ut fra føringene i rovviltpolitikken, ikke finnes annen tilfredsstillende løsninger enn å åpne for en kvote for betinget skadefelling av jerv i region 7. Det er imidlertid viktig å presisere at den konkrete vurderingen av andre tilfredsstillende løsninger, slik som eksempelvis flytting av beitedyr, bruk av rovdyravvisende gjerder og tidlig nedsanking, skal gjøres av statsforvalteren i tilknytning til den enkelte sak der tillatelse til skadefelling eventuelt blir vurdert. Dette følger av rovviltforskriften § 9, og slike vurderinger kan variere fra sak til sak avhengig av blant annet områdets beliggenhet, betydningen som beiteområde, tid på året m.m.

Departementet mener det ut fra føringene i rovviltpolitikken ikke foreligger andre tilfredsstillende løsninger enn å vedta kvote for betinget skadefelling av jerv i region 7, jf. nml. § 18 andre ledd.

Om krav til begrunnelse

Den vedtatte kvoten på 5 jerv avviker fra sekretariatets innstilling på 4 jerv. Nemnda har ikke begrunnet endringen.

Departementet viser til at forvaltningsorganers enkeltvedtak skal begrunnes, jf. forvaltningsloven § 24 første ledd. Dette må for rovviltnemnda sees i sammenheng med at det ved vurdering av kvote for betinget skadefelling, skal gjøres en samlet vurdering av bestandens status og forventede utvikling og sannsynliggjøre at bestanden etter neste yngling fortsatt vil oppfylle det nasjonalt fastsatte bestandsmålet for regionen, jf. rovviltforskriften § 8 jf. § 7 andre ledd.

Selv om begrunnelsen som utgangspunkt bør utarbeides konkret i og med vedtaket, har det blitt akseptert som tilstrekkelig dekkende å vise til saksfremlegget i møteprotokollen. Ettersom vedtaket i denne saken ikke tilsvarer det som redegjøres for i begrunnelsen, kan det stilles spørsmål ved om begrunnelsesplikten er oppfylt.

Departementet vurderer at dette ikke utgjør et brudd på begrunnelsesplikten i forvaltningsloven § 24 første ledd. Dette fordi det i saksfremlegget fremkommer klart at det også er grunnlag for å sette kvoten høyere enn det som var foreslått. Begrunnelsen dekker i så måte også det endelige vedtaket. I tillegg er den faglige tilrådingen fra Miljødirektoratet basert på rovviltnemndas vedtak om 5 jerv, hvilket medfører at et eventuelt brudd uansett må være reparert ved departementets vedtak.

Etter departementets syn er det likevel uheldig at disse vurderingene ikke følger av rovviltnemndas egen begrunnelse i vedtaket fra 7. mai 2024. Departementet viser til at rovviltnemnda, ved vurdering av kvote for betinget skadefelling, skal gjøre en samlet vurdering av bestandens status og forventede utvikling og sannsynliggjøre at bestanden etter neste yngling fortsatt vil oppfylle det nasjonalt fastsatte bestandsmålet for regionen, jf. rovviltforskriften § 8 jf. § 7 andre ledd. I de tilfellene et vedtak fra rovviltnemnda avviker fra sekretariatets innstilling, er det derfor sentralt at endringene begrunnes tilstrekkelig. Departementet ber nemnda følge opp dette i senere vedtak dersom nemnda ønsker å fatte et vedtak som avviker fra det sekretariatet har foreslått.

Øvrige anførsler

I tillegg til anførsler om naturmangfoldloven mener NOAH vedtaket strider med Grunnlovens § 112 og artikkel 2 og 9 i Bernkonvensjonen.

Om Bernkonvensjonen artikkel 2 og 9

Når det gjelder Bernkonvensjonens bestemmelser, viser departementet til beskrivelsen over om at nml. § 18 er utformet med sikte på å gjennomføre Bernkonvensjonen artikkel 9 nr. 1, jf. lovens forarbeider (Ot.prp. nr. 52 (2008-2009)). Bernkonvensjonen artikkel 2 oppstiller visse forpliktelser til å treffe nødvendige tiltak for å opprettholde ("maintain") eller tilpasse ("adapt") bestandene av vill flora og fauna til et nivå som blant annet skal svare til økologiske, vitenskapelige og kulturelle krav. Høyesterett har lagt til grunn at Norge er folkerettslig bundet til å sikre ulvens overlevelse i norsk natur, med henvisning til konvensjonens artikkel 2 jf. HR-2021-662-A avsnitt 67-69. Tilsvarende forpliktelse gjelder for jerv. I HR-2021-662-A avsnitt 71, fant Høyesterett det klart at Norge ikke bryter forpliktelsen «så lenge den norske delbestanden er så stor at dette bestandsmålet nås». Departementet finner på denne bakgrunn at vedtaket ikke er strid med Bernkonvensjonens artikkel 2.

Om føre-var-prinsippet

NOAH – for dyrs rettigheter mener føre-var-prinsippet bør komme til anvendelse i saken fordi det foreligger risiko for alvorlig og irreversibel skade på naturmangfoldet, og fordi vedtaket ikke viser til noen tidsramme for å bringe jerv ut av statusen som sterkt truet. Departementet

viser i denne forbindelse til Miljødirektoratets vurderinger om at vedtaket ikke vil true jervebestandens overlevelse. Til jervens status på Norsk rødliste for arter vil departementet vise til at dette er en direkte konsekvens av det nasjonale bestandsmålet Stortinget har vedtatt og føringene i rovviltpolitikken om at rovviltbestandene skal forvaltes så nær bestandsmålene som mulig.

Om Grunnloven § 112

Av dom i Høyesterett (HR-2021-662-A), som gjaldt tre vedtak om felling av ulv, står følgende vurdering om Grunnloven § 112: «Grunnloven § 112 verner miljøet og gir rett til «en natur der produksjonsevne og mangfold bevares». Jeg kan ikke se at naturmangfoldloven § 18 er i strid med Grunnloven § 112, noe partene heller ikke har anført. Slik naturmangfoldloven og rovviltforskriften er utformet, kan jeg heller ikke se at § 112 får nevneverdig betydning som tolkningsfaktor i saken her.» Departementet har i denne saken kommet til at vilkårene i nml. § 18 er oppfylt, og kan på denne bakgrunn ikke se at vedtaket er i strid med Grunnloven § 112.

Om den genetiske levedyktigheten til jervebestanden

NOAH har anført at det er store genetiske utfordringer med jervebestanden, og at dette medfører at det ikke bør tillates kontinuerlige skadefellinger. Til dette viser departementet til Miljødirektoratets faglige tilråding der det framgår at den norske jervebestanden er delt inn i ulike genetiske delpopulasjoner, og at det er den sørvestnorske delbestanden som beskrives som liten og relativt isolert. For Nordland, eller øvrige områder i Norge, er det ikke beskrevet noen utfordringer med den genetiske levedyktigheten til jervebestanden.

Samlet vurdering

Departementet har over redegjort for den faktiske situasjonen og vurdert de rettslige vilkårene, og har kommet til at vilkårene for å åpne for en kvote for betinget skadefelling av jerv i region 7 er oppfylt. Det gjenstående spørsmålet er dermed om det etter en skjønnsmessig vurdering burde gis slik kvote.

I kommentarene til rovviltforskriften § 7 andre ledd står det at rovviltnemnda ved vurdering av kvote for betinget skadefelling skal gjøre en samlet vurdering av bestandens status og forventede utvikling og sannsynliggjøre at bestanden etter neste yngling fortsatt vil oppfylle det nasjonalt fastsatte bestandsmålet for regionen. Region 7 har et regionalt bestandsmål på 10 årlige ynglinger.

Departementet viser til Miljødirektoratets faglige vurdering om at et samlet uttak av dyr tilsvarende total kvote på 47 jerv for betinget skadefelling på landsbasis ikke vil kunne true bestandens overlevelse, og at uttaket mest sannsynlig ikke vil medføre at bestanden av jerv i Norge kommer under det nasjonale bestandsmålet ved neste yngling. Miljødirektoratet vurderer det også som sannsynlig at Stortingets bestandsmål for jerv i de enkelte regionene vil kunne oppnås. Departementet er enig i disse vurderingene. Videre vurderer departementet at det i enkelte tilfeller med potensial for stor skade ikke finnes andre

tilfredsstillende forebyggende tiltak enn skadefelling, og at det derfor er nødvendig å opprette en kvote for betinget skadefelling på jerv.

Til NOAHs anførsel om at kvotene er uforholdsmessig høye, gitt at omfanget av tap av sau til jerv har gått ned over tid, viser departementet viser til Miljødirektoratets faglige tilrådning, som viser at det stadig er et betydelig skadepotensial for jerveskader på sau. Direktoratet anser det videre som svært lite sannsynlig at kvoten effektueres fullt ut, gitt statistikken over kjent avgang på skadefelling de siste ti årene. Departementet er enig i Miljødirektoratets vurderinger, og vurderer at det er grunnlag for en kvote for betinget skadefelling på 5 jerv i region 7. Vi understreker at den nærmere vurderingen av om det finnes andre tilfredsstillende løsninger enn skadefelling i det enkelte tilfelle, gjøres av statsforvalteren ved vedtak om skadefelling. Departementet opprettholder på denne bakgrunn nemndas vedtak.

Departementets konklusjon

Klima- og miljødepartementet opprettholder rovviltnemndas vedtak om kvote på 5 dyr for betinget skadefelling av jerv.

I avgjørelsen har vi lagt vekt på historikk og potensial for skade fra jerv i region 7. Departementet finner at det foreligger et potensial for skader som oppfyller vilkåret i naturmangfoldloven § 18 første ledd bokstav b, og at det er behov for en kvote for betinget skadefelling dersom akutte skadesituasjoner skulle oppstå. Vi finner samtidig at den vedtatte kvoten ikke truer bestandens overlevelse, og at det ikke er andre tilfredsstillende løsninger enn å åpne for en kvote for betinget skadefelling. Departementet presiserer at de mer konkrete vurderingene av vilkårene for skadefelling, herunder vurderingene av skadepotensial og om det er andre tilfredsstillende løsninger, skal gjøres av statsforvalteren i den enkelte sak der skadefelling blir vurdert.

Klagen er ikke tatt til følge.

Med hilsen

Torbjørn Lange (e.f.)
avdelingsdirektør

Kristin Sønnesyn Berg
førstekonsulent

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Ifølge liste

Deres ref

Vår ref

Dato

23/4469-

03. juli 2024

Avgjørelse av klage på vedtak om kvote for betinget skadefelling av ulv våren 2023 - hele landet

Klima- og miljødepartementet viser til klage fra Aktivt Rovdyrvern av 2. mai 2023 og fra NOAH – for dyrs rettigheter av 5. mai 2023 på Miljødirektoratets vedtak 02. mai 2023 om kvote for betinget skadefelling av ulv våren 2023 for hele landet, utenfor ulvesonen. Departementet beklager lang saksbehandlingstid.

Klima- og miljødepartementet opprettholder Miljødirektoratet sitt vedtak om kvote for betinget skadefelling av ulv i perioden 3. mai 2023 til og med 31. mai 2023 på inntil 6 dyr i hele landet, unntatt ulvesonen.

I avgjørelsen har vi lagt vekt på historikk og potensial for skade fra ulv utenfor ulvesonen. Departementet finner at det foreligger et potensial for skader som oppfyller vilkåret i naturmangfoldloven § 18 første ledd bokstav b, og at det er behov for en kvote for betinget skadefelling dersom akutte skadesituasjoner skulle oppstå. Vi finner samtidig at den vedtatte kvoten ikke truer bestandens overlevelse, og at det ikke er andre tilfredsstillende løsninger enn å åpne for en kvote for betinget skadefelling. Departementet viser til at konkrete vurderinger av vilkårene for skadefelling skal gjøres av statsforvalteren i hver enkelt situasjon som måtte oppstå og før vedtak om å gi skadefellingstillatelse fattes. Det må også vurderes hvorvidt det er fare for at genetisk viktig streifulv rammes.

Klagene er ikke tatt til følge.

Saksgang

Miljødirektoratet vedtok 2. mai 2023 å gi statsforvalterne myndighet til å iverksette skadefellingstillatelse på inntil 6 ulver for perioden 3. mai 2023 til og med 31. mai 2023. Samme dag, 2. mai 2023, påklaget Aktivt Rovdyrvern vedtaket. NOAH – for dyrs rettigheter, påklaget det samme vedtaket 5. mai 2023. Miljødirektoratet behandlet sakene og opprettholdt sitt vedtak. Samme dag, 5. juli 2023, ble klagen oversendt til Klima- og miljødepartementet for endelig klagebehandling..

Klagernes anførsler

Miljødirektoratet har i sin oversendelse av saken trukket frem følgende hovedpunkter fra klagerne:

«Aktivt Rovdyrvern viser til at ulv er kritisk truet i Norge. Det vises til en målsetning i Hurdalsplattformen om å få alle rødlistede arter ned en kategori og bes om nærmere opplysninger om hvordan det kan ha seg at dette ikke skal gjelde for ulv. Det hevdes videre at felling av inntil 6 dyr i tråd med vårt vedtak, vil true bestandens overlevelse. ARV oppfatter det som at den betingede kvoten kommer i tillegg til lisenskvoten. ARV anser vårt vedtak om kvote som et ekstraordinært, eiendommelig og oppsiktsvekkende grep fra forvaltningen. Har også med noen argumenter mot lisensfelling og en oppfordring om å øke det norske bestandsmålet for ulv, sett i lys av svensk politikk. Mener vedtaket er i strid med norsk lov og internasjonale avtaler.

NOAH – for dyrs rettigheter mener at bestandens overlevelse trues av vårt vedtak, med henvisning til at det er registrert mindre enn 100 ulver i Norge denne vinteren. De mener videre at letale virkemidler ikke må benyttes for å forhindre skader av ulv og at vedtaket ikke er tilstrekkelig skademotivert, og viser til at de registrerte og erstattede skadene av ulv i Norge er betydelig redusert de senere årene. NOAH mener videre at vilkåret om at formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte ikke er oppfylt, og at Miljødirektoratets kunnskapsgrunnlag ikke står i et rimelig forhold til sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet, gitt ulvens status som kritisk truet art i Norge. NOAH legger til grunn at vedtaket er i strid med norsk lov og internasjonale avtaler, og det blir bedt om at vedtaket omgjøres.»

Departementet viser ellers til klagen i sin helhet.

Miljødirektoratets vurdering

Miljødirektoratets vedtak av 2. mai 2023 er tilgjengelig på miljøvedtaksregisterets sider: [Kvote for betinget skadefelling av ulv - våren 2023 - hele landet \(miljovedtak.no\)](https://miljovedtak.no)

Ved behandling av klagen konkluderte Miljødirektoratet med følgende:

«Miljødirektoratet har vurdert vedtaket av 2. mai 2023 på nytt, men kan ikke se at det er kommet inn nye opplysninger som har avgjørende betydning for vår vurdering av saken. Vi finner ikke grunnlag for å endre på vedtaket og sender med dette saken til Klima- og miljødepartementet for klagebehandling.»

Departementet viser ellers til direktoratets øvrige vurderinger i oversendelsen av saken 5. juli 2023. Klagerne har mottatt kopi av direktoratets oversendelsesbrev.

Klima- og miljødepartementets vurdering

Rettslige utgangspunkter

Saken er behandlet etter naturmangfoldloven (nml.) § 18 og rovviltforskriften §§ 3, 4, og 13. Videre har departementet, i henhold til nml. § 7, lagt prinsippene i nml. §§ 8 til 10 og 12 til grunn som retningslinjer. Det samme gjelder nml. § 14 om andre viktige samfunnsinteresser. Prinsippet i nml. § 11 om at tiltakshaver bærer kostnadene ved miljøforringelse, anses ikke relevant i denne saken. Også forvaltningsmålet for arter i nml. § 5 er trukket inn i skjønnsvurderingen.

På rovviltfeltet må forvaltningsmålet etter nml. § 5 sees i sammenheng med de vedtatte bestandsmålene som Stortinget har fastsatt for de fire store rovdyrartene, og skal forstås slik at det ikke er til hinder for en geografisk differensiert rovviltforvaltning, jf. Ot.prp. nr. 52 (2008-2009) s. 376. Nml. § 5 og prinsippet om en geografisk differensiert rovviltforvaltning er konkretisert i rovviltforskriften §§ 3 og 4 og de regionale forvaltningsplanene for rovvilt. De nasjonale bestandsmålene er fordelt på de åtte forvaltningsregionene for rovvilt, jf. rovviltforskriften § 4. Bestandsmålet for ulv i region 4 og 5 samsvarer med det nasjonale målet og ligger på 4-6 ungekull, hvorav 3 helnorske. I det aktuelle vedtaket benyttet Miljødirektoratet seg av Rovdatas foreløpige statusrapport for ulv i Norge for vinteren 2022/2023. Rapporten viste at det i perioden 1. oktober 2022 til 13. mars 2023 var dokumentert tre valpekull i helnorske revirer og seks valpekull i grenserevirer. Disse tallene sammenfaller med senere statusrapport (*Bestandsovervåking av ulv vinteren 2022-2023. Bestandsstatus for store rovdyr i Skandinavia. 1-2023. s. Wabakken m.fl.*), som viser at det vinteren 2022/2023 ble registrert tre ungekull i helnorske revirer og seks ungekull i revirer på tvers av riksgrensen mellom Sverige og Norge. Ved å regne ungekull i grenserevirer med en faktor på 0,5, betyr det at det ble registrert 6 ungekull i Norge i vinter.

Avgjørelsen bygger på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon og effekten av påvirkninger. Departementet har også lagt vekt på kunnskap som er basert på generasjoners erfaringer gjennom bruk av og samspill med naturen, herunder samisk bruk. Departementet anser at kunnskapsgrunnlaget oppfyller kravene i nml. § 8. Departementet vurderer at det foreligger tilstrekkelig kunnskap om hvilke virkninger avgjørelsen kan ha for naturmiljøet. Førre-var-prinsippet i nml. § 9 får derfor mindre betydning.

Når det gjelder effekten av påvirkninger, jf. nml. § 10, foreligger det årlige rapporter om bestandsstatus og annen vitenskapelig kunnskap som gir betydelig kunnskap om den

samlede belastningen rovdyrartene utsettes for. Skadefelling utgjør en relativt liten andel av den kjente dødeligheten for ulv i Norge og har ikke blitt gjennomført i en utstrekning som kan forventes å ha en betydelig effekt på bestanden. For ulv er det samtidig kjent at uttak av individer enten det er ved lisensfelling, skadefelling eller annen avgang vil kunne gi negativ påvirkning på den genetiske variasjonen, og det vil alltid være en risiko for at sjeldne alleler (genvariasjoner) går tapt ved uttak av et enkelt dyr. Gjennom statusrapporter og annen vitenskapelig kunnskap, har forvaltningen betydelig kunnskap om den samlede belastningen ulvebestanden utsettes for. At bestanden registreres årlig på individnivå ved bruk av DNA-analyser gir også god oversikt over endringer mellom år.

Departementet skal ta stilling til om det skal gis en kvote for betinget skadefelling av ulv i hele landet, utenfor ulvesonen, som vedtatt av Miljødirektoratet. Skadefelling kan tillates for å avverge skade på blant annet tamrein eller husdyr, jf. nml. § 18 første ledd bokstav b. Nml. § 18 andre ledd stiller som vilkår at vedtak bare kan treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse og formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte.

Vurdering av vilkåret om at uttaket ikke må true bestandens overlevelse

Det følger av nml. § 18 andre ledd at vedtak etter bestemmelsens første ledd bokstav a til f bare kan treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse. Vilkåret må vurderes konkret i den enkelte sak, og terskelen kan tenkes å variere avhengig av blant annet fellingsgrunnet og kunnskapsgrunnet, jf. HR-2021-662-A. Eventuell usikkerhet om den fremtidige utviklingen av en bestand har betydning i vurderingen, og det ligger en viss margin i begrepet «truer» bestandens overlevelse, jf. HR-2021-662-A.

Miljødirektoratet vurderer i sitt vedtak at et uttak av 6 individer utenfor ulvesonen, ikke vil sette ulvebestanden overlevelse i fare. Departementet er enig i Miljødirektoratets vurdering, og finner at vilkåret om at uttaket ikke må true bestandens overlevelse er oppfylt for kvoten som er vedtatt av direktoratet, jf. nml. § 18 andre ledd.

Vurdering av vilkåret om at uttaket må avverge skade

Etter nml. § 18 første ledd bokstav b kan uttak av ulv tillates for å «avverge skade» på blant annet husdyr og tamrein. Nml. § 18 er utformet med sikte på å gjennomføre Bernkonvensjonen artikkel 9 nr. 1, jf. lovens forarbeider (Ot.prp. nr. 52 (2008-2009)). I begrepet «avverge» ligger at felling kan skje som et forebyggende tiltak, jf. HR-2021-662-A. I lys av Bernkonvensjonen må det stilles visse minstekrav til skadenes alvorlighet og omfang, jf. HR-2021-662-A, som gjaldt tre vedtak fra Klima- og miljødepartementet om felling av ulv.

Skadehistorikken viser at det er registrert beitedyr tatt av ulv i de senere årene i alle regionene, unntatt region 7 og 8. Departementet vurderer at det ikke kan utelukkes at det kan oppstå konkrete skadesituasjoner i de aktuelle områdene som oppfyller vilkårene for felling, også i inneværende fellingsperiode. Dette gjelder også for regionene som ikke har registrerte skader fra ulv på beitedyr de senere årene.

Departementet legger til grunn at det er stor sannsynlighet for at det også vil oppstå skader av et visst omfang og en viss alvorlighetsgrad på sau og tamrein i inneværende fellingsperiode i samtlige regioner, og finner at vilkåret i nml. § 18 første ledd bokstav b om å avverge skade er oppfylt for å åpne for en kvote for betinget skadefelling av ulv. Departementet viser videre til at dette vilkåret vil bli vurdert av statsforvalteren i de enkelte situasjonene der skadefelling blir vurdert.

Når det gjelder iverksetting av skadefelling ved akutte skadesituasjoner, skal hvert enkelt tilfelle vurderes av statsforvalteren etter rovviltforskriften § 9. I tråd med rovviltforskriften § 9 skal Statsforvalteren blant annet gjøre en nærmere vurdering av det enkelte områdets betydning som beitemark, skadenes omfang og utvikling, potensialet for fremtidige skader og muligheten for å gjennomføre forebyggende tiltak. Kvoten er med andre ord ikke en gitt størrelse for hvor mange ulv som vil bli felt, men et handlingsrom dersom det oppstår skadesituasjoner som blir underlagt nærmere konkrete vurderinger av statsforvalteren i hvert enkelt tilfelle. Departementet mener at vilkåret om at uttak må avverge skade i nml. § 18 første ledd bokstav b ivaretas gjennom regelverket for fastsettelse av kvote og for behandling av enkeltsøknader om skadefelling.

Vurdering av vilkåret om at formålet ikke må kunne nås på en annen tilfredsstillende måte

Det er i tillegg et vilkår at formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte, jf. nml. § 18 andre ledd. I vurderingen av vilkåret vil prinsippet om geografisk differensiert forvaltning veie tungt. Av rovviltforliket 2011 (Stortingets vedtak 687 i behandlingen av dokument 8:163 S (2010-2011)) framgår det at soneinndelingen må forvaltes tydelig. Dette innebærer at beitenæring skal tilpasses rovvilt i de områder der rovvilt har prioritet, mens det i prioriterte beiteområder skal være lav terskel for å tillate uttak av rovdyr som gjør skade på beitedyr.

Rovviltpolitikken er bygget opp om prinsippet om geografisk differensiert forvaltning, og Stortinget har vedtatt at soneinndelingen skal forvaltes tydelig. Dette setter klare grenser for hvor store ressurser som skal settes inn og i hvor stor grad tilpassing av beitenæring skal avkreves av beitenæringene utenfor ulvesonen. Innenfor ulvesonen og området prioritert til andre rovviltarter stilles større krav om tilpassing av beitenæringene til en fast forekomst av rovvilt. Tiltak som innebærer tilpassing av beitenæringene, som inngjerding av beitedyr, grunnet forekomst av ulv i de aktuelle områdene som omhandles i dette vedtaket, er noe departementet på denne bakgrunn ikke finner å være en annen tilfredsstillende løsning.

Andre tiltak rettet mot ulvene kan i særskilte tilfeller være et alternativ. Dette gjelder først og fremst tilfeller der det påvises genetisk verdifulle ulver utenfor ulvesonen. Radiomerking for nærmere å følge slike ulvers bevegelser og eventuelt senere flytting er aktuelle alternative tiltak som vurderes fortløpende. Både radiomerking og flytting av ulver er imidlertid ressurskrevende tiltak som vurderes lite egnet for alle ulver som beveger seg utenfor ulvesonen.

Klima- og miljødepartementet viser til skadehistorikken i regionene, og sannsynligheten for at akutte skadesituasjoner kan oppstå også i inneværende fellingsperiode. Departementet

mener det ut fra føringene i rovviltpolitikken ikke foreligger andre tilfredsstillende løsninger enn å vedta en kvote for betinget skadefelling.

Det er imidlertid viktig å presisere at den konkrete vurderingen av andre tilfredsstillende løsninger, slik som eksempelvis flytting av beitedyr, bruk av rovdyravvisende gjerder og tidlig nedsanking, skal gjøres av statsforvalteren i tilknytning til den enkelte sak der tillatelse til skadefelling eventuelt blir vurdert. Dette følger av rovviltforskriften § 9, og slike vurderinger kan variere fra sak til sak avhengig av blant annet området beliggenhet, betydningen som beiteområde, tid på året m.m. Departementet presiserer videre at statsforvalteren i den forbindelse skal vurdere om det er fare for å felle genetisk viktige individer.

Øvrige anførsler

Om forholdet til lisensfellingskvotene for ulv

ARV anfører at denne kvoten for skadefelling av 6 ulver for overnevnte periode vil komme «på toppen av» lisenskvoten som pågikk i samme tidsperiode, og det bemerkes også at Miljødirektoratet har delegert myndigheten til å utstede felling av ulv til statsforvalteren. Til det første viser departementet til at Miljødirektoratet i sin oversendelse av klagen uttaler at «felte dyr på skadefellingsvedtak vil [...] trekkes fra både skadefellingskvoten og eventuelle lisenskvoter som løper samtidig for området der felling skjer etter at kvotevedtak er fattet jf. rovviltforskriften § 7.».

Til det andre, følger det av rovviltforskriften § 13 at Miljødirektoratet kan fatte vedtak om kvote for betinget skadefelling av ulv. Statsforvalterne har ikke myndighet til å vedta betinget skadefellingskvoter, kun til å iverksette fellingen jf. rovviltforskriften § 9. Direktoratet fastsetter i dette vedtaket en kvote for betinget skadefelling av ulv som statsforvalteren, etter § 9, kan fatte vedtak om iverksetting av skadefelling av innenfor rammene av. Departementet viser til at dette er i tråd med rovviltforskriften § 13.

Om bestandsmål

ARV ber om «å få forvaltningens strategiplan for å utøke minimumsmålet til 170 individer, slik at det korresponderer med Sverige og kompensere for Sveriges nye lave bestandsmål.» Departementet viser til at forvaltningen av ulv skjer innenfor rammene av naturmangfoldloven, Bernkonvensjonen og bestandsmålene for ulv som er fastsatt av Stortinget. Det er derfor Stortinget, og ikke forvaltningen, som fastsetter bestandsmålet for ulv, som forvaltningen videre følger opp innenfor rammene av naturmangfoldloven og Bernkonvensjonen.

Om naturavtalen (Kunming-Montreal rammeverket)

NOAH har anført at vedtaket strider mot naturavtalen. For å følge opp den globale naturavtalen vil regjeringen legge frem en stortingsmelding med en ny nasjonal handlingsplan for natur. Samtidig viser departementet til at vedtak om betinget skadefelling, som alle vedtak om uttak av rovvilt, skal skje innenfor rammene av blant annet Bernkonvensjonen, naturmangfoldloven og Stortingets føringer for rovviltforvaltningen. Vi kan

på denne bakgrunn ikke se at rammeverkets overordnede målsetninger, kan tillegges særlig betydning i denne saken

Om Bernkonvensjonen artikkel 2 og 9

Når det gjelder Bernkonvensjonens bestemmelser viser departementet til beskrivelsen over om at nml. § 18 er utformet med sikte på å gjennomføre Bernkonvensjonen artikkel 9 nr. 1, jf. lovens forarbeider (Ot.prp. nr. 52 (2008-2009)). Bernkonvensjonen artikkel 2 oppstiller visse forpliktelser til å treffe nødvendige tiltak for å opprettholde ("maintain") eller tilpasse ("adapt") bestandene av vill flora og fauna til et nivå som blant annet skal svare til økologiske, vitenskapelige og kulturelle krav. Høyesterett har lagt til grunn at Norge er folkerettslig bundet til å sikre ulvens overlevelse i norsk natur, med henvisning til konvensjonens artikkel 2 jf. HR-2021-662-A avsnitt 67-69.

I HR-2021-662-A avsnitt 71, fant Høyesterett det klart at Norge ikke bryter forpliktelsen «så lenge den norske delbestanden er så stor at dette bestandsmålet nås». Departementet viser til Miljødirektoratets faglige vurdering, der det fremgår at de vedtatte kvotene for betinget skadefelling av ulv ikke vil være til hinder for å kunne nå det nasjonale bestandsmålet for ulv i Norge etter neste yngling. Departementet finner på denne bakgrunn at vedtaket ikke er strid med Bernkonvensjonens artikkel 2

Om Grunnloven § 112

Av dom i Høyesterett (HR-2021-662-A), som gjaldt tre vedtak om felling av ulv, står følgende vurdering om Grunnloven § 112:

«Grunnloven § 112 verner miljøet og gir rett til «en natur der produksjonsevne og mangfold bevares». Jeg kan ikke se at naturmangfoldloven § 18 er i strid med Grunnloven § 112, noe partene heller ikke har anført. Slik naturmangfoldloven og rovviltforskriften er utformet, kan jeg heller ikke se at § 112 får nevneverdig betydning som tolkningsfaktor i saken her.»

Departementet har i denne saken kommet til at vilkårene i nml. § 18 er oppfylt, og kan på denne bakgrunn ikke se at vedtaket er i strid med Grunnloven.

Konklusjon

Klima- og miljødepartementet opprettholder Miljødirektoratet sitt vedtak om kvote for betinget skadefelling av ulv i perioden 3. mai 2023 til og med 31. mai 2023 på inntil 6 dyr i hele landet, unntatt ulvesonen.

I avgjørelsen har vi lagt vekt på historikk og potensial for skade fra ulv utenfor ulvesonen. Departementet finner at det foreligger et potensial for skader som oppfyller vilkåret i naturmangfoldloven § 18 første ledd bokstav b, og at det er behov for en kvote for betinget skadefelling dersom akutte skadesituasjoner skulle oppstå. Vi finner samtidig at den vedtatte kvoten ikke truer bestandens overlevelse, og at det ikke er andre tilfredsstillende løsninger enn å åpne for en kvote for betinget skadefelling. Departementet viser til at konkrete

vurderinger av vilkårene for skadefelling skal gjøres av statsforvalteren i hver enkelt situasjon som måtte oppstå og før vedtak om å gi skadefellingstillatelse fattes. Det må også vurderes hvorvidt det er fare for at genetisk viktig streifulv rammes.

Klagene er ikke tatt til følge.

Med hilsen

Torbjørn Lange (e.f.)
avdelingsdirektør

Joakim Hjorth
førstekonsulent

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi

Miljødirektoratet
Rovviltnemnda i region 1
Rovviltnemnda i region 2
Rovviltnemnda i region 3
Rovviltnemnda i region 4
Rovviltnemnda i region 5
Rovviltnemnda i region 6
Rovviltnemnda i region 7
Rovviltnemnda i region 8
Statsforvalteren i Agder
Statsforvalteren i Innlandet
Statsforvalteren i Møre og Romsdal
Statsforvalteren i Nordland
Statsforvalteren i Oslo og Viken
Statsforvalteren i Rogaland
Statsforvalteren i Troms og Finnmark
Statsforvalteren i Trøndelag
Statsforvalteren i Vestfold og Telemark
Statsforvalteren i Vestland

Adressliste

Aktivt Rovdyrvern
NOAH - for dyrs
rettigheter

KOPPI

Aktivt Rovdyrvern

Deres ref

Vår ref

Dato

24/2240-

4. juli 2024

Avgjørelse av klager på vedtak om kvote for betinget skadefelling av brunbjørn i region 7 i 2024

Klima- og miljødepartementet viser til klage fra NOAH – for dyrs rettigheter av 27. mai 2024 og klage fra Aktivt Rovdyrvern av 3. juni 2024 på rovviltnemnda i forvaltningsregion 7 (Nordland) sitt vedtak av 7. mai 2024 om kvote for betinget skadefelling av brunbjørn i region 7 i 2024.

Klima- og miljødepartementet opprettholder rovviltnemndas vedtak om kvote på 1 dyr for betinget skadefelling av brunbjørn i region 7, men setter tre vilkår for tillatelsen.

Departementet behandlet også i fjor en klagesak om kvote for betinget skadefelling av brunbjørn i region 7, hvor det ble satt tre vilkår for tillatelsen. Vi finner det nødvendig å sette samme vilkår i år:

- 1) Bjørnebinner med unge(r) og hennes unge(r) er unntatt fra tillatelsen. De tiltak som er mulige for å unngå at bjørnebinner felles, skal være iverksatt.**
- 2) Statsforvalteren skal være restriktiv med å gi tillatelse til skadefelling innenfor prioriterte yngleområder for brunbjørn. Hvis slik tillatelse gis, skal det komme tydelig fram i vedtaksbrevet hvilke andre forebyggende tiltak som er vurdert.**
- 3) Terskelen for uttak av hannbjørner skal være høyere enn det som normalt følger av forvaltningspraksis.**

I avgjørelsen har vi lagt vekt på historikk og potensiale for skade fra bjørn i region 7. Departementet finner at det foreligger et potensiale for skader som oppfyller vilkåret i naturmangfoldloven § 18 første ledd bokstav b, og at det er behov for en kvote for betinget skadefelling dersom akutte skadesituasjoner skulle oppstå. Vi finner samtidig

at den vedtatte kvoten ikke truer bestandens overlevelse, og at det ikke er andre tilfredsstillende løsninger enn å åpne for en kvote for betinget skadefelling.

Departementet presiserer at de mer konkrete vurderingene av skadepotensial og om det er andre tilfredsstillende løsninger skal gjøres av statsforvalteren i den enkelte sak der skadefelling blir vurdert.

Klagene er ikke tatt til følge.

Saksgang

Rovviltnemnda i forvaltningsregion 7 vedtok 7. mai 2024 en kvote for betinget skadefelling av brunbjørn i region 7 og samarbeidsområdet med region 8 (Troms og Finnmark) for perioden 1. juni 2024 - 15. februar 2025. Vedtaket ble påklaget av NOAH – for dyrs rettigheter 27. mai 2024, og av Aktivt Rovdyrvern 3. juni 2024. Rovviltnemnda behandlet klagen fra NOAH – for dyrs rettigheter 3. juni 2024 og opprettholdt sitt vedtak. Saken ble oversendt Klima- og miljødepartementet samme dag for endelig avgjørelse. Rovviltnemnda vurderte klagen fra Aktivt Rovdyrvern til å være for sent fremsatt, men tok likevel klagen til behandling og oversendte til endelig avgjørelse i Klima- og miljødepartementet 5. juni 2024. Miljødirektoratet ga sin faglige tilrådning for kvoter for betinget skadefelling av bjørn i hele landet 20. juni 2024.

For sent fremsatt klage fra Aktivt Rovdyrvern

Fristen for klage på forvaltningsvedtak er 3 uker, jf. forvaltningsloven § 29 første ledd. I de tilfeller der underretningen skjer ved offentlig kunngjøring, begynner fristen å løpe fra den dag vedtaket første gang ble kunngjort.

Når det gjelder vedtak om kvoter for betinget skadefelling som det foreliggende, begynner fristen å løpe fra vedtaket publiseres på miljøvedtaksregisteret. Det er da blitt gjort tilgjengelig for aktuelle klagere, slik at de kan gjøre seg kjent med innholdet.

I denne saken ble vedtaket publisert den 8. mai 2024, og klagefristen løp ut den 29. mai 2024. Aktivt Rovdyrvern oversendte klagen per e-post 3. juni. Det at klagedokumentet er datert til 29. mai 2024, medfører ikke at klagen er «fremsatt» etter forvaltningsloven § 30, og har dermed ingen fristavbrytende virkning.

Klagen er fremsatt for sent.

Det er en skjønnsmessig adgang til å gi fristoppreisning, det vil si likevel å behandle klager som er kommet inn etter klagefristens utløp, dersom det «av særlige grunner er rimelig at klagen blir prøvd», jf. forvaltningsloven § 31 første ledd bokstav b. Terskelen for at denne unntaksbestemmelsen kommer til anvendelse er imidlertid høy, og retter seg eksempelvis mot tilfeller der et vedtak har stor personlig eller økonomisk betydning for klageren.

Rovviltnemnda har i denne saken besluttet å behandle saken. De la i vurderingen vekt på at den forberedende klagebehandling allerede i stor grad tar for seg klagers anførsler, og at det var lite sannsynlig at departementet hadde begynt sin klagesaksbehandling.

Departementet bemerker at det først og fremst er sakens betydning for klageren, ikke kapasitetsbehov ved å behandle klagen, som er avgjørende etter denne bestemmelsen. Klagefristen etter forvaltningsloven er ment å sikre effektiv saksbehandling og forutsigbare rammer for forvaltningen. Det må derfor være klare holdepunkter for at saken er særlig viktig å behandle, til tross for fristoversitting, for at bestemmelsen bør tas i bruk.

Departementet kan ikke se at det foreligger «særlige grunner» som tilsier at det gis fristoppreisning etter forvaltningsloven § 31 første ledd bokstav b for Aktivt Rovdyrverns klage. Departementet viser i tillegg til at Aktivt Rovdyrvern ikke er eneste klager, og at departementet uansett vil vurdere saken i sin helhet der flere av anførselene i klagen fra Aktivt Rovdyrvern uansett inngår.

Klagen fra Aktivt Rovdyrvern avvises.

Klagers anførsler

NOAH anfører i hovedtrekk følgende:

1. at vilkåret om bestandens overlevelse ikke er oppfylt,
2. at vilkåret om skade ikke er oppfylt, og
3. at vilkåret om andre tilfredsstillende løsninger ikke er oppfylt.

NOAH konkluderer klagen med at

«... vedtaket utgjør uforsvarlig forvaltning av bjørn, og strider med nasjonal og internasjonal lov – §§ 5, 8, 9 og 18 andre ledd i nml., Grunnlovens § 112 og artikkel 2 og 9 i Bernkonvensjonen. I tillegg strider vedtaket med mål 4 i den nye naturavtalen (Kunming-Montreal rammeverket) som ble vedtatt i desember 2022. Vi ber derfor om at vår klage tas til følge og at det ikke tillates betinget skadefelling av én sterkt truet bjørn i region 7 i 2024-2025.»

Departementet viser ellers til klagen i sin helhet.

Rovviltnemndas vurdering

Rovviltnemndas vedtak av 7. mai 2024 er tilgjengelig på Miljøvedtaksregisterets sider: [Vedtak om kvote for betinget skadefelling av brunbjørn i region 7 - Nordland 2024/2025 \(miljovedtak.no\)](https://miljovedtak.no).

Ved behandling av klagen konkluderte rovviltnemnda med følgende:

«Rovviltnemnda i region 7 – Nordland opprettholder vedtak i sak 17/2024 av 7. mai 2024. Klagen fra NOAH – for dyrs rettigheter oversendes derfor til Klima- og miljødepartementet for endelig avgjørelse, jf. forvaltningsloven § 33.»

Departementet viser også til nemndas oversendelse av saken i brev av 3. juni 2024. Klager har mottatt kopi av nemndas brev.

Miljødirektoratets faglige tilråding

Miljødirektoratet har redegjort for bestandssituasjonen og bestandsutviklingen for brunbjørn i Skandinavia, nasjonalt og for de ulike forvaltningsregionene. Blant annet viser gjennomgangen at det på nasjonalt nivå ble påvist 178 ulike bjørner i 2023, hvorav 79 hunnbjørner og 99 hannbjørner. Dette var en økning på 3 individer sammenlignet med året før. Antall estimerte ungekull har hatt en jevn og langsom økning, fra 5,7 i 2009 til 9,6 i 2023.

Tilsvarende mønster gjelder ikke for region 7 der bjørnebestanden har hatt en sterk negativ utvikling fra 11 individer (1 binne og 10 hannbjørner) registrert i 2014 til 1 hannbjørn registrert i 2023 som har benyttet områder både i Nordland og Trøndelag. Det regionale bestandsmålet på ett årlig ungekull er fortsatt ikke nådd. Siste registrerte DNA fra binne i Nordland var i 2017, og hun ble skutt under lisensjakt i Sverige i 2019.

Miljødirektoratet har også redegjort for skadesituasjonen og erstatninger for tap av sau og tamrein til bjørn, og det registreres årlig bjørneskader i regionen. I 2023 ble det utbetalt erstatning for 129 sau/lam tapt til bjørn, og 19 tamrein i reindriftsåret 2022-2023.

Miljødirektoratet vurderer at verken kvoten på 1 bjørn for betinget skadefelling i region 7, eller total kvote på 22 brunbjørner for betinget skadefelling på landsbasis, vil true bestandens overlevelse. Miljødirektoratet mener den totale kvoten er satt høyt, og at en effektivering av totalkvoten vil kunne gi en negativ påvirkning på mulighetene for å oppnå det nasjonale bestandsmålet. Direktoratet anbefaler derfor at det presiseres i vedtak om kvote for betinget skadefelling at terskelen for å åpne for skadefelling av binner er høyere enn for hannbjørner, også i beiteprioritert område. Videre vurderer direktoratet at kvoten for region 7 mest sannsynlig ikke vil gi en vesentlig negativ påvirkning på muligheten til å nå det regionale bestandsmålet neste vår.

Miljødirektoratet påpeker likevel at statusen for bjørnebestanden i regionen tilsier en høy terskel for å tillate skadefelling av brunbjørn i Nordland. Dette også sett i lys av at forvaltningsplanen til rovviltregion 7, slik den foreligger nå på flere punkt ikke er i samsvar med gjeldene politiske føringer eller regelverk, og at den ikke er egnet til å ivareta de nasjonale bestandsmål som er satt for regionen.

Miljødirektoratet presiserer videre at det er statsforvalteren som er gitt myndighet til å kunne iverksette skadefelling av bjørn, etter å ha gjort konkrete vurderinger av søknader om skadefelling, eller av eget tiltak. Vurderingene til statsforvalteren skal foretas i tråd med

rovviltforskriften § 9, noe som blant annet innebærer at konkrete vurderinger av andre forebyggende tiltak er lagt til statsforvalteren å vurdere fra sak til sak.

Departementet viser ellers til den faglige tilrådingen i sin helhet.

Klima- og miljødepartementets vurdering

Rettslige utgangspunkter

Saken er behandlet etter naturmangfoldloven (nml.) § 18 og rovviltforskriften §§ 3, 4, 7 og 8. Videre har departementet, i henhold til nml. § 7, lagt prinsippene i nml. §§ 8 til 10 og 12 til grunn som retningslinjer. Det samme gjelder nml. § 14 om andre viktige samfunnsinteresser. Prinsippet i nml. § 11 om at tiltakshaver bærer kostnadene ved miljøforringelse, anses ikke relevant i denne saken. Også forvaltningsmålet for arter i nml. § 5 er trukket inn skjønnsvurderingen.

På rovviltfeltet må forvaltningsmålet etter nml. § 5 sees i sammenheng med de vedtatte bestandsmålene som Stortinget har fastsatt for de fire store rovdyrartene, og skal forstås slik at det ikke er til hinder for en geografisk differensiert rovviltforvaltning, jf. Ot.prp. nr. 52 (2002009) s. 376. Nml. § 5 og prinsippet om en geografisk differensiert rovviltforvaltning er konkretisert i rovviltforskriften §§ 3 og 4 og de regionale forvaltningsplanene for rovvilt. De nasjonale bestandsmålene er fordelt på de åtte forvaltningsregionene for rovvilt, jf. rovviltforskriften § 4. For region 7 er det fastsatt mål om 1 årlig yngling av bjørn.

Avgjørelsen bygger på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon og effekten av påvirkninger. Departementet har også lagt vekt på kunnskap som er basert på generasjoners erfaringer gjennom bruk av og samspill med naturen, herunder samisk bruk. Departementet anser at kunnskapsgrunnlaget oppfyller kravene i nml. § 8. Departementet vurderer at det foreligger tilstrekkelig kunnskap om hvilke virkninger avgjørelsen kan ha for naturmiljøet. Førre-var-prinsippet i nml. § 9 får derfor mindre betydning.

Etter nml. § 10 skal en påvirkning av et økosystem vurderes ut fra den samlede belastningen som økosystemet er eller vil bli utsatt for. Sett i sammenheng med førre-var-prinsippet i § 9, innebærer prinsippet om samlet belastning også at en beslutning skal vurderes i lys av muligheten for flere påvirkninger på samme art senere, eller for andre fremtidige påvirkninger som sammen med denne påvirkningen kan gi en uønsket virkning på naturmangfoldet, jf. Ot.prp. nr. 52 (2008-2009) s. 382.

Når det gjelder effekten av påvirkninger på rovvilt, foreligger det årlige rapporter om bestandsstatus og annen vitenskapelig kunnskap som gir betydelig kunnskap om den samlede belastningen rovviltartene utsettes for. For brunbjørn er det kjent at infanticid kan forekomme, det vil si at hannbjørner dreper bjørneunger som ikke er deres eget avkom. I tillegg er det kjent at det forekommer enkelte tilfeller av ulovlig jakt. Avgangen av bjørn skjer likevel i hovedsak gjennom lisensfelling og skadefelling, og miljøforvaltningen har derfor god

oversikt over de negative påvirkningsfaktorene på bjørnebestanden. At bestanden registreres årlig på individnivå ved bruk av DNA-analyser gir også god oversikt over endringer mellom år.

Departementet skal ta stilling til om det skal gis en kvote for betinget skadefelling av bjørn som vedtatt av rovviltnemnda, for å forhindre at bjørn gjør skade på husdyr eller tamrein, jf. rovviltforskriften § 8. Skadefelling kan tillates for å avverge skade på blant annet husdyr eller tamrein, jf. rovviltforskriften § 2 bokstav a og nml. § 18 første ledd bokstav b. Nml. § 18 andre ledd stiller som vilkår at vedtak bare kan treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse og formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte.

Vilkåret om at uttaket skjer for å avverge skade

Etter nml. § 18 første ledd bokstav b kan uttak av bjørn tillates for å «avverge skade» på blant annet husdyr og tamrein. Nml. § 18 er utformet med sikte på å gjennomføre Bernkonvensjonen artikkel 9 nr. 1, jf. lovens forarbeider (Ot.prp. nr. 52 (2008-2009)). I begrepet «avverge» ligger at felling kan skje som et forebyggende tiltak, jf. HR-2021-662-A. I lys av Bernkonvensjonen må det stilles visse minstekrav til skadenes alvorlighet og omfang, jf. HR-2021-662-A, som gjaldt tre vedtak fra Klima- og miljødepartementet om felling av ulv.

Skadehistorikken viser at det skjer årlige tap av sau og tamrein til bjørn i region 7. Som det framgår av Miljødirektoratets faglige tilråding viser de siste erstatningsoppgjørene at det i 2023 ble utbetalt erstatning for 129 sau/lam tapt til bjørn og 19 tamrein i reindriftsåret 2022-2023 i region 7. Av disse ble 9 skader på sau påvist tapt til bjørn og 1 skade på tamrein. I 2024 er det så langt (per 21. juni) påvist 2 sau og 0 tamrein tapt til bjørn.

Departementet legger til grunn at det er stor sannsynlighet for at det også vil oppstå skader av et visst omfang og en viss alvorlighetsgrad på sau og tamrein i inneværende fellingsperiode i region 7, og finner at vilkåret i nml. § 18 første ledd bokstav b om å avverge skade er oppfylt for å åpne for en kvote for betinget skadefelling av bjørn. Departementet viser videre til at dette vilkåret vil bli vurdert av statsforvalteren i de enkelte situasjonene der skadefelling blir vurdert.

Vilkåret om at uttaket ikke må true bestandens overlevelse

Det følger av nml. § 18 andre ledd at vedtak etter bestemmelsens første ledd bokstav a til f bare kan treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse. Vilkåret må vurderes konkret i den enkelte sak, og terskelen kan tenkes å variere avhengig av blant annet fellingsgrunnlaget og kunnskapsgrunnlaget, jf. HR-2021-662-A. Eventuell usikkerhet om den fremtidige utviklingen av en bestand har betydning i vurderingen, og det ligger en viss margin i begrepet «truer» bestandens overlevelse, jf. HR-2021-662-A.

Departementet viser til Miljødirektoratets redegjørelse for bestandssituasjonen nasjonalt og i region 7 i den faglige tilrådingen. Miljødirektoratets vurdering er at et samlet uttak av dyr tilsvarende nemndenes vedtak ikke vil true bestandens overlevelse. Dette forutsetter

imidlertid at det settes vilkår som reduserer mulighetene for at binner blir felt. Departementet legger vurderingen til grunn, og finner at vilkåret om at uttaket ikke må true bestandens overlevelse er oppfylt for kvoten som er vedtatt av rovviltnemnda i region 7, jf. nml. § 18 andre ledd. Dette under forutsetning av følgende tre vilkår, som departementet også satt som vilkår i fjor:

- 1) Bjørnebinner med unge(r) og hennes unge(r) er unntatt fra tillatelsen. De tiltak som er mulige for å unngå at bjørnebinner felles, skal være iverksatt.
- 2) Statsforvalteren skal være restriktiv med å gi tillatelse til skadefelling innenfor prioriterte yngleområder for brunbjørn. Hvis slik tillatelse gis, skal det komme tydelig fram i vedtaksbrevet hvilke andre forebyggende tiltak som er vurdert.
- 3) Terskelen for uttak av hannbjørner skal være høyere enn det som normalt følger av forvaltningspraksis.

Til det tredje vilkåret vil departementet understreke at det er målsetting om etablering av bjørn i Nordland. Bestanden har ligget under bestandsmålet i region 7 på 1 årlig yngling i alle år, og det er ikke registrert binner siden 2017. Forekomst av bjørn er altså per i dag svært begrenset i denne regionen, og det bør derfor tas sterkere hensyn til vern av bjørn uansett kjønn med mål om økt forekomst og oppnåelse av bestandsmålet på sikt. For å ivareta dette hensynet skal terskelen for å felle hannbjørn i region 7 heves, fordi terskelen som normalt følger av forvaltningspraksis er lav for å felle hannbjørner. Terskelen heves til et nivå som er høyere enn lav, men ikke høy. Dette innebærer at det må foreligge en skadesituasjon eller et skadepotensial som har større alvorlighet og omfang enn det som normalt følger av forvaltningspraksis før terskelen for felling av hannbjørn er nådd. Departementet viser til at konkrete vurderinger av vilkårene for skadefelling skal gjøres av Statsforvalteren i hver enkelt situasjon som måtte oppstå og før vedtak om å gi skadefellingstillatelse fattes.

Vilkåret om at formålet ikke kan nås på en annen tilfredsstillende måte

Det er i tillegg et vilkår at formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte, jf. nml. § 18 andre ledd. I vurderingen av vilkåret vil prinsippet om geografisk differensiert forvaltning veie tungt. Av rovviltforliket 2011 (Stortingets vedtak 687 i behandlingen av dokument 8:163 S (2010-2011)) framgår det at soneinndelingen må forvaltes tydelig. Dette innebærer at beitenæring skal tilpasses rovvilt i de områder der rovvilt har prioritet, mens det i prioriterte beiteområder skal være lav terskel for å tillate uttak av rovdyr som gjør skade på beitedyr.

Klima- og miljødepartementet viser til skadehistorikken i regionen, og til sannsynligheten for at akutte skadesituasjoner kan oppstå også i 2024. Departementet finner at det for å nå formålet om å avverge skade, ut fra føringene i rovviltpolitikken, ikke finnes annen tilfredsstillende løsning enn å åpne for en kvote for betinget skadefelling av brunbjørn i region 7. Det er imidlertid viktig å presisere at den konkrete vurderingen av andre tilfredsstillende løsninger, slik som eksempelvis flytting av beitedyr, bruk av rovdyravvisende gjerder og tidlig nedsanking, skal gjøres av statsforvalteren i tilknytning til den enkelte sak der tillatelse til skadefelling eventuelt blir vurdert. Dette følger av rovviltforskriften § 9, og slike vurderinger

kan variere fra sak til sak avhengig av blant annet området beliggenhet, betydningen som beiteområde, tid på året m.m.

Departementet mener det ut fra føringene i rovviltpolitikken ikke foreligger andre tilfredsstillende løsninger enn å vedta en kvote for betinget skadefelling av brunbjørn i region 7, jf. nml. § 18 andre ledd.

Departementet viser likevel til at Miljødirektoratet i den faglige tilrådingen sier at bestandssituasjonen for brunbjørn i region 7 tilsier en høy terskel for skadefelling av bjørn i regionen, og at dette også må ses i lys av at forvaltningsplanen slik den foreligger på flere punkt ikke er i samsvar med gjeldende politiske føringer eller regelverk og at den ikke er egnet til å ivareta nasjonale bestandsmål satt for regionen. Departementet understreker at disse omstendighetene skjerper kravene til Statsforvalterens vurdering av om det finnes andre tilfredsstillende løsninger enn skadefelling i eventuelle konkrete skadesituasjoner.

Øvrige anførsler

I tillegg til anførsler som gjelder naturmangfoldloven mener klager vedtaket strider med Grunnlovens § 112, artikkel 2 og 9 i Bernkonvensjonen og Naturavtalen.

Om Bernkonvensjonen artikkel 2 og 9

Når det gjelder Bernkonvensjonens bestemmelser viser departementet til beskrivelsen over om at nml. § 18 er utformet med sikte på å gjennomføre Bernkonvensjonen artikkel 9 nr. 1, jf. lovens forarbeider (Ot.prp. nr. 52 (2008-2009)). Bernkonvensjonen artikkel 2 oppstiller visse forpliktelser til å treffe nødvendige tiltak for å opprettholde ("maintain") eller tilpasse ("adapt") bestandene av vill flora og fauna til et nivå som blant annet skal svare til økologiske, vitenskapelige og kulturelle krav. Høyesterett har lagt til grunn at Norge er folkerettslig bundet til å sikre ulvens overlevelse i norsk natur, med henvisning til konvensjonens artikkel 2 jf. HR-2021-662-A avsnitt 67-69. Tilsvarende forpliktelse gjelder for brunbjørn.

I HR-2021-662-A avsnitt 71, fant Høyesterett det klart at Norge ikke bryter forpliktelsen «så lenge den norske delbestanden er så stor at dette bestandsmålet nås». For brunbjørn er imidlertid ikke det nasjonale bestandsmålet nådd, uten at departementet kan se at dette utelukker at forpliktelsen er oppfylt. Etter departementets vurdering kan ikke Høyesteretts uttalelse fortolkes motsetningsvis, slik at forpliktelsen brytes dersom bestandsmålet for en art ikke er nådd. Vi viser særlig til at bestemmelsens ordlyd ikke spesifikt angir et bestemt nivå eller andel den enkelte stat skal ivareta.

Når det gjelder brunbjørn, viser departementet til Miljødirektoratets redegjørelse for bestandssituasjonen nasjonalt og regionalt. Miljødirektoratet viser til at en langsiktig strategi for å nå bestandsmålet nasjonalt og for regionene 6, 7 og 8, samt opprettholde bestanden i region 5, forutsetter at terskelen for å skadefelle er høyere for binner enn for hannbjørner, også utenfor forvaltningsområdet for bjørn. Etter departementets syn ivaretas dette gjennom vårt vedtak med de nærmere angitte vilkårene som er stilt. Departementet finner på denne bakgrunn at vedtaket ikke er strid med Bernkonvensjonens artikkel 2.

Om Grunnloven § 112

Høyesterett vurderte spørsmålet om Grunnloven § 112 om tre vedtak om felling av ulv, og uttalte følgende: «*Grunnloven § 112 verner miljøet og gir rett til «en natur der produksjonsevne og mangfold bevares».* Jeg kan ikke se at naturmangfoldloven § 18 er i strid med Grunnloven § 112, noe partene heller ikke har anført. Slik naturmangfoldloven og rovviltforskriften er utformet, kan jeg heller ikke se at § 112 får nevneverdig betydning som tolkningsfaktor i saken her.» Departementet har i denne saken kommet til at vilkårene i nml. § 18 er oppfylt, og kan på denne bakgrunn ikke se at vedtaket er i strid med Grunnloven § 112.

Om Naturavtalen (Kunming-Montreal rammeverket)

NOAH har videre anført at vedtaket strider mot mål 4 i Naturavtalen, som særlig omhandler trusler mot truede arter. For å følge opp den globale naturavtalen, inkludert mål 4, vil regjeringen legge frem en stortingsmelding med en ny nasjonal handlingsplan for natur. Samtidig viser departementet til at vedtak om betinget skadefelling, som alle vedtak om uttak av rovvilt, skal skje innenfor rammene av blant annet Bernkonvensjonen, naturmangfoldloven og Stortingets føringer for rovviltforvaltningen. Vi kan på denne bakgrunn ikke se at rammeverkets overordnede målsetninger, kan tillegges særlig betydning i denne saken.

Samlet vurdering

Departementet har over redegjort for den faktiske situasjonen og vurdert de rettslige vilkårene, og har kommet til at vilkårene for å åpne for en kvote for betinget skadefelling av brunbjørn i region 7 er oppfylt. Det gjenstående spørsmålet er dermed om det etter en skjønnsmessig vurdering burde gis slik kvote.

I kommentarene til rovviltforskriften § 7 andre ledd står det at rovviltnemnda ved vurdering av kvote for betinget skadefelling skal gjøre en samlet vurdering av bestandens status og forventede utvikling og sannsynliggjøre at bestanden etter neste yngling fortsatt vil oppfylle det nasjonalt fastsatte bestandsmålet for regionen. Region 7 har et bestandsmål på 1 årlig yngling av brunbjørn.

Departementet viser til Miljødirektoratets faglige vurdering der de skriver at det i enkelte tilfeller med potensiale for stor skade ikke finnes andre tilfredsstillende forebyggende tiltak enn skadefelling, og at det derfor er nødvendig å opprette en kvote for betinget skadefelling på bjørn. Miljødirektoratet mener at verken kvoten på 1 bjørn for betinget skadefelling i region 7 eller en total kvote på 22 brunbjørner for betinget skadefelling på landsbasis, vil true bestandens overlevelse. Videre vurderer direktoratet at kvotene mest sannsynlig ikke vil gi en negativ utvikling for muligheten til å nå de regionale bestandsmålene neste vår, men at dette forutsetter at det settes tre vilkår for eventuell bruk av kvote for betinget skadefelling av brunbjørn i region 7.

Departementets konklusjon

Klima- og miljødepartementet opprettholder rovviltnemndas vedtak om kvote på 1 dyr for betinget skadefelling av brunbjørn i region 7, men setter tre vilkår for tillatelsen.

Departementet behandlet også i fjor en klagesak om kvote for betinget skadefelling av brunbjørn i region 7, hvor det ble satt tre vilkår for tillatelsen. Vi finner det nødvendig å sette samme vilkår i år:

- 1) Bjørnebinner med unge(r) og hennes unge(r) er unntatt fra tillatelsen. De tiltak som er mulige for å unngå at bjørnebinner felles, skal være iverksatt.
- 2) Statsforvalteren skal være restriktiv med å gi tillatelse til skadefelling innenfor prioriterte yngleområder for brunbjørn. Hvis slik tillatelse gis, skal det komme tydelig fram i vedtaksbrevet hvilke andre forebyggende tiltak som er vurdert.
- 3) Terskelen for uttak av hannbjørner skal være høyere enn det som normalt følger av forvaltningspraksis.

I avgjørelsen har vi lagt vekt på historikk og potensiale for skade fra bjørn i region 7. Departementet finner at det foreligger et potensiale for skader som oppfyller vilkåret i naturmangfoldloven § 18 første ledd bokstav b, og at det er behov for en kvote for betinget skadefelling dersom akutte skadesituasjoner skulle oppstå. Vi finner samtidig at den vedtatte kvoten ikke truer bestandens overlevelse, og at det ikke er andre tilfredsstillende løsninger enn å åpne for en kvote for betinget skadefelling.

Departementet presiserer at de mer konkrete vurderingene av skadepotensial og om det er andre tilfredsstillende løsninger skal gjøres av statsforvalteren i den enkelte sak der skadefelling blir vurdert.

Klagene er ikke tatt til følge.

Med hilsen

Torbjørn Lange (e.f.)
avdelingsdirektør

Kristin Sønnesyn Berg
førstekonsulent

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Ifølge liste

Deres ref

Vår ref

Dato

24/2657-

12. juli 2024

Avgjørelse av klager på vedtak om kvote og supplerende kvote for betinget skadefelling av bjørn i region 8

Klima- og miljødepartementet viser til klager fra Aktivt Rovdyrvern (ARV) 22. april 2024 og NOAH – for dyrs rettigheter 10. mai 2024 på rovviltnemnda i forvaltningsregion 8 (Troms og Finnmark) sitt vedtak av 15. april 2024 om kvote for betinget skadefelling av bjørn i 2024. Videre viser departementet til klager fra ARV 7. juni 2024 og NOAH – for dyrs rettigheter 20. juni 2024 på rovviltnemnda sitt vedtak fattet per e-post 30. til 31. mai 2024 om supplerende kvote for betinget skadefelling av bjørn.

Klima- og miljødepartementet opprettholder rovviltnemndas vedtak om kvote på 5 dyr for betinget skadefelling av brunbjørn i region 8 og samarbeidsområdet med Nordland. I den faglige vurderingen har Miljødirektoratet understreket at det er en forutsetning at det settes vilkår som reduserer mulighetene for at binne blir felt. Departementet anser at dette i stor grad ivaretas av nemndas vedtak ved at «binne med unge/r samt unge/r binne går sammen med er unntatt fra kvote for betinget skadefelling». I tråd med Miljødirektoratets vurdering ser vi imidlertid behov for følgende tilleggsvilkår:

- **De tiltak som er mulige for å unngå at bjørnebinne felles, skal være iverksatt.**

I avgjørelsen har vi lagt vekt på historikk og potensiale for skade fra bjørn. Departementet finner at det foreligger et potensial for skader som oppfyller vilkåret i naturmangfoldloven § 18 første ledd bokstav b, og at det er behov for en kvote for betinget skadefelling dersom akutte skadesituasjoner skulle oppstå i inneværende fellingsperiode. Vi finner samtidig at den vedtatte kvoten ikke truer bestandens overlevelse, og at det ikke er andre tilfredsstillende løsninger enn å åpne for en kvote for betinget skadefelling.

Departementet presiserer at de mer konkrete vurderingene av skadepotensialet og om det er andre tilfredsstillende løsninger skal gjøres av Statsforvalteren i den enkelte sak der skadefelling blir vurdert.

Klagene er ikke tatt til følge.

Saksgang

Rovviltnemnda i forvaltningsregion 8 vedtok 15. april 2024 en kvote for betinget skadefelling av tre bjørner i region 8 og samarbeidsområdet med Nordland for perioden 1. juni 2024 – 15. februar 2025. Vedtaket ble påklaget av ARV 22. april 2024 og NOAH – for dyrs rettigheter 10. mai 2024. Rovviltnemnda behandlet klagen per e-post 15. til 16. mai 2024 og opprettholdt sitt vedtak. Saken ble oversendt Klima- og miljødepartementet 16. mai 2024 for endelig avgjørelse.

Den opprinnelige kvoten ble fylt etter vedtak om skadefelling av tre bjørner fra Miljødirektoratet i mai 2024, og rovviltnemnda vedtok etter dette en supplerende kvote på to dyr. Rovviltnemnda fattet slikt vedtak per e-post 30. til 31. mai 2024, og vedtaket ble påklaget av ARV 7. juni 2024 og NOAH – for dyrs rettigheter 20. juni 2024. Rovviltnemnda behandlet klagen per e-post 24. til 26. juni 2024 og opprettholdt sitt vedtak. Saken ble oversendt Klima- og miljødepartementet 27. juni 2024 for endelig avgjørelse.

Miljødirektoratet ga sin faglige tilråding for kvoter for betinget skadefelling av bjørn i hele landet 20. juni 2024.

Departementet behandler her klager på begge vedtakene fra rovviltnemnda samlet.

Klagers anførsler

I oversendelsen av saken om den opprinnelige kvoten vedtatt 15. april 2024 har rovviltnemnda trukket fram følgende hovedpunkter fra klagen:

ARV:

- *«mener rovviltnemnda ikke har vedtaksmyndighet på bjørn da det ikke fremgår av lovverk at bestander under bestandsmål skal rundes oppover.*
- *mener det er uforsvarlig å åpne for skadefelling av bjørner generelt, binner spesielt, og med dette vedtaket er det også stor risiko for at binner med unger skytes.*
- *anmoder om at B-områdene omdefineres til A-områder*
- *begjærer vedtaket ugyldiggjort»*

NOAH – for dyrs rettigheter mener:

- *«at det ikke er effektivt å skyte rovdyr for å unngå tap av beitedyr. De viser til at det bør legges mer vekt på ikke-dødelige forebyggende tiltak, i stedet for felling.*
- *at vilkåret om bestandens overlevelse ikke er oppfylt.*
- *at vilkåret om skade ikke er oppfylt.*
- *at vilkåret om andre tilfredsstillende løsninger ikke er oppfylt.*

- *at vedtaket utgjør uforsvarlig forvaltning av bjørn, og strider med nasjonal og internasjonal lov - §§ 5, 8, 9 og 18 andre ledd i naturmangfoldloven, Grunnlovens § 112 og artikkel 2 og 9 i Bernkonvensjonen.»*

I oversendelsen av saken om den supplerende kvoten vedtatt 30. til 31. mai 2024 har rovviltnemnda trukket fram følgende hovedpunkter fra klagen:

ARV:

- *«mener bjørnens bestandsstatus samt det at bestanden ligger under bestandsmålet både nasjonalt og regionalt betyr at det ikke skal gis kvote for betinget skadefelling.*
- *provoserer opplyst hvilke grep rovviltnemnda har gjort for å få bestanden av bjørn opp på bestandsmålet.*
- *Mener rovviltnemnda ikke har vedtaksmyndighet på bjørn, fordi arten ligger under bestandsmålet.»*

Når det gjelder klagen fra NOAH – for dyrs rettigheter er hovedpunktene trukket frem likelydende med punktene fra klagen på det opprinnelige vedtaket.

Departementet viser ellers til klagen i sin helhet.

Rovviltnemndas vurdering

Rovviltnemndas vedtak av 15. april 2024 er tilgjengelig på Miljøvedtaksregisterets sider: [Kvote for betinget skadefelling av bjørn 1.6.2024–15.2.2025 \(miljovedtak.no\)](https://miljovedtak.no).

Rovviltnemndas vedtak av 30. til 31. mai 2024 om supplerende kvote er også tilgjengelig i samme register: [Supplerende kvote for betinget skadefelling av bjørn 1.6.2024–15.2.2025 \(miljovedtak.no\)](https://miljovedtak.no)

Ved begge klagebehandlingene har rovviltnemnda konkludert med følgende:

«Kvoten for [/ Den supplerende kvoten for] betinget skadefelling av bjørn truer ikke bestandens overlevelse og formålet kan ikke nåes på annen tilfredsstillende måte. Rovviltnemnda kan ikke se at klagen tilfører saken nye opplysninger som gir grunnlag for å endre vedtaket. Rovviltnemnda opprettholder sitt vedtak. Saken oversendes Klima- og miljødepartementet for endelig avgjørelse. Det rettslige grunnlaget for avgjørelsen er naturmangfoldloven § 18 bokstav b og rovviltforskriften § 8 jf. §§ 1, 3 og 4.»

Departementet viser også til nemndas øvrige vurderinger i oversendelser av saken i brev av henholdsvis 16. mai 2024 og 27. juni 2024. Klagerne har mottatt kopi av nemndas brev.

Miljødirektoratets faglige tilråding

Miljødirektoratet har redegjort for bestandssituasjonen og bestandsutviklingen for brunbjørn i Skandinavia, nasjonalt og for de ulike forvaltningsregionene. Blant annet viser gjennomgangen at det på nasjonalt nivå ble påvist 178 ulike bjørner i 2023, hvorav 79 hunnbjørner og 99 hannbjørner. Dette var en økning på 3 individer (hannbjørner) sammenlignet med året før. Antall estimerte ungekull har hatt en jevn og langsom økning, fra

5,7 i 2009 til 9,6 i 2023. Tilsvarende mønster gjelder utviklingen i antall bjørner i region 8 der utviklingen har vært en sakte bestandsvekst. Det er imidlertid forskjeller internt i regionen, med en negativ utvikling i antall individer i Troms og økning i Finnmark. Totalt ble det i 2023 registrert 79 ulike bjørner i region 8, hvorav 38 hunnbjørner og 41 hannbjørner.

Miljødirektoratet har også redegjort for skadesituasjonen og erstatninger for tap av sau og tamrein til bjørn, og det registreres årlig bjørneskader i regionen. I 2023 ble det utbetalt erstatning for 388 sau/lam tapt til bjørn, og 113 tamrein i reindriftsåret 2022-2023.

Miljødirektoratet vurderer at verken kvoten på 5 bjørner for betinget skadefelling i region 8 og samarbeidsområdet med Nordland, eller total kvote på 22 brunbjørner for betinget skadefelling på landsbasis, vil true bestandens overlevelse. Direktoratet mener imidlertid at totalkvoten er høy, og at felling av så mange bjørner kan gi en negativ påvirkning på mulighetene for å oppnå det nasjonale bestandsmålet. Binner i reprodutiv alder trekkes frem som særlig verdifulle for å kunne opprettholde og å øke bestanden mot bestandsmålet, og direktoratet anbefaler at det tas inn vilkår som i størst mulig grad utelukker felling av binner med unger, og også begrenser uttak av binner. Det siste gjelder særlig regioner hvor bestandsmålet ikke er oppnådd, noe som blant annet gjelder for region 8.

For region 8 vurderer Miljødirektoratet at kvoten mest sannsynlig ikke vil gi en negativ utvikling for muligheten til å nå det regionale bestandsmålet neste vår, men at dette forutsetter at det settes vilkår som reduserer mulighetene for at binner blir felt. Miljødirektoratet anbefaler at det settes følgende vilkår:

- De tiltak som er mulige for å unngå at bjørnebinner felles, skal være iverksatt.

Miljødirektoratet presiserer videre at det er Statsforvalteren som er gitt myndighet til å kunne iverksette skadefelling av bjørn, etter å ha gjort konkrete vurderinger av søknader om skadefelling, eller av eget tiltak. Vurderingene til Statsforvalteren skal foretas i tråd med rovviltforskriften § 9, noe som blant annet innebærer at konkrete vurderinger av andre forebyggende tiltak er lagt til Statsforvalteren å vurdere fra sak til sak.

Departementet viser ellers til den faglige tilrådingen i sin helhet.

Klima- og miljødepartementets vurdering

Rettslige utgangspunkter

Saken er behandlet etter naturmangfoldloven (nml.) § 18 og rovviltforskriften §§ 3, 4, 7 og 8. Videre har departementet, i henhold til nml. § 7, lagt prinsippene i nml. §§ 8 til 10 og 12 til grunn som retningslinjer. Det samme gjelder nml. § 14 om andre viktige samfunnsinteresser. Prinsippet i nml. § 11 om at tiltakshaver bærer kostnadene ved miljøforringelse, anses ikke relevant i denne saken. Også forvaltningsmålet for arter i nml. § 5 er trukket inn skjønnsvurderingen.

På rovviltfeltet må forvaltningsmålet etter nml. § 5 sees i sammenheng med de vedtatte bestandsmålene som Stortinget har fastsatt for de fire store rovdyrartene, og skal forstås slik at det ikke er til hinder for en geografisk differensiert rovviltforvaltning, jf. Ot.prp. nr. 52 (2008-2009) s. 376. Nml. § 5 og prinsippet om en geografisk differensiert rovviltforvaltning er konkretisert i rovviltforskriften §§ 3 og 4 og de regionale forvaltningsplanene for rovvilt. De nasjonale bestandsmålene er fordelt på de åtte forvaltningsregionene for rovvilt, jf. rovviltforskriften § 4. For region 8 er det fastsatt mål om 6 årlige ynglinger av bjørn.

Avgjørelsen bygger på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon og effekten av påvirkninger. Departementet har også lagt vekt på kunnskap som er basert på generasjoners erfaringer gjennom bruk av og samspill med naturen, herunder samisk bruk. Departementet anser at kunnskapsgrunnlaget oppfyller kravene i nml. § 8. Departementet vurderer at det foreligger tilstrekkelig kunnskap om hvilke virkninger avgjørelsen kan ha for naturmiljøet. Førre-var-prinsippet i nml. § 9 får derfor mindre betydning.

Når det gjelder effekten av påvirkninger, jf. nml. § 10, foreligger det årlige rapporter om bestandsstatus og annen vitenskapelig kunnskap som gir betydelig kunnskap om den samlede belastningen rovdyrartene utsettes for. For brunbjørn er det kjent at infanticid kan forekomme, det vil si at hannbjørner dreper bjørneunger som ikke er deres eget avkom. I tillegg er det kjent at det forekommer enkelte tilfeller av ulovlig jakt. Avgangen av bjørn skjer likevel i hovedsak gjennom lisensfelling og skadefelling, og miljøforvaltningen har derfor god oversikt over de negative påvirkningsfaktorene på bjørnebestanden. At bestanden registreres årlig på individnivå ved bruk av DNA-analyser gir også god oversikt over endringer mellom år.

Departementet skal ta stilling til om det skal gis en kvote for betinget skadefelling av bjørn som vedtatt av rovviltnemnda, for å forhindre at bjørn gjør skade på husdyr eller tamrein, jf. rovviltforskriften § 8. Skadefelling kan tillates for å avverge skade på blant annet husdyr eller tamrein, jf. rovviltforskriften § 2 bokstav a og nml. § 18 første ledd bokstav b. Nml. § 18 andre ledd stiller som vilkår at vedtak bare kan treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse og formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte.

Vilkåret om at uttaket skjer for å avverge skade

Etter nml. § 18 første ledd bokstav b kan uttak av bjørn tillates for å «avverge skade» på blant annet husdyr og tamrein. Nml. § 18 er utformet med sikte på å gjennomføre Bernkonvensjonen artikkel 9 nr. 1, jf. lovens forarbeider (Ot.prp. nr. 52 (2008-2009)). I begrepet «avverge» ligger at fellingen kan skje som et forebyggende tiltak, jf. HR-2021-662-A. I lys av Bernkonvensjonen må det stilles visse minstekrav til skadenes alvorlighet og omfang, jf. HR-2021-662-A, som gjaldt tre vedtak fra Klima- og miljødepartementet om felling av ulv.

Skadehistorikken viser at det skjer årlige tap av sau og tamrein til bjørn i region 8. Som det framgår av Miljødirektoratets faglige tilråding viser de siste erstatningsoppgjørene at det i 2023 ble utbetalt erstatning for 388 sau/lam tapt til bjørn og 113 tamrein i reindriftsåret 2022-

2023. Av disse ble 38 skader på sau påvist tapt til bjørn og 1 skade på tamrein. I 2023 er det ifølge Rovbase så langt (pr 10. juli) påvist 7 sau og 4 tamrein tapt til bjørn i regionen.

Departementet legger til grunn at det er stor sannsynlighet for at det også vil oppstå skader av et visst omfang og en viss alvorlighetsgrad på sau og tamrein i inneværende år i region 8, og finner at vilkåret i nml. § 18 første ledd bokstav b om å avverge skade er oppfylt for å åpne for en kvote for betinget skadefelling av bjørn. Departementet viser videre til at dette vilkåret vil bli vurdert av Statsforvalteren i de enkelte situasjonene der skadefelling blir vurdert.

Vilkåret om at uttaket ikke må true bestandens overlevelse

Det følger av nml. § 18 andre ledd at vedtak etter bestemmelsens første ledd bokstav a til f bare kan treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse. Vilkåret må vurderes konkret i den enkelte sak, og terskelen kan tenkes å variere avhengig av blant annet fellingsgrunnlaget og kunnskapsgrunnlaget, jf. HR-2021-662-A. Eventuell usikkerhet om den fremtidige utviklingen av en bestand har betydning i vurderingen, og det ligger en viss margin i begrepet «truer» bestandens overlevelse, jf. HR-2021-662-A.

Departementet viser til Miljødirektoratets redegjørelse for bestandssituasjonen nasjonalt og i region 8 i den faglige tilrådingen. Miljødirektoratets vurdering er at et samlet uttak av dyr tilsvarende nemndenes vedtak ikke vil true bestandens overlevelse. Dette forutsetter imidlertid at det settes vilkår som reduserer mulighetene for at binner blir felt, og Miljødirektoratet har anbefalt at det settes ett tilleggsvilkår til vedtaket i region 8. Departementet legger vurderingen til grunn, og finner at vilkåret om at uttaket ikke må true bestandens overlevelse er oppfylt for kvoten som er vedtatt av rovviltnemnda i region 8, jf. nml. § 18 andre ledd. Dette under forutsetning at binner med unger er unntatt fra kvoten slik nemnda har vedtatt, samt følgende tilleggsvilkår:

- De tiltak som er mulige for å unngå at bjørnebinner felles, skal være iverksatt.

Vilkåret om at formålet ikke kan nås på en annen tilfredsstillende måte

Det er i tillegg et vilkår at formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte, jf. nml. § 18 andre ledd. I vurderingen av vilkåret vil prinsippet om geografisk differensiert forvaltning veie tungt. Av rovviltforliket 2011 (Stortingets vedtak 687 i behandlingen av dokument 8:163 S (2010-2011)) framgår det at soneinndelingen må forvaltes tydelig. Dette innebærer at beitenæring skal tilpasses rovvilt i de områder der rovvilt har prioritet, mens det i prioriterte beiteområder skal være lav terskel for å tillate uttak av rovdyr som gjør skade på beitedyr.

Klima- og miljødepartementet viser til skadehistorikken i regionen, og til sannsynligheten for at akutte skadesituasjoner kan oppstå også i 2024. Departementet finner at det for å nå formålet om å avverge skade, ut fra føringene i rovviltpolitikken, ikke finnes annen tilfredsstillende løsning enn å åpne for en kvote for betinget skadefelling av brunbjørn i region 8. Departementet presiserer imidlertid at den konkrete vurderingen av andre tilfredsstillende løsninger, slik som eksempelvis flytting av beitedyr, bruk av rovdyravvisende gjerder og tidlig

nedsanking, skal gjøres av Statsforvalteren i tilknytning til den enkelte sak der tillatelse til skadefelling eventuelt blir vurdert. Dette følger av rovviltforskriften § 9, og slike vurderinger kan variere fra sak til sak avhengig av blant annet områdets beliggenhet, betydningen som beiteområde, tid på året m.m.

Øvrige anførsler

I tillegg til anførsler vedrørende naturmangfoldloven er det anført at vedtaket strider med Grunnlovens § 112 og artikkel 2 og 9 i Bernkonvensjonen. Videre anføres det at rovviltnemnda ikke har vedtaksmyndighet, og det anmodes om at det som i dag er prioriterte beiteområder (B-områder) omdefineres til prioriterte bjørneområder (A-områder).

Om Bernkonvensjonen artikkel 2 og 9

Når det gjelder Bernkonvensjonens bestemmelser viser departementet til beskrivelsen over om at nml. § 18 er utformet med sikte på å gjennomføre Bernkonvensjonen artikkel 9 nr. 1, jf. lovens forarbeider (Ot.prp. nr. 52 (2008-2009)). Bernkonvensjonen artikkel 2 oppstiller visse forpliktelser til å treffe nødvendige tiltak for å opprettholde ("maintain") eller tilpasse ("adapt") bestandene av vill flora og fauna til et nivå som blant annet skal svare til økologiske, vitenskapelige og kulturelle krav. Høyesterett har lagt til grunn at Norge er folkerettslig bundet til å sikre ulvens overlevelse i norsk natur, med henvisning til konvensjonens artikkel 2 jf. HR-2021-662-A avsnitt 67-69. Tilsvarende forpliktelse gjelder for brunbjørn.

I HR-2021-662-A avsnitt 71, fant Høyesterett det klart at Norge ikke bryter forpliktelsen «så lenge den norske delbestanden er så stor at dette bestandsmålet nås». For brunbjørn er imidlertid ikke det nasjonale bestandsmålet nådd, uten at departementet kan se at dette utelukker at forpliktelsen er oppfylt. Etter departementets vurdering kan ikke Høyesteretts uttalelse fortolkes motsetningsvis, slik at forpliktelsen brytes dersom bestandsmålet for en art ikke er nådd. Vi viser særlig til at bestemmelsens ordlyd ikke spesifikt angir et bestemt nivå eller andel den enkelte stat skal ivareta.

Når det gjelder brunbjørn, viser departementet til Miljødirektoratets redegjørelse for bestandssituasjonen nasjonalt og regionalt. Miljødirektoratet viser til at en langsiktig strategi for å nå bestandsmålet forutsetter at terskelen for å skadefelle er høyere for binner enn for hannbjørner. Etter departementets syn ivaretas dette gjennom nemndas vedtak der binner med unger er unntatt fra kvoten, samt tilleggsvilkår departementet oppstiller i denne klageavgjørelsen om å iverksette mulige tiltak for å unngå at binner blir felt. Departementet finner på denne bakgrunn at vedtaket ikke er strid med Bernkonvensjonens artikkel 2.

Om Grunnloven § 112

Av dom i Høyesterett (HR-2021-662-A), som gjaldt tre vedtak om felling av ulv, står følgende vurdering om Grunnloven § 112:

«Grunnloven § 112 verner miljøet og gir rett til «en natur der produksjonsevne og mangfold bevares». Jeg kan ikke se at naturmangfoldloven § 18 er i strid med Grunnloven § 112, noe partene heller ikke har anført. Slik naturmangfoldloven og rovviltforskriften er utformet, kan jeg heller ikke se at § 112 får nevneverdig betydning som tolkningsfaktor i saken her.»

Departementet har i denne saken kommet til at vilkårene i nml. § 18 er oppfylt, og kan på denne bakgrunn ikke se at vedtaket er i strid med Grunnloven § 112.

Om rovviltnemndas vedtaksmyndighet

Utgangspunktet etter rovviltforskriften § 7 er at rovviltnemndene har vedtaksmyndighet for kvote for blant annet betinget skadefelling av rovvilt «når bestanden av den enkelte art ligger over de nasjonalt fastsatte bestandsmålene for regionen». I kommentarene til bestemmelsen er det utdypet at «I de tilfeller der de nasjonale bestandsmålene i regionen ikke er nådd har ikke rovviltnemnden myndighet til å fatte vedtak om kvote for felling og jakt.» Dette innebærer at rovviltnemnden har vedtaksmyndighet der bestandsmålet er nådd, det vil si både der bestanden ligger på og over bestandsmålet. Denne forståelsen av rovviltforskriften § 7 er lagt til grunn for forvaltningens praksis. I tillegg har rovviltnemndene vedtaksmyndighet for bjørn når det er 10 ynglinger eller mer av bjørn i Norge. Klima- og miljødepartementet kan beslutte unntak fra bestemmelsen om vedtaksmyndighet for bjørn dersom det foreligger særskilte grunner.

Departementet viser til at det for jerv og gaupe er klarlagt at alminnelige avrundingsregler, med avrundning til nærmeste heltall av gjennomsnittlig antall ynglinger siste tre år, skal benyttes ved vurdering av om det er rovviltnemndene eller direktoratet som har myndighet til å vedta kvote. Departementet mener det er hensiktsmessig at det legges til grunn en lik praksis for artene på dette punktet. Antall ynglinger av brunbjørn er i 2023 beregnet til 9,6, det vil si 10 ynglinger med normale avrundingsregler. Det følger av dette at rovviltnemnda i forvaltningsregion 6 har myndighet til å fatte vedtak om kvote for betinget skadefelling av brunbjørn for 2024.

Om soneinndelingen

Når det gjelder inndeling av områder prioritert til henholdsvis brunbjørn og beitedyr viser departementet til at soneinndelingen skjer gjennom fastsettelse av regional forvaltningsplan for rovvilt. Planen fastsettes av rovviltnemnda, og i utformingen av planen skal nemnda ha nær kontakt med kommuner og organisasjoner samt sende utkast til Miljødirektoratet og Landbruksdirektoratet for uttalelse før planen vedtas, jf. rovviltforskriften § 6.

Departementet anser det på denne bakgrunn ikke som aktuelt å vurdere endring av soneinndelingen i en region gjennom behandling av klager på et enkeltvedtak om kvoter for felling. Innspill til endringer i forvaltningsplanen må rettes til rovviltnemnda i forbindelse med prosesser der forvaltningsplanen er til revisjon.

Samlet vurdering

Departementet viser til Miljødirektoratets faglige vurdering der de skriver at det i enkelte tilfeller med potensiale for stor skade ikke finnes andre tilfredsstillende forebyggende tiltak enn skadefelling, og at det derfor er nødvendig å opprette en kvote for betinget skadefelling på bjørn. Miljødirektoratet mener at verken kvoten på 5 bjørner for betinget skadefelling i region 8 og samarbeidsområdet med Nordland eller en total kvote på 22 bjørner for betinget skadefelling på landsbasis, vil true bestandens overlevelse. Videre vurderer direktoratet at

kvoten i region 8 mest sannsynlig ikke vil gi en negativ utvikling for muligheten til å nå det regionale bestandsmålet neste vår, men at dette forutsetter at det settes vilkår som reduserer mulighetene for at binner blir felt. Departementet legger disse vurderingene til grunn, og opprettholder nemndas vedtak med tilleggsvilkår om å iverksette mulige tiltak for å unngå at bjørnebinner blir felt.

Departementets konklusjon

Klima- og miljødepartementet opprettholder rovviltnemndas vedtak om kvote på 5 dyr for betinget skadefelling av brunbjørn i region 8 og samarbeidsområdet med Nordland. I den faglige vurderingen har Miljødirektoratet understreket at det er en forutsetning at det settes vilkår som reduserer mulighetene for at binner blir felt. Departementet anser at dette i stor grad ivaretas av nemndas vedtak ved at «binne med unge/r samt unge/r binne går sammen med er unntatt fra kvote for betinget skadefelling». I tråd med Miljødirektoratets vurdering ser vi imidlertid behov for følgende tilleggsvilkår:

- De tiltak som er mulige for å unngå at bjørnebinner felles, skal være iverksatt.

I avgjørelsen har vi lagt vekt på historikk og potensiale for skade fra bjørn. Departementet finner at det foreligger et potensial for skader som oppfyller vilkåret i naturmangfoldloven § 18 første ledd bokstav b, og at det er behov for en kvote for betinget skadefelling dersom akutte skadesituasjoner skulle oppstå i inneværende fellingsperiode. Vi finner samtidig at den vedtatte kvoten ikke truer bestandens overlevelse, og at det ikke er andre tilfredsstillende løsninger enn å åpne for en kvote for betinget skadefelling.

Departementet presiserer at de mer konkrete vurderingene av skadepotensialet og om det er andre tilfredsstillende løsninger skal gjøres av Statsforvalteren i den enkelte sak der skadefelling blir vurdert.

Klagene er ikke tatt til følge.

Med hilsen

Torbjørn Lange (e.f.)
avdelingsdirektør

Tommy Andersen
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi

Miljødirektoratet

Rovviltnemnda i region 7
Rovviltnemnda i region 8
Statsforvalteren i Nordland
Statsforvalteren i Troms og Finnmark

Adresseliste

Aktivt Rovdyrvern
NOAH - for dyrs
rettigheter

Postboks 23

1641

RÅDE

Til Rovviltnevd Region 7 samt
Statsforvalter i Nordland

Sannidal, 09.07.2024

Beite-rovviltsituasjon i Nordland

Beredskapsplan rovvilt i beiteprioriterte områder.

Vi i Rovviltutvalget i Norsk Bonde og Småbrukarlag etterlyser beredskapsplan i Nordland.

Beitedyra er sluppet ut på beite, også i Nordland nå. Reinsdyra går ute hele året. Og forvaltninga har ferie nesten frem til sanken i den verste krisetida for dyreeierne.

- Ørn forsyner seg med mange reinsdyrkalver som aldri får en reell sjanse til et god liv.
- Gaupa herjer, det er få naturlige byttedyr til en forholdsvis stor gaupebestand så langt nord.
- Det er overalt kort vei inn til Nordland for det relativt store bjørnebestanden i Sverige.
- Nordland er et langt og smalt fylke, som er svært oppdelt i beiteprioritert og rovdyprioritert areal.
- Jerven har heller ikke blitt vegetarianer.

Det er hittil ingen som har fått skadefelling på ørn, på tross av at bestandsmålet er mer enn oppfylt og man kan klare å skyte ørn når den har slått ned på et bytte. Når byttet er dødt, gjelder ikke nødverge, men en vil kunne unngå at samme ørn slår ned på flere dyr.

For å få skadefelling på fredet rovvilt, kreves det ifølge forskriften at det har vært skade. Det er ikke i henhold til stortingsvedtak punkt 2.2.19 i rovviltforliket av 2011 og dyrevelferdsloven, der står det at rovvilt ikke skal utgjøre skadepotentiale. Det er hevet over en hver tvil, at rovdyp i beiteprioriterte områder utgjør skadepotentiale nå.

Belastningen på beitebrukerne er enorm i disse dager med rovdypangrep, attpåtil midt i slåtten.

Vi vil herved be om at beredskapsplan i Nordland blir iverksatt snarest.

Med vennlig hilsen,

Regina Brajkovic, Rovviltutvalg Norsk Bonde og Småbrukarlag.
Kjersti Bergquist, Nordland Bonde og Småbrukarlag

Niels Henrik M Andresen
Kvalpskardmoveien 581
8696 Hattfjelldal

Trondheim, 09.08.2024

Deres ref.:

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2024/6676

Saksbehandler:
Anders Braa

Avgjørelse i klagesak - avslag på søknad om skadefelling av bjørn i Hattfjelldal kommune

Vi viser til klage fra Niels-Henrik Andresen 11. juli 2024 på avslag på søknad om skadefelling av bjørn, gitt av Statsforvalteren i Nordland 1. juli. Saken ble oversendt til oss 15. juli 2024.

Vedtak

Miljødirektoratet opprettholder Statsforvalterens vedtak om avslag av 1. juli 2024 på søknad om å felle brunbjørn i Hattfjelldal kommune i region 7.

Klagen blir ikke tatt til følge.

Vedtaket er fattet etter naturmangfoldloven § 18 første ledd b) og rovviltforskriften § 18. Du finner [naturmangfoldloven](#) og [rovviltforskriften](#) i sin helhet på Lovdata.no.

[Representantforslag 163 S \(2010-2011\)](#) (Stortinget.no) ligger også til grunn for vurderingene.

Kort om bakgrunnen for saken

Brunbjørnen er fredet. Det er likevel mulig å felle brunbjørn, blant annet for å hindre skade på husdyr eller tamrein. Vilkårene for fellingstillatelsen er at fellingene ikke skal være til skade for bestandens overlevelse, og at formålet ikke kan bli oppnådd på annen tilfredsstillende måte.

Stortingets rovviltforlik fra 2011 gir føringer for forvaltningen av rovvilt i Norge. Den todelte målsettingen i forliket, som vektlegger både rovviltbestandens overlevelse og hensynet til levedyktige beitenæringer, er det grunnleggende prinsippet i forvaltningen.

Stortinget har fastsatt et nasjonalt mål for hvor mange ungekull med brunbjørn det skal fødes i Norge hvert år. Bestandsmålet er fordelt i utvalgte forvaltningsregioner for rovvilt. De regionale rovviltnemndene har i sine forvaltningsplaner for rovvilt lagt grunnlaget for en geografisk differensiert forvaltning innenfor regionene, med prioriterte bjørneområder og prioriterte beiteområder. I region 7 er det ikke prioriterte bjørneområder som har en tilstrekkelig størrelse og kvalitet til å ivareta bestandsmålet for regionen på 1 årlig yngling.

Den 21. juni ble det funnet ei død søye og ett lam i klagerens besetning som ble påvist tatt av bjørn. Den 27. juni ble ytterligere ei søye i besetningen påvist tapt til bjørn. Samme dag søkte

klageren om tillatelse til skadefelling av bjørn. Statsforvalteren gav beskjed om at han ville avvente videre utvikling, og avslo søknaden 1. juli 2024. Avslaget ble påklaget pr. brev datert 11. juli.

Klagen

Du viser til manglende forståelse for en situasjon der bjørn kontinuerlig angriper sauene dine. Flere søyer kommer hjem uten følge av sine lam. Til sammen 8 lam er borte. Restene av disse er ikke mulig å finne igjen. Dere tapte nesten 300 dyr i fjor, og noe lignende vil skje igjen dersom ikke bjørnen blir flyttet eller avlivet.

Vi viser til klagen i sin helhet.

Statsforvalteren sin behandling av klagen

Siden 1. juli og fram til 15. juli er det påvist ett tap av sau med foreløpig status som påvist tapt til bjørn. Utover det er det også påvist et tap til ukjent fredet rovvilt.

Statsforvalteren viser videre til at det ikke er mulig å praktisere en geografisk differensiert forvaltning av bjørn i region 7, og at regionen er langt fra å oppnå bestandsmålet på 1 årlig yngling. Det betyr at forvaltningen av bjørn i fylket er svært utfordrende.

Statsforvalteren viser til føringer for forvaltningen gjennom Miljødirektoratet sine klagebehandlinger av fellingstillatelser fra 2022 og Klima- og miljødepartementet sin klagebehandling av rovviltnemndas vedtak om kvote for betinget skadefelling av bjørn i brev av 4. juli 2024.

Statsforvalteren opprettholder vedtaket av 1. juli 2024, og oversender saken til Miljødirektoratet for endelig avgjørelse.

Vi viser til Statsforvalterens oversendelsesbrev.

Bestandssituasjonen og overvåkingen av brunbjørn i rovviltregion 7

Stortinget har fastsatt følgende bestandsmål for brunbjørn:

- Antall ungekull for landet: 13
- Antall ungekull for regionen: 1

Bestanden av brunbjørn i Norge blir primært overvåket ved å analysere DNA fra innsamlede ekskrement og hår. De analyserte prøvene med DNA gjør det mulig å slå fast hvor mange brunbjørn som minimum har vært innom Norge i løpet av ett år, hvor de har oppholdt seg og fordelingen mellom hanner og binner. Rapporteringsfristen for overvåking av brunbjørn er 1. april påfølgende år.

Bestandsmålet er gitt i antall årlige ungekull. Overvåkingen benytter en modell, som er utviklet av Det skandinaviske bjørneprosjektet (Bischof og Swenson 2010), til å beregne hvor mange kull som sannsynligvis er født i Norge hvert år. Modellen tar utgangspunkt i det innsamlede DNA-materialet og bygger blant annet på kunnskap om fordelingen mellom kjønn og alder i den

svenske brunbjørnebestanden. Den baserer seg også på kunnskap om hvor ofte binnene føder, hvor gamle de er første gang de føder, størrelsen på leveområdene og dødeligheten i bestanden.

Siste års rapport fra Rovdata (NINA rapport 2454) viser at det i 2023 ble påvist 178 ulike bjørner i Norge, 79 hunnbjørner og 99 hannbjørner. I region 7 ble det påvist 1 hannbjørn.

Basert på prøver fra påviste hunnbjørner ble det estimert at det var 9,6 ungekull i 2023 i Norge. For region 7 er antall ungekull estimert til 0.

Skadefelling er primært et virkemiddel som kan iverksettes dersom det oppstår en akutt skadesituasjon, og dersom det ikke finnes en annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning. For å iverksette en skadefelling, må det foreligge kadaver eller skader som kan undersøkes og påvises at det er bjørn som er årsaken. Skadene må også se ut til å kunne fortsette.

Vi kan gi tillatelse til skadefelling dersom det er sannsynlig at skadene vil vedvare og vi ikke kan iverksette andre rimelige, forebyggende tiltak. Dersom skadehistorikken og skadepotensialet er omfattende og sannsynlig, kan vi, i særskilte tilfeller, vurdere uttak uten at det har skjedd skader. De potensielle skadene må i så fall kunne oppstå innen en viss nærhet i tid.

Av Rovbase går det fram at det ble påvist tap av 3 sauer i Hattfjelldal kommune siden 1. juli 2024. Disse kommer i tillegg til tapene som Statsforvalteren har lagt til grunn i sitt vedtak av 1. juli. Det siste tapet ble funnet 19. juli. Det er ikke registrert tap av sau til bjørn etter det i Hattfjelldal kommune.

Vi viser til at forvaltningsmålet for bjørn i region 7 ikke er oppnådd, det er ingen utvikling mot forvaltningsmålet, og forvaltningsplanen for region 7 åpner ikke for en reell differensiert forvaltning av bjørn. Det betyr at terskelen for felling av bjørn i region 7 er høyere enn i tilsvarende beiteprioriterte områder i andre regioner med forvaltningsmål.

Direktoratet kan ikke se at det er en pågående akutt skadesituasjon i Hattfjelldal per nå, og opprettholder Statsforvalterens vedtak av 1. juli 2024.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Ivar Myklebust
avdelingsdirektør

Susanne Hansen
fung.seksjonsleder

Kopi til:

STATSFORVALTEREN I NORDLAND
HATTFJELLDAL KOMMUNE
Roviltnemnda i region 7

Postboks 1405
O.T. Olsens vei 3A
Moloveien 10

8002 BODØ
8692 HATTFJELLDAL
8002 BODØ

GRANE KOMMUNE
Industriveien 2
8682 TROFORS

Trondheim, 09.08.2024

Deres ref.:

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2024/6676

Saksbehandler:
Anders Braa

Avgjørelse i klagesak - søknad om skadefelling av bjørn i Grane kommune

Vi viser til klage fra Grane kommune av 1. august 2024 på avslag på søknad om skadefelling av bjørn, gitt av Statsforvalteren i Nordland 1. august. Saken ble oversendt til oss 2. august 2024.

Vedtak

Miljødirektoratet opprettholder Statsforvalterens vedtak om avslag av 1. august 2024 på søknad om å felle brunbjørn i Hattfjelldal kommune i region 7.

Klagen blir ikke tatt til følge.

Vedtaket er fattet etter naturmangfoldloven § 18 første ledd b) og rovviltforskriften § 13. Du finner [naturmangfoldloven](#) og [rovviltforskriften](#) i sin helhet på Lovdata.no.

[Representantforslag 163 S \(2010-2011\)](#) (Stortinget.no) ligger også til grunn for vurderingene.

Kort om bakgrunnen for saken

Brunbjørnen er fredet. Det er likevel mulig å felle brunbjørn, blant annet for å hindre skade på husdyr eller tamrein. Vilkårene for fellingstillatelsen er at fellingene ikke skal være til skade for bestandens overlevelse, og at formålet ikke kan bli oppnådd på annen tilfredsstillende måte.

Stortingets rovviltforlik fra 2011 gir føringer for forvaltningen av rovvilt i Norge. Den todelte målsettingen i forliket, som vektlegger både rovviltbestandens overlevelse og hensynet til levedyktige beitenæringer, er det grunnleggende prinsippet i forvaltningen.

Stortinget har fastsatt et nasjonalt mål for hvor mange ungekull med brunbjørn det skal fødes i Norge hvert år. Bestandsmålet er fordelt i utvalgte forvaltningsregioner for rovvilt. De regionale rovviltnemndene har i sine forvaltningsplaner for rovvilt lagt grunnlaget for en geografisk differensiert forvaltning innenfor regionene, med prioriterte bjørneområder og prioriterte beiteområder. I region 7 er det ikke prioriterte bjørneområder som har en tilstrekkelig størrelse og kvalitet til å ivareta bestandsmålet for regionen på 1 årlig yngling.

Den 24. juli ble det funnet tre døde søyer og ett lam i Svenningsdalen i Grane kommune som ble påvist tatt av bjørn. Statsforvalteren avsto søknad om skadefelling 25. juli. Den 29. juli ble

ytterligere tre lammekadaver funnet i samme område, hvorav to ble påvist tapt til bjørn. Det siste kadaveret fikk fastsatt dødsårsak til "ukjent". Etter ny søknad om skadefelling fra Grane kommune avsto Statsforvalteren søknaden 1. august. Det er ikke påvist nye tap til bjørn etter dette, jf. Rovbase.

Klagen

Klagen fra Grane kommune kan oppsummeres slik:

- Klager er uenig i Statsforvalteren sin konklusjon om at det ikke foreligger en situasjon som er tilstrekkelig akutt og pågående til å innvilge fellingstillatelse. Skadepotensialet er betydelig.
- Reinsdyra i Voengel Njaarke reinbeitedistrikt er i dårlig kondisjon og har behov for beitero
- Viser til avgjørelse fra Klima- og miljødepartementet på klage på vedtak om betinget skadefelling av bjørn i region 7.
- Det aktuelle området er utenfor forvaltningsområdet for bjørn i region 7.
- Viser til Klima – og miljødepartementets vedtak om skadefelling av bjørn i Hattfjelldal og Grane kommuner våren 2022.
- Hurdalsplattformen legger føringer for en mer restriktiv rowiltpolitikk.

Vi viser til klagen i sin helhet.

Statsforvalteren sin behandling av klagen

Statsforvalteren opprettholder vedtaket av 1. august 2024, og oversender saken til Miljødirektoratet for endelig avgjørelse.

Vi viser til Statsforvalterens oversendelsesbrev.

Bestandssituasjonen og overvåkingen av brunbjørn i rovviltregion 7

Stortinget har fastsatt følgende bestandsmål for brunbjørn:

- Antall ungekull for landet: 13
- Antall ungekull for regionen: 1

Bestanden av brunbjørn i Norge blir primært overvåket ved å analysere DNA fra innsamlede ekskrement og hår. De analyserte prøvene med DNA gjør det mulig å slå fast hvor mange brunbjørn som minimum har vært innom Norge i løpet av ett år, hvor de har oppholdt seg og fordelingen mellom hanner og binner. Rapporteringsfristen for overvåking av brunbjørn er 1. april påfølgende år.

Bestandsmålet er gitt i antall årlige ungekull. Overvåkingen benytter en modell, som er utviklet av Det skandinaviske bjørneprosjektet (Bischof og Swenson 2010), til å beregne hvor mange kull som sannsynligvis er født i Norge hvert år. Modellen tar utgangspunkt i det innsamlede DNA-materialet og bygger blant annet på kunnskap om fordelingen mellom kjønn og alder i den svenske brunbjørnebestanden. Den baserer seg også på kunnskap om hvor ofte binnene føder, hvor gamle de er første gang de føder, størrelsen på leveområdene og dødeligheten i bestanden.

Siste års rapport fra Rovdata (NINA rapport 2454) viser at det i 2023 ble påvist 178 ulike bjørner i Norge, 79 hunnbjørner og 99 hannbjørner. I region 7 ble det påvist 1 hannbjørn.

Basert på prøver fra påviste hunnbjørner ble det estimert at det var 9,6 ungekull i 2023 i Norge. For region 7 er antall ungekull estimert til 0.

Skadefelling er primært et virkemiddel som kan iverksettes dersom det oppstår en akutt skadesituasjon, og dersom det ikke finnes en annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning. For å iverksette en skadefelling, må det foreligge kadaver eller skader som kan undersøkes og påvises at det er bjørn som er årsaken. Skadene må også se ut til å kunne fortsette.

Vi kan gi tillatelse til skadefelling dersom det er sannsynlig at skadene vil vedvare og vi ikke kan iverksette andre rimelige, forebyggende tiltak. Dersom skadehistorikken og skadepotensialet er omfattende og sannsynlig, kan vi, i særskilte tilfeller, vurdere uttak uten at det har skjedd skader. De potensielle skadene må i så fall kunne oppstå innen en viss nærhet i tid.

Av Rovbase går det fram at det ble påvist tap av 6 sauer i Grane kommune siden 1. juni 2024. Kadavrene ble funnet i perioden 24 – 29. juli. Det er ikke lagt inn påviste bjørnetap i Rovbase etter det.

Vi viser til at forvaltningsmålet for bjørn i region 7 ikke er oppnådd, det er ingen utvikling mot forvaltningsmålet, og forvaltningsplanen for region 7 åpner ikke for en reell differensiert forvaltning av bjørn. Det betyr at terskelen for felling av bjørn i region 7 er høyere enn i tilsvarende beiteprioriterte områder i andre regioner med forvaltningsmål.

Kima- og miljødepartementet har i brev av 4. juli satt vilkår for betinget skadefelling av bjørn i forbindelse med behandling av klage på vedtak om kvote for betinget skadefelling av bjørn i region 7 i 2024. Ett av disse er at terskelen for uttak av hannbjørner skal være høyere enn det som normalt følger av forvaltningspraksis.

Når det gjelder forholdet til tamrein, kan bjørn være en betydelig tapsfaktor under kalvingsperioden, men det er lite tap av tamrein til bjørn ellers i året.

Direktoratet kan ikke se at det er en pågående akutt skadesituasjon i Grane kommune per nå, og opprettholder Statsforvalterens vedtak av 1. august 2024.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Susanne Hanssen
Fung. seksjonsleder

Anders Braa
seniorrådgiver

Kopi til:

STATSFORVALTEREN I NORDLAND
Roviltnemnda i region 7

Postboks 1405
Moloveien 10

8002 BODØ
8002 BODØ

Ifølge listeMottakere ifølge liste

Deres ref

Vår ref

Dato

24/2830-

16. august 2024

Avgjørelse av klage på vedtak om kvote for lisensfelling av jerv i 2024/2025

Klima- og miljødepartementet viser til klager på vedtak fattet av rovviltnemndene i region 1 (Vestland, Rogaland og tidligere Vest-Agder), region 2 (Buskerud, Telemark, Vestfold og tidligere Aust-Agder), region 3 (tidligere Oppland), region 4 (Østfold, Akershus og Oslo), region 5 (tidligere Hedmark), region 6 (Trøndelag og Møre og Romsdal), region 7 (Nordland) og region 8 (Troms og Finnmark) om kvoter for lisensfelling av jerv i 2024. Vedtakene innebærer at det åpnes for lisensfelling på eventuell gjenværende skadefellingskvote for jerv. I antall er kvotene samlet satt til 138 individer, med en samlet hunndyrkvote på 85 hunndyr. Samtlige vedtak er påklaget.

Klima- og miljødepartementet opprettholder vedtakene om kvoter for lisensfelling av jerv fra rovviltnemndene i regionene 1, 2, 4, 7 og 8.

Departementet endrer kvoten i vedtaket i rovviltregion 3 til 10 dyr, hvorav maksimalt 7 hunndyr. Av disse kan inntil 5 dyr, hvorav maksimalt 4 hunndyr, felles innenfor jervprioritert område, og 5 dyr, hvorav 3 hunndyr, kan felles i beiteprioritert område.

For region 5 opprettholder departementet rovviltnemndas vedtak når det gjelder størrelsen på kvoten for lisensfelling av jerv i regionen, selv om denne er satt høyt. Departementet endrer vedtaket når det gjelder områdeavgrensningen. Departementets vurdering er at det ikke er hjemmel for å åpne for lisensfelling av jerv innenfor forvaltningsområdet for jerv med hjemmel i naturmangfoldloven § 18 første ledd bokstav c. Departementet avgrenser derfor fellingsområdet i tråd med det som er foreslått i innstillingen til rovviltnemndas vedtak 20. juni 2024. I disse områdene finner

departementet at det foreligger et skadepotensial, jf. naturmangfoldloven § 18 første ledd bokstav b.

I region 6 fjerner departementet startkvoten for områdene innenfor forvaltningsområdet i Møre og Romsdal som i vedtaket er satt til 1 dyr, slik at det ikke åpnes for lisensfelling av jerv innenfor forvaltningsområdet i Møre og Romsdal.

Ved avgjørelsen har departementet lagt vekt på historikk og potensial for skade fra jerv, samt prinsippet om differensiert forvaltning av rovvilt. Departementet har også sett hen til Stortingets rovviltforlik i 2011, hvor det fremgår at det er en målsetting at lisensfelling skal være hovedvirkemiddelet i bestandsreguleringen av jerv.

Departementet finner at det foreligger et potensial for skader som oppfyller vilkåret i naturmangfoldloven § 18 første ledd bokstav b. Vi finner samtidig at den vedtatte kvoten ikke truer bestandens overlevelse, og det ikke er andre tilfredsstillende løsninger enn uttak gjennom lisensfelling.

Klagene som gjelder region 1, 2, 4, 7 og 8 er ikke tatt til følge. Klagene som gjelder region 3, 5 og 6 er delvis tatt til følge.

Saksgang

Region 1

Rovviltnemnda i region 1 vedtok 20. juni 2024 kvoter for lisensfelling av 8 jerv for lisensfellingsperioden 2024-2025. Lisensfellingsområdet omfatter hele regionen. Vedtaket ble påklaget av NOAH – for dyrs rettigheter 20. juni 2023, og Naturvernforbundet i Agder 15. juni 2024. Rovviltnemnda behandlet klagen henholdsvis 12. og 21. juli 2024 og opprettholdt sitt vedtak. Saken ble oversendt Klima- og miljødepartementet de samme datoene for endelig avgjørelse. Departementet bemerker at rovviltnemnda i samme vedtak vedtok kvote for lisensfelling av ulv. Også denne kvoten er påklaget, og klagen vil behandles av Klima- og miljødepartementet på et senere tidspunkt.

Region 2

Rovviltnemnda i region 2 vedtok 16. mai 2024 en kvote for lisensfelling av 2 jerv for perioden 20. august – 15. februar 2025. Lisensfellingsområdet omfatter hele regionen. Vedtaket ble påklaget av NOAH – for dyrs rettigheter 6. juni 2024. Rovviltnemnda behandlet klagen 25. juni 2024 og oversendte saken til Klima- og miljødepartementet for endelig avgjørelse 26. juni 2024.

Region 3

Rovviltnemnda i region 3 vedtok 14. mai 2024 en kvote for lisensfelling av 10 jerv, hvorav maksimalt 4 hunndyr (uavhengig av alder) innenfor jervesona for perioden 21. august – 15. oktober 2024. Nemnda åpnet for felling med delkvoter i lisensområder som samsvarer med den geografiske differensieringen i forvaltningsplanen, geografisk fordeling av yngling og skadehistorikk. Vedtaket ble påklaget av Aktivt Rovdyrvern 3. juni 2024 og NOAH – for dyrs

rettigheter 4. juni 2024. Rovviltnemnda behandlet klagen 17. juni 2024 og oversendte saken til Klima- og miljødepartementet for endelig avgjørelse.

Region 4

Rovviltnemnda i region 4 vedtok 14. mai 2024 en kvote for lisensfelling av én jerv i rovviltregion 4 i fellingsperioden 20. august 2024 – 15. februar 2025. Kvoten er avgrenset til områdene utenfor ulvesonen. Vedtaket ble påklaget av NOAH – for dyrs rettigheter 2. juni 2024. Rovviltnemnda behandlet klagen 26. juni 2024 og oversendte saken til Klima- og miljødepartementet for endelig avgjørelse 27. juni 2024.

Region 5

Rovviltnemnda i region 5 vedtok 14. mai 2024 en kvote for lisensfelling av 35 jerv, hvorav maksimalt 22 hunndyr, for perioden 20. august 2024 – 15. februar 2025 eller til kvoten er fylt dersom det skjer før perioden er slutt. Av denne kvoten kan det felles inntil 10 jerv, hvorav maksimalt 6 hunndyr innenfor forvaltningsområdet for jerv (blå sone i forvaltningsplanen). Nemnda åpnet for felling innenfor jervesonen med henvisning til naturmangfoldloven § 18 første ledd bokstav c. Vedtaket ble påklaget av Rovviltets Røst 25. mai 2024, NOAH – for dyrs rettigheter 30. mai 2024, Aktivt rovdryvern 3. juni 2024 og Foreningen Våre Rovdyr 9. juni 2024. Rovviltnemnda behandlet klagen 26. juni 2024 og opprettholdt sitt vedtak. Saken ble oversendt Klima- og miljødepartementet 1. juli 2024 for endelig avgjørelse.

Region 6

Rovviltnemnda i region 6 vedtok 21. mai 2024 en kvote for lisensfelling av 30 jerv for perioden 20. august 2024 – 15. februar 2025 eller til kvoten er fylt dersom det skjer før perioden er slutt. Kvoten deles opp i en startkvote og en reservekvote, der det i startkvoten på 26 jerv kan være 13 tisper, og i reservekvoten på 4 jerv kan være 2 tisper. Av startkvoten kan det maksimalt felles 6 tisper innenfor forvaltningsområdet for jerv i region 6. Familiegrupper av jerv (tipe med valper) er unntatt fra lisensfelling frem til 10. september. Vedtaket ble påklaget av NOAH – for dyrs rettigheter 11. juni 2024, Naturvernforbundet 14. juni 2024 Foreningen Våre Rovdyr 17. juni 2024 og Fosen Naturvernforening 29. mai 2024. Rovviltnemnda behandlet klagen 19. juni 2024 og opprettholdt sitt vedtak. Saken ble oversendt Klima- og miljødepartementet 20. juni 2024 for endelig avgjørelse.

Region 7

Rovviltnemnda i region 7 vedtok 7. mai 2024 en kvote for lisensfelling av 15 jerv, hvorav maksimalt 10 hunndyr, for perioden 20. august 2024 – 15. februar 2025 eller til kvoten er fylt dersom det skjer før perioden er slutt. Det ble kun åpnet for lisensfelling av jerv i de beiteprioriterte områdene. Nemndas vedtak ble offentliggjort i miljøvedtaksregisteret 8. mai 2024. Vedtaket ble påklaget av NOAH – for dyrs rettigheter 27. mai 2024 og Aktivt rovdryvern 29. mai 2024. Rovviltnemnda behandlet klagen 3. juni 2024 og opprettholdt sitt vedtak. Saken ble oversendt Klima- og miljødepartementet samme dag for endelig avgjørelse.

Region 8

Rovviltnemnda i region 8 vedtok 19. april 2024 en kvote for lisensfelling av 37 jerv for perioden 20. august 2024 – 15. februar 2025 eller til kvoten er fylt dersom det skjer før perioden er slutt. For Finnmark ble kvoten satt til 25 jerv, hvorav inntil 12 tisper. Av kvoten kan inntil 7 jerv felles i A-området, hvorav inntil 3 tisper. For Troms og samarbeidsområdet med Nordland ble kvoten satt til 12 jerv, hvorav inntil 7 tisper. Av kvoten kan inntil 6 felles i A-området, hvorav inntil 4 tisper. Vedtaket ble påklaget av Aktivt rovdyrvern 23. april 2024. Rovviltnemnda behandlet klagen 16. mai 2024 og opprettholdt sitt vedtak. Saken ble oversendt Klima- og miljødepartementet samme dag for endelig avgjørelse.

Miljødirektoratet ga sin faglige tilråding for lisensfelling kvoten av jerv i hele landet 16. juli 2024.

Klagers anførsler

I oversendelsen av saken har roviltnemndene trukket fram følgende hovedpunkter fra klagen:

Region 1

«Naturvernforbundet peiker på at det ikkje er registrert skade av jerv eller ulv i 2024. Kvotene er derfor ikkje reelle og har ikkje relevans for skade på husdyr. Forbundet meiner det har stor verdi om desse rovdyra er i region 1, som i landet elles.

Forbundet meiner det er feil og uheldig å gje løyve til å felle ulv til 1. juni. Då er det i yngletida og perioden bør avsluttast 1. april. Vidare er hiuttak av jerv heilt uakseptabelt. Forbundet reagerer negativt på forsøket om uttak av jerv i Setesdal (Bykle/Valle). Jerv i desse områda burde vore positivt for m.a. villrein på Hardangervidda og i Setesdalen. Ulv er kritisk truga og jerv er sterkt truga på den norske Raudlista. Forvaltninga bør gjere vedtak som trygger bestandane av rovilt, ikkje det motsette.

Naturmangfaldlova (nml) er ikkje oppfylt når vedtaket inneber at jerv og ulv skal utelukkast frå region 1, rovdyra har ein sentral plass i økosystema, jf. nml. § 5.

Nemnda sitt vedtak er retta mot nasjonal, «ikkje berekraftig» forvaltning av dei to store rovdyra, og er ikkje retta mot den regionale situasjonen med bakgrunn i talgrunnlaget som ligg føre og som ligg til grunn for vedtaket. Det er truleg ikkje ulv i regionen når det er lisensjakt, men jerv finnast. Og skadeomfanget er lågt, t.d. i 2023.

Naturvernforbundet meiner nemnda feilinformerer om kva som faktisk er av rovdyr i regionen. Kvotane kan oppfattast slik at eitkvart individ i regionen er uønska og skal skytast.

Forbundet ber om at vedtaket blir oppheva då saksgrunnlaget ikkje tilfredstillar eit godt nok saksgrunnlag for å fatte eit best mogleg vedtak.»

I oversendelsen av saken ved brev av 21. juli 2024 har rovviltnemnda trukket fram følgende hovedpunkter fra klagen fra NOAH:

«NOAH klager på kvoten for lisensfelling av jerv. NOAH meiner det ikkje skal vere «nulltoleranse» for jerv i regionen, Vilkåra om at lisensfellinga ikkje skal truge overlevinga til bestanden er ikkje oppfylt, vedtaket er ikkje retta mot jerv som faktisk gjer skade eller vil gjere skade, vilkåret om å nytte andre tilfredsstillande løysingar er ikkje oppfylt. Rovviltnemnda har heller ikkje vurdert skadepotensiale eller skadeomfang.

NOAH meiner vedtaket er ugyldig sidan naturmangfaldlova (nml.) ikkje ligg til grunn for vedtaket. Vedtaket må gjerast om slik at det ikkje blir tillate lisensfelling av 8 jerv i regionen.

NOAH viser til at jerv er sterkt trua på den norske raudlista, og at felling i region 1 kan redusere totalbestanden i Noreg. Dette er i mot internasjonale avtaler og konvensjonar og strir mot naturmangfaldlova § 18.

NOAH viser vidare til at det er fare for overlevinga til jervebestanden på lang sikt, og derfor må føre-var-prinsippet nyttast i forvaltninga av jerv, også i region 1. NOAH meiner og at skadepotensialet i region 1 er lite konkret, det er ikkje vist til skadeomfang eller skade som har skjedd, vedtaket er derfor i strid med nml.

Andre tilfredsstillande løysingar er ikkje vurdert, og NOAH meiner det er andre alternative løysingar enn lisensfelling for å hindra skade.

Konklusjonen til NOAH er at vedtaket om lisensfelling av jerv strir mot nasjonalt og internasjonalt regelverk og vedtaket må bli erklært ugyldig. NOAH ber om at vedtaket blir omgjort og at det ikkje blir gjeve løyve til lisensfelling av 8 jerv i region 1 for 2024 – 2025.»

Departementet viser ellers til klagen i sin helhet.

Region 2

«Klagers anførsler:

- NOAH viser til at vilkåret om bestandens overlevelse er ikke oppfylt. NOAH mener at lisensfelling vil true bestandens overlevelse og at et av vilkårene for å tillate lisensfelling ikke er oppfylt, jf. nml. §§ 9 og 18.*
- Vilkåret om skade er ikke oppfylt. NOAH mener at det juridiske grunnlaget for å åpne for lisensfelling ikke er til stede, og viser til at det kun så vidt har vært skade fra jerv på husdyr i regionen. NOAH understreker at dette ikke er en faglig eller kunnskapsbasert avgjørelse slik som aktsomhetsplikten knyttet til nml. § 4-12 krever ved behandling av offentlige vedtak.*
- NOAH mener at vilkåret om andre tilfredsstillende løsninger er ikke oppfylt. NOAH mener det finnes alternative tiltak som er langt mer effektive enn lisensfelling for å*

hindre skade på beitedyr. Rovviltnemnda har ikke gitt noen objektiv eller verifiserbar begrunnelse for hvorfor felling er den eneste tilfredsstillende løsningen, og har ikke tilstrekkelig drøftet eventuelle andre løsninger.

- *NOAH mener at vedtaket utgjør en uforsvarlig forvaltning av jerv, og at det strider med nasjonal og internasjonal lov §§ 5, 8, 9 og 18 andre ledd i nml., Grunnlovens § 112 og artikkel 2 og 9 i Bernkonvensjonen. I tillegg strider vedtaket med mål 4 i den nye naturavtalen (Kunming-Montreal rammeverket) som ble vedtatt i desember 2022.»*

Departementet viser ellers til klagene i sin helhet.

Region 3

«NOAH:

- *NOAH mener Rovviltnemnda ikke tar sitt ansvar for å sikre levedyktige bestander av jerv i Norge.*
- *Vedtaket har satt en høyere kvote enn anbefalt av sekretariatet, noe NOAH anser som alarmerende.*
- *Tillatelsen til lisensjakt på hunndyr innenfor jervens forvaltningsområde er spesielt kritikkverdig.*
- *NOAH anser vedtaket som ugyldig da det ikke er basert på en faglig vurdering i henhold til naturmangfoldloven (nml.).*
- *Jerven er kategorisert som sterkt truet på den norske rødlista, og 64 jervekull i 2023 er altfor få for bestandens overlevelse.*
- *Norge har en internasjonal forpliktelse til å ta vare på jerven, som er en ansvarsart med mellom 25-50 % av den europeiske bestanden.*
- *Studier viser at skyting av rovdyr ikke er effektivt for å forebygge skader på beitedyr. Ikke-letale forebyggende tiltak er mer effektive.*
- *NOAH mener at Rovviltnemnda ikke har synliggjort tiltak for å sikre bestandens langsiktige overlevelse, og at føre-var-prinsippet burde vært anvendt.*
- *NOAH mener kvoten på 10 jerver er uforholdsmessig høy og truer bestandens overlevelse.*
- *Rovviltnemnda har ikke vist til dokumenterte tapstall eller alvorlighetsgrad av skade som kan rettferdiggjøre lisensfelling.*
- *NOAH peker på at det finnes flere alternative tiltak som kunne vært vurdert, som rovviltsikre gjerder, vokterhunder, og endringer i beitepraksis.*
- *NOAH mener det er uforsvarlig å tillate lisensfelling innenfor forvaltningsområdet for jerv, som skal være strengt beskyttet.»*

«ARV:

- *Samlet sett er ARVs største bekymring at Rovviltnemnda ikke gir jerven tilstrekkelig beskyttelse, noe som truer både bestanden og dens genetiske mangfold. De ber om spesifikke tiltak for å sikre jervens overlevelse og trivsel i sine naturlige habitater.*

- ARV peker også på at det er viktig at jerven gis mulighet for genetisk utveksling gjennom sammenhengende habitater, og det ansvaret region 3 har for den sørvestlige jervebestanden.
- ARV synes det er kritikkverdig at det åpnes for lisensfelling i forvaltningsområde for jerv, der burde heller jerven ha særlig beskyttelse.»

Departementet viser ellers til klagene i sin helhet.

Region 4

«NOAH:

- Vilkåret om bestandens overlevelse er ikke oppfylt
- Vedtaket er ikke tilstrekkelig skademotivert
- Vilkåret om andre tilfredsstillende løsninger er ikke oppfylt

NOAH konkluderer med at vedtaket utgjør uforsvarlig forvaltning av jerv, og strider med nasjonal og internasjonal lov – §§ 5, 8, 9 og 18 andre ledd i nml., Grunnlovens § 112 og artikkel 2 og 9 i Bernkonvensjonen. I tillegg strider vedtaket med mål 4 i den nye naturavtalen (Kunming-Montreal rammeverket) som ble vedtatt i desember 2022.»

Departementet viser ellers til klagene i sin helhet.

Region 5

«Rovviltets Røst:

- Rovviltets Røst finner rovviltnemndas økning av fellingskvoten, særlig jervetisper urovekkende for den langsiktige påvirkningen jakttrykket mot arten vil ha.
- Rovviltets Røst anser gjennomførte og pågående hiuttak utført som ekstraordinære tiltak som uetiske og moralsk forkastelige.
- Rovviltets Røst påpeker at det tas ut så mange hunndyr innenfor forvaltningssonen for jerv har påvirkning utover region 5 blant annet gjennom gen-bytte mellom den østre og vestre bestanden av jerv.
- Rovviltets Røst krever at hunndyr-kvoten reduseres vesentlig ned under sekretariatets anbefaling. At forvaltningsområdet for jerv holdes utenfor lisensfellingsområdet og at tiltak for sikre og forsterke genflyten økes.»

«NOAH:

- NOAH er kritiske til at nemnda setter en høyere kvote enn anbefalt av sekretariatet og samtidig tillater lisensjakt innenfor forvaltningsområdet for jerv.
- NOAH mener at selv om det nasjonale bestandsmålet for jerv er oppfylt, er dette bestandsmålet alt for lavt for å ta vare på arten.
- NOAH mener vilkåret om bestandens overlevelse ikke er oppfylt og mener lisensfelling vil true bestandens overlevelse. NOAH mener også at nemnda burde i vise hvordan den langsiktige overlevelsen av bestanden er sikret.

- NOAH mener at vedtaket ikke er tilstrekkelig skademotivert, og mener kvoten er uforholdsmessig høy. De mener at skadeomfanget i regionen ikke er av en slik størrelse eller alvorlighet som gir grunnlag til å skyte 35 jerv.
- NOAH mener at vilkåret om andre tilfredsstillende løsninger ikke er oppfylt, og mener det finnes flere alternative tiltak som er langt mer effektive enn lisensfelling for å hindre skade på beitedyr.
- NOAH mener at de hensynene som roviltneemnda har anvendt til å begrunne felling innenfor jervesonen, ikke gjør seg gjeldene i en slik grad at de kan gi grunnlag til å anvende unntaksbestemmelsen i § 18 første ledd bokstav c.»

«ARV:

- ARV vil hevde at vedtaket er både uforsvarlig og helt uakseptabelt, både antallsmessig og områdemessig.
- ARV ønsker å heve jervens bestandsmål som følge av økt jervebestand, og jerven må få tilbake sin øst- vest- korridor i region 5- Stor- Elvdal, og beskyttes og ha forrang i jerveområdene i blå sone.
- ARV påpeker at roviltneemnda går imot sitt eget faglige sekretariat med å øke kvota og utvide jaktområdet.
- ARV ber om at vedtaket ugyldiggjøres i det det er lovstridig.»

«Foreningen våre rovdyr:

- Foreningen våre rovdyr mener kvoten er satt uansvarlig høyt, både når det gjelder totalt for kvoten og spesielt når det gjelder uttak av hunndyr.
- Foreningen våre rovdyr påpeker at det er overhodet ingenting som tilsier at tilstedeværelse av jerv i rovdyrprioritert område i blå sone truet offentlige interesser av vesentlig betydning og lovhjemmelen kan dermed ikke anvendes
- Foreningen våre rovdyr mener at vedtaket strider med naturmangfoldloven og uttak i blå sone hjemles ulovlig i naturmangfoldloven § 18, første ledd, bokstav c, jf. tidligere klagebehandlinger fra Klima- og miljødepartementet.
- Foreningen våre rovdyr mener at forebyggende tiltak som tidlig nedsanking må påkrevs og brukes før letale metoder kan iverksettes.»

Departementet viser ellers til klagen i sin helhet.

Region 6

«NOAH

- Vilkårene i naturmangfoldloven § 18 er ikke oppfylt.
- Vilkår for lisensfelling innenfor forvaltningsområdet er ikke oppfylt.
- Viser til at størrelsen på forvaltningsområdet for jerv i region 6 ble redusert under forrige revisjon av forvaltningsplanen.
- Konkluderer med at vedtaket utgjør uforsvarlig forvaltning av jerv, og strider med nasjonal og internasjonal lov – §§ 5, 8, 9 og 18 andre ledd i nml., Grunnlovens § 112 og artikkel 2 og 9 i Bernkonvensjonen. I tillegg strider vedtaket med mål 4 i den nye naturavtalen (Kunming-Montreal rammeverket) som ble vedtatt i desember 2022.»

«Naturvernforbundet

- *Poengterer utfordringen med at både vedtak om kvote og klager må behandles på et tidspunkt når en ikke har endelig kjennskap til bestandsstatus for jerv.*
- *Viser til at det er et politisk mål at de fylkesvise bestandsmålet oppnås innenfor forvaltningsområdene.*
- *Med bakgrunn i bestandsstatus er det ikke rom for kvote innenfor forvaltningsområdet i Møre og Romsdal.*
- *Mener at dersom det påvises minimum 4 ynglinger innenfor forvaltningsområdet i Møre og Romsdal når endelig bestandsstatus foreligger, så kan nemnda eventuelt tildele fra reservekvoten.*
- *Viser til antall ynglinger og avgang av jerv i Møre og Romsdal siden 2017 frem til i dag.*
- *Grunnleggende prinsipper knyttet til reservekvoten er feil.*
- *Viser til avgjørelse fra Klima- og miljødepartementet av 24. mai 2024.»*

«Foreningen våre rovdyr:

- *Kvoten på lisensfelling på jerv må kraftig reduseres, spesielt antall hunndyr og praksisen med startkvote og reservekvote må avvikles.*
- *Alle kvoter fra forvaltningsområder for jerv må fjernes.*
- *Forebyggende tiltak må prioriteres og brukes før letale metoder kan benyttes.*
- *Det må stilles krav til beitenæringene som fortsatt opprettholder drift i forvaltningsområder for rovdyr at det ikke kan kreves skyting av jerv.»*

«Fosen naturvernforening:

- *Vilkårene for å iverksette skadeforebyggende tiltak er for vage. .*
- *Viser til Grunnloven, Naturmangfoldloven, Bernkonvensjonen og Rovdyrforliket.»*

Departementet viser ellers til klagene i sin helhet.

Region 7

«NOAH – for dyrs rettigheter:

- *NOAH mener vedtaket er i strid med Bernkonvensjonen og naturmangfoldloven og påpeker jervens status som sterkt truet på den norske rødlista, samt at jerven er en ansvarsart.*
- *NOAH vurderer at vilkåret om bestandens overlevelse, jf. naturmangfoldloven § 18, ikke er oppfylt, og peker på at føre- var – prinsippet ikke er anvendt i vurderingene til rovviltmemnda.*
- *NOAH trekker fram at Klima- og miljødepartementet har hatt innvendinger mot forvaltningsplanen for rovvilt i region 7 angående rovviltsonene i regionen, og at Miljødirektoratet har påpekt at planen gjør det vanskelig å oppnå bestandsmål. NOAH mener at rovviltmemnda er nødt til å legge til rette for ynglende jerv også utenfor forvaltningsområdene.*

- NOAH kan ikke se at rovviltnemnda har gitt begrunnelse eller vist at tap forårsaket av jerv i region 7 er av et slikt omfang eller alvorlighetsgrad at naturmangfoldloven § 18 første ledd bokstav b kan anses å være oppfylt.
- NOAH mener at det finnes alternative tiltak som er langt mer effektive enn lisensfelling for å hindre skade på beitedyr. Videre mener de at vilkåret om å finne andre tilfredsstillende løsninger, jf. naturmangfoldloven § 18 ikke er oppfylt.
- NOAH mener at den fastsatte kvoten for lisensfelling av jerv er motivert ut fra bestandsmål og understreker at det ikke er lovlig adgang til lisensfelling av jerv som kun er styrt av bestandsmål.
- Avslutningsvis konkluderer NOAH med at vedtaket utgjør uforsvarlig forvaltning av jerv og strider med nasjonal og internasjonal lov - § 5, § 8, § 9, og § 18 andre ledd i naturmangfoldloven, Grunnlovens § 112 og artikkel 2 og 9 i Bernkonvensjonen. I tillegg strider vedtaket med mål 4 i den nye naturavtalen. NOAH ber om at klagen tas til følge og at vedtaket erklæres ugyldig.»

«Aktivt Rovdyrvern:

- ARV viser til at jerv er sterkt truet på rødlista og en ansvarsart for Norge.
- ARV uttrykker bekymring i forhold til stort jakttrykk og ser dette i sammenheng med region 8 der det er satt en kvote på 37 jerver.
- ARV uttrykker bekymring i forhold til at det i år kun er registrert syv ynglinger i Nordland.
- Avslutningsvis begjærer ARV vedtaket ugyldighet og anmoder regionene om å totalfredre jerven i tråd med lovverket og Bernkonvensjonen.»

Departementet viser ellers til klagen i sin helhet.

Region 8

«Aktivt Rovdyrvern:

- provoserer opplyst hvorfor rovviltnemnda overprøver sekretariatets innstilling med ytterligere 4 jerver.
- bestrider at bestandsmålet er et eksakt mål som det skal tilstrebes å ligge på.
- vurderer at lisensjakt på 37 jerver er en uforholdsmessig høy kvote på jerv som er en sterkt truet nøkkelart og ansvarsart for Norge.
- mener det er kritikkverdige at det åpnes for lisensjakt på jerver i A-området. Her skal jerv ha særlig prioritet og beskyttelse.
- begjærer vedtaket ugyldiggjort.»

Departementet viser ellers til klagen i sin helhet.

Rovviltnemndas vurdering

Region 1

Rovviltnemnda sitt vedtak om kvote for lisensfelling av jerv av 20. juni 2024 er tilgjengelig på Miljøvedtaksregisteret: [Vedtak om lisensfelling av jerv i rovviltregion 1 for 2024 - 2025 \(miljovedtak.no\)](https://miljovedtak.no).

Rovviltnemnda konkluderte med følgende:

«Rovviltnemnda kan ikkje sjå at vedtaka om lisensfelling av jerv ... i region 1 strider mot nasjonal eller internasjonal lov. Nemnda føl opp nasjonale lover og regelverk på rovviltområdet, som rovviltforlik, rovviltforskrift og naturmangfaldlov. Nemnda finn ikkje grunn til å oppheve vedtaket. Klagen blir med dette oversendt Klima- og miljødepartementet for endeleg avgjerd.»

Departementet viser for øvrig til oversendelsen i sin helhet.

Region 2

Rovviltnemndas vedtak av 16. mai 2024 er tilgjengelig på Miljøvedtaksregisterets sider: [Vedtak om kvote for lisensfelling av jerv i 2024/2025 i rovviltregion 2. \(miljovedtak.no\)](https://miljovedtak.no).

Ved behandling av klagen har rovviltnemnda konkludert med følgende:

«Rovviltnemnda har den 25.06.2024 vedtatt å opprettholde sine tidlige vedtak.»

Departementet viser også til nemndas øvrige vurderinger, jf. sekretariatets innstilling, i oversendelsen av saken i brev av 26. juni 2024. Klagerne har mottatt kopi av nemndas brev.

Region 3

Rovviltnemndas vedtak av 14. mai 2024 er tilgjengelig på Miljøvedtaksregisterets sider: [Vedtak om kvote og område for lisensfelling av jerv i region 3/Oppland i 2024/2025 \(miljovedtak.no\)](https://miljovedtak.no).

Ved behandling av klagen har rovviltnemnda konkludert med følgende:

«Rovviltnemnda i region 3 har vurdert vedtak 7/24 datert 14.05.2024 på nytt, men finner ikke grunnlag for å endre på vedtaket og sender saken til Klima- og miljødepartementet for klagebehandling.»

Departementet viser også til nemndas øvrige vurderinger, jf. sekretariatets innstilling, i oversendelsen av saken i brev av 17. juni 2024. Klagerne har mottatt kopi av nemndas brev.

Region 4

Rovviltnemndas vedtak av 14. mai 2024 er tilgjengelig på Miljøvedtaksregisterets sider: [Lisensfelling jerv, region 4, 2024-2025 \(miljovedtak.no\)](https://miljovedtak.no).

Ved behandling av klagen har rovviltnemnda konkludert med følgende:

«Rovviltnemnda har vurdert saken på nytt med grunnlag i klagen, men kan ikke se at det framkommer nye opplysninger eller andre forhold som tilsier endret vedtak.»

Vedtak av 14. mai 2024 om lisensfelling av jerv i region 4 i 2024/2025 opprettholdes og klagen oversendes Klima- og miljødepartementet for endelig avgjørelse.»

Departementet viser også til nemndas øvrige vurderinger, jf. sekretariatets innstilling, i oversendelsen av saken i brev av 27. juni 2024. Klagerne har mottatt kopi av nemndas brev.

Region 5

Rovviltnemndas vedtak av 14. mai 2024 er tilgjengelig på Miljøvedtaksregisterets sider: [Kvote og område for lisensfelling av jerv i region 5 2024-2025 \(miljovedtak.no\)](https://miljovedtak.no).

Ved behandling av klagen har rovviltnemnda konkludert med følgende:

«Rovviltnemnda kan ikke se at det er innkommet nye opplysninger eller andre hensyn som ikke var kjent på vedtakstidspunktet. Klagen tas etter dette ikke til følge. Rovviltnemnda opprettholder sitt vedtak av 14.5.2024 i sak 7/24, og klagen oversendes Klima- og miljødepartementet for endelig avgjørelse, jf. forvaltningsloven § 33 fjerde ledd.»

Departementet viser også til nemndas øvrige vurderinger, jf. sekretariatets innstilling, i oversendelsen av saken i brev av 1. juli 2024. Klagerne har mottatt kopi av nemndas brev.

Region 6

Rovviltnemndas vedtak av 21. mai 2024 er tilgjengelig på Miljøvedtaksregisterets sider: [Kvote for lisensfelling av jerv 2024/2025 Region 6 Midt Norge \(miljovedtak.no\)](https://miljovedtak.no).

Ved behandling av klagen har rovviltnemnda konkludert med følgende:

«Rovviltnemnda kan ikke se at det er innkommet nye opplysninger eller andre hensyn som ikke var kjent på vedtakstidspunktet. Klagen tas etter dette ikke til følge. Rovviltnemnda opprettholder sitt vedtak i sak 19/24, og klagen oversendes Klima- og miljødepartementet for endelig avgjørelse, jf. forvaltningsloven § 33, fjerde ledd.»

Departementet viser også til nemndas øvrige vurderinger, jf. sekretariatets innstilling, i oversendelsen av saken i brev av 20. juni 2024. Klagerne har mottatt kopi av nemndas brev.

Region 7

Rovviltnemndas vedtak av 7. mai 2024 er tilgjengelig på Miljøvedtaksregisterets sider: [Vedtak om kvote for lisensfelling av jerv i region 7 - Nordland \(miljovedtak.no\)](https://miljovedtak.no).

Ved behandling av klagen har rovviltnemnda konkludert med følgende:

«Rovviltnemnda i region 7 – Nordland opprettholder vedtak i sak 16/2024 av 7. mai 2024. Klagen fra NOAH – for dyrs rettigheter og Aktivt rovdryvern oversendes derfor til Klima- og miljødepartementet for endelig avgjørelse, jf. forvaltningsloven § 33.»

Departementet viser også til nemndas øvrige vurderinger, jf. sekretariatets innstilling, i oversendelsen av saken i brev av 3. juni 2024. Klagerne har mottatt kopi av nemndas brev.

Region 8

Rovviltnemndas vedtak av 19. april 2024 er tilgjengelig på Miljøvedtaksregisterets sider: [Kvote for lisensfelling av jerv 20.8.2024–15.2.2025 \(miljovedtak.no\)](https://miljovedtak.no).

Ved behandling av klagene har rovviltnemnda konkludert med følgende:

«Kvoten for lisensfelling av jerv truer ikke bestandens overlevelse og formålet kan ikke nåes på annen tilfredsstillende måte. Rovviltnemnda kan ikke se at klagen tilfører saken nye opplysninger som gir grunnlag for å endre vedtaket. Rovviltnemnda opprettholder sitt vedtak. Saken oversendes Klima- og miljødepartementet for endelig avgjørelse. Det rettslige grunnlaget for avgjørelsen er naturmangfoldloven § 18 bokstav b og rovviltforskriften §§ 3, 4, 7, og 10.»

Departementet viser også til nemndas øvrige vurderinger i oversendelsen av saken i brev av 16. mai 2024. Klager har mottatt kopi av nemndas brev.

Miljødirektoratets faglige vurdering

Miljødirektoratet har redegjort for bestandssituasjonen og bestandsutviklingen for jerv i Skandinavia, nasjonalt og for de ulike forvaltningsregionene. Blant annet viser gjennomgangen at det i Sverige og Norge i 2023 ble påvist 155 valpekull av jerv, hvorav 91 i Sverige og 64 i Norge. Den skandinaviske jervebestanden ble estimert til 865 jerv som er ett år eller eldre. Den norske delen av bestanden teller 353 individer og er om lag på samme nivå som i fjor. Estimater for Sverige er på 512 individer, unntatt Nordbottens län ettersom det ikke ble gjort hiinventeringer der i 2023. DNA-analyser av innsamlede prøver på vinteren viser at den felles svensk-norske bestanden mest sannsynlig besto av i overkant av 1000 dyr i 2023 med en overvekt av bestanden registrert i Sverige.

Antall ynglinger av jerv nasjonalt var 60 i 2021, 45 i 2022, og 64 i 2023. Antall påviste kull er høyere enn det nasjonale bestandsmålet på 39 årlige kull av jerv. Av de 64 ungekullene registrert i 2023 ble det gjennomført hiuttak i ni tilfeller, slik at netto antall overlevende før beitesesongen 2023 var 55 kull.

Per 15. juli 2024 viser de foreløpige dataene fra inneværende kartleggings sesong 57 ungekull av jerv i Norge i år. Dette er på nivå med gjennomsnittet for de siste sesongene. Det er til nå i år registrert 39 kull innenfor forvaltningsområdene for jerv på landsbasis. Tallene fra inneværende år antyder at rovviltregion 3, 5 og 6 er over de regionale bestandsmålene og at region 7 og 8 kanskje er under det fastsatt måltall for sesongen 2024, men det gjenstår enda noe kartleggingsarbeid og kvalitetssikring av data så måltallene for de to nordlige regionene kan bli nådd før endelig rapport foreligger. Av de registrerte kullene i 2024 er det foretatt i alt 9 ekstraordinære uttak på hilokaliteter fordelt som følger; to i region 3, en i region 5, fire i region 6, en i region 7 og en i region 8. Syv av de ni hilokalitetene som er tatt ut var i prioriterte beiteområder. De to uttakene som ble gjort innenfor jervprioritert område ble begge tatt ut i Snåsa kommune i Trøndelag. Uttakene er utført av Statens Naturoppsyn etter

beslutninger fra Miljødirektoratet våren 2024. Flere påviste ynglinger i 2024 er registrert ved funn av døde valper.

Direktoratet viser til at vi har omfattende kunnskap om den samlede belastningen jervebestanden blir utsatt for. Utover enkelte påkjørsler og predasjon, skjer avgangen av jerv i hovedsak gjennom lisensfelling og skadefelling, slik at miljøforvaltningen har god oversikt over den samlede belastningen. Kjent avgang av jerv i perioden 1. april 2023 – 31. mars 2024 var 100 jerv i Norge, og 21 jerv i Sverige, som henholdsvis utgjør en økning på 11 dyr og en nedgang på 15 dyr, målt mot samme periode forrige sesong.

Alle rovviltnemdene i Norge har fattet vedtak om lisensfellingkvoter for jerv gjeldende i de respektive rovviltregionene for sesongen 2024/2025. I antall er kvotene samlet satt til 138 individer, med en samlet hunndyrkvote på 85 hunndyr. Til sammenligning ble 68 dyr belastet de nasjonale lisenskvotene for jerv sesongen 2023/2024.

Det er i de fleste regionene gitt mindre adgang til lisensfelling i områdene som i forvaltningsplanene er avsatt som forvaltningsområder for jerv, enn i områdene som er avsatt som prioriterte beiteområder i forvaltningsplanene. Rovviltnemdene i region 1, 2, 4, 6 og 7 har vedtatt kvoter som innstilt fra sekretariatene. I region 3, 5 og 8 har nemndene gjort noen endringer fra innstilling til vedtak, for alle disse er totalkvoten økt. I region 3 og 5 er også adgangen til lisensfelling av jerv innenfor jervprioriterte områder økt sammenlignet med innstillingen. For region 5 er det igjen åpnet for at kan felles jerv i jervprioritert område (blåsoner), med henvisning til naturmangfoldlovens § 18 første ledd bokstav c.

Miljødirektoratet vurderer at den totale lisensfellingkvoten i Norge er satt høyt. Det må forventes at en eventuell effektivering av hele den vedtatte kvoten, vil gi en betydelig reduksjon i den norske delbestanden av jerv. Direktoratet vurderer det som sannsynlig at nasjonale bestandsmålet ikke vil nås kommende sesong, dersom kvotene som er fattet av rovviltnemndene samlet sett skulle effektiveres i sin helhet. Det presiseres imidlertid at det, sett i lys av kjent fellingsstatistikk og kvotenes fordeling, der største delen er satt for områder med lav forekomst av jerv (beiteprioriterte områder), er svært lite sannsynlig at kvotene som er vedtatt vil bli effektuert under lisensfelling.

Det har i flere regioner blitt praktisert en tilnærming der kvotene i seg selv ikke skal virke begrensende for adgangen til lisensfelling av jerv i de beiteprioriterte områdene. Dersom dette fortsatt skal legges til grunn, må fastsettelse av kvoter innenfor forvaltningsområdene etter Miljødirektoratets vurdering være mer restriktiv. Den samlede kvoten innenfor forvaltningsområdene er for kommende sesong satt til maksimalt 43 dyr hvorav 25 hunndyr. Denne bør etter direktoratets vurdering nedjusteres noe for å sikre at bestandsmålene kan nås i de jervprioriterte områdene også neste sesong.

Miljødirektoratet anbefaler at kvoten som er gitt med hjemmel i naturmangfoldloven § 18 første ledd bokstav c i region 5 blir omgjort, og forslår videre noen konkrete nedjusteringer av kvoter/hunndyrkvote innenfor forvaltningsområdene for jerv i region 3 og 6.

Departementet viser ellers til den faglige tilrådingen og det faglige kunnskapsgrunnlaget i sin helhet.

Klima- og miljødepartementets vurdering

Rettslige utgangspunkter

Saken er behandlet etter naturmangfoldloven (nml.) § 18 og rovviltforskriften §§ 3, 4, 7 og 10. Videre har departementet, i henhold til nml. § 7, lagt prinsippene i nml. §§ 8 til 10 og 12 til grunn som retningslinjer. Det samme gjelder nml. § 14 om andre viktige samfunnsinteresser. Prinsippet i nml. § 11 om at tiltakshaver bærer kostnadene ved miljøforringelse, anses ikke relevant i denne saken. Også forvaltningsmålet for arter i nml. § 5 er trukket inn skjønnsvurderingen.

På rovviltfeltet må forvaltningsmålet etter nml. § 5 sees i sammenheng med de vedtatte bestandsmålene som Stortinget har fastsatt for de fire store rovdyrartene, og skal forstås slik at det ikke er til hinder for en geografisk differensiert rovviltforvaltning, jf. Ot.prp. nr. 52 (2008-2009) s. 376. Nml. § 5 og prinsippet om en geografisk differensiert rovviltforvaltning er konkretisert i rovviltforskriften §§ 3 og 4 og de regionale forvaltningsplanene for rovvilt. De nasjonale bestandsmålene er fordelt på de åtte forvaltningsregionene for rovvilt, jf. rovviltforskriften § 4, som følger:

- Region 1: Ikke mål om yngling av jerv.
- Region 2: Ikke mål om yngling av jerv.
- Region 3: Fire årlige ynglinger av jerv.
- Region 4: Ikke mål om yngling av jerv.
- Region 5: Fem årlige ynglinger av jerv.
- Region 6: Ti årlige ynglinger av jerv.
- Region 7: Ti årlige ynglinger av jerv.
- Region 8: Ti årlige ynglinger av jerv.

Avgjørelsen bygger på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon og effekten av påvirkninger. Departementet har også lagt vekt på kunnskap som er basert på generasjoners erfaringer gjennom bruk av og samspill med naturen, herunder samisk bruk. Departementet anser at kunnskapsgrunnlaget oppfyller kravene i nml. § 8. Departementet vurderer at det foreligger tilstrekkelig kunnskap om hvilke virkninger avgjørelsen kan ha for naturmiljøet. Førre-var-prinsippet i nml. § 9 får derfor mindre betydning.

Departementet skal ta stilling til om det skal gis en lisensfellingskvote for jerv som vedtatt av rovviltnemndene, for å begrense veksten og/eller utbredelsen av jervebestanden, jf. rovviltforskriften § 10. Lisensfelling kan tillates for å avverge skade på blant annet husdyr eller tamrein eller for å ivareta offentlige interesser av vesentlig betydning, jf. rovviltforskriften § 2 bokstav g og nml. § 18 første ledd bokstav b og c. Terskelen for å tillate felling innenfor forvaltningsområdene for jerv skal generelt være høyere enn utenfor sonen. Lisensfelling innenfor forvaltningsområdene for jerv bør som hovedregel ikke iverksettes før

bestandsmålet er nådd. Nml. § 18 andre ledd stiller som vilkår at vedtak bare kan treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse og formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte.

Vilkåret om at uttaket skjer for å avverge skade

Etter nml. § 18 første ledd bokstav b kan uttak av jerv tillates for å «avverge skade» på blant annet husdyr og tamrein. Nml. § 18 er utformet med sikte på å gjennomføre Bernkonvensjonen artikkel 9 nr. 1, jf. lovens forarbeider (Ot.prp. nr. 52 (2008-2009)). I begrepet «avverge» ligger at felling kan skje som et forebyggende tiltak, jf. HR-2021-662-A, som gjaldt tre vedtak fra Klima- og miljødepartementet om lisensfelling av ulv. I lys av Bernkonvensjonen må det stilles visse minstekrav til skadenes alvorlighet og omfang, jf. HR-2021-662-A.

Skadehistorikken viser at det skjer årlige tap av sau og tamrein til jerv. For beitesesongen 2023 ble det nasjonalt utbetalt erstatning for 6 612 sau og lam tapt til jerv. Dette utgjorde om lag 41 prosent av den samlede rovvilterstatningen for sau. For tamrein ble det for sesongen 2022/2023 utbetalt erstatning for tap av 6 429 tamrein tapt til jerv. Det utgjorde om lag 31 prosent av den samlede rovvilterstatningen for tamrein.

I region 1 og 2 er skadeomfanget forårsaket av jerv noe mindre, med henholdsvis 100 og 8 jerveskader på sau erstattet i 2023. Erfaringen gjennom mange år med jerv og jerveskader viser likevel at skadeomfanget kan bli betydelig dersom det er jerv i beiteområdene. I region 4 er det ikke dokumentert skader på sau fra jerv, men det er påvist hyppigere tilstedeværelse av jerv i regionen gjennom de siste årene. Dersom jerv oppholder seg i beiteområder gjennom beitesesongen kan skadepotensialet også her være stort.

I region 3, 5, 6 og 7 var jerv den rovviltarten som forårsaket størst andel av sau erstattet som tapt til rovvilt i 2023. Det meste av de dokumenterte skadene på sau i region 3 er påvist innenfor forvaltningsområdet for jerv, og det er et stort potensial for skade på sau både innenfor beiteprioritert område og innenfor forvaltningsområdet for jerv. I region 5 oppstår det årlige og til dels store tap av beitedyr forårsaket av jerv, men her forekommer det sjelden tap av beitedyr til jerv innenfor forvaltningsområdet for jerv, hvor det ikke slippes sau fritt på utmarksbeite og det heller ikke er tamreindrift. I region 6 har det de siste årene vært spesielt høye tap i beiteområder i Rauma og Fjord kommuner innenfor forvaltningsområdet for jerv i Møre og Romsdal. Det er også potensial for skade forårsaket av jerv i andre deler av regionen. I region 6 tapes det også tamrein til jerv. I region 7 har antall sau erstattet til jerv vært. I region 7 er det betydelige tap av tamrein til jerv, men med noe nedgang i erstatta dyr fra driftsåret 2020/2021 til 2021/2022 og 2022/2023. Også for sau blir det erstattet en god del tap til jerv. I region 8 har det vært en reduksjon i antall sau erstatta til jerv de siste 15 årene, men det er fortsatt tap av sau til jerv i regionen. Antall erstatta tamrein tapt til jerv har vært stabilt og høyt over tid.

Departementet legger at det er stor sannsynlighet for at det vil oppstå skader av et visst omfang og en viss alvorlighetsgrad på beitedyr forårsaket av jerv i inneværende år.

Departementet finner at vilkåret i nml. § 18 første ledd bokstav b om å avverge skade er oppfylt.

Vilkåret om at fellingen ivaretar offentlige interesser av vesentlig betydning

Rovviltnemnda i region 5 har åpnet for lisensfelling av 10 jerv, hvorav 6 hunndyr, innenfor jervprioriterte områder (blå sone i forvaltningsplanen for region 5). Disse dyrene er vedtatt felt med henvisning til naturmangfoldloven § 18 første ledd bokstav c.

Departementet har vurdert dette vilkåret i flere klageavgjørelser om lisensfelling av jerv i region 5, etter at nemnda har vedtatt en kvote for lisensfelling av jerv innenfor forvaltningsområdet for jerv i regionen med hjemmel i naturmangfoldloven § 18 første ledd bokstav c. I alle tilfellene har departementet funnet at det ikke forelå «andre offentlige interesser av vesentlig betydning» som ga grunnlag for lisensfelling av jerv i dette området. Den seneste avgjørelsen er departementets avgjørelse av klager på lisensfelling av jerv i region 5 i 2022-2023 av 19. august 2022. Departementet viser i denne sammenheng til Miljødirektoratets vurdering knyttet til naturmangfoldloven § 18 første ledd bokstav c i den faglige tilrådingen. Direktoratets vurdering er at forholdene ikke er endret fra de sakene som tidligere er omgjort av departementet.

Etter nml. § 18 første ledd bokstav c kan det tillates uttak av jerv for å ivareta «allmenne helse- og sikkerhetshensyn eller andre offentlige interesser av vesentlig betydning». I HR-2021-662-A som gjaldt tre vedtak om lisensfelling av ulv utenfor ulvesonen, fant Høyesterett at vilkåret om at fellingen ivaretar «andre offentlige interesser av vesentlig betydning» peker mot en interesseavveining hvor ulike offentlige interesser ses i sammenheng. Høyesterett la til grunn at de offentlige interessene må være så vesentlige at de veier tyngre enn de vernehensyn som også gjør seg gjeldende (avsnitt 101). I HR-2023-936-A, som gjaldt et vedtak fra departementet om lisensfelling av ulv innenfor ulvesonen, la Høyesterett til grunn at interesseavveiningen også må gjøres når det er spørsmål om å felle ulv innenfor ulvesonen med hjemmel i naturmangfoldloven § 18 første ledd bokstav c. Dette må også gjelde for felling av jerv innenfor forvaltningsområdet.

I HR-2023-936-A la Høyesterett til grunn at dersom bestandsmålet for ulv er oppnådd, står vernehensynene står svakere enn de ellers ville gjort. Høyesterett presiserer imidlertid at vilkåret ikke er oppfylt alene fordi bestandsmålet er nådd, og at det fremdeles må identifiseres hvilke offentlige interesser som tilsier felling, for så å avveie dem mot de vernehensynene som gjør seg gjeldende (avsnitt 34). Høyesterett la videre til grunn at presumsjonen som følger av HR-2021-662-A, for at ulv kan felles dersom bestandsmålet er oppnådd, ikke får anvendelse innenfor ulvesonen. Høyesterett la til grunn at innenfor ulvesonen vil de konkrete omstendighetene i større grad bli avgjørende (avsnitt 41).

At bestandsmålet står sentralt i interesseavveiningen etter naturmangfoldloven § 18 første ledd bokstav c følger også av naturmangfoldloven § 18 andre ledd andre setning, som angir at «Det skal ved vurdering av uttak av rovvilt etter første ledd bokstav c legges vekt på om bestandsmål som er vedtatt i Stortinget er nådd».

Departementet viser til at bestanden av jerv over en periode har ligget over det nasjonale bestandsmålet. Dette skyldes i stor grad at bestanden av jerv i region 5 ligger over bestandsmålet for regionen. En del av bestanden i region 5 finnes innenfor forvaltningsområdet. Hensynet til at bestanden ikke skal ligge over bestandsmålet i kommende sesonger taler for lisensfelling av jerv innenfor forvaltningsområdet for jerv i region 5.

Departementet kan ikke se at det er andre forhold av betydning som tilsier at det åpnes for lisensfelling av jerv innenfor forvaltningsområdet for jerv i region 5. Jerven er sky og opptre sjelden i nærheten av folk. Jerv er i liten grad en konkurrent for mennesket med hensyn til jaktutbytte, og utgjør ikke på annen måte en ulempe for jaktutøvelse. Tilstedeværelsen av jerv kan derfor i liten grad anses å ha negativ innvirkning på bruk av naturen, utøvelse av friluftsliv eller utøvelse av jakt. Det er heller ikke andre hensyn som tilsier at felling av jerv vil ivareta «offentlige interesser av vesentlig betydning». Det har i flere tilfeller blitt åpnet for lisensfelling av ulv med hjemmel i naturmangfoldloven § 18 første ledd bokstav c, og blant annet hensynet til å dempe konflikt knyttet til ulv og ivareta tilliten til forvaltningen er vektlagt i disse vurderingene. Det er i liten grad konflikt knyttet til jerv i de aktuelle områdene. Departementet kan ikke se at hensynet til å dempe konflikt og ivareta tilliten til forvaltningen gjør seg gjeldende på tilsvarende måte for jerv, som for ulv, i dagens situasjon.

I HR-2023-936-A la Høyesterett til grunn at vernehensynene ved en vurdering av lisensfelling av ulv etter § 18 første ledd bokstav c inkluderer formålet om biologisk mangfold i naturmangfoldloven § 1, forvaltningsmålet i § 5 og føre-var-prinsippet i § 9 (avsnitt 35). Departementet anser at dette må gjelde tilsvarende ved lisensfelling av jerv. Departementet viser at det blant annet er gitt en grundig redegjørelse for bestandssituasjonen for jerv i Miljødirektoratets faglige tilrådning. Departementet ser i denne sammenhengen også grunn til å fremheve at jerven er ansett som en norsk ansvarsart. Da departementet ikke kan se at det foreligger andre forhold av betydning enn forholdet til bestandsmålet, som taler for lisensfelling av jerv i en vurdering etter § 18 første ledd bokstav c, går ikke departementet nærmere inn i en vurdering av vernehensynene.

På bakgrunn av dette finner departementet at det ikke er hjemmel i § 18 første ledd bokstav c for lisensfelling av jerv innenfor forvaltningsområdet for jerv i region 5.

Vilkåret om at formålet ikke kan nås på en annen tilfredsstillende måte

Det er et vilkår at formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte, jf. nml. § 18 andre ledd. Departementet har over funnet at det ikke er hjemmel i naturmangfoldloven § 18 første ledd bokstav c for lisensfelling av jerv innenfor forvaltningsområdet for jerv i region 5. Formålet som vurderes er dermed formålet om å avverge skade på beitedyr.

I vurderingen av vilkåret vil prinsippet om geografisk differensiert forvaltning veie tungt. Av rovviltforliket 2011 (Stortingets vedtak 687 i behandlingen av dokument 8:163 S (2010-2011)) framgår det at soneinndelingen må forvaltes tydelig. Dette innebærer at beitenæring skal

tilpasses rovvilt i de områder der rovvilt har prioritet, mens det i prioriterte beiteområder skal være lav terskel for å tillate uttak av rovdyr som gjør skade på beitedyr.

I flere av regionene er det gitt kvote for lisensfelling som omfatter både beiteprioriterte og jerveprioriterte områder. I de fleste regionene er det imidlertid gitt mindre adgang til lisensfelling i forvaltningsområder for jerv enn i områdene som er prioriterte beiteområder. Departementet understreker at det fortsatt skal arbeides aktivt med effektive forebyggende tiltak, som tidlig nedsanking av sau/lam, i områder rovviltnemndene har prioritert for yngling av jerv. Forebyggende tiltak skal være det primære tiltaket for å avverge skader i slike områder. Samtidig slippes det et stort antall husdyr og tamrein på beite i de ulike regionene, i både beiteprioriterte og jerveprioriterte områder. Det oppstår årlig store tap av beitedyr forårsaket av jerv i en del områder, som omfatter områder både innenfor og utenfor forvaltningsområder for jerv. Selv med forebyggende tiltak som reduserer omfanget av skader i en del områder, foreligger det ikke tiltak som på en tilfredsstillende måte kan forhindre skader fra jerv på husdyr og tamrein i den grad at lisensfelling blir unødvendig. Departementet erkjenner også at det kan være vanskelig å gjennomføre effektive tiltak når det kommer til tamreindrift.

Departementet mener det ut fra føringene i rovviltpolitikken ikke foreligger andre tilfredsstillende løsninger enn å vedta kvote for lisensfelling av jerv, jf. nml. § 18 andre ledd.

Vilkåret om at uttaket ikke må true bestandens overlevelse

Det følger av nml. § 18 andre ledd at vedtak etter bestemmelsens første ledd bokstav a til f bare kan treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse. Vilkåret må vurderes konkret i den enkelte sak, og terskelen kan tenkes å variere avhengig av blant annet fellingsgrunnlaget og kunnskapsgrunnlaget, jf. HR-2021-662-A. Eventuell usikkerhet om den fremtidige utviklingen av en bestand har betydning i vurderingen, og det ligger en viss margin i begrepet «truer» bestandens overlevelse, jf. HR-2021-662-A.

Når det gjelder effekten av påvirkninger, jf. nml. § 10, foreligger det årlige rapporter om bestandsstatus og annen vitenskapelig kunnskap som gir betydelig kunnskap om den samlede belastningen rovdyrartene utsettes for. Ut over enkelte påkjørsler, tilfeller av sykdom og tilfeller av ulovlig jakt og infanticid, skjer avgangen av jerv og ulv i hovedsak gjennom lisensfelling og skadefelling. Miljøforvaltningen har derfor god oversikt over de negative påvirkningsfaktorene på jervebestanden.

Departementet viser til Miljødirektoratets redegjørelse for bestandssituasjonen i den faglige tilrådingen. Miljødirektoratets vurdering er at et samlet uttak av dyr tilsvarende nemndenes vedtak ikke vil kunne true bestandens overlevelse, forutsatt at den svenske forvaltningen fortsetter med en mengde uttak på samme nivå som de senere år.

Departementet legger disse vurderingene til grunn, og finner at vilkåret om at uttaket ikke må true bestandens overlevelse er oppfylt for kvoten som er vedtatt av rovviltnemndene, jf. nml. § 18 andre ledd.

Øvrige anførsler

Om føre-var-prinsippet

NOAH – for dyrs rettigheter mener føre-var-prinsippet bør komme til anvendelse i saken fordi det foreligger risiko for alvorlig og irreversibel skade på naturmangfoldet, og fordi vedtaket ikke viser til noen tidsramme for å bringe jerv ut av statusen som sterkt truet. Departementet viser i denne forbindelse til Miljødirektoratets vurderinger om at vedtaket ikke vil true jervebestandens overlevelse, og det faglige grunnlaget for vurderingene. Departementet vurderer at det foreligger tilstrekkelig kunnskap om artens bestandssituasjon og effekten av påvirkninger, slik at føre-var-prinsippet får begrenset betydning i denne saken.

Om Bernkonvensjonen artikkel 2 og 9

Når det gjelder Bernkonvensjonens bestemmelser viser departementet til beskrivelsen over om at nml. § 18 er utformet med sikte på å gjennomføre Bernkonvensjonen artikkel 9 nr. 1, jf. lovens forarbeider (Ot.prp. nr. 52 (2008-2009)). Bernkonvensjonen artikkel 2 oppstiller visse forpliktelser til å treffe nødvendige tiltak for å opprettholde ("maintain") eller tilpasse ("adapt") bestandene av vill flora og fauna til et nivå som blant annet skal svare til økologiske, vitenskapelige og kulturelle krav. Høyesterett har lagt til grunn at Norge er folkerettslig bundet til å sikre ulvens overlevelse i norsk natur, med henvisning til konvensjonens artikkel 2 jf. HR-2021-662-A avsnitt 67-69. Tilsvarende forpliktelse gjelder for jerv.

I HR-2021-662-A avsnitt 71, fant Høyesterett det klart at Norge ikke bryter forpliktelsen «så lenge den norske delbestanden er så stor at dette bestandsmålet nås». For jerv er det nasjonale bestandsmålet nådd. Departementet finner på denne bakgrunn at vedtaket ikke er strid med Bernkonvensjonens artikkel 2.

Om Naturavtalen (Kunming-Montreal rammeverket)

NOAH, Naturvernforbundet og Aktivt Rovdyrvern har anført at vedtaket strider mot Naturavtalen, herunder mål 4, som særlig omhandler trusler mot truede arter. For å følge opp den globale naturavtalen, inkludert mål 4, vil regjeringen legge frem en stortingsmelding med en ny nasjonal handlingsplan for natur. Samtidig viser departementet til at vedtak om betinget skadefelling, som alle vedtak om uttak av rovvilt, skal skje innenfor rammene av blant annet Bernkonvensjonen, naturmangfoldloven og Stortingets føringer for rovviltforvaltningen. Vi kan på denne bakgrunn ikke se at rammeverkets overordnede målsetninger, kan tillegges særlig betydning i denne saken.

Om Grunnloven § 112

Av dom i Høyesterett (HR-2021-662-A), som gjaldt tre vedtak om felling av ulv, står følgende vurdering om Grunnloven § 112:

«Grunnloven § 112 verner miljøet og gir rett til «en natur der produksjonsevne og mangfold bevares». Jeg kan ikke se at naturmangfoldloven § 18 er i strid med Grunnloven § 112, noe partene heller ikke har anført. Slik naturmangfoldloven og rovviltforskriften er utformet, kan jeg heller ikke se at § 112 får nevneverdig betydning som tolkningsfaktor i saken her.»

Departementet har i denne saken kommet til at vilkårene i nml. § 18 er oppfylt, og kan på denne bakgrunn ikke se at vedtaket er i strid med Grunnloven § 112.

Om jerv som ansvarsart og artens truetetskategori

Klagerne har også anført at jerv er en nasjonal ansvarsart og at arten er oppført som sterkt truet i Norge og sårbar i andre deler av Skandinavia. Felling bør derfor ikke forekomme av arten. Departementet viser i denne forbindelse til Miljødirektoratets vurderinger om at den samlede vedtatte kvoten for betinget skadefelling av jerv i Norge ikke vil true bestandens overlevelse. Til jervens status på Norsk rødliste for arter vil departementet vise til at dette er en direkte konsekvens av det nasjonale bestandsmålet Stortinget har vedtatt og føringene i rovviltpolitikken om at rovviltbestandene skal forvaltes så nær bestandsmålene som mulig.

Om den genetiske levedyktigheten til jervebestanden

NOAH, ARV og Rovviltets Røst har anført at det er utfordringer knyttet til utveksling av gener i bestanden, og at det er viktig for den videre utviklingen av jervebestanden at jerven gis muligheter til genetisk utveksling gjennom sammenhengende habitater og såkalte jervekorridorer. Anførselene knytter seg særlig til endringene i forvaltningsplanen for jerv i region 5 ved forrige revisjon. Det rovviltprioriterte området i regionen ble da redusert, slik at det ikke lenger eksisterer noen forbindelse/korridor til den sørvestlige delbestanden av jerv lenger vest. Det er videre vist til at dette har konsekvenser også for delbestanden i region 3 og for den nasjonale bestanden.

Departementet viser til Miljødirektoratets faglige vurdering, der det trekkes frem at forvaltningen i en årrekke har vært opptatt av å sikre en god forbindelse mellom den sørvestnorske delbestanden og den større østlige og nordlige bestanden for å forhindre isolasjon og genetisk utarming. Direktoratet viser til at endringene i forvaltningsplanen for region 5 på sikt kan gi utfordringer med tanke på dette. Ifølge direktoratet tyder overvåkingen de senere årene på at det har vært tilstrekkelig genflyt mellom delbestandene, men det er fremdeles viktig å sikre tilstrekkelig gode muligheter for genetisk interaksjon gjennom en bevisst soneforvaltning og bestandsregulering gjennom lisensfelling. Direktoratets vurdering er at dette tilsier at det bør være en noe høyere terskel for uttak av jerv innenfor jervesonene i den sørvestnorske delbestandens leveområder. Departementet viser i denne sammenhengen til vurderingene knyttet til vedtaket for region 6 under «Samlet vurdering». Som det går frem der, endrer departementet vedtaket for region 6 slik at det ikke åpnes for lisensfelling av jerv innenfor forvaltningsområdet i Møre og Romsdal, i tråd med Miljødirektoratets anbefaling. Departementet viser også til at problemstillingen knyttet til genflyt i jervebestanden er et forhold man må komme tilbake til når vi får mer erfaring med det nye forvaltningsregimet for jerv i Sør-Norge.

Om rovviltnemndas vedtaksmyndighet i region 7

Aktivt Rovdyrvern (ARV) har anført at rovviltnemnda i region 7 manglet vedtakskompetanse ettersom det frem til vedtakstidspunktet i 2023 var registrert 7 ynglinger i regionen.

Utgangspunktet etter rovviltforskriften § 7 er at rovviltnemndene har vedtaksmyndighet for kvote for blant annet betinget skadefelling av rovvilt «når bestanden av den enkelte art ligger over de nasjonalt fastsatte bestandsmålene for regionen». For jerv beregnes dette etter et gjennomsnitt av ynglinger de siste tre årene. Det fremgår av NINA rapport 2338 Yngleregistreringer av jerv i Norge i 2023, at gjennomsnittet for de siste årene i Nordland er på bestandsmålet om 10 årlige ynglinger.

I kommentarene til rovviltforskriften § 7 er det utdypet at «I de tilfeller der de nasjonale bestandsmålene i regionen ikke er nådd har ikke rovviltnemnda myndighet til å fatte vedtak om kvote for felling og jakt.» Dette innebærer at rovviltnemnda har vedtaksmyndighet der bestandsmålet er nådd, det vil si både der bestanden ligger på og over bestandsmålet. Denne forståelsen av rovviltforskriften § 7 er lagt til grunn for forvaltningens praksis.

Rovviltnemnda hadde myndighet til å fatte vedtak om lisensfelling av jerv etter rovviltforskriften § 7.

Samlet vurdering

Departementet har over redegjort for den faktiske situasjonen og vurdert de rettslige vilkårene, og har kommet til at vilkårene for å åpne for en kvote for lisensfelling av jerv i region 1 til 8 er oppfylt. Det gjenstående spørsmålet er dermed om det etter en skjønnsmessig vurdering skal gis slik kvote.

Departementet viser til Miljødirektoratets faglige vurdering der de skriver at den totale lisensfellingkvoten i Norge er satt høyt. Det må forventes at en eventuell effektivering av kvotene vil gi en betydelig reduksjon i den norske delbestanden av jerv, slik at det er sannsynlig at det nasjonale bestandsmålet ikke vil nås kommende sesong. Direktoratet presiserer samtidig at det er svært lite sannsynlig at kvotene som er vedtatt vil bli effektuert under lisensfelling. Departementet vil i den forbindelse påpeke at det ikke kan påregnes at rovviltforvaltningen skal ta ut resterende kvote etter endt lisensfellingsperiode.

Region 1, 2 og 4

Det er ikke bestandsmål for jerv i disse regionene, og kvotene som er satt vurderes av Miljødirektoratet ikke å være til hinder for å kunne oppnå bestandsmålene for disse regionene, eller naboregioner neste sesong. Departementet opprettholder vedtakene for region 1, 2 og 4.

Region 3

Rovviltnemnda i region 3 har satt kvoten til totalt 10 jerv. Av denne kvota kan 6 dyr, hvorav 4 hunndyr, felles i jerveprioritert område, og 4 jerv, hvorav 4 hunndyr, kan felles i beiteprioriterte områder. Det vil si at den totale hunndyrkvota er på 8 dyr. Nemnda har økt kvoten innenfor forvaltningsområdet for jerv sammenlignet med sekretariatets innstilling.

En stor del av ynglingene av jerv, og også skadene forårsaket av jerv på sau de siste sesongene i regionen har vært innenfor jervprioritert område. Direktoratet vurderer at det er

litt rom for å redusere bestanden sett mot bestandsmålet på 4 ynglinger, men at kvoten særlig innenfor jerveprioritert område er satt høyt. Direktoratet anbefaler å redusere samlet hunddyrkvote for regionen og å redusere antall dyr og antall hunddyr som kan felles innenfor de jervprioriterte områdene. Konkret anbefaler Miljødirektoratet at kvoten endres til 10 dyr, hvorav maksimalt 6 hunddyr, og at inntil 5 av disse, hvorav maksimalt 3 hunddyr, kan felles innenfor jervprioritert område.

Departementet har gjort en avveining av de hensyn som gjør seg gjeldende, og endrer på dette grunnlag kvoten noe. Kvoten settes til 10 dyr, hvorav maksimalt 7 hunddyr. Av disse kan inntil 5 dyr, hvorav maksimalt 4 hunddyr, felles innenfor jervprioritert område, og 5 dyr, hvorav 3 hunddyr, kan felles i beiteprioritert område. Departementet anser at dette langt på vei imøtekommer Miljødirektoratets faglige tilrådning og de synspunkter rovviltnemnda i region 3 presenterer.

Direktoratet oppfordrer i tillegg til at det tas mer styring på hvor jerv som skal felles innenfor jerveprioritert område bør tas ut. Dersom trenden man har sett de siste årene fortsetter i 2024, kan det vurderes om kvoten innenfor jervsonen bør forbeholdes lisensfelling i Lesja og Skjåk kommuner. Direktoratet anser det videre uheldig at kvoten for jervprioritert område er forbeholdt områdene innenfor dette området, slik at man kan komme i en situasjon der lisensfelling i beiteprioriterte områder må stoppes før kvoten for regionen er fylt. Departementet oppfordrer nemnda i region 3 til å vurdere dette i forbindelse med et eventuelt vedtak om lisensfelling av jerv neste sesong.

Region 5

Rovviltnemnda i region 5 har åpnet for lisensfelling av 35 jerv, hvorav 22 hunddyr. Av disse kan 10 jerv, hvorav 6 hunddyr, felles innenfor jervprioriterte områder (blå sone i forvaltningsplanen). De 10 dyrene det er åpnet for felling av innenfor blå sone er vedtatt felt med henvisning til naturmangfoldloven § 18 første ledd bokstav c. Departementet har overfunnet at vilkåret i denne bestemmelsen ikke er oppfylt for lisensfelling av jerv i dette området. I dette området foreligger det heller ikke et tilstrekkelig potensial for skader på beitedyr til at vilkåret i naturmangfoldloven § 18 første ledd bokstav b er oppfylt for lisensfelling av jerv. Dette innebærer at det ikke er hjemmel etter naturmangfoldloven § 18 til å åpne for lisensfelling av jerv i jerveprioriterte områder i region 5.

Samtidig vurderer Miljødirektoratet at det er sannsynlig at bestandsmålet for jerv i regionen vil kunne nås også neste sesong selv om den samlede kvoten på 35 jerv hvorav 22 tisper skulle bli effektivert i de beiteprioriterte områdene i regionen. Direktoratet påpeker at gjeldende forvaltningspraksis for jerv i regionen, der det kun blir gjort uttak av jerv i beiteprioriterte områder, over tid kan resultere i en bestand som opprettholdes på et nivå noe over det regionale bestandsmålet. Direktoratet bemerker samtidig at endringen av forvaltningsplanen i 2022 medfører at det er noe mer areal som inngår som beiteprioritet enn det var tidligere.

Direktoratet påpeker også at det kan bli utfordringer med å sikre genflyt til den sørvestlige delbestanden, fordi det ikke lenger er en forbindelse til denne delbestanden, og at dette er et forhold man må komme tilbake til når vi får mer erfaring med det nye forvaltningsregimet for jerv i Sør-Norge.

På bakgrunn av dette opprettholder departementet størrelsen på kvoten vedtatt av nemnda i region 5 på 35 jerv hvorav 22 dyr. Fellingsområdet avgrenses imidlertid i tråd med det som er foreslått i innstillingen til rovviltnemndas vedtak 14. mai 2024. I disse områdene foreligger det et skadepotensial, jf. naturmangfoldloven § 18 første ledd bokstav b.

Region 6

Rovviltnemnda i region 6 har satt kvoten til 30 jerv. Kvoten deles opp i en startkvote og en reservekvote, der det i startkvoten på 26 jerv kan være 13 tisper, og i reservekvoten på 4 jerv kan være 2 tisper. Av startkvoten kan det maksimalt felles 6 tisper innenfor forvaltningsområdet for jerv i region 6. Det kan tildeles fra reservekvoten til områder både utenfor og innenfor forvaltningsområdene for jerv dersom årsrapporten fra Rovdata om yngleregistreringer av jerv i 2024 (publiseres 1. oktober) og oppdatert informasjon om jerveskader tilsier det. Familiegrupper av jerv (tisper med valper) er unntatt fra lisensfelling frem til 10. september.

Miljødirektoratet mener det er vanskelig å opprettholde en stabil delbestand med 3 årlige ynglinger innenfor gjeldende forvaltningsområde i Møre og Romsdal. Direktoratet mener man bør være tilbakeholden med å gi lisensfellingskvote innenfor forvaltningsområdet for jerv i Møre og Romsdal, da det ikke registreres noe overtallighet av ynglinger av jerv i området som er avsatt som prioritert for jerv i fylket. Direktoratet anbefaler derfor at startkvoten for områdene innenfor forvaltningsområdet for jerv i Møre og Romsdal fjernes, slik at det ikke åpnes for lisensfelling av jerv innenfor forvaltningsområdet i Møre og Romsdal.

Departementet legger disse vurderingene til grunn, og endrer vedtaket fra nemnda i region 6 i tråd med Miljødirektoratets anbefalinger. Det vil si at vedtaket endres slik at startkvoten for områdene innenfor forvaltningsområdet for jerv i Møre og Romsdal, som i nemndas vedtak er satt til ett dyr, fjernes.

Region 7

Nemnda har åpnet for lisensfelling av 15 jerv hvorav maksimalt 7 hunndyr i de beiteprioriterte områdene i region 7. Det er ikke åpnet for lisensfelling innenfor de jerveprioriterte områdene.

Bestanden av jerv i region 7 har ligget omtrent på bestandsmålet for regionen de senere årene. Miljødirektoratet bemerker imidlertid at man i Nordland har vært langt fra å oppnå bestandsmålet innenfor forvaltningsområdene for jerv de senere årene, og at dette medfører at man har vært og er avhengig av kull også i beiteprioriterte områder for å oppnå det regionale bestandsmålet.

NOAH har anført at det bør tas hensyn til at departementet har hatt innvendinger mot forvaltningsplanen for rovvilt i region 7, og mener nemnda er nødt til å legge til rette for ynglende jerv også utenfor forvaltningsområdene. Som klager viser til, har Klima- og miljødepartementet besluttet å hente inn forvaltningsplanen til behandling, jf. brev av 2. juli 2018. Rovviltnemndas nåværende plan gjelder inntil departementet har ferdigbehandlet saken.

Departementet viser til at Miljødirektoratet ikke anbefaler noen konkrete endringer av vedtaket, og opprettholder vedtaket fra nemnda i region 7.

Region 8

Nemnda i region 8 har satt en kvote på 37 dyr hvorav inntil 19 tisper for hele regionen inkludert samarbeidsområdet med Nordland. Av kvoten kan inntil 13, hvorav inntil 7 tisper felles i jerveprioriterte områder (A-områdene), med en fordeling på 7 dyr (3 tisper) i Finnmark og 6 dyr (4 tisper) i Troms.

Miljødirektoratet anbefaler ingen endring av vedtaket, men presiserer at kvotene er satt høyt, særlig i de beiteprioriterte områdene i Finnmark, der kvoten er på 18 dyr. Direktoratet bemerker at kun to jerv er felt på lisensfelling i dette området den siste femårsperioden, og at det ikke kan forventes at kvotene blir fylt gitt tidligere års fellingsstatistikk i regionen generelt og i Finnmark spesielt.

Departementet legger Miljødirektoratets vurderinger til grunn, og opprettholder vedtaket fra nemnda i region 8.

Om eventuelle vilkår for å ivareta jervevalpers overlevelse

Departementet viser til fjorårets oppfordring til rovviltnemndene, om å vurdere eventuelle vilkår som kan motvirke negative virkninger på jervevalpenes overlevelse ved uttak av mordyr i perioden 20. august til 10. september. Oppfordringen var inkludert i klagevedtakene for alle regioner, med unntak av region 2, der vedtaket om lisensfelling av jerv ikke ble påklaget. Så vidt departementet kan se, er slike vilkår vurdert av to nemnder. Sekretariatene til nemndene i region 3 og 6 anbefalte i sine innstillinger at familiegrupper av jerv (tisper med valper) skulle unntas fra lisensfelling frem til 10. september. Rovviltnemnda i region 6 inkluderte dette vilkåret i sitt vedtak. Departementets vurdering er at et slikt vilkår vil ha en positiv effekt i et dyrevelferdsmessig perspektiv, og gjentar oppfordringen til rovviltnemndene om å vurdere slike vilkår ved vurdering av kvoter for lisensfelling av jerv for neste år.

Departementets konklusjon

Klima- og miljødepartementet opprettholder vedtakene om kvoter for lisensfelling av jerv fra rovviltnemndene i regionene 1, 2, 4, 7 og 8.

Departementet endrer kvoten i vedtaket i rovviltregion 3 til 10 dyr, hvorav maksimalt 7 hunndyr. Av disse kan inntil 5 dyr, hvorav maksimalt 4 hunndyr, felles innenfor jervprioritert område, og 5 dyr, hvorav 3 hunndyr, kan felles i beiteprioritert område.

For region 5 opprettholder departementet roviltnemndas vedtak når det gjelder størrelsen på kvoten for lisensfelling av jerv i regionen, selv om denne er satt høyt. Departementet endrer vedtaket når det gjelder områdeavgrensningen. Departementets vurdering er at det ikke er hjemmel for å åpne for lisensfelling av jerv innenfor forvaltningsområdet for jerv med hjemmel i naturmangfoldloven § 18 første ledd bokstav c. Departementet avgrenser derfor fellingsområdet i tråd med det som er foreslått i innstillingen til roviltnemndas vedtak 20. juni 2024. I disse områdene finner departementet at det foreligger et skadepotensial, jf. naturmangfoldloven § 18 første ledd bokstav b.

I region 6 fjerner departementet startkvoten for områdene innenfor forvaltningsområdet i Møre og Romsdal som i vedtaket er satt til 1 dyr, slik at det ikke åpnes for lisensfelling av jerv innenfor forvaltningsområdet i Møre og Romsdal.

Ved avgjørelsen har departementet lagt vekt på historikk og potensial for skade fra jerv, samt prinsippet om differensiert forvaltning av rovvilt. Departementet har også sett hen til Stortingets rovviltforlik i 2011, hvor det fremgår at det er en målsetting at lisensfelling skal være hovedvirkemiddelet i bestandsreguleringen av jerv. Departementet finner at det foreligger et potensial for skader som oppfyller vilkåret i naturmangfoldloven § 18 første ledd bokstav b. Vi finner samtidig at den vedtatte kvoten ikke truer bestandens overlevelse, og det ikke er andre tilfredsstillende løsninger enn uttak gjennom lisensfelling.

Klagene som gjelder region 1, 2, 4, 7 og 8 er ikke tatt til følge. Klagene som gjelder region 3, 5 og 6 er delvis tatt til følge.

Med hilsen

Torbjørn Lange (e.f.)
avdelingsdirektør

Kristin Sønnesyn Berg
førstekonsulent

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Adresseliste:

Aktivt Rovdyrvern
Foreningen Våre Rovdyr
Fosen naturvernforening
Naturvernforbundet
Naturvernforbundet i Agder
NOAH – for dyrs rettigheter
Rovviltets Røst Norge

KOPPI

Ifølge liste

Deres ref

Vår ref

Dato

23/4458-

19. august 2024

Avgjørelse av klager på vedtak om kvote for betinget skadefelling av gaupe i region 4, 5, 7 og 8 i 2023/2024

Klima- og miljødepartementet viser til klage fra NOAH – for dyrs rettigheter av 7. juni 2023 og klage fra ARV – Aktivt Rovdyrvern av 11. juni 2023 på Miljødirektoratets vedtak av 31. mai 2023 om kvote for betinget skadefelling av gaupe i region 4, 5, 7 og 8 i nærmere angitt perioder i 2023 og 2024. Vi beklager den lange saksbehandlingstiden.

Klima- og miljødepartementet opprettholder Miljødirektoratets vedtak om kvoter for betinget skadefelling av gaupe i region 4, 5, 7 og 8 i nærmere angitte perioder i 2023 og 2024.

I avgjørelsen har vi lagt vekt på historikk og potensial for skade fra gaupe i region 4, 5, 7 og 8. Departementet finner at det foreligger et potensial for skader som oppfyller vilkåret i naturmangfoldloven § 18 første ledd bokstav b, og at det er behov for kvoter for betinget skadefelling dersom akutte skadesituasjoner skulle oppstå. Kvotene vil ikke true bestandenes overlevelse, og det er ikke andre tilfredsstillende løsninger enn å åpne for kvoter for betinget skadefelling av gaupe i regionene. Departementet presiserer at de mer konkrete vurderingene av skadepotensial og om det finnes andre tilfredsstillende løsninger skal gjøres av statsforvalteren i den enkelte sak der skadefelling blir vurdert.

Klagene er ikke tatt til følge.

Saksgang

Miljødirektoratet vedtok 31. mai 2023 en kvote for betinget skadefelling av gaupe i region 4, 7 og 8 for perioden 1. juni 2023 – 15. februar 2024, og i region 5 for perioden 1. juni 2023 – 30.

juni 2023 eller til når nemnda i region 5 har fattet sitt vedtak. Vedtaket ble påklaget av NOAH – for dyrs rettigheter og ARV – Aktivt Rovdyrvern henholdsvis 7. og 11. juni 2023. Miljødirektoratet behandlet klagen 5. juli 2023 og opprettholdt sitt vedtak. Saken ble oversendt Klima- og miljødepartementet samme dag for endelig avgjørelse.

Klagers anførsler

I oversendelsen av saken har Miljødirektoratet trukket fram følgende hovedpunkter fra klagen:

«Aktivt rovdryvern (ARV)

ARV ber at vedtaket trekkes. De mener at "vedtaket er klart i strid med Naturmangfoldloven (nml), rovviltforskriften og dyrevelferdsloven da skadefellingsperioden griper inn i yngletiden for gaupe. Det foreligger en risiko for feilskyting av hunngaue med unger, selv om hun i utgangspunktet skal unntas fra skadefelling".

Klager viser til vår vurdering om at kvoten ikke vil være til skade for bestandens overlevelse og ikke komme i konflikt med det nasjonale bestandsmålet for gaupe, og ber om at Miljødirektoratet opplyser og dokumenterer hva påstanden bygges på. De påpeker at det bør være faglig fundert, oppdatert evidensbasert forskning i tråd med rovviltforskriften og nml»

«NOAH

NOAH ber om at vedtaket erklæres ugyldig på grunn av at vilkårene for å tillate betinget skadefelling ikke er oppfylt.

Klagen fra NOAH har følgende hovedpunkter:

- *vilkåret om bestandens overlevelse er ikke oppfylt*
- *vedtaket er ikke tilstrekkelig basert på kunnskapsgrunnlaget, jf. nml. § 8, og føre-varprinsippet har ikke blitt vurdert i vedtaket, jf. nml. § 9*
- *vilkåret om skade er ikke oppfylt*
- *vilkåret om andre tilfredsstillende løsninger er ikke oppfylt».*

Departementet viser ellers til klagen i sin helhet.

Miljødirektoratets vurdering

Miljødirektoratets vedtak av 31. mai 2023 er tilgjengelig på Miljøvedtaksregisterets sider: [Kvote for betinget skadefelling av gaupe 2023/2024 \(miljovedtak.no\)](https://miljovedtak.no).

Fra Miljødirektoratets vedtak av 31. mai 2023 fremheves følgende:

«Vi legger følgende til grunn når vi vurderer kvotestørrelsen:

- *føringene i de regionale forvaltningsplanene og den geografisk differensierte forvaltningen av gaupe med prioriterte gaupeområder og prioriterte beiteområder*
- *bestandssituasjonen og kunnskap om forekomst av gaupe i regionene*

- *antall døde gauper de siste årene*
- *skadehistorikken og skadepotensialet i de ulike områdene*

Direktoratet har fått tilråding om betingede kvoter fra rovviltnemndene i region 4, 5 og 8, henholdsvis 1, 2 og 6 gauper. Direktoratet har tatt rovviltnemndenes anbefalinger med i vurderingene som er gjort om kvote for betinget skadefelling av gaupe. Vi gir kvoter for betinget skadefelling i rovviltregion 4, 5, 7 og 8 for å begrense skade på husdyr og tamrein. Perioden for vedtaket kvote for betinget skadefelling av gaupe i region 5 er 1. juni 2023 til og med 30. juni 2023.

Vår vurdering er at kvoten ikke vil være til skade for bestandens overlevelse. Det vil heller ikke komme i konflikt med det nasjonale bestandsmålet for gaupe.»

Ved oversendelse av klagene konkluderte Miljødirektoratet med følgende:

«Miljødirektoratet har vurdert vedtaket av 31. mai 2023 på nytt, men kan ikke se at det er kommet inn nye opplysninger som har avgjørende betydning for vår vurdering av saken. Vi finner ikke grunnlag for å endre på vedtaket og sender med dette saken til Klima- og miljødepartementet for klagebehandling.»

Departementet viser ellers til Miljødirektoratets vurderinger i oversendelsen av saken ved brev av 5. juli 2023. Klagerne har mottatt kopi av direktoratets brev.

Miljødirektoratets kunnskapsgrunnlag

Miljødirektoratet viser til sitt kunnskapsgrunnlag av 31. mai 2023 og oppdatert kunnskapsgrunnlag av 2. juli 2023, hvor de har redegjort for bestandssituasjonen og bestandsutviklingen for gaupe i Skandinavia, nasjonalt og for de ulike forvaltningsregionene. Blant annet viser gjennomgangen at det på nasjonalt nivå ble registrert henholdsvis 67, 58,5 og 71,5 familiegrupper av gaupe på landsbasis i årene 2021, 2022 og 2023. I regionene 2, 3, 4, 5, 7 og 8 er det registrert en økning, mens i region 6 er det en nedgang sammenlignet med 2022. Av regionene med fastsatte bestandsmål ligger region 2, 3, 5, 6 og 7 på eller over det regionale bestandsmålet i antall påviste familiegrupper i 2023. Regner man gjennomsnittlig antall familiegrupper siste tre år ligger regionene 2, 3, 5 og 6 over bestand.

Overvåkingsresultatet rapportert fra Rovdata i 2023 viser en bestand på 314 familiegrupper registrert i Skandinavia 2022/2023 (figur 1), og viser at den skandinaviske bestanden er noe større enn i fjor. Sammenlignet med 2021/2022 er det i 2022/2023 registrert 13 flere familiegrupper i Norge og 4 færre i Sverige. Dette tilsvarer en bestand på ca. 1 838 gauper, hvorav ca. 242,5 gauper i Norge og 1 417 i Sverige

Miljødirektoratet har også redegjort for skadesituasjon og erstatninger for tap av sau og tamrein til gaupe. I løpet av reindriftsåret 2022/2023 ble det påvist 280 rein tatt av gaupe, og i reindriftsåret 2023/2024 ble det påvist 546 rein tatt av gaupe. I løpet av 2023 ble det påvist 215 sau tatt av gaupe, og erstattet rundt 4 207 sau og lam som tapt til gaupe nasjonalt. I

region 4, 5, 7 og 8 registreres det årlig gaupeskadener på sau, og det ble i 2022 utbetalt erstatning for henholdsvis 224, 199, 910 og 454 sau i regionene.

Miljødirektoratet har gjort en samlet vurdering av kvotene for betinget skadefelling på gaupe i Norge for 2023-2024. Direktoratet har vurdert om kvotene vil true bestandens overlevelse, og om det er sannsynlig at bestandsmålet for gaupe kan nås i regionene med de vedtatte kvotene.

Direktoratets vurdering er at kvotene for betinget skadefelling på gaupe i 2023-2024 ikke vil true bestandens overlevelse. Miljødirektoratet vurderer dessuten at kvotene ikke vil komme i konflikt med det nasjonale bestandsmålet for gaupe. En forutsetning for dette er at kvotene effektueres i tråd med føringene gitt av Miljødirektoratet i og med vedtaket, herunder at

- *«Statsforvalteren skal være restriktive med å gi tillatelse til skadefelling innenfor prioriterte yngleområder for gaupe. Hvis slik tillatelse gis, skal det komme tydelig fram i vedtaksbrevet hvilke andre forebyggende tiltak som er vurdert»,* og at
- *«Familiegrupper av gaupe som opptrer sammen er unntatt fra tillatelsen. I tilfeller der det er kjente familiegrupper av gaupe innenfor aktuelle områder for skadefelling, skal de tiltak som er mulige for å unngå felling av voksen hunngaue, være iverksatt».*

Klima- og miljødepartementets vurdering

Rettslige utgangspunkter

Saken er behandlet etter naturmangfoldloven (nml.) § 18 og rovviltforskriften §§ 3, 4, 7 og 8. Videre har departementet, i henhold til nml. § 7, lagt prinsippene i nml. §§ 8 til 10 og 12 til grunn som retningslinjer. Det samme gjelder nml. § 14 om andre viktige samfunnsinteresser. Prinsippet i nml. § 11 om at tiltakshaver bærer kostnadene ved miljøforringelse, anses ikke relevant i denne saken. Også forvaltningsmålet for arter i nml. § 5 er trukket inn i skjønnsvurderingen.

På rovviltfeltet må forvaltningsmålet etter nml. § 5 sees i sammenheng med de vedtatte bestandsmålene som Stortinget har fastsatt for de fire store rovdyrartene, og skal forstås slik at det ikke er til hinder for en geografisk differensiert rovviltforvaltning, jf. Ot.prp. nr. 52 (2008-2009) s. 376. Nml. § 5 og prinsippet om en geografisk differensiert rovviltforvaltning er konkretisert i rovviltforskriften §§ 3 og 4 og de regionale forvaltningsplanene for rovvilt. De nasjonale bestandsmålene er fordelt på de åtte forvaltningsregionene for rovvilt, jf. rovviltforskriften § 4. For region 3 er det fastsatt mål om 5 årlige ynglinger av gaupe.

Avgjørelsen bygger på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon og effekten av påvirkninger. Departementet har også lagt vekt på kunnskap som er basert på generasjoners erfaringer gjennom bruk av og samspill med naturen, herunder samisk bruk. Departementet anser at kunnskapsgrunnlaget oppfyller kravene i nml. § 8. Departementet vurderer også at det foreligger tilstrekkelig kunnskap om hvilke virkninger avgjørelsen kan ha for naturmiljøet. Førre-var-prinsippet i nml. § 9 får derfor mindre betydning.

Departementet skal ta stilling til om det skal gis kvoter for betinget skadefelling av gaupe, som vedtatt av Miljødirektoratet, for å forhindre at disse gjør skade på husdyr eller tamrein, jf. rovviltforskriften § 8. Skadefelling kan tillates for å avverge skade på blant annet husdyr eller tamrein, jf. rovviltforskriften § 2 bokstav a og nml. § 18 første ledd bokstav b. Nml. § 18 andre ledd stiller som vilkår at vedtak bare kan treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse og formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte.

Når det gjelder effekten av påvirkninger, jf. nml. § 10, foreligger det årlige rapporter om bestandsstatus og annen vitenskapelig kunnskap som gir betydelig kunnskap om den samlede belastningen rovdyrartene utsettes for. Utover enkelte tilfeller av påkjørsler og ulovlig jakt skjer avgangen av gaupe i hovedsak gjennom kvotejakt og skadefelling, og miljøforvaltningen har derfor god oversikt over de negative påvirkningsfaktorene på bestandene.

Vilkåret om at uttaket skjer for å avverge skade

Etter nml. § 18 første ledd bokstav b kan uttak av gaupe tillates for å «avverge skade» på blant annet husdyr og tamrein. Nml. § 18 er utformet med sikte på å gjennomføre Bernkonvensjonen artikkel 9 nr. 1, jf. lovens forarbeider (Ot.prp. nr. 52 (2008-2009)). I begrepet «avverge» ligger at felling kan skje som et forebyggende tiltak, jf. HR-2021-662-A. I lys av Bernkonvensjonen må det stilles visse minstekrav til skadenes alvorlighet og omfang, jf. HR-2021-662-A, som gjaldt tre vedtak fra Klima- og miljødepartementet om felling av ulv.

Det skjer regelmessig tap av sau til gaupe i region 4, 5, 7 og 8. I 2023 ble det utbetalt erstatning for henholdsvis 224, 199, 910 og 454 sau og lam i regionene. I region 5, 7 og 8 registreres det også årlig gaupeskader på tamrein. I region 5 ble det i reindriftsåret 2021/2022 erstattet 160 rein som tapt til gaupe, i region 7 ble det erstattet 1397 samme år, og tilsvarende tall i region 8 var 4517. Nasjonalt ble det i løpet av reindriftsåret 2021/2022 påvist 529 rein tatt av gaupe, i 2022/2023 påvist 507 rein tatt av gaupe, og i reindriftsåret 2023/2024 ble det påvist 546 rein tatt av gaupe.

Departementet legger til grunn at det var stor sannsynlighet for at det også ville oppstå skader av et visst omfang og en viss alvorlighetsgrad på sau og tamrein i 2023 år i region 4, 5, 7 og 8 og finner at vilkåret i nml. § 18 første ledd bokstav b om å avverge skade er oppfylt. Departementet viser videre til at dette vilkåret vil bli vurdert av statsforvalteren i de enkelte situasjonene der skadefelling blir vurdert.

Vilkåret om at uttaket ikke må true bestandens overlevelse

Det følger av nml. § 18 andre ledd at vedtak etter bestemmelsens første ledd bokstav a til f bare kan treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse. Vilkåret må vurderes konkret i den enkelte sak, og terskelen kan tenkes å variere avhengig av blant annet fellingsgrunnlaget og kunnskapsgrunnlaget, jf. HR-2021-662-A. Eventuell usikkerhet om den

fremtidige utviklingen av en bestand har betydning i vurderingen, og det ligger en viss margin i begrepet «truer» bestandens overlevelse, jf. HR-2021-662-A.

Departementet viser til Miljødirektoratets redegjørelse for bestandssituasjonen nasjonalt og i region 4, 5, 7 og 8 for gaupe. Miljødirektoratets vurdering er at et samlet uttak av dyr tilsvarende vedtaket ikke vil true bestandens overlevelse. Departementet legger Miljødirektoratets vurdering til grunn, og finner at vilkåret om at uttaket ikke må true bestandens overlevelse er oppfylt, jf. nml. § 18 andre ledd.

Vilkåret om at formålet ikke kan nås på en annen tilfredsstillende måte

Det er i tillegg et vilkår at formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte, jf. nml. § 18 andre ledd. I vurderingen av vilkåret vil prinsippet om geografisk differensiert forvaltning veie tungt. Av rovviltforliket 2011 (Stortingets vedtak 687 i behandlingen av dokument 8:163 S (2010-2011)) framgår det at soneinndelingen må forvaltes tydelig. Dette innebærer at beitenæring skal tilpasses rovvilt i de områder der rovvilt har prioritet, mens det i prioriterte beiteområder skal være lav terskel for å tillate uttak av rovdyr som gjør skade på beitedyr.

Klima- og miljødepartementet viser til skadehistorikken i regionen, og til sannsynligheten for at akutte skadesituasjoner kunne oppstå også i 2023 og i 2024. Departementet finner at det for å nå formålet om å avverge skade, ut fra føringene i rovviltpolitikken, ikke var annen tilfredsstillende løsning enn å åpne for en kvote for betinget skadefelling av gaupe i region 4, 5, 7 og 8. Departementet presiserer at den konkrete vurderingen av om det finnes andre tilfredsstillende løsninger, slik som eksempelvis flytting av beitedyr, bruk av rovdyravvisende gjerder og tidlig nedsanking, skal gjøres av statsforvalteren i tilknytning til den enkelte sak der tillatelse til skadefelling eventuelt blir vurdert. Dette følger av rovviltforskriften § 9, og slike vurderinger kan variere fra sak til sak avhengig av blant annet områdets beliggenhet, betydningen som beiteområde, tid på året m.m.

Øvrige anførsler

Om føre-var-prinsippet

NOAH – for dyrs rettigheter mener føre-var-prinsippet bør komme til anvendelse i saken fordi det foreligger risiko for alvorlig og irreversibel skade på naturmangfoldet, og fordi vedtaket ikke viser til noen tidsramme for å bringe gaupe ut av statusen som sterkt truet.

Departementet viser i denne forbindelse til Miljødirektoratets vurderinger om at vedtaket ikke vil true gaupebestandens overlevelse. Til gaupas status på Norsk rødliste for arter vil departementet vise til at dette er en direkte konsekvens av det nasjonale bestandsmålet Stortinget har vedtatt og føringene i rovviltpolitikken om at rovviltbestandene skal forvaltes så nær bestandsmålene som mulig.

Om levedyktighet hos gaupe

NOAH anfører at kravet til kunnskapsgrunnlaget i nml. § 8 er større, sett i lys av usikkerhetene med hensyn til hvordan levedyktigheten av gaupebestanden skal sikres på lang sikt. Departementet viser her til Miljødirektoratets vurdering om at vurderingen av

gaupebestandens overlevelse ikke kan ses isolert, men må vurderes i forhold til bestandens samlede utbredelse. Den norske gaupebestanden er del av større fennoskandiske bestander med forgreninger også videre inn i Russland, og Miljødirektoratet vurderer at migrasjon av gaupe fungerer tilfredsstillende og ikke har negativ effekt på bestandenes overlevelse. Under forutsetning om at naboland, først og fremst Sverige, ikke gjør større endringer i uttaket av gaupe mener Miljødirektoratet at et samlet uttak av gaupe som vedtatt av direktoratet ikke vil true gaupebestandens overlevelse.

Om Bernkonvensjonen artikkel 2 og 9

NOAH anfører at kvotene er i strid med Bernkonvensjonen artikkel 2 og 9.

Bernkonvensjonen artikkel 2 oppstiller forpliktelser til å treffe nødvendige tiltak for å opprettholde eller tilpasse bestandene av vill flora og fauna til et nivå som blant annet skal svare til økologiske, vitenskapelige og kulturelle krav. Høyesterett har lagt til grunn at Norge er folkerettslig bundet til å sikre ulvens overlevelse i norsk natur, med henvisning til konvensjonens artikkel 2, jf. HR-2021-662-A avsnitt 67-69. Tilsvarende forpliktelse gjelder for gaupe.

Departementet kan ikke se at vedtaket er strid med denne forpliktelsen. I HR-2021-662-A avsnitt 71, fant Høyesterett det klart at Norge ikke bryter forpliktelsen «så lenge den norske delbestanden er så stor at dette bestandsmålet nås». Miljødirektoratets vedtak bygget på tallene for antall registrerte familiegrupper av gaupe nasjonalt før jakt i 2022. Det nasjonale bestandsmålet for gaupe ble ikke oppnådd i 2022. Departementet kan ikke se at dette utelukker at forpliktelsen er oppfylt. Etter departementets vurdering kan ikke Høyesteretts uttalelse fortolkes motsetningsvis, slik at forpliktelsen brytes dersom bestandsmålet for en art ikke er nådd. Vi viser særlig til at bestemmelsens ordlyd ikke spesifikt angir et bestemt nivå eller andel den enkelte stat skal ivareta. Departementet legger til at tallene for antall registrerte familiegrupper av gaupe før jakt i 2023, som kom i rapport fra Rovdata sommeren 2023, viste at bestandsmålet for gaupe ble oppnådd i 2023.

Når det gjelder Bernkonvensjonen artikkel 9, viser departementet til at nml. § 18 er utformet med sikte på å gjennomføre Bernkonvensjonen art. 9 nr. 1, og at departementet har kommet til at vilkårene i naturmangfoldloven for å åpne for en kvote for betinget skadefelling er oppfylt.

Om Grunnloven § 112

NOAH viser til Grunnloven § 112. Av dom i Høyesterett (HR-2021-662-A), som gjaldt tre vedtak om felling av ulv, står følgende vurdering om Grunnloven § 112:

«Grunnloven § 112 verner miljøet og gir rett til «en natur der produksjonsevne og mangfold bevares». Jeg kan ikke se at naturmangfoldloven § 18 er i strid med Grunnloven § 112, noe partene heller ikke har anført. Slik naturmangfoldloven og rovviltforskriften er utformet, kan jeg heller ikke se at § 112 får nevneverdig betydning som tolkningsfaktor i saken her.»

Departementet har i denne saken kommet til at vilkårene i nml. § 18 er oppfylt, og kan på denne bakgrunn ikke se at vedtaket er i strid med Grunnloven § 112.

Om naturavtalen (Kunming-Montreal rammeverket)

For å følge opp den globale naturavtalen, inkludert mål 4, vil regjeringen legge frem en stortingsmelding med en ny nasjonal handlingsplan for natur. Samtidig viser departementet til at vedtak om betinget skadefelling, som alle vedtak om uttak av rovvilt, skal skje innenfor rammene av blant annet Bernkonvensjonen, naturmangfoldloven og Stortingets føringer for rovviltforvaltningen. Vi kan på denne bakgrunn ikke se at rammeverkets overordnede målsetninger, kan tillegges særlig betydning i denne saken.

Samlet vurdering

Departementet har over redegjort for den faktiske situasjonen og vurdert de rettslige vilkårene, og har kommet til at vilkårene for å åpne for kvoter for betinget skadefelling av gaupe i region 4, 5, 7 og 8 er oppfylt. Det gjenstående spørsmålet er dermed om det etter en skjønnsmessig vurdering skal gis slik kvote.

Miljødirektoratets vedtak ble fattet før overvåkingsrapporten for gaupe for 2023 ble publisert av Rovdata. Det nasjonale bestandsmålet for gaupe var på tidspunktet for Miljødirektoratets vedtak ikke nådd, med 58,5 registrerte familiegrupper nasjonalt før jakt i 2022. Det regionale bestandsmålet for region 4, 7 og 8 var ikke nådd, mens bestandsmålet for region 5 var nådd basert på bestandsdata i Rovbase på vedtakstidspunktet. Direktoratets vurdering er at kvotene for betinget skadefelling av gaupe i 2023/2024 ikke vil komme i konflikt med det nasjonale bestandsmålet. Det vises til at direktoratet blant annet satte følgende føringer for iverksetting av skadefellingstillatelser basert på kvotene: «Statsforvalteren skal være restriktiv med å gi tillatelse til skadefelling innenfor prioriterte yngleområder for gaupe. Hvis slik tillatelse gis, skal det komme tydelig fram i vedtaksbrevet hvilke andre forebyggende tiltak som er vurdert. (kun ved tildeling juni)» og «Familiegrupper av gaupe som opptrer sammen er unntatt fra tillatelsen. I tilfeller der det er kjente familiegrupper av gaupe innenfor aktuelle områder for skadefelling, skal de tiltak som er mulige for å unngå felling av voksen hunngaupe, være iverksatt».

Departementet legger disse vurderingene til grunn. Departementet viser til at det i enkelte tilfeller med potensial for skade på beitedyr ikke finnes andre tilfredsstillende tiltak enn skadefelling, og anser at det var nødvendig å gi en kvote for betinget skadefelling av gaupe i region 4, 5, 7 og 8 i de nærmere angitte periodene i 2023 og 2024. Departementet opprettholder på denne bakgrunn Miljødirektoratets vedtak.

Departementets konklusjon

Klima- og miljødepartementet opprettholder Miljødirektoratets vedtak om kvoter for betinget skadefelling av gaupe i region 4, 5, 7 og 8 i nærmere angitte perioder i 2023 og 2024.

I avgjørelsen har vi lagt vekt på historikk og potensial for skade fra gaupe i region 4, 5, 7 og 8. Departementet finner at det foreligger et potensial for skader som oppfyller vilkåret i

naturmangfoldloven § 18 første ledd bokstav b, og at det er behov for kvoter for betinget skadefelling dersom akutte skadesituasjoner skulle oppstå. Kvotene vil ikke true bestandenes overlevelse, og det er ikke andre tilfredsstillende løsninger enn å åpne for kvoter for betinget skadefelling av gaupe i regionene. Departementet presiserer at de mer konkrete vurderingene av skadepotensial og om det finnes andre tilfredsstillende løsninger skal gjøres av statsforvalteren i den enkelte sak der skadefelling blir vurdert.

Klagene er ikke tatt til følge.

Med hilsen

Torbjørn Lange (e.f.)
avdelingsdirektør

Kristin Sønnesyn Berg
førstekonsulent

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi

Miljødirektoratet
Rovviltnemnda i region 4
Rovviltnemnda i region 5
Rovviltnemnda i region 7
Rovviltnemnda i region 8
Statsforvalteren i Innlandet
Statsforvalteren i Nordland
Statsforvalteren i Troms og Finnmark
Buskerud, Oslo og Akershus Statsforvalteren i Østfold

Adresseliste

Aktivt Rovdyrvern
NOAH - for dyrs
rettigheter

Postboks 23

1641

RÅDE

KOPPI

Ifølge liste

Deres ref

Vår ref

Dato

23/6902-

30. september 2024

Oppfølging av tiltakspakke om reindrift og energi - lisensfelling og kvotejakt

Den 20. desember 2023 la regjeringen frem en tiltakspakke for å legge til rette for bedre ivaretagelse av reindriften ved planlegging og utbygging av energi. Ved fremlegging av tiltakspakken påpekte regjeringen at rovvilt i reinbeiteområdene forsterker utfordringen ved arealinngrep, og tiltakspakken inneholder derfor flere tiltak for å redusere rovvilttapet i reindriftnæringen.

Rovvilttiltak 3 i tiltakspakken omhandlet hastetiltak. Klima- og miljødepartementet og Landbruks- og matdepartementet ga på den bakgrunn et oppdrag til Miljødirektoratet og Landbruksdirektoratet om raskt å vurdere og foreslå tiltak som reduserer rovvilttrykket i reinbeiteområdene. Direktoratene leverte sin rapport 22. februar 2024.

Våren 2024 ble det gjennomført konsultasjoner med Sametinget og Norske Reindriftsamers Landsforbund (NRL) på departementsnivå om videre oppfølging av hastetiltak. Totalt 27 hastetiltak ble konsultert, både med bakgrunn i rapporten fra de to direktoratene og etter innspill fra Sametinget og NRL i konsultasjonsprosessen. Av sluttprotokollen av 16. juli 2024 framgår følgende om hastetiltak nr. 4:

«I reinbeitedistrikter som er særlig utsatte og som har store tap til rovvilt bør det så langt det er mulig legges til rette for presise tapsforebyggende uttak av rovdyr gjennom kvotejakt/lisensfelling.»

På denne bakgrunn bes det om at forvaltningsmyndighetene ved fastsettelse av kvoter for lisensfelling/kvotejakt så langt det er mulig legger til rette for presise uttak i områder som er særlig utsatt for store tap av tamrein til rovvilt. Departementet understreker at dette ikke

endrer de juridiske rammene eller gjeldende politiske føringer om oppnåelse av bestandsmålene for rovvilt eller prinsippet om å føre en tydelig soneforvaltning. Styringen av uttak med mål om best mulig presisjonsnivå knyttet til særlig tapsutsatte områder skal følgelig skje innenfor disse rammer.

Med hilsen

Torbjørn Lange (e.f.)
avdelingsdirektør

Tommy Andersen
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi

Landbruks- og matdepartementet
Landbruksdirektoratet
Norske Reindriftssamers Landsforbund
Sametinget

Adresseliste

Miljødirektoratet	Postboks 5672 Torgarden	7485	TRONDHEIM
Rovviltnemnda i region 1	c/o Statsforvalteren i Vestland, Njøsavegen 2	6863	LEIKANGER
Rovviltnemnda i region 2	c/o Statsforvalteren i Oslo og Viken, Postboks 325	1502	MOSS
Rovviltnemnda i region 3	c/o Statsforvalteren i Innlandet, Postboks 987	2604	LILLEHAMMER
Rovviltnemnda i region 4	c/o Statsforvalteren i Oslo og Viken, Postboks 325	1502	MOSS
Rovviltnemnda i region 5	c/o Statsforvalteren i Innlandet, Postboks 987	2604	LILLEHAMMER
Rovviltnemnda i region 6	c/o Statsforvalteren i Trøndelag, Postboks 2600	7734	STEINKJER
Rovviltnemnda i region 7	c/o Statsforvalteren i Nordland, Moloveien 10	8002	BODØ
Rovviltnemnda i region 8	c/o Statsforvalteren i Troms og Finnmark, Statens hus	9815	VADSØ
Statsforvalteren i Agder	Postboks 504	4804	ARENDAL
Statsforvalteren i Innlandet	Postboks 987	2604	LILLEHAMMER
Statsforvalteren i Møre og Romsdal	Postboks 2520	6404	MOLDE
Statsforvalteren i Nordland	Postboks 1405	8002	BODØ
Statsforvalteren i Rogaland	Postboks 59	4001	STAVANGER
Statsforvalteren i Troms og Finnmark	Postboks 700	9815	VADSØ
Statsforvalteren i Trøndelag	Postboks 2600	7734	STEINKJER

Statsforvalteren i Vestfold og Telemark	Postboks 2076	3103	TØNSBERG
Statsforvalteren i Vestland	Statens hus, Njøsavegen 2	6863	LEIKANGER
Buskerud, Oslo og Akershus	Postboks 325	1502	MOSS
Statsforvalteren i Østfold			

STATSFORVALTEREN I NORDLAND
Postboks 1405
8002 BODØ

Trondheim, 02.10.2024

Deres ref.:

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2024/8324

Saksbehandler:
Kjell Vidar Seljevoll

Beslutning om innfangning alternativt felling av to ulver fra Polar Park - Bardu, Salangen, Lavangen, Gratangen og Narvik kommuner - rovviltregion 8 og 7

Vi viser til dialog med Polar Park AS m.fl. i sakens anledning.

Beslutning

Med hjemmel i naturmangfoldloven § 18 tredje ledd jf 1. ledd bokstav b og c, jf. viltforskriften § 2-2, 1. ledd, og rovviltforskriften § 13, beslutter Miljødirektoratet av eget tiltak å iverksette innfangning, alternativt avliving av to individer av ulv i deler av rovviltregion 7 og 8.

Hensikten er å få kontroll på og stanse videre vandring for to individer av ulv, som 1. oktober 2024 har rømt fra Polar Park, Bardu kommune.

Oppdraget skal utføres av Miljødirektoratet v/Statens naturoppsyn (SNO).

Vi stiller følgende vilkår til fellingen:

1. Statens naturoppsyn (SNO) er ansvarlig for å gjennomføre tiltakene i tråd med instruksen for det statlige fellingslaget ved uttak av vilt.
2. SNO kan felle inntil 2 ulver innenfor kommunene Bardu, Salangen, Lavangen, Gratangen og Narvik.
3. Beslutningen gjelder i tidsrommet 2. oktober 2024 – 9. oktober 2024.
4. Miljødirektoratet kan til enhver tid endre vilkår eller trekke tillatelsen tilbake.

Lovgrunnlaget

Naturmangfoldloven [Lov om forvaltning av naturens mangfold \(naturmangfoldloven\) - Lovdata](#)
Viltforskriften [Forskrift om skadefelling, dødt vilt og bruk av vilt i oppdrett, forskning og dyrepark \(viltforskriften\) - Lovdata](#)

Rovviltforskriften [Forskrift om forvaltning av rovvilt - Lovdata](#)

Viltforskriftens kapittel 5 omhandler vilt som har rømt fra fangenskap. Dyr som har rømt fra fangenskap er å anse som viltlevende jf. § 5-1 første ledd. Viltforskriften § 2-2 1. ledd gir Miljødirektoratet hjemmel til å fange inn vilt for overføring til annet område.

Etter rovviltforskriften § 13, 6. ledd kan Direktoratet eller den det bemyndiger, uten hensyn til de regler som ellers gjelder, av eget tiltak iverksette felling av vilt, når dette anses nødvendig for å ivareta offentlige interesser av betydning, herunder å forhindre skade på person, vesentlig skade på eiendom, eller skade på naturlig fauna, flora eller økosystemer, jf. naturmangfoldloven § 18 tredje ledd.

Prinsippene i naturmangfoldloven (nml.) §§ 8-10 og § 12 er lagt til grunn som retningslinjer for denne beslutningen, jf. nml § 7. Det samme gjelder nml. § 14 om andre viktige samfunnsinteresser. Når det gjelder kravet til kunnskapsgrunnlaget etter nml. § 8 mener direktoratet at kravene til kunnskapsgrunnlaget er oppfylt og at saken er tilstrekkelig utredet. Førre-var-prinsippet tillegges derfor mindre vekt, jf. nml. § 9. Prinsippet i nml. § 11 om at kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver, vil vi måtte komme tilbake til jf. også viltforskriften § 5-3.

Sakens bakgrunn

Miljødirektoratet fikk tirsdag 1. oktober 2024 informasjon om at to ulver hadde rømt fra Polar Park AS, i Bardu.

Miljødirektoratets vurdering

Etter nml. § 18 første ledd bokstav b kan det tillates uttak av ulv for å avverge skade på blant annet husdyr og tamrein. Det er per i dag ikke kjent at de aktuelle ulvene har drept beitedyr. Dersom ulvene skulle etablere seg i områdene utenfor Polar Park, vil dette være overlappende med beiteområder for både tamrein og sau og vi vurderer at det er potensiale for at ulvene kan skade beitedyr. Det at det er usikkert hvor de eventuelt er på vei og om de vil etablere seg, gjør det likevel noe usikkert å benytte potensialet for skader på sau og tamrein, som hjemmel for tiltakene alene. Vi har av den grunn også vurdert saken mot nml. § 18 første ledd bokstav c.

Etter nml. § 18 første ledd bokstav c kan uttak tillates for å ivareta "allmenne helse- og sikkerhetshensyn eller andre offentlige interesser av vesentlig betydning". I dette tilfellet er det begge disse hensynene relevante. Alternativene åpner for skjønnsmessige vurderinger, og det er ikke ønskelig at de rømte ulvene skal ta noe varig opphold utenfor gjerdene.

To ulver har rømt fra Polar Park AS, tirsdag 1. oktober 2024. Ulvene blir oppgitt å ikke være sosialisert og de er skye for mennesker. Samtidig er de født i parken og tilvendt å få maten sin fra mennesker. Det er usikkert hvordan de vil kunne tilpasse seg et liv utenfor parken, og heller ikke ønskelig at det skjer.

Miljødirektoratet har etter at vi ble gjort kjent med rømmingen bedt Statens naturoppsyn om å gi bistand til Polar Park AS i forsøket på å få kontroll på de rømte ulvene. Det er nå usikkert hvor de to individene befinner seg. Det er nødvendig å få kontroll på ulvene, enten ved å fange dem inn og føre dem tilbake til parken, eller felle dem om de ikke lar seg innfange. Dette for å hindre skader på beitedyr, men også for å ivareta helse- og sikkerhetshensyn samt andre offentlige interesser av vesentlig betydning.

Vurdering av om det er andre tilfredsstillende løsninger

Etter nml. § 18 andre ledd er det et vilkår for uttak at formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte.

Det er ikke ønskelig at dyreparkdyr etablerer seg i naturen. Dyrene er ikke tilpasset et liv i det fri og det er usikkert hvordan de vil kunne tilpasse seg. Som vist over, mener direktoratet at det foreligger offentlige interesser av vesentlig betydning som taler for å gjennomføre en innfangning eller avliving av de aktuelle individene.

I den foreliggende situasjonen mener direktoratet at formålet bak tiltakene ikke kan ivaretas på annen tilfredsstillende måte, jf. nml. § 18 andre ledd.

Vurdering av konsekvenser for bestandens overlevelse

Etter nml. § 18 andre ledd er det vilkår for uttak av ulv at dette ikke må true bestandens overlevelse. Vi anser det som lite sannsynlig at det er ville ulver i de samme områdene som det nå er to dyreparkdyr som har rømmen. Uttak av de to dyreparkdyrene vil etter vår vurdering ikke ha negative effekter på den ville felles svensk-norske ulvebestanden. En eventuell etablering av de aktuelle individene kan derimot påvirke bestanden.

Ettersom de rømte ulvene ikke er merket med noe som gjør det mulig å utfra ren observasjon å vurdere om de er fra parken eller om de er ville individer tar vi høyde for at ville individer kan bli berørt av tiltaket, selv om vi anser sannsynligheten for det som liten.

Miljødirektoratet vurderer at det ut fra den genetiske situasjonen til den skandinaviske ulvebestanden er svært uheldig dersom en vill ulv skulle bli felt i det aktuelle området da det mest sannsynlig vil være en immigrant. Samtidig vurderer direktoratet at ulvebestandens overlevelse ikke er avhengig av én enkelt immigrant overlever, men av at vi klarer å holde en tilstrekkelig innvandringstakt av immigranter som reproducerer i den svensk-norske bestanden.

Direktoratet legger etter dette til grunn at den svensk-norske ulvebestanden ikke vil trues av tiltakene, også for det tilfelle at en vill ulv dør som en følge av felling (selv om det ikke er intensjonen), og at vilkåret i nml. § 18 andre ledd om at uttaket ikke må true bestandens overlevelse er oppfylt.

Saksopplysninger

Beslutningen er gjort av eget tiltak, og er ikke et enkeltvedtak som kan påklages.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Susanne Hanssen
Fung. seksjonsleder

Kjell Vidar Seljevoll
seniorrådgiver

Ifølge liste

Deres ref

Vår ref

Dato

23/6902-

10. oktober 2024

Oppfølging av tiltakspakke reindrift og energi - ROS-analyser og informasjon om kadaverfunn

Den 20. desember 2023 la regjeringen frem en tiltakspakke for å legge til rette for bedre ivaretagelse av reindriften ved planlegging og utbygging av energi. Ved fremlegging av tiltakspakken påpekte regjeringen at rovvilt i reinbeiteområdene forsterker utfordringen ved arealinngrep, og at tiltakspakken derfor inneholder flere tiltak for å redusere rovvilttapet i reindriftnæringen.

Rovvilttiltak 3 i tiltakspakken omhandlet hastetiltak. Klima- og miljødepartementet og Landbruks- og matdepartementet ga på den bakgrunn et oppdrag til Miljødirektoratet og Landbruksdirektoratet om raskt å vurdere og foreslå tiltak som reduserer rovvilttrykket i reinbeiteområdene. Direktoratene leverte sin rapport 22. februar 2024.

Våren 2024 ble det gjennomført konsultasjoner med Sametinget og Norske Reindriftsamers Landsforbund (NRL) på departementsnivå om videre oppfølging av hastetiltak. Totalt 27 hastetiltak ble konsultert, både med bakgrunn i rapporten fra de to direktoratene og etter innspill fra Sametinget og NRL i konsultasjonsprosessen. Av sluttprotokollen av 16. juli 2024 framgår to hastetiltak som berører statsforvalterne i fylker med samisk tamreindrift.

Tiltak 5:

«Statsforvalteren informerer regelmessig allmennheten om at funn av kadaver må meldes til rette instans.»

Tiltaket er ønsket av NRL da de erfarer at allmennheten ikke er tilstrekkelig orientert om hva de bør foreta seg dersom de kommer over reinkadaver, og det er ønskelig at statsforvalterne

i fylker med samisk tamreindrift finner egnede måter å informere allmennheten regelmessig om dette.

Tiltak 7:

«Årlige ROS-analyser fra reinbeiteområdene i forkant av kalvingstiden som kan bidra til å redusere saksbehandlingstiden noe. Utarbeides av statsforvalterne.»

Hensikten med tiltaket er å gjøre forberedelser slik at det tilrettelegges best mulig for å forebygge tap og utøve rask respons i tilfeller der det oppstår skadesituasjoner. Den utdypende oppdragsteksten til dette tiltaket, som det er konsultert til enighet om, er som følger:

«Statsforvaltere i fylker med samisk tamreindrift bes utarbeide årlige risiko- og sårbarhetsanalyser (ROS-analyser) fra reinbeiteområdene i forkant av kalvingsperioden. Intensjonen er å gjøre gode forberedelser for å tilrettelegge for tapsforebygging og raske vurderinger i tilfeller der det oppstår tapssituasjoner. Håndtering av tapssituasjoner der rovvilt er involvert vil være sentralt, men også annen risiko og sårbarhet knyttet til tap av tamrein bør inkluderes der dette vurderes aktuelt. Dette kan være kunnskap om sammenhengen mellom predasjon og klimatiske forhold, beite- og snøforhold, landskap, sammensetningen av reinflokker, måter å ha tilsyn med flokk, ulike årstidsbeiteområder, og hvor det finnes muligheter for å flytte reinen raskt. Utarbeidelsen av ROS-analysene skal skje i dialog med reindriften. Kommunikasjon mellom saksbehandler og reinbeitedistriktene kan bidra med informasjon som ikke lett kan framstilles på kart og bidra til å inkorporere erfaringsbasert kunnskap i vurderingen av tapsreducerende tiltak.»

Klima- og miljødepartementet ber statsforvalterne med samiske tamreinområder innenfor sine fylkesgrenser følge opp disse tiltakene.

Med hilsen

Torbjørn Lange (e.f.)
avdelingsdirektør

Tommy Andersen
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi

Landbruks- og matdepartementet
Landbruksdirektoratet
Miljødirektoratet
Norske Reindriftssamers Landsforbund

Sametinget

Adresseliste

Statsforvalteren i Agder	Postboks 504	4804	ARENDAAL
Statsforvalteren i Innlandet	Postboks 987	2604	LILLEHAMMER
Statsforvalteren i Møre og Romsdal	Postboks 2520	6404	MOLDE
Statsforvalteren i Nordland	Postboks 1405	8002	BODØ
Statsforvalteren i Rogaland	Postboks 59	4001	STAVANGER
Statsforvalteren i Troms og Finnmark	Postboks 700	9815	VADSØ
Statsforvalteren i Trøndelag	Postboks 2600	7734	STEINKJER
Statsforvalteren i Vestfold og Telemark	Postboks 2076	3103	TØNSBERG
Statsforvalteren i Vestland	Statens hus, Njøsavegen 2	6863	LEIKANGER
Buskerud, Oslo og Akershus	Postboks 325	1502	MOSS
Statsforvalteren i Østfold			